

PRILOGA¹ – ZAHTEVE

VSEBINA (SPLOŠEN PREGLED)

PODDEL A	–	SPLOŠNE ZAHTEVE
PODDEL B	–	PILOT PRIPRAVNIK (LETALO)
PODDEL C	–	LICENCA ZASEBNEGA (ŠPORTNEGA) PILOTA (LETALO) – PPL(A)
PODDEL D	–	LICENCA POKLICNEGA PILOTA (LETALO) – CPL(A)
PODDEL E	–	RATING ZA INSTRUMENTALNO LETENJE (LETALO) – IR(A)
PODDEL F	–	RATING ZA RAZRED IN TIP (LETALO)
PODDEL G	–	LICENCA PROMETNEGA PILOTA (LETALO) – ATPL(A)
PODDEL H	–	RATINGI INŠTRUKTORJEV (LETALO)
PODDEL I	–	IZPRAŠEVALCI (LETALO)
PODDEL J	–	ZAHTEVE GLEDE TEORETIČNEGA ZNANJA IN POSTOPKI ZA IZVAJANJE TEORETIČNIH IZPITOV ZA PRIDOBITEV LICENC PROFESIONALNIH PILOTOV TER RATINGOV ZA INSTRUMENTALNO LETENJE
PODDEL K	–	LICENCA ZA LETENJE V VEČČLANSKI POSADKI (LETALO) – MPL(A)

PODROBNA VSEBINA

PODDEL A – SPLOŠNE ZAHTEVE

FCL 1.001	Pomen izrazov in kratice
FCL 1.005	Veljavnost (nadzorovano izvajanje)
FCL 1.010	Osnovne pristojnosti člana letalske posadke
FCL 1.015	Priznavanje licenc, ratingov, pooblastil, potrdil ali spričeval
FCL 1.016	Upoštevanje znanja, izkušenj in usposobljenosti imetnika licence, izdane v državi, ki ni bila članica JAA
FCL 1.017	Pooblastila/ratingi za posebne namene
FCL 1.020	Upoštevanje izkušenj v vojaški službi
FCL 1.025	Veljavnost licenc in ratingov
FCL 1.026	Novejše izkušnje pilotov, ki ne letijo v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije
FCL 1.030	Ukrepi v zvezi s preverjanjem
FCL 1.035	Zdravstvena sposobnost
FCL 1.040	Zmanjšana zdravstvena sposobnost
FCL 1.045	Posebne okoliščine
FCL 1.050	Upoštevanje leta in teoretičnega znanja
FCL 1.055	Organizacije za šolanje letenja in druge registrirane letalske šole
FCL 1.060	Zmanjšanje privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več
FCL 1.065	Država izdaje licence
FCL 1.070	Stalno prebivališče
FCL 1.075	Oblika in opis letalske licence
FCL 1.080	Zapis o letenju

¹ Priloga upošteva skupne letalske predpise JAR-FCL 1 Združenih letalskih organov, kot so bili zadnjič spremenjeni 1. 12. 2006 (sedma sprememba) (JAR-FCL 1- Flight Crew Licensing (Aeroplane), Amendment 7, 1. 12. 2006).

Dodatek 1 FCL 1.005.

Minimalne zahteve za izdajo licence/pooblastila JAR-FCL na podlagi licence ali pooblastila, ki ga je izdala država, ki je bila članica JAA

Dodatek 1 k FCL 1.010.

Zahteve glede ustreznega znanja jezikov, ki se uporabljajo v letalski radiotelefoniji

Dodatek 2 k FCL 1.010.

Lestvica za ocenjevanja znanja jezika

Dodatek 1 k FCL 1.015.

Minimalne zahteve za validacijo pilotskih licenc, izdanih v državah, ki niso bile članice JAA

Dodatek 2 k FCL 1.015.

Zamenjava licence zasebnega (športnega) pilota, ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA, z licenco FCL PPL

Dodatek 3 k FCL 1.015.

Validacija pilotskih licenc, izdanih v državah, ki niso bile članice JAA, za posebne naloge za določen čas

Dodatek 1 k FCL 1.050.

Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence PPL(A) – zahteve glede diferencialnega šolanja in izpitov

Dodatek 2 k FCL 1.050.

Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence CPL(A) – program diferencialnega šolanja in izpitov

Dodatek 3 k FCL 1.050.

Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence ATPL(A) – zahteve glede diferencialnega šolanja in izpitov

Dodatek 4 k FCL 1.050.

Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence CPL(A), ratinga IR(A) ali licence ATPL(A)

Dodatek 1 a k FCL 1.055.

Organizacije za šolanje letenja (FTO) za pridobitev pilotskih licenc in ratingov

Dodatek 1 b k FCL 1.055.

Usposabljanje, ki delno poteka zunaj držav, ki so bile članice JAA

Dodatek 1 c k FCL 1.055.

Dodatne zahteve glede šolanja v organizacijah FTO, ki imajo glavno poslovno enoto in svoj registrirani sedež zunaj držav, ki so bile članice JAA

Dodatek 2 k FCL 1.055.

Organizacija za šolanje letenja za vpis ratinga za tip letala (TRTO). Velja samo za imetnike pilotskih licenc in z njimi povezanih ratingov/pooblastil za inštruktorje TRI, SFI ali MCCI

Dodatek 3 k FCL 1.055.

Odobritev modularnega teoretičnega šolanja na daljavo

Dodatek 1 k FCL 1.060.

Različice po posameznih državah pri zmanjšanju privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več

Dodatek 1 k FCL 1.075.

Določila v zvezi z licencami letalskega osebja

PODDEL B – PILOT PRIPRAVNIK (LETALO)

FCL 1.085 Zahteve

FCL 1.090 Najnižja starostna meja

FCL 1.095 Zdravstvena sposobnost

PODDEL C – LICENCA ZASEBNEGA (ŠPORTNEGA) PILOTA (LETALO) – PPL(A)

FCL 1.100 Najnižja starostna meja

FCL 1.105 Zdravstvena sposobnost

FCL 1.110 Privilegiji in zahteve

FCL 1.115 Namerno prazno

FCL 1.120 Upoštevanje izkušenj

FCL 1.125 Tečaj usposabljanja

FCL 1.130 Preverjanje teoretičnega znanja

FCL 1.135 Preverjanje praktične usposobljenosti

Dodatek 1 k FCL 1.125.

Tečaj usposabljanja za licenco zasebnega (športnega) pilota letala (PPL(A)) – povzetek

Dodatek 2 k FCL 1.125.

Registracija letalskih šol, ki izvajajo samo usposabljanje za licenco PPL

Dodatek 3 k FCL 1.125.

Vsebina vloge za registracijo letalskih šol, ki izvajajo usposabljanje za licenco PPL

Dodatek 1 k FCL 1.130. in 1.135.

Preverjanje teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za licenco PPL(A)

Dodatek 2 k FCL 1.135.

Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za licenco PPL (A)

PODDEL D – LICENCA POKLICNEGA PILOTA (LETALO) – CPL(A)

FCL 1.140 Najnižja starostna meja

FCL 1.145 Zdravstvena sposobnost

FCL 1.150 Privilegiji in zahteve

FCL 1.155 Upoštevanje izkušenj

FCL 1.160 Teoretično znanje

FCL 1.165 Usposabljanje za letenje

FCL 1.170 Praktična usposobljenost

Dodatek 1 k FCL 1.160. in 1.165., 1. točka odstavka a
Integrirani tečaj za licenco ATPL(A)

Dodatek 1 k FCL 1.160. in 1.165., 2. točka odstavka a
Integrirani tečaj za licenco CPL(A) in rating za IR

Dodatek 1 k FCL 1.160. in 1.165., 3. točka odstavka a
Integrirani tečaj za licenco CPL(A)

Dodatek 1 k FCL 1.160. in 1.165., 4. točka odstavka a
Modularni tečaj za licenco CPL(A)

Dodatek 1 k FCL 1.170.
Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za licenco CPL(A)

Dodatek 2 k FCL 1.170.
Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za licenco CPL(A)

PODDEL E – RATING ZA INSTRUMENTNO LETENJE (LETALO) – IR(A)

FCL 1.174	Zdravstvena sposobnost
FCL 1.175	Okoliščine, v katerih se zahteva rating za instrumentalno letenje (IR(A))
FCL 1.180	Privilegiji in zahteve
FCL 1.185	Veljavnost, podaljšanje in obnova ratinga
FCL 1.190	Izkušnje in upoštevanje naleta
FCL 1.195	Teoretično znanje
FCL 1.200	Uporaba angleškega jezika
FCL 1.205	Preverjanje praktične usposobljenosti
FCL 1.210	Praktična usposobljenost

Dodatek 1 k FCL 1.200.
IR (A) – Uporaba angleškega jezika

Dodatek 1 k FCL 1.205.
Modularni tečaj praktičnega usposabljanja za vpis ratinga IR(A)

Dodatek 1 k FCL 1.210.
IR (A) – preverjanje praktične usposobljenosti

Dodatek 2 k FCL 1.210.
Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za vpis ratinga IR(A)

PODDEL F – RATING ZA RAZRED IN TIP (LETALO)

FCL 1.215	Ratingi za razred (letalo)
FCL 1.220	Ratingi za tip (letalo)
FCL 1.221	Visokozmogljiva letala, ki zahtevajo enega pilota
FCL 1.225	Okoliščine, v katerih se zahteva rating za razred ali tip letal
FCL 1.230	Posebno pooblastilo v zvezi z ratingom za razred ali tip letal
FCL 1.235	Ratingi za tip in razred letal – privilegiji, število in različice
FCL 1.240	Ratingi za tip in razred letal – zahteve
FCL 1.245	Ratingi za tip in razred letal – veljavnost, podaljšanje in obnova
FCL 1.146	Rating za instrumentno letenje – podaljšanje in obnova
FCL 1.250	Ratingi za tip letal z veččlansko posadko – zahteve
FCL 1.251	Ratingi za tip/razred visokozmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota – zahteve
FCL 1.255	Ratingi za tip letal, ki zahtevajo enega pilota – zahteve
FCL 1.260	Ratingi za razred letal – zahteve
FCL 1.261	Ratingi za tip in razred – teoretično šolanje in praktično usposabljanje
FCL 1.262	Ratingi za tip in razred letal – preverjanje praktične usposobljenosti

Dodatek 1 k FCL 1.240. in 1.295.

Preverjanje praktične in strokovne usposobljenosti za vpis ratinga za tip/razred letala ter izdajo licence ATPL (A)

Dodatek 2 k FCL 1.240. in 1.295.

Vsebina usposabljanja in preverjanja praktične/strokovne usposobljenosti za licenco ATPL (A)/rating za tip letal z veččlansko posadko

Dodatek 3 k FCL 1.240.

Vsebina usposabljanja in preverjanja praktične/strokovne usposobljenosti za vpis ratinga za razred ali tip eno- in večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota

Dodatek 1 k FCL 1.246.

Upoštevanje ratinga za instrumentalno letenje (IR) pri preverjanju strokovne usposobljenosti za vpis ratinga za tip ali razred

Dodatek 1 k FCL 1.251.

Dodatni teoretični tečaj za vpis ratinga za tip ali razred visokozmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota

Dodatek 1 k FCL 1.261., odstavek a

Zahteve glede teoretičnega usposabljanja za preverjanje praktične/strokovne usposobljenosti za vpis ratinga za razred/tip

Dodatek 1 k FCL 1.261., 2. točka odstavka c

Odobritev usposabljanja za vpis ratinga za tip letala, ki potekajo izključno na simulatorju letenja in ne vključujejo letenja na letalu (*Zero Flight Time Training – ZFTT*)

Dodatek 1 k FCL 1.261., odstavek d

Usposabljanje za delo v veččlanski posadki (letalo) – MCC

PODDEL G – LICENCA PROMETNEGA PILOTA (LETALO) – ATPL(A)

FCL 1.265	Najnižja starostna meja
FCL 1.270	Zdravstvena sposobnost
FCL 1.275	Privilegiji in zahteve
FCL 1.280	Upoštevanje/priznanje izkušenj
FCL 1.285	Teoretično znanje
FCL 1.290	Praktično usposabljanje
FCL 1.295	Preverjanje praktične usposobljenosti

Dodatek 1 k FCL 1.285.

Modularni teoretični tečaj za licenco ATPL(A)

PODDEL H – RATINGI INŠTRUKTORJEV (LETALO)

FCL 1.300	Usposabljanje – splošno
FCL 1.305	Ratingi inštruktorja in pooblastila – cilji
FCL 1.310	Ratingi inštruktorja ali pooblastila – splošno
FCL 1.315	Ratingi inštruktorja in pooblastila – veljavnost
FCL 1.320	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – najnižja starostna meja
FCL 1.325	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – omejitev privilegijev
FCL 1.330	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A))– privilegiji in zahteve
FCL 1.335	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A))– zahteve, ki morajo biti izpolnjene pred začetkom usposabljanja

FCL 1.340	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A))– tečaj
FCL 1.345	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A))– preverjanje praktične usposobljenosti
FCL 1.350	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A))– izdaja ratinga
FCL 1.355	Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A))– podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga
FCL 1.360	Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI (MPA)) – privilegiji
FCL 1.365	Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI(MPA)) – zahteve
FCL 1.370	Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI(MPA)) – podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga
FCL 1.375	Rating inštruktorja za rating za razred letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI (SPA)) – privilegiji
FCL 1.380	Rating inštruktorja za rating za razred letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI (SPA)) – zahteve
FCL 1.385	Rating inštruktorja za rating za razred letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI (SPA)) – podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga
FCL 1.390	Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (letala) (IRI(A)) – privilegiji
FCL 1.395	Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (letala) (IRI(A)) – zahteve
FCL 1.400	Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (letala) (IRI(A)) – podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga
FCL 1.405	Pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI(A)) – privilegiji
FCL 1.410	Pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI(A)) – zahteve
FCL 1.415	Pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI(A)) – podaljšanje veljavnosti in obnova pooblastila
FCL 1.416	Pooblastilo inštruktorja za delo v veččlanski posadki (letalo) MCCI(A) – privilegiji
FCL 1.417	Pooblastilo inštruktorja za delo v veččlanski posadki (letalo) MCCI(A) – zahteve
FCL 1.418	Pooblastilo inštruktorja za delo v veččlanski posadki (letalo) MCCI(A) – podaljšanje veljavnosti in obnova pooblastila
FCL 1.419	Pooblastilo inštruktorja za usposabljanje na napravi za simulacijo letenja letala (STI (A)) – privilegiji, zahteve, podaljšanje veljavnosti in obnova

Dodatek 1 k FCL 1.300.

Zahteve glede posebnega pooblastila za inštruktorje, ki niso imetniki licence JAR-FCL, v zvezi s šolanjem v organizacijah FTO ali TRTO zunaj držav, ki niso bile članice JAA

Dodatek 1 k FCL 1.310., odstavek d

Tečaj usposabljanja za inštruktorje za licenco v veččlanski posadki MPL(A)

Dodatek 1 k FCL 1.330. in 345.

Dogovori v zvezi s preverjanjem praktične in strokovne usposobljenosti ter ustnim teoretičnim izpitom za vpis ratinga za inštruktorja letenja (FI(A))

Dodatek 2 k FCL 1.330. in 345.

Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za vpis ratinga inštruktorja letala (FI(A)), ustnega teoretičnega izpita in preverjanja strokovnosti

Dodatek 1 k FCL 1.340.

Rating inštruktorja letenja (FI(A)) - tečaj

Dodatek 1 k FCL 1.365.

Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI (MPA)) - tečaj

Dodatek 1 k FCL 1.380.

Rating inštruktorja za rating za razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI (SPA)) - tečaj

Dodatek 2 k FCL 1.380.

Rating inštruktorja za rating za razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI (SPA)) - tečaj

Dodatek 2 k FCL 1.395.

Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (IRI(A)) - tečaj.

PODDEL I – IZPRAŠEVALCI (LETALO)

FCL 1.420	Izpraševalci – namen
FCL 1.425	Izpraševalci – splošno
FCL 1.430	Izpraševalci – obdobje veljavnosti
FCL 1.435	Izpraševalec praktične usposobljenosti na letalu (Flight examiner – FE(A)) – privilegiji in zahteve
FCL 1.440	Izpraševalec praktične usposobljenosti za rating za tip (letalo) TRE(A) – privilegiji/zahteve
FCL 1.445	Izpraševalec praktične usposobljenosti za rating za razred (letalo) (CRE(A)) – privilegiji/zahteve
FCL 1.450	Izpraševalec praktične usposobljenosti za rating za instrumentalno letenje (IRE (A)) – privilegiji/zahteve
FCL 1.455	Izpraševalec praktične usposobljenosti v simulatorju (letalo) (SFE(A)) – privilegiji/zahteve
FCL 1.460	Izpraševalec praktične usposobljenosti za inštruktorja letenja (letalo) (FIE(A)) – privilegiji/zahteve

Dodatek 1 k FCL 1.425.

Dogovori glede poenotenja standardov za izpraševalce

PODDEL J – ZAHTEVE GLEDE TEORETIČNEGA ZNANJA IN POSTOPKOV ZA IZVAJANJE TEORETIČNIH IZPITOV ZA PRIDOBITEV LICENC PROFESIONALNIH PILOTOV TER RATINGOV ZA INSTRUMENTALNO LETENJE

FCL 1.465	Zahteve
FCL 1.470	Vsebina teoretičnih izpitov
FCL 1.475	Vprašanja
FCL 1.480	Potek izpitov
FCL 1.485	Obveznosti kandidata
FCL 1.490	Merila za pozitivno oceno
FCL 1.495	Obdobje veljavnosti

Dodatek 1 k FCL 1.470.

Izpitni predmeti iz teoretičnega znanja, sekcije in trajanje izpitov – ATPL, CPL in IR

PODDEL K – LICENCA PILOTA V VEČČLANSKI POSADKI (LETALO) – MPL(A)

FCL 1.500	Najnižja starostna meja
FCL 1.505	Zdravstvena sposobnost
FCL 1.510	Privilegiji in zahteve
FCL 1.515	Upoštevanje izkušenj
FCL 1.520	Teoretično znanje
FCL 1.525	Praktično usposabljanje
FCL 1.530	Preverjanje praktične usposobljenosti
FCL 1.535	Spremljanje uvajanja – licenca pilota v veččlanski posadki – Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA)

Dodatek 1 k FCL 1.520. in 1.525.

Integrirani tečaj za licenco pilota v veččlanski posadki – MPL(A)

Dodatek 1 k FCL 1.535.

Izmenjava informacij

Dodatek 2 k FCL 1.535.

Sestava in pristojnosti – Posvetovalni odbor MPL

PODDEL A – SPLOŠNE ZAHTEVE

FCL 1.001 Pomen izrazov in kratice

(Glej IEM FCL 1.001)

Letalo, ki ga upravlja posadka s kopilotom:

tip letala, ki ga upravlja posadka s kopilotom, kot je določeno v letalskem priročniku ali spričevalu letalskega prevoznika.

Praksa dobrega pilota:

dosledna uporaba zdrave presoje in dobrega znanja, veščin in odnos do opravljanja letalskih nalog.

Kategorija (zrakoplova):

razvrstitev zrakoplovov po posebnih osnovnih značilnostih, npr. letalo, helikopter, jadralno letalo, prostoteleči balon.

Usposobljenost:

kombinacija veščin, znanja in odnosa, ki se zahteva za izvedbo naloge po predpisanem standardu.

Sestavina usposobljenosti:

poseg, ki je sestavni del naloge ter ima svoj začetni in končni del, ki jasno določata njegove meje, ter zaznaven učinek.

Naloga za prikaz usposobljenosti:

ločena aktivnost s številnimi sestavinami usposobljenosti.

Zamenjava (licence):

izdaja licence JAR-FCL na podlagi licence, izdane v državi, ki ni bila članica JAA.

Kopilot:

kopilot je poleg vodje letala pilot, ki upravlja zrakoplov z več piloti v skladu s seznamom tipov letal (glej dodatek 1 k FCL 1.220) ali certifikatom tipa zrakoplova ali z izvedbenimi predpisi, po katerih let poteka, razen tistega pilota, ki je v zrakoplovu prisoten izključno zaradi lastnega praktičnega usposabljanja za pridobitev licence ali vpis ratinga.

Kreditne točke:

upoštevanje kvalifikacij, pridobljenih na drug način, ali predhodnih kvalifikacij.

Prelet med letališči:

let med točko odhoda in točko prihoda, ki poteka po vnaprej načrtovani ruti in standardnih navigacijskih postopkih.

Let z inštruktorjem:

letenje ali instrumentalni let na simulatorju letenja med usposabljanjem z ustrezno pooblaščenim inštruktorjem.

Napaka:

letalska posadka stori dejanje, ki povzroči odmik od organizacijskih ali letalskih namer ali pričakovanj.

Obvladovanje napak:

postopek odkrivanja in odzivanja na napake s protiukrepi za zmanjšanje ali odpravo posledic napak in zmanjšanje verjetnosti napak ali neželenih razmer na zrakoplovu.

Inženir-letalec :

inženir-letalec je oseba, ki izpolnjuje zahteve iz JAR-FCL (tudi iz dodatka k tej prilogi).

Trajanje leta, nalet:

skupni čas od trenutka, ko se zrakoplov začne premikati za vzlet, do trenutka, ko se po končanem letu popolnoma ustavi.

Trajanje instrumentalnega leta:

trajanje instrumentalnega leta v zraku ali na simulatorju letenja.

Trajanje instrumentalnega leta v zraku:

trajanje leta, med katerim pilot upravlja zrakoplov izključno s pomočjo instrumentov.

Trajanje instrumentalnega leta na simulatorju letenja:

trajanje simuliranega instrumentalnega leta z inštruktorjem na napravi za simulacijo letenja (STD) ali na simulatorju.

Usposabljanje za delo v veččlanski posadki (MCC)

skupinsko delo članov letalske posadke pod vodstvom vodje letala.

Letala z več piloti:

letala, certificirana za let s posadko najmanj dveh pilotov.

Noč:

obdobje med koncem večernega civilnega somraka in začetkom jutranjega civilnega somraka ali obdobje med zahajanjem in vzhajanjem sonca, ki ga predpiše ustrezen organ.

Druge naprave za usposabljanje:

pripomočki, razen simulatorjev ali naprav za urjenje letalskih in navigacijskih postopkov, ki se lahko uporabljajo za usposabljanje za letenje, pri katerem se ne zahtevajo okoliščine, kakršne so sicer v pilotski kabini.

Merila izvajanja:

preprosta izjava o oceni zahtevanih rezultatov pri usposobljenosti in opis meril, na podlagih katerih se ugotovi, ali je bila zahtevana stopnja izvajanja dosežena.

Vodja letala pod nadzorom:

je kopilot, ki opravlja naloge vodje letala pod nadzorom vodje letala, pri čemer je tak uporabljeni način nadzora sprejemljiv za pristojni organ.

Zasebni (športni) pilot letala:

pilot, imetnik licence, ki prepoveduje pilotiranje zrakoplova med leti, za katere prejme plačilo ali kakršno koli nadomestilo.

Profesionalni pilot:

pilot, imetnik licence, ki dovoljuje pilotiranje zrakoplova med leti, za kar prejme plačilo.

Preverjanje strokovne usposobljenosti:

prikaz strokovne usposobljenosti, ki se izvaja ob podaljšanju ali obnovi veljavnosti ratingov, in lahko na zahtevo izpraševalca vključuje tudi ustni izpit.

Rating:

vpis v licenco, ki določa posebne zahteve, privilegije ali omejitve v zvezi z navedeno licenco.

Obnovitev (npr. ratinga ali potrdila):

upravno-administrativni postopek, ki se izvede po poteku veljavnosti ratinga ali potrdila, s katerim je mogoče ratinge iz ratinga ali potrdila, ki so potekli, obnoviti za nadaljnje določeno obdobje, ko imetnik izpolni predpisane zahteve.

Podaljšanje veljavnosti (npr. ratinga ali potrdila):

upravno-administrativni postopek, ki se izvede med veljavnostjo ratinga ali potrdila in imetniku omogoča, da po izpolnitvi predpisanih zahtev uveljavlja privilegije iz ratinga ali potrdila v nadaljnjem določenem obdobju.

Rutni sektor:

let, ki vključuje vzlet, odhod, križarjenje, ki ni krajše od 15 minut, prilet in pristanek.

Letala, ki zahtevajo enega pilota (SPA):

letala s certifikatom tipa, ki zahteva enega pilota.

Preverjanje praktične usposobljenosti:

preverjanje praktične usposobljenosti je prikaz usposobljenosti kandidata za izdajo licence ali vpis ratinga. Na zahtevo izpraševalca lahko vključuje tudi ustni izpit.

Samostojni let:

trajanje leta, med katerim je pilot pripravnik edina oseba na zrakoplovu.

Pilot pripravnik za vodjo zrakoplova (SPIC):

trajanje leta, med katerim inštruktor letenja zgolj opazuje pilota pripravnika kot vodjo zrakoplova letala in ne posreduje oziroma ne krmili zrakoplova.

Ogrožanje:

dogodki ali napake zunaj vpliva letalske posadke, ki povečajo zahtevnost operacije in jih je treba obvladovati, da se ohrani varnost.

Obvladovanje ogrožanja:

postopek odkrivanja in odzivanja na *ogrožanja* s protiukrepi za zmanjšanje ali odpravo posledic napak in zmanjšanje verjetnosti napak ali neželenih razmer na zrakoplovu.

Motorno jadralno letalo (TMG):

motorno jadralno letalo z vgrajenim motorjem in propelerjem, ki ju ni mogoče uvleči, in za katero je Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, izdala oziroma sprejela spričevalo o plovnosti .

V skladu z letalskim priročnikom mora biti tako letalo sposobno, da vzleti in se dvigne z lastnim pogonom.

Tip (zrakoplova):

vsi zrakoplovi enake osnovne konstrukcije z vsemi spremembami ali izboljšavami, razen tistih, ki povzročijo spremembe pri upravljanju zrakoplova, letalnih lastnostih ali sestavi letalske posadke.

Za kratice glej IEM FCL 1.001.

FCL 1.005 Veljavnost (področje uporabe)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.005.)

(Glej AMC FCL 1.005 in 1.015.)

(Glej FCL 1.101, 4. točka odstavka a.)

(a) Splošno

- (1) Zahteve, ki so določene v JAR-FCL veljajo za vse programe šolanja, preverjanja in vloge za izdajo licenc, ratingov, pooblastil, potrdil ali spričeval, ki jih pristojni organ prejme po 1. juliju 1999.
- (2) Licence, ratingi, pooblastila, potrdila ali spričevala, navedena v JAR-FCL so licence, ratingi, pooblastila, potrdila ali spričevala, izdana v skladu s JAR-FCL. V nasprotnem primeru so ti dokumenti posebej določeni kot npr. licence ICAO ali licence posameznih držav.
- (3) Vsako sklicevanje na državo, ki je bila članica JAA, pri medsebojnem priznavanju licenc, ratingov, pooblastil, potrdil ali spričeval pomeni državo, ki je bila polnopravna članica JAA.
- (4) Pristojni organ potrdi, da vsi simulatorji ali naprave za urjenje letalskih in navigacijskih postopkov iz JAR-FCL, ki nadomeščajo zrakoplove za usposabljanje, izpolnjujejo zahteve, navedene v JAR-STD, in so v skladu s JAR-FCL primerne za izvajanje posameznih vaj.
- (5) Sklicevanja na letala ne vključujejo mikrolahkih letal, kakor se opredeljena na ravni države, če ni drugače določeno.
- (6) Licenca, izdana na podlagi šolanja, ki je potekalo v državi, ki ni bila članica JAA, razen šolanja v skladu s 1. točko odstavka a FCL 1.055, mora vključevati vpis o omejitvi pravic na zrakoplove, registrirane v državi, ki je licenco izdala.
- (7) Ratingi, izdani na podlagi šolanja, ki je potekalo v državi, ki ni bila članica JAA, razen šolanja v skladu s 1. točko odstavka a FCL 1.055, se omejijo na zrakoplove, registrirane v državi, ki je licenco izdala.

(b) Prehodne določbe

- (1) Za šolanja, ki so se začela pred 1. julijem 1999 v skladu z slovensko zakonodajo, bo mogoče izdati licence ali ratinge na podlagi teh predpisov, če sta se šolanje in preverjanje za navedeno licenco ali rating končali pred 30. junijem 2002.
- (2) Licence in ratingi, pooblastila, potrdila ali zdravniška spričevala, ki so bila izdana v skladu z slovensko zakonodajo ali zakonodajo druge države, ki je bila članica JAA, pred 1. julijem 1999 ali v skladu s prejšnjim odstavkom, veljajo še naprej z enakimi privilegiji, ratingi in omejitvami (če so vpisane), če je podaljšanje veljavnosti ali obnova licenc, ratingov, pooblastil, potrdil ali zdravniških spričeval po 1. januarju 2000 potekalo v skladu z zahtevami iz JAR-FCL razen v primeru iz četrtega odstavka.
- (3) Imetnik licence, ki je bila izdana v skladu z slovensko zakonodajo ali zakonodajo države, ki je bila članica JAA, pred 1. julijem 1999 ali v skladu s prvim odstavkom, lahko zaprosi organ v državi, ki je licenco izdala, za izdajo enakovredne licence v skladu z to prilogo. Pravice iz licence se tako razširijo na druge države, ki so bile članice JAA, kot je določeno v 1. točki odstavka a FCL 1.015. Za pridobitev teh licenc mora imetnik izpolniti zahteve, določene v dodatku 1 k FCL 1.005.

(4) Imetniki licence, izdane v skladu z slovensko zakonodajo ali zakonodajo druge države, ki je bila članica JAA, ki zahtev iz razdelka 1 FCL 3 (zdravstvo)² ne izpolnjujejo v celoti, lahko še naprej uveljavljajo pravice iz svojih nacionalnih licenc.

(5) A. *Kadar ustreza, mora pristojni organ ali pristojni organ druge države, ki je bila članica JAA:*

- (i) vključiti vpis o ustreznem znanju jezika v skladu s 4. točko odstavka a FCL 1.010 v vse nove in ponovno izdane licence. Vpis se lahko nanaša na več jezikov (glej opombo v 4. točki odstavka a FCL 1.010);
- (ii) pred 5. marcem 2008 uvesti postopek, s katerim bo v obstoječe licence dodal vpis o ustreznem znanju jezika v skladu z 2. točko odstavka a XIII. dela FCL 1.075.

B. *Imetniki licenc morajo pred 5. marcem 2008:*

V skladu z veljavnimi načini ocenjevanja lahko pristojni organ vključi vpis o ustreznem znanju jezika 4. stopnje (operativna stopnja) v licence tistih imetnikov, ki imajo spričevalo za radiotelefonista v angleškem ali drugem jeziku.

(c) *Nadaljevanje pristojnosti izpraševalcev, ki so imetniki pooblastil posamezne države.*

Izpraševalcem, ki so imetniki pooblastila posamezne države pred datumom izvajanja teh določb, se lahko izda pooblastilo izpraševalca iz te priloge, če pristojnemu organu dokažejo znanje s področja JAR-FCL in predpisov o letalskih operacijah. Pooblastilo velja največ tri leta. Za obnovo pooblastila je treba izpolniti zahteve, ki so določene v odstavku a in b FCL 1.425.

FCL 1.010 Temeljne pristojnosti člana letalske posadke

(Glej dodatek 1 k FCL 1.010.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.010.)

(Glej AMC št. 1 k FCL 1.010.)

(a) *Licenca in rating*

- (1) Nihče ne sme opravljati nalog člana letalske posadke v civilnem letalu, registriranem v Sloveniji ali v drugi državi, ki je bila članica JAA, če nima veljavne licence in ratingov, ki so usklajeni z zahtevami iz JAR-FCL in ustrezajo njegovim nalogam, oziroma če nima veljavnega pooblastila, določenega v FCL 1.085 in/ali 1.230. Licenco izda:
 - (i) pristojni organ ali pristojni organ druge države, ki je bila članica JAA ali
 - (ii) druga država podpisnica ICAO, vendar mora pristojni organ ali pristojni organ druge države, ki je bila članica JAA potrditi veljavnost licence v skladu z odstavkom b ali c FCL 1.015.
- (2) Piloti, ki so imetniki nacionalnih licenc/ratingov/pooblastil za motorna jadralna letala lahko v skladu z slovensko zakonodajo upravljajo tudi motorna jadralna letala z vgrajenim motorjem in propelerjem, ki ju ni mogoče uvleči.
- (3) Imetniki nacionalnih licenc zasebnega (športnega) pilota z vpisano omejitvijo lahko v skladu z nacionalnimi predpisi upravljajo le letala, ki so registrirana v državi, ki je imetniku licenco izdala, in le v zračnem prostoru te države.
- (4) Po 5. marcu 2008 morajo prosilci in imetniki licence, od katerih se zahteva poznavanje radiotelefonijske, dokazati, da znajo govoriti in razumejo jezik, ki se uporablja za radiotelefonsko komunikacijo, v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.010. Zahtevano znanje jezika mora ustrezati najmanj operativni stopnji (4. stopnja) po lestvici ICAO za ocenjevanje znanja jezika (glej dodatek 2 k FCL 1.010 in AMC št. 1 k FCL 1.010).

² Priloga upošteva skupne letalske predpise JAR-FCL 3 Združenih letalskih organov, kot so bili zadnjič spremenjeni 1. 12. 2006 (peta sprememba) (JAR-FCL 3- Flight Crew Licensing (Medical), Amendment 5, 1. 12. 2006).

Opomba: Te določbe se sklicujejo na prilogo 10 ICAO, II. zvezek, 5. poglavje, ki določa, da je lahko jezik, ki se uporablja za radiotelefonsko komunikacijo, jezik, ki ga postaja na zemlji uporablja običajno, ali angleščina. V praksi se bo torej dogajalo, da bo moral imetnik licence znati samo jezik, ki se običajno uporablja na postaji na zemlji.

(b) *Uveljavljanje privilegijev.* Imetnik licence, ratinga ali pooblastila lahko uveljavlja samo privilegije iz navedene licence in iz veljavnih ratingov ter pooblastil.

(c) *Pritožbe, izvajanje*

- (1) V skladu z upravno-administrativnimi postopki lahko Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, kadar koli odgovori na pritožbo, omeji privilegije oziroma začasno ali dokončno razveljavi licenco, rating, pooblastilo, potrdilo ali spričevalo, izdano v skladu z zahtevami JAR-FCL, če ugotovi, da prosilec ali imetnik licence ni izpolnil oziroma ne izpolnjuje več predpisanih zahtev iz JAR-FCL ali iz vsebine členov zakona države, ki je licenco izdala.
- (2) Če Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, ugotovi, da prosilec ali imetnik licence JAR-FCL, ki je bila izdana v drugi državi, ki je bila članica JAA, ni izpolnil oziroma ne izpolnjuje več zahtev JAR-FCL ali zakona države, v kateri zrakolov leti, o tem obvesti državo izdaje in Evropsko agencijo za varnost v letalstvu (EASA). Zaradi varnosti in v skladu z upravno-administrativnimi postopki lahko pristojni organ ali pristojni organ druge države, ki je bila članica JAA, prosilcu ali imetniku licence, o katerem je poročala državi izdaje in Evropsko agencijo za varnost v letalstvu (EASA), prepove letenje z zrakoplovi, registriranimi v navedeni državi, ali letenje v zračnem prostoru te države.

FCL 1.015 Priznavanje licenc, ratingov, pooblastil, potrdil ali spričeval

(Glej dodatek 1 k FCL 1.015.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.015.)

(Glej dodatek 3 k FCL 1.015.)

(Glej AMC FCL 1.005 in 1.015.)

(a) *Licence, ratingi, pooblastila, potrdila ali spričevala, izdana v Sloveniji ali drugih državah, ki so bile članice JAA*

- (1) Če pristojni organ ali pristojni organ druge države, ki je bila članica JAA, osebi, organizaciji ali službi izda licence, ratinge, pooblastila, potrdila ali spričevala v skladu z zahtevami iz JAR-FCL in s tem povezanimi postopki, jih druge države, ki so bile članice JAA, priznajo brez dodatnih formalnosti.
- (2) Za šolanje po 8. oktobru 1996 v skladu z zahtevami iz JAR-FCL in s tem povezanimi postopki se lahko izda licenca in vpiše rating JAR-FCL, če licence v skladu s JAR-FCL ne bodo izdane po 30. juniju 1999.

(b) *Licence, izdane v državah, ki niso bile članice JAA*

- (1) Pristojni organ ali pristojni organ druge države, ki je bila članica JAA lahko po lastni presoji validira licenco, ki je bila izdana v državi, ki ni bila članica JAA, za letenje z zrakoplovi, ki so registrirani v Sloveniji ali drugi državi, ki je bila članica JAA, v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.015.
- (2) Licenca profesionalnega (poklicnega ali prometnega) pilota in zasebnega (športnega) pilota z ratingom za instrumentalno letenje velja največ eno leto po datumu validacije, če licenca, na podlagi katere je bila veljavnost potrjena, velja še naprej. Vsaka nadaljnja validacija licence za letenje z zrakoplovi, ki so registrirani v Sloveniji ali drugi državi, ki je bila članica JAA, je odvisna od dogovorov med Slovenijo in drugimi državami, ki so bile članice JAA, in od vseh drugih veljavnih zahtev. Imetnik licence, ki jo je Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, validirala, mora izpolnjevati zahteve iz JAR-FCL.

- (3) Zahteve iz prvega in drugega odstavka ne veljajo, če operator iz države, ki ni bila članica JAA, najame zrakoplov registriran v Sloveniji ali drugi državi, ki je bila članica JAA, če država najemnica za obdobje najema prevzame odgovornost za tehnični in/ali operativni nadzor v skladu s OPS 1.165. Pristojni organ ali pristojni organ druge države, ki je bila članica JAA, lahko imetnikom licenc operatorja iz države, ki ni bila članica JAA, ki je zrakoplov najel, po lastni presoji potrdi veljavnost njihovih licenc, če se privilegiji za veljavnost licenc letalske posadke med najemom omejijo le na letenje z najetimi zrakoplovi in na določene lete, v katerih operator iz Slovenije ali druge države, ki je bila članica JAA, ni neposredno ali posredno vključen v okviru dogovora o najemu zrakoplova z osebjem ali drugega poslovnega dogovora.
- (4) Kadar se zahteva validacija pilotske licence, ki je bila izdana v državi, ki ni bila članica JAA, zaradi opravljanja posebnih nalog v omejenem časovnem obdobju v skladu z dodatkom 3 k FCL 1.015, lahko pristojni organ tako licenco potrdi za opravljanje navedenih nalog, tudi če njen imetnik ne izpolnjuje zahtev iz dodatka 1 k FCL 1.015.
- (c) *Zamenjava licence, ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA.*
- (1) Licenco profesionalnega pilota in/ali rating za instrumentalno letenje, izdana v državi, ki ni bila članica JAA, je mogoče zamenjati za licenco JAR-FCL, če obstaja ustrezen dogovor med Slovenijo, drugo državo, ki je bila članica JAA, in državo, ki ni bila članica JAA. Tak dogovor je sklenjen na podlagi medsebojne vzajemnosti priznavanja licenc in zagotavlja enakovredno raven varnosti in zahtev glede šolanja in preverjanja v Sloveniji, drugi državi, ki je bila članica JAA in državi, ki ni bila članica JAA. Sklenjene dogovore je treba občasno pregledati v skladu z dogovori med državo, ki ni bila članica JAA, in Slovenijo ali drugo državo, ki je bila članica JAA. Tako zamenjana licenca mora imeti vpisano opombo, da je bila izdana na podlagi licence države, ki ni bila članica JAA. Slovenija ali druge države, ki so bile članice JAA, niso dolžne priznati licenc JAR-FCL, ki so bile izdane na podlagi priznavanja licence države nečlanice.
- (2) Licenco zasebnega (športnega) pilota letala (PPL(A)), poklicnega pilota letala (CPL(A)) ali prometnega pilota letala (ATPL(A)), ki je bila izdana v skladu s prilogo 1 ICAO, je mogoče zamenjati za licenco JAR-FCL z ratingi za razred/tip letala, ki zahteva enega pilota, če so izpolnjene zahteve iz dodatka 2 k FCL 1.015.
- (d) Kadar pristojni organ izda licenco, ki ne upošteva zahtev iz JAR-FCL, mora v točki XIII. točki v licenci vpisati zaznamek.

FCL 1.016 Upoštevanje znanja, izkušenj in usposobljenosti imetnika licence, izdane v državi, ki ni bila članica JAA

- (a) Prosilec, ki želi pridobiti licenco JAR-FCL in rating za instrumentalno letenje, če to ustreza, in že ima najmanj enakovredno licenco, izdano v državi, ki ni bila članica JAA, v skladu s prilogo 1 ICAO, mora izpolniti vse zahteve iz JAR-FCL razen zahtev glede trajanja tečaja, števila ur in ur posebnega usposabljanja, ki so lahko nižje. Pristojni organ lahko pri upoštevanju znanja, izkušenj in usposobljenosti upošteva priporočila ustrezne letalske šole.
- (b) Imetnika licence prometnega pilota letala (ATPL(A)), izdane v skladu s prilogo 1 ICAO, ki izpolnjuje zahteve iz dodatka 1 k FCL 1.015 glede letalskih izkušenj, pridobljenih v 1500 urah letenja kot vodje letala ali kopilota z letali z več piloti, se lahko oprosti zahtev o usposabljanju po odobrenem programu, ki bi ga moral kandidat sicer opraviti pred začetkom teoretičnih izpitov in preverjanjem praktične usposobljenosti, če je v navedeni licenci vpisan veljaven rating za tip letala z več piloti, na katerem bo potekalo preverjanje praktične usposobljenosti za licenco ATPL (A).

FCL 1.017 Pooblastila/ratingi za posebne namene

Pristojni organ v državi, ki je bila članica JAA, lahko na zahtevo te države izda pooblastilo/rating za posebne namene (npr. za letenje v instrumentalnih meteoroloških razmerah, vleko, akrobatsko letenje, spuščanje padalcev itd.), ki se uporablja izključno v zračnem prostoru navedene države. Za uporabo takega pooblastila/ratinga v zračnem prostoru druge države članice se zahteva predhoden dogovor z državami gostiteljicami, razen za že veljavne dvostranske dogovore.

FCL 1.020 Upoštevanje izkušenj v vojaški službi

(Glej dodatek 1 k FCL 1.005.)

Vloga za upoštevanje znanja, izkušenj in usposobljenosti, pridobljenih v vojaški službi:

Člani vojaške letalske posadke, ki zaprosijo za licenco in vpis ratingov v skladu z JAR-FCL, to storijo pri pristojnem organu države, v kateri služijo ali so služili vojaški rok. Znanje, izkušnje in usposobljenost, ki so jih pridobili v vojaški službi, bo pristojni organ po lastni presoji upošteval pri izdaji licenc in vpisu ratingov JAR-FCL. Evropsko agencijo za varnost v letalstvu (EASA) je treba obvestiti o načinu upoštevanja znanja, izkušenj in usposobljenosti, pridobljenih v vojaški službi. Dokler imetnik tako pridobljene licence ne izpolni zahtev iz dodatka 1 k FCL 1.005, se privilegiji iz licence omejijo le na letenje z zrakoplovi, registriranimi v državi, ki je izdala licenco.

FCL 1.025 Veljavnost licenc in ratingov

(Glej FCL 1.010, 4. točka odstavka a.)

(Glej FCL 3.105.)

(a) Imetnik licence ne sme uveljavljati privilegijev iz licence ali ratingov, izdanih v Sloveniji ali drugi državi, ki je bila članica JAA, če ne vzdržuje ravni znanja in usposobljenosti v skladu z zahtevami iz JAR-FCL.

(b) Veljavnost licence in podaljšanje ratinga

- (1) Veljavnost licence je določena z veljavnostjo vpisanih ratingov in zdravniškega spričevala (glej FCL 3.105) in ob sklicevanju na rabo radiotelefonijske v FCL 1.010, 4. točka odstavka a veljavnostjo vpisa o ustreznem znanju jezika.
- (2) Pri izdaji, podaljšanju veljavnosti ali obnovi ratinga lahko pristojni organ veljavnost podaljša do konca meseca, v katerem bi veljavnost sicer potekla, pri tem pa navedeni datum šteje kot datum prenehanja veljavnosti ratinga.

(c) Pristojni organ licenco izda za največ pet let. V tem petletnem obdobju pristojni organ licenco ponovno izda:

- (1) ob prvi izdaji ali obnovi ratinga;
- (2) ko je v licenci izpolnjen XII. stolpec in ni več prostega prostora za vpis;
- (3) iz upravno-administrativnih razlogov;
- (4) po presoji pristojnega organa ob podaljšanju veljavnosti ratinga.

Pristojni organ veljavne ratinge prenese v novo licenco.

Imetnik licence pri pristojnem organu predloži vlogo za ponovno izdajo licence.

Vloga mora vsebovati potrebne dokumente.

FCL 1.026 Novejše izkušnje pilotov, ki ne letijo v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije

(a) Pilot ne sme upravljati letala, ki prevaža potnike, kot vodja letala ali kopilot, če v predhodnih 90 dneh ni opravil najmanj treh vzletov in treh pristankov kot leteči pilot na letalu istega razreda/tipa ali na simulatorju za tip/razred letala, katerega upravlja.

(b) Imetnik licence, ki ne vključuje veljavnega ratinga za instrumentalno letenje (letalo), ne sme upravljati letala, ki prevaža potnike ponoči, kot vodja letala, če v predhodnih 90 dneh vsaj enega vzleta in pristanka ni opravil ponoči, kot se zahteva v FCL 1.026, odstavek a.

FCL 1.030 Ukrepi v zvezi s preverjanjem

(a) *Pooblastilo izpraševalcev.* Pristojni organ za izpraševalce določi in pooblasti ustrezno usposobljene osebe, ki bodo v njegovem imenu izvajale preverjale praktično in strokovno usposobljenost. Minimalne zahteve glede usposobljenosti izpraševalcev so določene v poddelu I te priloge. Pristojni organ izpraševalce pisno obvesti o njegovih pristojnostih in privilegijih.

(b) *Število izpraševalcev.* Pristojni organ pri določanju potrebnega števila izpraševalcev upošteva število in geografsko razporeditev pilotov.

(c) *Obvestilo o izpraševalcih*

- (1) Pristojni organ vodi seznam vseh pooblaščenih izpraševalcev z navedbo vlog, za katere so pooblašчени. Seznam je na voljo organizacijam za šolanje letenja za tip letala (TRTO) in organizacijam za šolanje letenja (FTO) ter drugim registriranim letalskim šolam v državi, ki je bila članica JAA. Pristojni organ odloča o načinu razporeditve izpraševalcev pri preverjanju praktične usposobljenosti.
- (2) Pristojni organ določi izpraševalce za preverjanje praktične usposobljenosti za izdajo licence pilota v veččlanski posadki (MPL (A)) in licence prometnega pilota (ATPL (A)).

(d) Izpraševalci ne smejo preverjati kandidatov, ki so jih sami praktično usposabljali za letenje za izdajo navedene licence ali ratinga, razen če pristojni organ tega ne dovoli z izrecnim pisnim soglasjem.

(e) *Pogoji, ki jih morajo kandidati izpolniti pred začetkom preverjanja praktične usposobljenosti.* Pred praktičnim delom izpita za izdajo licence ali ratinga mora kandidat uspešno opraviti vse predpisane teoretične izpite. Pristojni organ lahko dovoli odstopanja kandidatom, ki opravljajo integrirani tečaj usposabljanja za letenje. Teoretično šolanje mora biti končano pred prijavo na preverjanje praktične usposobljenosti. Razen ob izdaji licence prometnega pilota (ATPL) kandidate na preverjanje praktične usposobljenosti priporoči organizacija ali oseba, ki je odgovorna za šolanje.

FCL 1.035 Zdravstvena sposobnost

(Glej IEM FCL 1.035.)

Zahteva po zdravniškem spričevalu. Da bi kandidat ali imetnik licence lahko uveljavljal privilegije iz licence, mora imeti veljavno zdravniško spričevalo, izdano v skladu z določbami Pravilnika o zdravstvenih zahtevah, ki jih mora izpolnjevati letalsko osebje in drugo strokovno osebje ter o preverjanju zdravstvene sposobnosti in vodenju evidenc o zdravstveni sposobnosti (Uradni list RS, št. 72/02, 62/08 in 7/09), ki ustrezajo privilegijem iz licence.

FCL 1.040 Zmanjšana zdravstvena sposobnost

(Glej Pravilnik o zdravstvenih zahtevah, ki jih mora izpolnjevati letalsko osebje in drugo strokovno osebje ter o preverjanju zdravstvene sposobnosti in vodenju evidenc o zdravstveni sposobnosti (Uradni list RS, št. 72/02, 62/08, 7/09).)

Namerno prazno.

FCL 1.045 Posebne okoliščine

(a) V zahtevah JAR-FCL ni mogoče predvideti vseh morebitnih okoliščin. Kadar bi zaradi upoštevanja zahtev iz JAR-FCL nastali nesmisli in protislovja oziroma bi zaradi razvoja novih načinov šolanja in preverjanja nastale neskladnosti z veljavnimi zahtevami, lahko kandidat pri pristojnem organu zaprosi za oprostitev posameznih obveznosti. Odmiki bodo dovoljeni le, če bo mogoče dokazati, da bo kljub odmikom oziroma spremembi mogoče zagotoviti ali doseči vsaj enakovredno raven varnosti.

(b) Odmiki od zahtev JAR-FCL se delijo na kratkoročne in dolgoročne (daljše od šest mesecev). Dolgoročne odmike lahko odobri le na podlagi ustreznega pozitivnega mnenja Evropske agencije za varnost v letalstvu (EASA).

FCL 1.050 Upoštevanje časa letenja in teoretičnega znanja

(Glej dodatek 1 k FCL 1.050.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.050.)

(Glej dodatek 3 k FCL 1.050.)

(a) *Upoštevanje časa letenja*

(1) Pri skupnem času letenja, ki se zahteva za pridobitev licenc ali vpis ratingov, se lahko upošteva le čas letenja na zrakoplovih iste kategorije, kot je kategorija zelene licence, razen če v zahtevah JAR-FCL to ni drugače navedeno.

(2) *Vodja letala ali pilot pripravnik za vodjo letala*

(i) Pri skupnem času letenja, ki se zahteva za pridobitev licence ali vpis ratinga, se v upošteva celoten čas letenja, ki ga je kandidat za licenco ali rating opravil samostojno, z inštruktorjem ali kot vodja letala.

(ii) Kandidatu, ki je uspešno opravil integrirani tečaj za usposabljanje za licenco prometnega pilota, se lahko pri skupnem času letenja kot vodja letala, ki se zahteva za pridobitev licence prometnega pilota (ATPL), licence poklicnega pilota (CPL) in ratinga za razred ali tip večmotornega letala, upošteva do 50 ur instrumentalnega leta kot pilot pripravnik za vodjo letala (SPIC).

(iii) Kandidatu, ki je uspešno opravil integrirani tečaj za usposabljanje za licenco poklicnega pilota z ratingom za instrumentalno letenje (CPL/IR), se lahko pri skupnem času letenja kot vodja letala, ki se zahteva za pridobitev licence poklicnega pilota oziroma ratinga za razred ali tip večmotornega letala, upošteva do 50 ur instrumentalnega leta kot pilot pripravnik za vodjo letala (SPIC).

(3) *Kopilot*

(i) Pri imetniku pilotske licence kot kopilota je mogoče pri skupnem času letenja, ki se zahteva za višjo stopnjo pilotske licence, upoštevati celoten let kot kopilota.

(ii) Pri imetniku pilotske licence, ki kot kopilot pod nadzorom vodje letala opravlja naloge in dolžnosti vodje letala, se pri skupnem času letenja, ki se zahteva za višjo stopnjo pilotske licence, upošteva celotno trajanje takih poletov, če pristojni organ potrdi način nadzorovanja.

(b) *Upoštevanje teoretičnega znanja*

- (1) Imetniku licence pilota helikopterja z ratingom za instrumentalno letenje (IR (H)) ni treba opravljati teoretičnega šolanja in izpita za vpis ratinga za instrumentalno letenje z letali (IR(A)).
- (2) Imetnik licence PPL(H), CPL(H) ali ATPL(H) mora izpolniti zahteve iz dodatka 1 k FCL 1.050 za pridobitev licence PPL(A).
- (3) Imetnik licence CPL(H) ali ATPL(H) mora izpolniti zahteve iz dodatka 2 k FCL 1.050 za pridobitev licence CPL(A).
- (4) Imetnik licence ATPL(H) z ratingom za instrumentalno letenje mora izpolniti zahteve iz dodatka 2 k FCL 1.050 za pridobitev licence ATPL(A).
- (5) Kreditne točke, opredeljene v drugem, tretjem in četrtem odstavku, se upoštevajo tudi pri kandidatih, ki so uspešno opravili teoretične izpite iz vseh predmetov, ki se zahtevajo za izdajo enakovredne helikopterske licence, če izpolnjujejo zahtevo glede prijavnega roka iz FCL 2.495.
- (6) Pri kandidatu, ki je uspešno opravil teoretične izpite za pridobitev licence ATPL(A), se teoretično šolanje in izpiti upoštevajo pri izdaji licence športnega pilota PPL(A), poklicnega pilota CPL(A) in ratinga za instrumentalno letenje IR (A).
- (7) Pri kandidatu, ki je uspešno opravil teoretične izpite za pridobitev licence CPL (A), se teoretično šolanje in izpiti upoštevajo pri izdaji licence športnega pilota PPL(A).
- (8) Pri kandidatu, ki je uspešno opravil ustrezne teoretične izpite za pridobitev licence CPL(A) ali ratinga IR(A), se teoretično šolanje in izpiti upoštevajo v skladu z dodatkom 4 k FCL 1.050.

FCL 1.055 Organizacije za šolanje letenja in druge registrirane letalske šole

(Glej dodatka 1 a in 1 b in dodatka 2 ter 3 k FCL 1.055.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.125.)

- (a)
 - (1) Organizacije za šolanje letenja (*Flying Training Organisation – FTO*) z registriranim sedežem in glavno poslovno enoto v Sloveniji ali državi, ki je bila članica JAA, ki želijo izvajati šolanje za pridobitev licenc in z njimi povezanih ratingov, potrdi država, ki je bila članica JAA, ko izpolnijo zahteve iz JAR-FCL. Zahteve, ki jih morajo izpolnjevati organizacije FTO, so določene v dodatku 1 a k FCL 1.055. Del šolanja lahko poteka zunaj držav, ki so bile članice JAA (glej tudi dodatek 1 b k FCL 1.055).
 - (2) Posamezno lokacijo organizacij FTO, ki želijo izvajati šolanja za pridobitev licenc in z njimi povezanih ratingov in imajo registrirani sedež ter glavno poslovno enoto zunaj držav, ki so bile članice JAA, lahko odobri pristojni organ države, ki je bila polnopravna članica JAA, če:
 - (i) je med pristojnim organom države, ki je bila članica JAA, in pristojnim organom države, ki ni bila članica JAA, v kateri ima organizacija FTO svoj registrirani sedež in glavno poslovno enoto, sklenjen dogovor o sodelovanju navedenega organa v postopku odobritve in o regulativnem nadzoru take organizacije,ali
 - (ii)
 - (A) pristojni organ, ki izda potrdilo o odobritvi, lahko zagotovi ustrezno jurisdikcijo in nadzor;
 - (B) so izpolnjene ustrezne dodatne zahteve iz dodatka 1 c k FCL 1.055 in
 - (C) je postopek odobritve skladen z upravno-administrativnimi postopki, sprejetimi v skladu z to prilogo.

(b) (1) Organizacije TRTO iz države, ki je bila članica JAA, ki želijo šolati za vpis ratinga za določen tip letala, potrdi država, ko izpolnijo zahteve iz JAR-FCL. Zahteve v zvezi z odobritvijo organizacij TRTO so navedene v dodatku 2 k FCL 1.055.

(2) Organizacije TRTO s sedežem zunaj držav, ki niso bile članice JAA, odobri država, ki prejme vlogo za odobritev, ko izpolnijo zahteve iz JAR-FCL. Zahteve v zvezi z odobritvijo organizacij TRTO so navedene v dodatku 2 k FCL 1.055.

(c) Letalske šole s sedežem v državah, ki so bile članice JAA, ki želijo šolati za pridobitev licence športnega pilota, se v ta namen registrirajo pri pristojnem organu (glej FCL 1.125).

(d) Šolanje za licenco pilota v veččlanski posadki. Organizacije FTO, ki želijo šolati pilote, morajo pristojnemu organu uspešno dokazati, da tečaj zagotavlja usposobljenost kandidatov za letenje v veččlanski posadki, ki je najmanj enakovredna usposobljenosti, ki se po končanem integriranem tečaju za licenco ATP(A) pričakuje od kandidatov, ki so opravili šolanje za tip letal z veččlansko posadko.

FCL 1.060 Zmanjšanje privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več

(Glej dodatek 1 k FCL 1.060.)

(a) *Starost 60–64 let.* Imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 60 let, ne sme opravljati nalog vodje zrakoplova v komercialnem zračnem prometu razen:

- (1) kot član letalske posadke, ki jo sestavlja več pilotov, in če
- (2) je edini pilot v letalski posadki, ki je dopolnil 60 let.

(b) *Starost 65 let.* Imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 65 let, ne sme opravljati nalog pilota zrakoplova v komercialnem zračnem prometu.

(c) Vse različice po državah glede zahtev a in b so navedene v dodatku 1 k FCL 1.060.

FCL 1.065 Država izdaje licence

(Glej FCL 1.010, odstavek c.)

(a) Kandidat mora pristojnemu organu "države izdaje licence" dokazati, da izpolnjuje vse zahteve za pridobitev licence (glej FCL 1.010, odstavek c).

(b) V okoliščinah, o katerih se dogovorita pristojna organa, se kandidatu, ki se je začel šolati pod pristojnostjo enega organa, lahko dovoli izpolnitev zahtev pod pristojnostjo drugega organa.

Tak dogovor omogoča:

- (1) teoretično šolanje in izpite;
 - (2) zdravniški pregled in oceno;
 - (3) praktično usposabljanje v letenju in preverjanje,
- "Državo izdaje licence" skupaj določita pristojna organa.

(c) Kandidat lahko pridobi nadaljnje ratinge v skladu z zahtevami JAR-FCL, v kateri koli drugi državi, ki je bila članica JAA. Ratinge vpiše v licenco država, ki je izdala licenco.

(d) Zaradi poenostavitve upravnih postopkov, na primer podaljšanja veljavnosti, lahko imetnik licenco pozneje prenese iz države, ki jo je izdala, v drugo državo, ki je bila članica JAA, če v slednji pridobi zaposlitev ali stalno prebivališče (glej FCL 1.070). Slednja država tako postane država izdaje licence in prevzame odgovornost za njeno izdajo iz točke a.

(e) Imetnik licence je lahko hkrati imetnik le ene veljavne licence pilotov letal in enega zdravniškega spričevala.

FCL 1.070 Stalno prebivališče

Stalno prebivališče je kraj, v katerem oseba zaradi osebnih in poklicnih obveznosti običajno preživi vsaj 185 dni v vsakem koledarskem letu ali – če gre za osebo brez poklicnih obveznosti – oseba, ki jo s krajem prebivališča vežejo tesne osebne vezi.

FCL 1.075 Format (oblika) in opis pilotske licence

(Glej dodatek 1 k FCL 1.075.)

Pilotska licence, ki jo izda Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, v skladu z JAR-FCL, mora ustrezati temu opisu.

(a) *Vsebina.* Številka posamezne rubrike mora biti vedno natisnjena skupaj z naslovom. Standardni format (oblika) licence JAR-FCL je določen v dodatku 1 k FCL 1.075. Stolpci od I do XI so "stalni", medtem ko od XII do XIV vključujejo spremembe, ki so lahko natisnjene na posebnem ločenem delu ali na delu, ki ga je mogoče ločiti od glavnega obrazca. Vsi ločeni ali ločljivi deli morajo biti jasno označeni kot sestavni deli licence.

(1) *Stalni stolpci*

- (I) Država izdaje.
- (II) Vrsta licence.
- (III) Zaporedna številka, ki se začne s pošto kodo države, ki je licenco izdala, tej pa sledi zaporedje arabskih števil in/ali črk v rimski pisavi.
- (IV) Ime in priimek imetnika.
- (V) Naslov imetnika.
- (VI) Državljanstvo imetnika.
- (VII) Podpis imetnika.
- (VIII) Pristojni organ in po potrebi veljavne zahteve za izdajo licence.
- (IX) Izjava o veljavnosti in pooblastilo za uveljavljanje pridobljenih privilegijev.
- (X) Podpis uradne osebe in datum izdaje.
- (XI) Pečat ali žig pristojnega organa.

(2) *Stolpci za vpisovanje sprememb*

- (XII) Ratingi – razred, tip, inštruktor idr. z datumi poteka veljavnosti. Privilegiji v zvezi z letalsko radiotelefonijo (R/T) so lahko natisnjene na obrazcu licence ali kot ločeno spričevalo.
- (XIII) Opombe – posebni vpisi, ki se nanašajo na omejitve, in vpisi v zvezi z izvajanjem privilegijev, vključno z vpisi o ustreznem znanju jezika (glej 5. točko odstavka b FCL 1.005).
- (XIV) Vpis katerih koli drugih podrobnosti, ki jih zahteva pristojni organ.

(b) *Gradivo* Papir ali drugo uporabljeno gradivo za licenco mora onemogočati vsakršne spremembe ali izbris podatkov oziroma mora omogočiti, da so taki posegi jasno vidni. Vsak vpis ali izbris v licenci mora odobriti pristojni organ.

(c) *Barva.* Za letalske licence, izdane v skladu z JAR-FCL, je treba uporabiti bel papir.

(d) *Jezik.* Licence mora biti v domačem in v angleškem jeziku.

FCL 1.080 Zapisovanje podatkov o času letenja
(Glej IEM FCL 1.080.)

(a) Podrobne podatke o vseh opravljenih letih mora pilot shraniti v verodostojnih zapisih v dnevniku (knjižici) letenja v obliki, ki je sprejemljiva za pristojni organ (glej IEM FCL 1.080). Podrobnosti o letih, ki so potekali v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, je mogoče zapisovati v sprejemljivi računalniški obliki, ki jo vodi operator. V tem primeru operator vodi zapise o vseh letih, ki jih je pilot opravil, vključno s seznanjanjem z razlikami in spoznavanjem novih tipov letal in postopkov. Na zahtevo pilota mora operator omogočiti dostop do teh zapisov.

- (b) Zapis sestavljajo ti podatki:
- (1) *osebni podatki:*
ime, priimek in naslov imetnika
 - (2) *za vsak let:*
 - (i) ime vodje letala
 - (ii) datum (dan, mesec, leto) leta
 - (iii) kraj in čas odhoda in prihoda (blokovni čas v UTC)
 - (iv) tip (proizvajalec, model in različica) in registracija letala
 - (v) enomotorno ali večmotorno letalo
 - (vi) trajanje leta
 - (vii) seštevek skupnega leta
 - (3) *za vsako sekcijo na simulatorju ali na napravi za urjenje letalskih in navigacijskih postopkov (FNPT):*
 - (i) tip in razvrstitvena koda simulatorja ali naprave FNPT
 - (ii) usposabljanje na simulatorju ali na napravi FNPT
 - (iii) datum (dan, mesec, leto)
 - (iv) trajanje sekcije
 - (v) seštevek skupnega leta
 - (4) *vloga pilota:*
 - (i) vodja letala (samostojno, SPIC, PICUS)
 - (ii) kopilot
 - (iii) let z inštruktorjem
 - (iv) inštruktor/izpraševalec
 - (v) dodana je rubrika opomb, namenjena vpisom o izvajanju posameznih vlog, npr. SPIC, PICUS, instrumentalno letenje* itd.

*Pilot lahko kot instrumentalni let vpiše le tisti čas, ko je v dejanskih ali simuliranih instrumentalnih razmerah upravljal zrakoplov izključno s pomočjo instrumentov.
 - (5) Razmere, v katerih je let potekal:
 - (i) ponoči;
 - (ii) V skladu s pravili instrumentalnega letenja (IFR)

(c) *Zapisi o času letenja*

- (1) Let kot vodja letala
 - (i) Imetnik licence lahko za let kot vodja letala vpiše celoten čas, ko je dejansko opravljal naloge in dolžnosti vodje letala.
 - (ii) Kandidat ali imetnik letalske licence lahko za let kot vodja letala vpiše celoten čas samostojnega letenja in čas letenja kot pilot pripravnik za vodjo letala (SPIC), če ta let s svojim podpisom potrdi inštruktor.
 - (iii) Imetnik ratinga inštruktorja letenja lahko za let kot vodja letala vpiše celoten čas, ko je opravljal naloge in dolžnosti inštruktorja.
 - (iv) Imetnik pooblastila izpraševalca lahko za let kot vodja letala vpiše celoten čas, ko je sedel na pilotskem sedežu in opravljal naloge ter dolžnosti izpraševalca.

- (v) Kopilot, ki opravlja naloge vodje letala pod nadzorom (PICUS) dejanskega vodje letala na letalu s certifikatom tipa, ki zahteva veččlansko letalsko posadko, ali kakor je to določeno v zahtevah o letalskih operacijah, lahko vpiše celoten let kot vodja letala (glej 5. točko odstavka c), če omenjeni let s svojim podpisom potrdi dejanski vodja letala.
 - (vi) Če je imetnik z določenega letališča v istem dnevu opravil večje število poletov in če presledki med posameznimi poleti niso bili daljši od 30 minut, se vsi taki poleti vpišejo kot en vpis.
 - (2) Let kot kopilot
Imetnik pilotske licence, ki leti kot kopilot, lahko za let vpiše celoten čas letenja kot kopilot na letalu z veččlansko letalsko posadko, ki jo zahteva certifikat tipa ali predpisi, po katerih polet poteka.
 - (3) Let kot kopilot, ki opravlja naloge le med križarjenjem.
Kopilot, ki opravlja naloge le med križarjenjem, lahko za let vpiše celoten čas, ko je sedel na pilotskem sedežu kot kopilota.
 - (4) Čas usposabljanja
Seštevek celotnega leta, ki ga opravi kandidat med praktičnim usposabljanjem za pridobitev licence ali vpis ratinga, med usposabljanjem za instrumentalno letenje, usposabljanjem na simulatorjih ali v napravah za urjenje letalskih navigacijskih postopkov ipd., in ga potrdi pooblaščen inštruktor, ki je kandidata usposabljal.
 - (5) *PICUS – Vodja letala pod nadzorom*
Če pristojni organ potrdi način nadzora, lahko kopilot za let kot vodja letala vpiše celoten let kot vodje letala pod nadzorom (PICUS), če je uspešno opravil vse zahtevane naloge in dolžnosti vodje letala in če pomoč vodje letala zaradi ogrožanja varnosti med poletom ni bilo potrebna.
- (d) *Vpogled v dnevnik (knjižico) letenja*
- (1) Imetnik licence ali pilot pripravnik mora pooblaščenemu predstavniku na njegovo zahtevo brez kakršnega koli odlašanja omogočiti vpogled v dnevnik (knjižico) letenja.
 - (2) Pilot pripravnik mora na vseh samostojnih preletih imeti pri sebi dnevnik (knjižico) letenja v dokaz, da je za prelet ustrezno usposobljen.

Dodatek 1 k FCL 1.005**Minimalne zahteve za izdajo licence/pooblastila JAR-FCL na podlagi nacionalne licence/pooblastila, ki jo/ga je izdala država, ki je bila članica JAA**

(Glej FCL 1.005, 3. točka odstavka b.)

(Glej AMC FCL 1.005 in 1.015.)

(Glej AMC FCL 1.125.)

1. Pilotske licence

Pilotske licence, ki jih je izdala država, ki je bila članica JAA, v skladu s svojimi zahtevami, je mogoče zamenjati z licencami JAR-FCL, če so izpolnjene nekatere zahteve. Za zamenjavo navedenih licenc mora imetnik:

a) za izdajo licence ATPL(A) in CPL(A): kot dokaz strokovnosti izpolniti zahteve za podaljšanje ratinga za tip/razred letala in ratinga za instrumentno letenje (če je primerno), ki so določene v 1. točki odstavka b, podtočki i 1. točke odstavka c ali 2. točki odstavka c FCL 1.245 in ustrezajo vpisanim privilegijem;

- (b) (i) za izdajo licence ATPL(A) in CPL(A): pristojnemu organu zadovoljivo dokazati, da je bilo znanje o ustreznih delih glede predpisov o letalskih operacijah in JAR-FCL pridobljeno (glej AMC FCL 1.005 in 1.015);
- (ii) za izdajo licence PPL(A): pristojnemu organu zadovoljivo dokazati, da je bilo znanje ustreznih delov zahtev iz JAR-FCL, pridobljeno (glej AMC FCL 1.125);

(c) dokazati ustrezno znanje angleškega jezika v skladu s FCL 1.200, če je imetnik privilegijev za instrumentalno letenje (IR);

d) izpolniti zahteve glede izkušenj in vse nadaljnje zahteve, ki so prikazane v spodnji preglednici:

Imetnik licence posamezne države	Število ur letenja	Nadaljnje zahteve JAR-FCL	Zamenjava licence JAR-FCL in pogoji (če ustreza)	Opustitev zahtev	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ATPL(A)	>1500 kot vodja zrakoplova na letalih, ki zahtevajo več pilotov	nič	ATPL(A)	ne velja	(a)
ATPL(A)	>1500 na letalih, ki zahtevajo več pilotov	nič	kot v 4. točki odstavka c	kot v 5. točki odstavka c	(b)
ATPL(A)	> 500 na letalih, ki zahtevajo več pilotov	pristojnemu organu dokaže zadovoljivo znanje iz načrtovanja poleta in zmogljivosti, kot se zahteva v dodatku 1 k FCL 1.470	ATPL(A) z ratingom za tip letal, omejenih na kopilota	dokaže sposobnost za delo vodje letala, kot se zahteva v tej prilogi dodatek 2 k FCL 1.240.	(c)

CPL/IR(A) in opravljen teoretični izpit ICAO ATPL v državi, ki je bila članica JAA, ki mu je izdala licenco	> 500 na letalih, ki zahtevajo več pilotov (ali v letenju v veččlanski posadki z letali, ki zahtevajo enega pilota kategorije regionalnih letal CS-23 EU, v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, ali z enakovrednimi operativnimi zahtevami v posameznih državah	(i) pristojnemu organu dokaže zadovoljivo znanje iz načrtovanja poleta in zmogljivosti, kot se zahteva v dodatku 1 k FCL 1.470 (ii) izpolnjuje druge zahteve iz FCL 1.250, 1. in 2. točka odstavka a	CPL/IR(A) in z upoštevanjem teoretičnega izpita FCL ATPL	ne velja	(d)
CPL/IR(A)	> 500 na letalih, ki zahtevajo več pilotov (ali v letenju v veččlanski posadki z letali, ki zahtevajo enega pilota kategorije regionalnih letal CS-23 EU v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, ali z enakovrednimi nacionalnimi operativnimi zahtevami	(i) opravljen teoretični del izpita iz JAR-FCL ATPL v državi, ki je bila članica JAA, ki mu je izdala licenco *(glej besedilo pod preglednico) (ii) izpolnjuje zahteve 1. in 2. točke odstavka a FCL 1.250	CPL/IR(A) in z upoštevanjem teoretičnega izpita FCL ATPL	ne velja	(e)
CPL/IR(A)	> 500 kot vodja letala na letalih z enim pilotom	nič	CPL/IR (A) z ratingom za tip/razred, omejenim na letala z enim pilotom		(f)
CPL/IR(A)	< 500 kot vodja letala na letalih z enim pilotom	pristojnemu organu dokaže znanje iz načrtovanja poleta in letalskih zmogljivosti, kot se zahteva v dodatku 1 k FCL 1.470.	kot 4. točka odstavka f	pridobi rating za tip letal, ki zahtevajo več pilotov, kot je določeno v FCL 1.240	(g)

CPL(A)	> 500 kot vodja letala na letalih z enim pilotom	usposobljenost za letenje ponoči (če ustreza okoliščinam)	CPL (A) z ratingom za tip/razred, omejenim na letala z enim pilotom		(h)
CPL(A)	< 500 kot vodja letala na letalih z enim pilotom	(i) usposobljenost za letenje ponoči (če ustreza okoliščinam) (ii) pristojnemu organu dokaže znanje iz načrtovanja poleta in letalskih zmogljivosti, kot se zahteva v dodatku 1 k FCL 1.470	kot 4. točka odstavka h		(i)
PPL/IR(A)	≥ 75 ur v skladu z IFR	usposobljenost za letenje ponoči, če rating za instrumentalno letenje ne vključuje privilegijev za letenje ponoči	PPL/IR(A) (rating za instrumentalno letenje je omejen le na PPL(A))	pristojnemu organu dokaže znanje iz načrtovanja poleta in letalskih zmogljivosti, kot se zahteva v dodatku 1 k FCL 1.470.	(j)
PPL(A)	≥ 70 ur na letalih	dokaže sposobnost za uporabo radionavigacijskih sredstev	PPL(A)		(k)

*Imetnikom licence CPL, ki že imajo rating za tip letal, ki zahtevajo več pilotov, ni treba opraviti teoretičnega izpita ATPL(A), če nadaljujejo delo na istem tipu letala, vendar se teoretični del izpita ATPL (A) ne bo upošteval za licenco JAR-FCL. Če želijo dodaten rating za drugačen tip letala, ki zahteva več pilotov, morajo izpolniti zahteve v vrstici podtočke i točke e 3. stolpca preglednice.

2. Ratingi inštruktorja letenja

Nacionalni rating, pooblastila ali vpisani privilegiji	Izkušnje	Nadaljnje zahteve	Zamenjava ratinga JAR-FCL
(1)	(2)	(3)	(4)
FI(A) / IRI(A) / TRI(A) / CRI(A)	kot je to določeno v tej prilogi za ustrezen rating	dokaže znanje iz ustreznih delov iz te priloge in predpisov, ki urejajo letalske operacije, kot je določeno v AMC FCL 1.005 in 1.015	FI (A)/IRI (A)/TRI (A)/CRI (A)

*Države, ki so bile članice JAA: Inštruktorji, ki izpolnjujejo vse navedene zahteve glede zamenjave, vendar zaradi trenutnega stanja izvajanja v državi, ki je njihovo licenco izdala, ne morejo dobiti ustrezne licence/ratinga JAR-FCL, lahko kljub temu šolajo pilote za licenco in/ali rating JAR-FCL.

3. Pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI)

Pooblastila SFI, ki jih je izdala država, ki je bila članica JAA, v skladu s svojimi zahtevami, je mogoče zamenjati s pooblastili JAR-FCL, če imetnik izpolnjuje zahteve glede izkušenj in vse druge zahteve iz te preglednice:

Nacionalno pooblastilo	Izkušnje	Nadaljnje zahteve JAR-FCL	Zamenjava pooblastila JAR-FCL
(1)	(2)	(3)	(4)
SFI(A)	> 1500 ur kot pilot letala, ki zahteva več pilotov (MPA)	(i) ima ali je imel licenco profesionalnega pilota, izdano v državi, ki je bila članica JAA, ali licenco profesionalnega pilota, ki ni izdana v skladu z JAR-FCL, sprejemljivo za pristojni organ; (ii) je dokončal simulatorski del ustreznega šolanja za rating za tip, ki vključuje MCC	SFI(A)
SFI(A)	izkušnje zadnjih treh let kot inštruktor na simulatorju ali na FTD in/ali FNPT I v soglasju s pristojnim organom	je dokončal simulatorski del ustreznega šolanja za rating za tip, ki vključuje za MCC	SFI(A)

To pooblastilo se izda za največ tri leta.

Nadaljnje pooblastilo se izda, če so izpolnjene zahteve iz FCL 1.415.

4. Inštruktorji na napravah FTD in napravi FNPT I:

Nacionalno pooblastilo	Izkušnje	Zamenjava pooblastila JAR-FCL
(1)	(2)	(4)
inštruktorji na FTD in/ali FNPT I	izkušnje zadnjih treh let kot inštruktor na FTD in/ali FNPT I v soglasju s pristojnim organom	usposabljanje na FTD in/ali FNPT I

Dodatek 1 k FCL 1.010

Zahteve glede ustreznega znanja jezikov, ki se uporabljajo v letalski radiotelefoni

(Glej FCL 1.010, 4. točka odstavka a.)

(Glej AMC št. 1 k FCL 1.010.)

(Glej AMC št. 2 k FCL 1.010.)

(Glej IEM FCL 1.010.)

1 Zahteve glede ustreznega znanja jezika veljajo pri uporabi frazeologije in običajnega jezika.

2 Da bi imetnik licence ali kandidat izpolnil zahteve glede ustreznega znanja jezika, ki so vključene 4. točko odstavka a v FCL 1.010, mora na način, ki ga potrdi pristojni organ, dokazati, da je sposoben:

- (a) učinkovito se sporazumevati po radijski/telefonski zvezi in v neposrednih okoliščinah;
- (b) točno in jasno govoriti o splošnih in z delom povezanih temah;
- (c) uporabljati ustrezno strategijo za komunikacijo, izmenjati sporočila in prepoznati ter reševati nesporazume (npr. preveriti, potrditi ali pojasniti informacije) v splošnem ali z delom povezanem smislu;
- (d) uspešno reševati jezikovne izzive, do katerih pride zaradi zapletov ali nepričakovanega poteka dogodkov med sicer poznanim rutinskim delom ali komunikacijami, in
- (e) uporabljati narečje ali naglas, razumljiv za letalsko javnost.

3 Ponovna uradna preverjanja jezika bodo v časovnih presledkih, ki jih določi pristojni organ (glej AMC št. 2 k FCL 1.010, 4. in 5. točka odstavka a).

4 Način ocenjevanja in ponovnega preverjanja določi pristojni organ (glej AMC št. 2 k FCL 1.010).

5 Ustanovo, ki bo v imenu pristojnega organa države, ki je bila članica JAA, izpraševala znanje jezika, potrdi navedeni organ (glej AMC št. 2 k FCL 1.010).

6 Kadar je ocenjevanje znanja jezika usklajeno z zahtevami v dodatku 1 k FCL 1.200, se lahko razširijo privilegiji iz radiotelefonijske v angleškem jeziku v skladu z odstavkom b FCL 1.200.

Dodatek 2 k FCL 1.010**Lestvica za ocenjevanje znanja jezika**

(Glej FCL 1.010, 4. točka odstavka a.)

(Glej AMC št. 1 k FCL 1.010.)

(Glej AMC št. 2 k FCL 1.010.)

(Glej IEM FCL 1.010.)

STOPNJA	IZGOVARJ VA uporablja narečje ali naglas, razumljiv za letalsko javnost	JEZIKOVNA PRAVILNOS T ustrezna slovnična sestava in besedni red se določijo z jezikovnimi funkcijami, primernimi za posamezno nalogo	BESEDNJAK	TEKOČ GOVOR	RAZUMEVA NJE	ODZIVANJE
Operativna stopnja (4. stopnja)	pri izgovarjavi, naglasu, ritmu in intonaciji se zazna vpliv materinega jezika ali regionalne različice, vendar to le včasih vpliva na razumevanje	osnovno slovnično sestavo in besedni red uporablja ustvarjalno in ju običajno dobro obvlada; napake so posledica neobičajnih in nepričakovanih okolščin; napake le redko vplivajo na pomen	točno in bogato besedišče običajno zadostujeta za učinkovit pogovor o splošnih, konkretnih in z delom povezanih temah; pogosto mu uspe z drugimi besedami razložiti pomen besede, če ne najde ustreznega izraza zlasti v neobičajnih in nepričakovanih okolščinah	uporablja jezikovne nize v ustrezni hitrosti in ritmu; občasno lahko pride do zatikanja pri prehodu iz ponavljajočeg a se ali predpisanega jezika na spontani odziv, kar pa ne vpliva na učinkovitost komunikacije; uporablja omejeno število ustaljenih pogovornih in vezniških zvez; naravna zatikanja ne motijo	razume večino običajnih, konkretnih in z delom povezanih tem, če sta naglas in uporabljena različica dovolj razumljiva za mednarodne uporabnike; kadar nastanejo jezikovni ali situacijski zapleti ali nepričakovan potek dogodkov, razumevanje postane počasnejše ali je potrebna dodatna razlaga.	odziv je večinoma takojšen, ustrezen in informativen; začne ali ohranja dialog tudi ob nepričakovan em poteku dogodkov; primerno se odziva pri očitnih nesporazumi h, preverja, potrjuje in pojasnjuje

Opomba: Operativna stopnja (4. stopnja) je najnižja zahtevana stopnja za radiotelefonsko komunikacijo.

Dodatek 1 k FCL 1.015

Minimalne zahteve za validacijo pilotskih licenc, izdanih v državah, ki niso bile članice JAA

(Glej FCL 1.015.)

(Glej AMC FCL 1.005 in 1.015.)

1 V nadaljevanju so določene minimalne zahteve, pod katerimi država, ki je bila članica JAA, lahko validira pilotske licence, izdane v državah, ki niso bile članice JAA.

Pilotske licence za komercialni zračni prevoz in druge profesionalne dejavnosti

2 Pod določenimi pogoji lahko država, ki je bila članica JAA, validira pilotsko licenco, ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA, v skladu s priložo 1 ICAO, da bi omogočila lete (razen šolskih letov) z letali, registriranimi v posamezni državi, ki je bila članica JAA. Za validacijo licence mora njen imetnik:

- (a) s preverjanjem praktične usposobljenosti dokazati, da izpolnjuje zahteve za podaljšanje veljavnosti ratinga za tip ali razred, določene v FCL 1.245, ki ustrezajo privilegijem iz licence v lasti;
- (b) pristojnemu organu zadovoljivo dokazati, da je pridobil znanje iz ustreznih delov iz predpisov, ki urejajo letalske operacije in JAR-FCL (glej AMC FCL 1.005 in 1.015);
- (c) dokazati ustrezno znanje angleškega jezika v skladu s FCL 1.200;
- (d) imeti veljavno zdravniško spričevalo 1. razreda.
- (e) izpolniti vse dodatne objavljene zahteve, ki so po mnenju države, ki je bila članica JAA, obvezne; in
- (f) izpolniti zahteve glede izkušenj, določene v 2. stolpcu spodnje preglednice, ki se nanašajo na pogoje za validacijo v 3. stolpcu:

Licenca	Izkušnje celoten let	Pogoj za validacijo	
(1)	(2)	(3)	
ATPL(A)	> 1500 ur kot vodja letala z več piloti	kot vodja letala v komercialnem zračnem prevozu z letali z več piloti	(a)
ATPL(A) ali CPL(A)/IR*	> 1500 ur kot vodja ali kopilot letala z več piloti glede na operativne potrebe	kot kopilot v komercialnem zračnem prevozu z letali z več piloti	(b)
CPL(A)/IR	> 1000 ur kot vodja letala v komercialnem zračnem prevozu po vpisu ratinga (IR)	kot vodja letala v komercialnem zračnem prevozu z letali z enim pilotom	(c)
CPL(A)/IR	> 1000 ur kot vodja ali kopilot letala z enim pilotom glede na operativne potrebe	kot kopilot v komercialnem zračnem prevozu z letali z enim pilotom v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije	(d)
CPL(A)	> 700 ur z letali razen z motoriziranimi jadralnimi letali (TMG); let zajema 200 ur v vlogi, za katero se veljavnost poskuša doseči, in 50 ur v taki vlogi v zadnjih 12 mesecih	dejavnosti v letalih, ki niso udeležena v komercialnem zračnem prevozu	(e)

*Pred validacijo licence CPL(A)/IR na letalih z več piloti mora imetnik licence/ratinga dokazati raven znanja, ki se zahteva za licenco ICAO ATPL (A).

Licence športnih pilotov z ratingom za instrumentalno letenje

3 Pod določenimi pogoji lahko država, ki je bila članica JAA, validira licenco športnega pilota z ratingom za instrumentalno letenje, ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA, v skladu s prilogo 1 ICAO, da bi omogočila lete (razen šolskih letov) z letali, registriranimi v posamezni državi, ki je bila članica JAA. Za validacijo take licence mora njen imetnik:

- (a) s preverjanjem praktične usposobljenosti dokazati, da izpolnjuje zahteve za vpis ratinga za tip ali razred, določene v dodatku 1 in 2 k FCL 1.210 ter v dodatku k FCL 1.240;
- (b) pristojnemu organu v skladu s poddelom J zadovoljivo dokazati, da je pridobil znanje iz letalske zakonodaje in letalskih vremenskih kod, št. predmeta 050 10 03 01, načrtovanja in izvajanju leta (IR), št. predmeta 030 00 00 00, človeške zmogljivosti št. 040 00 00 00, v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.470;
- (c) dokazati ustrezno znanje angleškega jezika v skladu s FCL 1.200;
- (d) imeti veljavno zdravniško spričevalo 2. razreda skupaj z zahtevami v zvezi s sluhom v skladu s FCL 3.355 b;
- (e) imeti privilegije za uporabo letalske radiotelefonijske (R/T), sprejemljive za pristojni organ;
- (f) izpolniti zahteve v zvezi z izkušnjami, določene v 2. stolpcu te preglednice:

Licenca v lasti	Izkušnje – celoten let
(1)	(2)
PPL/IR	> 100 ur instrumentalnega leta kot vodje letala

Dodatek 2 k FCL 1.015**Zamenjava licence športnega pilota, ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA, z licenco FCL PPL**

(Glej FCL 1.015, 2. točka odstavka c.)

Minimalne zahteve za zamenjavo licence PPL(A), ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA, z licenco FCL PPL. Kandidat mora:

- (a) imeti licenco, izdano v skladu s prilogo 1 ICAO;
- (b) imeti zdravniško spričevalo najmanj 2. razreda;
- (c) imeti privilegije v zvezi z letalsko radiotelefonijo, sprejemljive za pristojni organ;
- (d) izpolniti zahteve v zvezi z izkušnjami, določene v 2. stolpcu preglednice:

Nacionalna licenca v lasti	Zahteve v zvezi z izkušnjami	Dodatne zahteve iz JAR-FCL
veljavna nacionalna licenca PPL ICAO	> 100 ur kot pilot letala	(a) opraviti mora pisni izpit iz letalske zakonodaje in človeške zmogljivosti in omejitev (b) opraviti preverjanje praktične usposobljenosti, kot je določeno v dodatku 1 k FCL 1.130 in 1.135 in dodatku 2 k FCL 1.135 (c) izpolniti ustrezne zahteve iz poddela F te priloge

Dodatek 3 k FCL 1.015

Validacija pilotskih licenc, izdanih v državah, ki niso bile članice JAA, za posebne naloge za določen čas

(Glej FCL 1.015.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.015.)

ZAČASNA VALIDACIJA PILOTSKIH LICENC, IZDANIH V DRŽAVAH, KI NISO BILE ČLANICE JAA, ZA PILOTE PROIZVAJALCEV LETAL

1. Pilotsko licenco, izdano v državi, ki ni bila članica JAA, v skladu s prilogo 1 ICAO, z vpisanim ratingom inštruktorja ali pooblastilom izpraševalca, ki jo izda navedena država, lahko država, ki je bila članica JAA, pod določenimi pogoji validira ali kako drugače odobri, da omogoči polete, med katerimi predstavi, upravlja, preleta ali preizkuša letalo, registrirano v navedeni državi, ki je bila članica JAA. Če validacija licence poteka pod pogoji iz tega dodatka, je lahko imetnik licence, izdane v državi, ki ni bila članica JAA, oproščen zahtev o validaciji licenc iz države, ki ni bila članica JAA, iz dodatka 1 k FCL 1.015, če so izpolnjene te zahteve:

Za validacijo navedene licence mora njen imetnik:

- (a) imeti ustrezno licenco, zdravniško spričevalo, ratinge za tip in kvalifikacije za vpis usposobljenosti za inštruktorja ali izpraševalca, ki za predlagane naloge veljajo v državi, ki ni bila članica JAA, in
- (b) biti zaposlen pri proizvajalcu letal ali pri organizaciji TRTO, ki šolanje za določen tip letala opravlja v imenu proizvajalca letal, in
- (c) morajo biti njegove naloge omejene na usposabljanje za letenje ali preverjanje ob prvi izdaji ratinga za tip, nadziranje pilotov operatorja med začetnim linijskim letenjem, dostavo ali prelet letala, začetno linijsko letenje in predstavitvene ali preizkusne polete.

2. Med izvajanjem ali nadziranjem linijskega letenja mora pilot izpolnjevati tudi ustrezne zahteve iz predpisov, ki urejajo letalske operacije, ki jih določi pristojni organ države, v kateri je zrakoplov registriran.

Dodatek 1 k FCL 1.050**Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence PPL(A) – zahteve glede diferencialnega šolanja in izpitov**

(Glej FCL 1.050, 2. točka odstavka b.)

Imetnik helikopterske licence, ki želi pridobiti licenco PPL(A), mora uspešno opraviti teoretične izpite (iz Programa teoretičnega znanja za licenco PPL(A) v AMC FCL 1.125) iz teh predmetov:

- splošno znanje o zrakoplovu; načrtovanje in izvajanje poleta; operativni postopki in osnove letenja.

Dodatek 2 k FCL 1.050**Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence CPL(A) – program diferencialnega šolanja in izpitov**

(Glej FCL 1.050, 3. točka odstavka b.)

1. Kandidat mora opraviti diferencialno teoretično šolanje po odobrenem programu v odobreni organizaciji za šolanje letenja (FTO) v skladu s predmeti in naslovi tem v nadaljevanju (glej učne smotre teoretičnega znanja):

021 00 00 00	SPLOŠNO ZNANJE O ZRAKOPLOVU – LETALSKA KONSTRUKCIJA IN SISTEMI, ELEKTRIKA, MOTORJI, OPREMA ZA NUJNE PRIMERE
021 02 00 00	KONSTRUKCIJA
021 04 00 00	PODVOZJE, KOLESA, PNEVMATIKE, ZAVORE
021 05 00 00	LETALSKA KRMILA
021 06 00 00	PNEVMATIKE – VZDRŽEVANJE PRITISKA IN KLIMATIZACIJA
021 10 00 00	BATNI MOTORJI
02111 00 00	TURBINSKI MOTORJI
021 13 00 00	SISTEMI OSKRBE S KISIKOM

022 00 00 00	SPLOŠNO ZNANJE O ZRAKOPLOVU – INSTRUMENTI LETALA
022 02 00 00	MERJENJE PARAMETROV PNEVMATSKIH PODATKOV
022 06 00 00	LETALO: SISTEMI ZA AVTOMATSKO VODENJE (Automatic Flight Control Systems)
022 08 00 00	TRIMERJI – BLAŽILNIK NIHANJA PO NAVPIČNI OSI – ZAŠČITA PRED OBREMENITVIJO LETALA
022 12 00 00	ALARMNI SISTEMI, SISTEMI, KI OPOZARJANJO NA BLIŽINO
022 13 00 00	INTEGRIRANI INSTRUMENTI – ELEKTRONSKI ZASLONI

030 00 00 00	IZVAJANJE IN NAČRTOVANJE LETA
031 00 00 00	MASA IN RAVNOTEŽJE LETALA
031 01 00 00	NAMEN UPOŠTEVANJA DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA MASO IN RAVNOTEŽJE
031 02 00 00	OBREMENTIVE
031 04 00 00	PODROBNOSTI O MASI IN RAVNOTEŽJU LETALA
031 05 00 00	DOLOČANJE SREDIŠČA TEŽNOSTI (CG)

032 00 00 00	ZMOGLJIVOST LETAL
032 01 00 00	SPLOŠNO
032 02 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA B – ENOMOTORNA LETALA
032 03 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA B – VEČMOTORNA LETALA
032 04 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA A – LETALA, CERTIFICIRANA SAMO V SKLADU S CERTIFIKACIJSKO SPECIFIKACIJO CS 25

033 00 00 00	NAČRTOVANJE IN SPREMLJANJE LETA
033 03 00 00	NAČRTOVANJE PORABE GORIVA

070 00 00 00	OPERATIVNI POSTOPKI – LETALO
071 01 00 00	SPLOŠNE ZAHTEVE
071 02 00 00	POSEBNI OPERATIVNI POSTOPKI IN NEVARNOSTI (SPLOŠNI VIDIK)

080 00 00 00	OSNOVE LETENJA
081 00 00 00	OSNOVE LETENJA – LETALO
081 01 00 00	PODZVOČNA AERODINAMIKA
081 02 00 00	AERODINAMIKA PRI VISOKIH HITROSTIH
081 03 00 00	namerno prazno
081 04 00 00	STABILNOST
081 05 00 00	NADZOR
081 06 00 00	OMEJITVE
081 07 00 00	PROPELERJI
081 08 00 00	MEHANIKA LETENJA

2. Kandidat mora dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence CPL (A), in izpolniti zahteve iz poddela J te priloge.

Kandidat mora opraviti teoretične diferencialne izpite iz teh predmetov: splošno znanje o zrakoplovu, zmogljivost letala in načrtovanje poleta, operativni postopki in osnove letenja (letalo), in sicer:

- (a) izpitne pole iz predmetov zmogljivost letala in načrtovanje poleta in osnove letenja (letalo) so določene v odstavku b FCL 1.470;
- (b) izpitne pole iz predmetov konstrukcija in sistemi, električni sistemi, pogonski sistem, oprema za nujne primere, instrumenti, masa in ravnotežje, načrtovanje in spremljanje leta in operativni postopki morajo zajeti diferencialne teme, navedene v zgornjem učnem načrtu.

Dodatek 3 k FCL 1.050**Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence ATPL(A) – zahteve glede diferencialnega šolanja in izpitov**

(Glej FCL 1.050, 4. točka odstavka b.)

1. Kandidat mora opraviti diferencialno teoretično šolanje po odobrenem programu v odobreni organizaciji za šolanje letenja (FTO) v skladu s predmeti in naslovi tem v nadaljevanju (glej učne cilje teoretičnega znanja):

021 00 00 00	SPLOŠNO ZNANJE O ZRAKOPLOVU – LETALSKA KONSTRUKCIJA IN SISTEMI, ELEKTRIČNI SISTEM, POGONSKI SISTEM, OPREMA ZA NUJNE PRIMERE
021 02 00 00	KONSTRUKCIJA
021 04 00 00	PODVOZJE, KOLESA, PNEVMATIKE, ZAVORE
021 05 00 00	LETALSKA KRMILA
021 06 00 00	PNEVMATIKE – VZDRŽEVANJE PRITISKA IN KLIMATIZACIJA
021 09 00 00	ELEKTRIKA
021 10 00 00	BATNI MOTORJI
021 11 00 00	TURBINSKI MOTORJI
021 13 00 00	SISTEMI OSKRBE S KISIKOM

022 00 00 00	SPLOŠNO ZNANJE O ZRAKOPLOVU – INSTRUMENTI LETALA
022 02 00 00	MERJENJE PARAMETROV PNEVMATSKIH PODATKOV
022 06 00 00	LETALO: SISTEMI ZA AVTOMATSKO VODENJE
022 08 00 00	TRIMERJI – BLAŽILNIK NIHANJ PO NAVPIČNI OSI – ZAŠČITA PRED OBREMENITVIJO LETALA
022 09 00 00	NAPRAVA ZA AVTOMATSKO NASTAVITEV MOČI MOTORJA
022 12 00 00	ALARMNI SISTEMI, SISTEMI, KI OPOZARJAJO NA BLIŽINO
022 13 00 00	INTEGRIRANI INSTRUMENTI – ELEKTRONSKI ZASLONI

030 00 00 00	IZVAJANJE IN NAČRTOVANJE LETA
031 00 00 00	MASA IN RAVNOTEŽJE – LETALA
031 01 00 00	NAMEN UPOŠTEVANJA DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA MASO IN RAVNOTEŽJE
031 02 00 00	NATOVARJANJE
031 04 00 00	PODROBNOSTI O MASI IN RAVNOTEŽJU LETALA
031 05 00 00	DOLOČANJE SREDIŠČA TEŽNOSTI (CG)

032 00 00 00	ZMOGLJIVOST LETAL
032 01 00 00	SPLOŠNO
032 02 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA B – ENOMOTORNA LETALA
032 03 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA B – VEČMOTORNA LETALA
032 04 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA A – LETALA, CERTIFICIRANA SAMO V SKLADU S CERTIFIKACIJSKO SPECIFIKACIJO CS 25

033 00 00 00	NAČRTOVANJE IN SPREMLJANJE LETA
033 03 00 00	NAČRTOVANJE PORABE GORIVA

070 00 00 00	OPERATIVNI POSTOPKI – LETALO
071 01 00 00	SPLOŠNE ZAHTEVE
071 02 00 00	POSEBNI OPERATIVNI POSTOPKI IN NEVARNOSTI (SPLOŠNI VIDIK)

080 00 00 00	OSNOVE LETENJA
081 00 00 00	OSNOVE LETENJA – LETALO
081 01 00 00	PODZVOČNA AERODINAMIKA
081 02 00 00	AERODINAMIKA PRI VISOKIH HITROSTIH
081 03 00 00	Namerno prazno
081 04 00 00	STABILNOST
081 05 00 00	NADZOR
081 06 00 00	OMEJITVE
081 07 00 00	PROPELERJI
081 08 00 00	MEHANIKA LETA

2. Kandidat mora dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence ATPL (A), in izpolniti zahteve iz poddela J te priloge.

Kandidat mora opraviti teoretične diferencialne izpite iz teh predmetov: splošno znanje o zrakoplovu, zmogljivost letala in načrtovanje leta, operativni postopki in osnove letenja (letalo) in sicer:

- (a) izpitne pole iz predmetov zmogljivost letala in načrtovanje leta in osnove letenja (letalo) so določene v odstavku a FCL 1.470;
- (b) izpitne pole iz predmetov konstrukcija in sistemi, elektrika, motorji, oprema za nujne primere, instrumenti, masa in ravnotežje, načrtovanje in spremljanje leta in operativni postopki morajo zajeti diferencialne teme, navedene v učnem načrtu.

Dodatek 4 k FCL 1.050

Upoštevanje teoretičnega znanja za izdajo licence CPL(A), ratinga IR(A) ali licence ATPL(A)

(Glej FCL 1.050, 8. točka odstavka b.)

1. Pri kandidatu za vpis ratinga za instrumentalno letenje (IR(A)), ki je opravil ustrezne teoretične izpite za licenco CPL(A), se upošteva teoretično znanje iz dveh predmetov:
 - človeška zmogljivost in njene meje,
 - meteorologija.
2. Pri kandidatu za licenco CPL(A), ki je opravil ustrezne teoretične izpite za rating (IR(A)), se upošteva teoretično znanje iz dveh predmetov:
 - človeška zmogljivost in njene meje,
 - meteorologija.
3. Pri kandidatu za licenco ATPL(A), ki je opravil ustrezne teoretične izpite za licenco CPL(A), se upošteva teoretično znanje iz predmeta komunikacija v skladu z VFR.
4. Pri kandidatu za licenco ATPL(A), ki je opravil ustrezne teoretične izpite za rating IR(A), se upošteva teoretično znanje iz predmeta komunikacija v skladu z IFR.

Dodatek 1 a k FCL 1.055

Organizacije za šolanje letenja (FTO) za pridobitev pilotskih licenc in ratingov

(Glej IEM FCL 1.055.)

(Glej IEM št. 1 k FCL 1.055.)

(Glej IEM št. 2 k FCL 1.055.)

(Glej IEM št. 3 k FCL 1.055.)

(Glej AMC FCL 1.261, 2. točka odstavka c.)

UVOD

1 Organizacija za šolanje letenja (v nadaljevanju organizacija *FTO – Flying Training Organisation*) je organizacija, ki s svojim osebjem, opremo in načinom delovanja v ustreznem okolju praktično usposablja letalu in/ali na simulatorju, če to ustreza okoliščinam, ima tudi teoretične tečaje za posamezne programe šolanja.

2 Organizacija FTO, ki želi šolati po odobrenem programu v skladu z zahtevami, ki jih določa JAR-FCL, mora pridobiti potrdilo o odobritvi od pristojnega organa ene od držav, ki so bile članice JAA. Pristojni organ države, ki je bila članica JAA, potrdilo o odobritvi izda le, če:

- (a) lahko uveljavi zahteve, določene v JAR-FCL, in
- (b) organizacija FTO izpolnjuje vse zahteve, določene v JAR-FCL.

Ta dodatek določa zahteve glede izdaje, podaljšanja veljavnosti in različnih potrdil o odobritvi organizacije za šolanje letenja. Organizacija FTO mora izpolniti samo zahteve v zvezi z vrsto šolanja, ki ga izvaja.

PRIDOBITEV POTRDILA

3 Organizacija FTO, ki želi pridobiti potrdilo o odobritvi, mora pristojnemu organu predložiti vse operativne priročnike in priročnike za šolanje, ki jih določa 31. točka. Določiti mora postopke, sprejemljive za pristojni organ, s katerimi bo zagotovila izpolnitev vseh ustreznih zahtev iz JAR-FCL. Mednje spada sistem za zagotavljanje kakovosti (glej AMC FCL 1.055 in IEM FCL št. 1 k FCL 1.055), ki omogoča hitro odkrivanje vseh pomanjkljivosti in pripravo popravljivih ukrepov. Po ocenitvi vloge bo v organizaciji FTO opravljen pregled, s katerim bo organizacija dokazala, da izpolnjuje vse zahteve, določene v tem dodatku. Če bodo izsledki pregleda zadovoljivi, bo FTO pridobila začetno potrdilo o odobritvi, ki bo veljalo eno leto. Njegovo veljavnost je mogoče podaljšati za nadaljnja obdobja do treh let. Pristojnemu organu ni treba izdati potrdila organizacijam FTO iz držav, ki niso bile članice JAA, če za to nima dovolj uslužbencev oziroma če so stroški ocenjevanja vloge za odobritev in pregledi zanj neupravičen izdatek.

4 Vse vrste šolanja morajo biti odobrene (glej IEM FCL 1.055 (še odprto)).

5 Pristojni organ bo spremljal raven šolanja in preverjal naključno izbrane šolske lete s študenti. Med takimi obiski organizacija FTO omogoči dostop do zapisnikov o šolanju, pooblastil, tehničnih dnevnikov, predavanj, študijskih zapiskov, posvetovanj pred letom in do preostalega s šolanjem povezanega gradiva. Pristojni organ organizaciji FTO izda kopijo poročila o opravljenem obisku.

6 Pristojni organ lahko potrdilo o odobritvi spremeni oziroma ga začasno ali dokončno razveljavi, če organizacija FTO ne dosega več najnižje dogovorjene ravni katere koli zahteve ali standardov.

7 Če želi organizacija FTO spremeniti odobreni program, svoj operativni priročnik ali priročnik o šolanju, mora še pred uvedbo sprememb pridobiti soglasje pristojnega organa. Pristojnega organa pa ni treba obveščati o manjših spremembah vsakodnevnih operacij. Če v organizaciji FTO obstaja dvom o pomembnosti predlagane spremembe, se mora o tem posvetovati s pristojnim organom.

8 Organizacija FTO se lahko glede šolanja dogovori z drugimi letalskimi šolami oziroma kot nadomestno izhodišče uporabi druga letališča, če to odobri pristojni organ.

FINANČNA SREDSTVA

- 9 (a) Organizacija FTO mora pristojni organ prepričati, da ima na voljo dovolj sredstev za šolanje po odobrenih standardih (glej IEM št. 2 k FCL 1.055).
(b) Organizacija FTO v soglasju s pristojnim organom imenuje osebo, ki dokaže, da je na voljo dovolj sredstev za šolanje po odobrenih standardih: to je odgovorni vodja.

VODSTVO IN ZAPOSLENI

10 Vodstvo zagotovi nadzor nad svojimi uslužbenci na vseh stopnjah. Opravljajo ga osebe, ki so dovolj izkušene in primerne za to. Podrobnosti o sestavi vodstva in dolžnostih posameznikov so sestavni del operativnega priročnika organizacije FTO.

11 Organizacija FTO mora pristojnemu organu dokazati, da zaposluje dovolj primerno usposobljenih strokovnjakov. Pri integriranem tečaju je treba zaposliti tri osebe s polnim delovnim časom na teh delovnih mestih:

- vodja šolanja,
- vodja inštruktorjev letenja (CFI),
- vodja inštruktorjev za teoretično šolanje (CGI)

Na modularnem tečaju je mogoče ta mesta združiti in zaposliti le eno ali dve osebi s polnim ali skrajšanim delovnim časom, odvisno od obsega šolanja. Pri tem mora biti vsaj ena oseba zaposlena polni delovni čas. V organizacijah FTO, ki opravljajo samo teoretično šolanje, je mogoče mesti vodje šolanja in vodje inštruktorjev za teoretično šolanje združiti. Imenovana oseba mora imeti ustrezne vodstvene sposobnosti in izpolnjevati zahteve iz devetnajstega odstavka v nadaljevanju.

12 Razmerje med številom inštruktorjev na letalu, ki so zaposleni s skrajšanim delovnim časom, in obsegom šolanja mora biti sprejemljivo za pristojni organ.

13 Standardno razmerje med številom študentov in inštruktorjev na letalu razen vodje šolanja ne sme presegati 6 : 1. Običajno število študentov v posameznem razredu na zemlji pri tistih predmetih, ki zahtevajo ostrejši nadzor ali praktično delo, ne sme biti več kot 12.

VODJA ŠOLANJA

14 Vodja šolanja je v celoti odgovoren za uspešno povezavo med praktičnim usposabljanjem za letenje na letalu, usposabljanjem na simulatorju ali na napravah za urjenje simulacijo letenja in teoretičnim šolanjem ter za spremljanje napredovanja vsakega posameznega študenta. Imeti mora bogate izkušnje za šolanje, ki jih je pridobil kot inštruktor za licenco profesionalnega pilota, in ustrezne vodstvene sposobnosti. Vodja šolanja mora biti imetnik licence profesionalnega pilota in ratinga, ki se nanaša na izvajano praktično usposabljanje v letenju v skladu s prilogo 1 ICAO, oziroma mora tako licenco in ratinge imeti v zadnjih treh letih pred prvim imenovanjem za vodjo šolanja.

VODJA INŠTRUKTORJEV LETENJA

15 Vodja inštruktorjev letenja je pristojen za nadzor nad vsemi inštruktorji na letalu in na simulatorju ter za poenotenje (standardizacijo) celotnega praktičnega usposabljanja na letalu in na simulatorju. Vodja inštruktorjev na letalu mora:

- (a) imeti najvišjo licenco profesionalnega pilota, ki se nanaša na praktično usposabljanje v letenju;
- (b) imeti ratinge, ki se nanašajo na vrste izvajanega praktičnega usposabljanja na letalu;
- (c) imeti rating za inštruktorja letenja vsaj za en tip letal, na katerih praktično usposabljanje poteka, in
- (d) leteti 1000 ur kot vodja letala (PIC), od tega najmanj 500 ur med opravljanjem dolžnosti inštruktorja na letalu, ki se nanašajo na izvajano usposabljanje; od tega je lahko 200 ur instrumentalnega leta na simulatorju.

INŠTRUKTORJI, RAZEN SIMULATORSKIH INŠTRUKTORJEV

16 Inštruktorji morajo imeti:

- (a) licenco profesionalnega pilota in rating, ki ustreza tistim vrstam usposabljanja, ki ga bodo izvajali;
- (b) rating za inštruktorja, ki ustreza tistemu delu usposabljanja, ki ga inštruktor izvaja, npr. inštruktor za vpis ratinga za instrumentalno letenje, inštruktor, inštruktor za določen tip/razred letala, primerno okoliščinam, ali
- (c) pooblastilo pristojnega organa, da lahko opravlja usposabljanje v organizaciji FTO (glej FCL 1.300).

17 Pristojni organ mora soglašati z najvišjim številom ur letenja, najvišjim številom ur letalskih nalog v letalu in najkrajšim počitkom med posameznimi inštruktorskimi nalogami.

SIMULATORSKI INŠTRUKTORJI

18 Pred prvim imenovanjem na mesto inštruktorja za usposabljanje na napravi za urjenje letalskih (FTD) oziroma letalskih in navigacijskih postopkov (FNPT I) morajo inštruktorji (razen inštruktorjev, ki imajo pooblastilo v skladu s 3. in 4. točko dodatka 2 k FCL 1.005) imeti tri leta licenco profesionalnega pilota in rating, ki ustreza vrstam usposabljanja, ki ga bodo izvajali, ter izkušnje s področja šolanja. Da bi lahko izvajali usposabljanje na simulatorju in/ali na napravi FTNP II, morajo inštruktorji imeti rating inštruktorja (FI), rating inštruktorja za instrumentalno letenje (IRI) ali rating inštruktorja za tip (TRI) ali razred letal (CRI) oziroma pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI), STI (A) ali pooblastilo inštruktorja za delovanje v veččlanski posadki (letalno) MCCI (A) v zvezi s tistim usposabljanjem, ki ga bodo izvajali.

VODJA INŠTRUKTORJEV ZA TEORETIČNO ŠOLANJE

19 Vodja inštruktorjev za teoretično šolanje, je pristojen za nadzor vseh inštruktorjev za teoretično šolanje in za poenotenje vseh vrst teoretičnega šolanja. Imeti mora osnovno znanje o letalstvu in opraviti tečaj za poučevanje oziroma imeti bogate predhodne izkušnje za teoretično šolanje.

INŠTRUKTORJI ZA TEORETIČNO ŠOLANJE

20 Inštruktorji za teoretično šolanje za izpitne predmete za pridobitev licence in vpis ratingov morajo imeti ustrezne letalske izkušnje in morajo pred imenovanjem na tako delovno mesto dokazati svojo usposobljenost na preizkusnem predavanju na podlagi gradiva, ki so ga pripravili v zvezi s predmeti, ki jih bodo poučevali.

ARHIV

21 Ustrezno administrativno osebje v organizaciji FTO hrani te dokumente najmanj pet let:

- (a) natančne podatke o šolanju posameznega študenta na zemlji, na letalu in na simulatorju;
- (b) podrobna in redna poročila inštruktorjev o poteku šolanja skupaj z oceno in redna poročila o preverjanjih napredovanja pri letenju na letalu in teoretičnih izpitih;
- (c) osebne podatke, na primer datume poteka veljavnosti zdravniških spričeval, ratingov, itd.

22 Oblika dokumentacije o šolanju študentov je določena v priročniku za šolanje.

23 Organizacija FTO pristojnemu organu na njegovo zahtevo predloži dokumentacijo in poročila o šolanju.

PROGRAM ŠOLANJA

24 Za vsako vrsto šolanja, ki je na voljo, je treba pripraviti program. Vključuje razdelitev praktičnega usposabljanja v letenju in teoretičnega šolanja po tednih ali fazah, spisek običajnih vaj in povzetek učnega programa. Pomembno je, da sta usposabljanje na simulatorju in teoretično šolanje razdeljena tako, da lahko študenti med praktičnim usposabljanjem na letalu uporabijo teoretično znanje. Omogočiti je treba, da se težave, ki nastanejo med šolanjem, razrešijo med nadaljnjim usposabljanjem. Vsebino in zaporedje programa šolanja potrdi pristojni organ.

ŠOLSKA LETALA

25 Na voljo mora biti dovolj šolskih letal, ki ustrezajo vrstam šolanja. Vsako letalo mora biti opremljeno z dvojnimi osnovnimi napravami za krmarjenje (letalskimi krmili), namenjenimi inštruktorju in študentu. Letalska krmila, ki jih je mogoče prestaviti z enega pilotskega mesta na drugo, niso dovoljena. Med letali mora biti tudi eno ali več letal, s katerimi je mogoče prikazati postopke, da bi se izognili porušitvi vzgona in vriju, ter simulirati instrumentalne meteorološke razmere, in primerno opremljena letala za praktično usposabljanje v instrumentalnem letenju.

26 Praktično usposabljanje je dovoljeno le na letalih, ki jih v ta namen potrdi pristojni organ.

LETALIŠČA

27 Izhodiščno letališče in vsa preostala nadomestna letališča, na katerih poteka praktično usposabljanje, morajo imeti:

- (a) najmanj eno vzletno-pristajalno stezo ali vzletno-pristajalno območje, da lahko šolska letala normalno vzletajo in pristajajo z najvišjo dovoljeno vzletno oziroma pristajalno maso, ki je primerna glede na okoliščine;
 - (i) v brezvetrju (pri vetru, ki ni močnejši od štirih vozlov) in pri temperaturah, ki so enake povprečni visoki temperaturi v najbolj vročem mesecu v letu na območju, na katerem se leti;
 - (ii) preletijo vse ovire na poti vzleta v višini najmanj 15 m (50 čevljev);
 - (iii) letijo z delujočim pogonskim sistemom in pristajalnim podvozjem ter zakrilci (če je primerno glede na okoliščine) v položaju, ki ga predpiše proizvajalec, in

- (iv) poskrbijo za miren prehod od trenutka, ko se letalo odlepi od tal, do najboljše hitrosti vzpenjanja, ki ne zahteva izjemnih pilotskih veščin ali spretnosti;
- (b) kazalnik smeri vetra, ki je viden z obeh koncev vzletno-pristajalnih stez z zemlje;
- (c) stalen sistem za osvetlitev vzletno-pristajalne steze, če se uporablja za usposabljanje ponoči, in
- (d) službo kontrole zračnega prometa (ATC) razen tam, kjer je mogoče s soglasjem pristojnega organa zahteve glede praktičnega usposabljanja varno izpolniti z drugimi sredstvi za zvezo zrak – zemlja.

PROSTORI LETALSKE OPERATIVNE SLUŽBE

28 Na voljo morajo biti:

- (a) operativni prostor z opremo, ki omogoča nadzor letalskih operacij;
- (b) prostor za načrtovanje poleta, na katerem so na voljo:
 - ustrezne veljavne karte in zemljevidi,
 - veljavni podatki letalske informacijske službe (AIS),
 - veljavni meteorološki podatki,
 - povezava s kontrolo zračnega prometa (ATC) in operativnim prostorom,
 - zemljevidi s standardnimi preletnimi smermi,
 - zemljevidi z označenimi veljavnimi območji prepovedanega gibanja, nevarnimi območji in območji omejenega gibanja,
 - vse drugo gradivo, ki se nanaša na varnost letenja.
- (c) Primerno število dovolj velikih prostorov, v katerih potekajo posvetovanja pred poletom.
- (d) Primerni prostori za nadzorno osebje in prostori, v katerih inštruktorji letenja na letalu lahko pišejo poročila o študentih in izpolnjujejo zapisnike itd.
- (e) Opremljeni prostori za posadke, namenjeni inštruktorjem in študentom.

PROSTORI, NAMENJENI TEORETIČNEMU ŠOLANJU

29 Za teoretično šolanje morajo biti na voljo:

- (a) učilnica, ki ustreza trenutnemu številu študentov,
- (b) primerna oprema za ponazoritev, prikaz kot pomoč pri teoretičnem šolanju,
- (c) naprava za urjenje v radiotelefoniji in opravljanje izpitov,
- (d) priročna knjižnica z gradivom, ki se nanaša na program šolanja,
- (e) prostori za inštruktorje.

ZAHTEVES ZA ZAČETEK ŠOLANJA

30 Študent, ki se bo začel šolati, mora imeti ustrezno zdravniško spričevalo, ki se zahteva za zeleno licenco. Izpolnjevati mora zahteve za začetek šolanja, ki jih določi organizacija FTO in potrdi pristojni organ.

PRIROČNIK ZA ŠOLANJE IN OPERATIVNI PRIROČNIK

31 Organizacija FTO sestavi in skrbi za priročnik za šolanje in operativni priročnik z informacijami in navodili, ki osebju omogočajo opravljanje njihovih nalog, ter smernicami študentom za izpolnjevanje zahtev med šolanjem. Organizacija FTO mora osebju in študentom dati na voljo podatke, ki so zajeti v priročniku za šolanje, operativnem priročniku, in dokumentacijo, ki vsebuje potrdilo o odobritvi organizacije za šolanje letenja. Prav tako mora objaviti postopek za spremembo podatkov, spremembe pa ustrezno nadzirati.

32 Priročnik za šolanje za vsako stopnjo šolanja določa standarde, cilje in namene šolanja, ki jih morajo študenti doseči. Poleg tega vključuje še:

1. del – Načrt šolanja,
2. del – Posvetovanje pred poletom in praktične letalske vaje,
3. del – Usposabljanje na simulatorju in na napravah za simulacijo letenja,
4. del – Teoretično šolanje.

Nadaljnja navodila so v IEM št. 3 k FCL 1.055.

33 Operativni priročnik zagotavlja posameznim skupinam uslužbencev, npr. inštruktorjem, simulatorskim inštruktorjem, inštruktorjem za teoretično šolanje in vzdrževalnemu osebju, vse potrebne podatke. Poleg tega vključuje še:

- a) Splošni del,
- b) Tehnični del,
- c) Rute
- d) Usposabljanje uslužbencev.

Nadaljnja navodila so v IEM št. 3 k FCL 1.055.

Dodatek 1b k FCL 1.055

Šolanje, ki delno poteka zunaj držav, ki so bile članice JAA

(Glej FCL 1.055, 1. točka odstavka a.)

Organizacije FTO, ki opravljajo del šolanja zunaj držav, ki so bile članice JAA, morajo pri tem upoštevati:

(a) potrdilo o odobritvi se lahko izda, če so izpolnjene zahteve, navedene v tem dodatku. Če organ, pristojen za odobritev šolanja, oceni, da je mogoč ustrezen nadzor, se šolanje omeji na celoten integrirani tečaj ATPL ali na njegov posamezen del (glej dodatek 1 FCL 1.300);

(b) pridobljeno znanje iz navigacije s 3. faze integriranega tečaja ATPL lahko preverja lokalni inštruktor letenja, ki pred tem ni sodeloval pri šolanju kandidata, če je imetnik licence JAR-FCL z vpisanimi privilegiji FI(A) ali CRI(A). Ob koncu predpisanega šolanja lahko praktično usposobljenost za licenco CPL(A) preverja lokalni izpraševalec praktične usposobljenosti za posamezen tip letala (FE(A)), če je pooblaščen v skladu s poddelom I te priloge in je popolnoma neodvisen od posamezne organizacije FTO, razen če pristojni organ tega izrecno ne dovoli s pisnim soglasjem;

(c) praktična usposobljenost za instrumentalno letenje se preverja v kateri koli državi, ki je bila članica JAA, o čemer odloča pristojni organ, ki odobri tako šolanje. Organizacija FTO, ki šolanje za instrumentalno letenje po odobrenem programu opravlja zunaj držav, ki niso bile članice JAA, mora zagotoviti, da bo vanj vključeno tudi spoznavno/prilagoditveno letenje v državi, ki je bila članica JAA, v kateri ima svoj sedež pristojni organ, ki tako šolanje odobri, ali v soglasju s pristojnim organom v zračnem prostoru katere koli druge države, ki je bila članica JAA, preden kandidat začne preverjati praktično usposobljenost za instrumentalno letenje.

(d) Teoretično šolanje za licenco ATPL lahko poteka v organizaciji FTO, ki šolanje po odobrenem programu izvaja zunaj držav, ki niso bile članice JAA. Teoretični izpiti za izdajo licence ali ratinga se opravijo pri pristojnem organu države, ki tudi izda licenco (glej FCL 1.485). Pri načrtovanju je treba izpit (glej FCL 1.030) skrbno prilagoditi šolanju, ki je potekalo zunaj držav, ki niso bile članice JAA.

(e) Praktično usposabljanje poteka pod neposrednim nadzorom vodje inštruktorjev v letalu CFI(A) ali pod nadzorom njegovega imenovanega namestnika, ki je imetnik licence JAR-FCL in ratinga inštruktorja letenja, kot je določeno v šestnajstem odstavku dodatka 1 a k FCL 1.055, ki mora biti prisoten, če usposabljanje poteka v državi, ki ni bila članica JAA.

Dodatek 1 c k FCL 1.055

Dodatne zahteve glede šolanja v organizacijah FTO, ki imajo glavno poslovno enoto in svoj registrirani sedež zunaj držav, ki niso bile članice JAA

(Glej FCL 1.055, 2. točka odstavka a.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.300.)

POSTOPEK ODOBRLITVE

1 Organizacije FTO z glavno poslovno enoto in registriranim sedežem zunaj držav, ki niso bile članice JAA, ki želijo šolati za licenco JAR-FCL in z njo povezane ratinge, pošljejo vlogo za odobritev takih tečajev pristojnemu letalskemu organu katere koli polnopravne države, ki je bila članica JAA. Potrdilo o odobritvi se izda, če:

- (a) organizacija FTO izpolnjuje zahteve iz dodatka 1 a k FCL 1.055 in vse druge dodatne zahteve iz tega dodatka in
- (b) pristojni organ, ki vlogo prejme, oceni, da lahko opravlja svoje predpisane naloge v zvezi z odobritvijo in ustrezen nadzor. Stroški in postopek odobritve ne smejo biti nepotrebno breme za sredstva organa;
- (c) letalski organ države, ki je bila članica JAA, ki bo potrdilo o odobritvi izdal, lahko zagotovi ustrezno pristojnost nad organizacijo FTO med postopkom odobritve in izvajanjem nadaljnjih tečajev usposabljanja;
- (d) letalski organ države, ki ni bila članica JAA, v kateri ima FTO glavno poslovno enoto in svoj registrirani sedež, pristojnemu organu iz države, ki je bila članica JAA, lahko pomaga pri postopku odobritve in omogoči pregled nad šolanjem na podlagi dogovora, ki ga sklene pristojni organ in posamezna država, ki ni članica JAA.

2 Če so izsledki pregleda zadovoljivi, organizacija FTO pridobi soglasje, ki velja eno leto. Njegovo veljavnost je mogoče podaljšati za nadaljnja obdobja enega leta.

PRISTOJNOST

3 Za odobritev organizacij FTO zunaj držav, ki niso bile članice JAA, izraz "ustrezna pristojnost" pomeni, da se pristojnemu organu države, ki bo izdal potrdilo o odobritvi, omogočijo:

- (a) začetni in rutinski pregledi organizacije FTO v navedeni državi, ki ni bila članica JAA, s čimer se zagotovi skladnost z zahtevami iz JAR-FCL;
- (b) preizkusi med poletom in druga preverjanja standardov, ki so po mnenju pristojnega organa potrebni, ter
- (c) izpolnjevanje zakonske odgovornosti v zvezi z dodelitvijo, spremembo, začasno ali dokončno razveljavitvijo odobritve v skladu z veljavno zakonodajo države članice.

ORGANIZACIJE FTO, KI OPRAVLJAJO ŠOLANJA ZA PROFESIONALNE LICENCE IN RATINGE

4 Potrdilo o odobritvi se izda, če so izpolnjene zahteve iz tega dodatka in če pristojni organ, ki bo potrdilo izdal, oceni, da je mogoče zagotoviti ustrezen nadzor v skladu s postopki Evropske agencije za varnost v letalstvu.

5 Preverjanje praktične usposobljenosti za instrumentno letenje poteka v državi, ki je bila članica JAA, ki bo izdala potrdilo o odobritvi. Organizacija FTO zagotovi, da bo v odobreni tečaj vključeno tudi spoznavno letenje v državi, ki je bila članica JAA, v kateri ima svoj sedež pristojni organ, ki tako šolanje odobri, ali po njegovi presoji v zračnem prostoru katere koli druge države, ki je bila članica JAA, preden kandidat začne preverjati praktično usposobljenost za instrumentalno letenje. Tako letenje poteka v prisotnosti izpraševalca, ki ga potrdi pristojni organ.

6 Pridobljeno znanje iz navigacije iz 3. faze integriranega tečaja ATP lahko preverja lokalni inštruktor letenja, ki pred tem ni sodeloval pri usposabljanju kandidata, če je imetnik licence JAR-FCL z vpisanimi privilegiji FI (A). Ob koncu predpisanega šolanja je mogoče preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL (A) iz 4. faze integriranega tečaja ATPL z lokalnim izpraševalcem praktične usposobljenosti za določen tip letala (FE (A)), ki ga potrdi pristojni organ države, ki je bila članica JAA, če je pooblaščen v skladu s poddelom I te priloge in popolnoma neodvisen od organizacije FTO, razen če pristojni organ tega izrecno ne dovoli s pisnim soglasjem.

ORGANIZACIJE FTO ZA ŠOLANJE IZKLJUČNO ZA LICENCE PPL(A) IN S TEM POVEZANE RATINGE

7 Potrdilo o odobritvi šolanja za licenco PPL(A) in s tem povezane ratinge se lahko izda, če so izpolnjene zahteve iz tega dodatka in če pristojni organ, ki bo potrdilo izdal, presodi, da je mogoče zagotoviti ustrezen nadzor..

8 Šolska letala, letališče in rute, ki se uporabljajo za urjenje v navigaciji v okviru tečaja PPL, potrdi pristojni organ.

9 Ob koncu predpisanega šolanja za licenco PPL(A) lahko preverjanje praktične usposobljenosti opravlja lokalni izpraševalec praktične usposobljenosti za določen tip letala (FE (A)), ki ga potrdi pristojni organ, ki pred tem ni sodeloval pri praktičnem usposabljanju kandidata.

10 Priročnik za šolanje in operativni priročnik, ki se zahtevata v skladu z dodatkom 1 a k FCL 1.055, je v organizacijah FTO za šolanje izključno za licenco PPL(A) in s tem povezane ratinge, mogoče združiti in v njih zajeti le tista sklicevanja, ki se nanašajo na PPL(A).

TEORETIČNO ZNANJE

11 Teoretično šolanje lahko poteka v organizacijah FTO, ki odobrene tečaje izvajajo zunaj držav, ki niso bile članice JAA. Teoretične izpite za licenco ali vpis ratinga opravlja pristojni organ, ki izda potrdilo o odobritvi (glej FCL 1.485).

Dodatek 2 k FCL 1.055

Organizacija za šolanje letenja za vpis ratinga za tip letala (TRTO). Velja samo za imetnike pilotskih licenc in z njimi povezanih ratingov/pooblastil za inštruktorje TRI, SFI ali MCCI

(Glej FCL 1.055.)

(Glej tudi FCL 1.261, odstavek c in d o odobritvi tečajev.)

(Glej IEM št. 1 k FCL 1.055.)

(Glej IEM št. 2 k FCL 1.055.)

(Glej IEM št. 3 k FCL 1.055.)

(Glej AMC FCL 1.261, 2. točka odstavka c.)

UVOD

1 Organizacija za šolanje letenja za vpis ratinga za tip letala (v nadaljevanju organizacija TRTO) je organizacija, ki s svojim osebjem, opremo in načinom delovanja v ustreznem okolju zagotavlja šolanje za tip letala in/ali usposabljanje za delo v veččlanski posadki (MCC), in/ali usposabljanje za letenje na simulatorju ter ustrezno okoliščinam teoretično šolanje za posamezne programe.

2 Organizacija TRTO, ki želi šolati po odobrenem programu v skladu z zahtevami iz JAR-FCL, mora od pristojnega organa ene od držav, ki so bile članice JAA, pridobiti potrdilo o odobritvi. Pristojni organ države, ki je bila članica JAA, bo potrdilo izdal le, če:

- (a) lahko uveljavlja zahteve iz JAR-FCL in
- (b) organizacija TRTO izpolnjuje vse zahteve iz JAR-FCL.

Ta dodatek določa zahteve glede izdaje, podaljšanja veljavnosti in različnih oblik odobritve organizacije TRTO.

PRIDOBITEV POTRDILA O ODOBRTVI

3 Organizacija TRTO, ki želi pridobiti potrdilo o odobritvi, mora pristojnemu organu predložiti vse operativne priročnike in priročnike za šolanje, vključno s sistemom za zagotavljanje kakovosti, opisom shem s programi šolanja, kot je določeno v 17., 25. do 27. točki. Po ocenitvi vloge bo v organizaciji TRTO opravljen pregled, s katerim bo dokazala, da izpolnjuje vse zahteve iz tega dodatka. Če bodo izsledki pregleda zadovoljivi, bo pridobila začetno potrdilo, ki bo veljalo eno leto. Njegovo veljavnost je mogoče podaljšati za nadaljnja obdobja do treh let (glej AMC FCL 1.055 in IEM FCL št. 1 k FCL 1.055). Pristojnemu organu ni treba izdati potrdila o odobritvi organizacijam TRTO iz držav, ki niso bile članice JAA, če za to nima dovolj uslužbencev oziroma če so stroški ocenjevanja vloge za odobritev in pregledi zanj neupravičeni izdatek.

4 Vse vrste tečajev usposabljanja morajo biti odobrene (glej IEM FCL 1.055 (še odprto)).

5 Pristojni organ lahko potrdilo o odobritvi spremeni oziroma ga začasno ali dokončno razveljavi, če zahtev v zvezi z odobritvijo ali standardi ni mogoče vzdrževati na najnižji dogovorjeni ravni.

6 Če organizacija TRTO želi spremeniti odobreni program, svoj operativni priročnik ali priročnik o šolanju, mora še pred uvedbo sprememb pridobiti soglasje pristojnega organa. Pristojnega organa ni treba obveščati o manjših spremembah vsakodnevnih operacij. Če obstaja dvom o pomembnosti predlagane spremembe, se je treba s pristojnim organom posvetovati.

7 Organizacija TRTO se o šolanju lahko dogovori z drugimi letalskimi šolami ali kot nadomestno matično letališče uporabi druga letališča, če to odobri pristojni organ.

FINANČNA SREDSTVA

- 8 (a) Organizacija TRTO mora pristojnemu organu dokazati, da ima na voljo dovolj sredstev za izvajanje šolanja po odobrenih standardih (glej IEM FCL št. 2 k FCL 1.055).
- (b) Organizacija TRTO v soglasju s pristojnim organom imenuje osebo, ki dokaže, da je na voljo dovolj sredstev za izvajanje šolanja po odobrenih standardih, to je odgovorni poslovni delavec.

KONTROLNI PREGLED

9 Poleg začetnega pregleda bo pristojni organ opravil preglede, s katerimi bo ugotovil, ali organizacija TRTO izpolnjuje zahteve v skladu z zahtevami iz Skupnih letalskih zahtev (JAR) in potrdilom o odobritvi.

10 Med takimi obiski TRTO omogoči dostop do zapisnikov o šolanju, pooblastil, tehničnih dnevnikov, predavanj, študijskih zapisnikov, posvetovanj pred poletom in do preostalega gradiva. Kopije poročil o opravljenem obisku v organizaciji TRTO so na razpolago.

VODSTVO IN ZAPOSLENI

11 Vodstvo zagotovi nadzor svojih uslužbencev na vseh stopnjah. Opravljajo ga osebe, ki so dovolj izkušene in primerne, da zagotovijo ohranjanje visokih standardov. Podrobnosti o sestavi vodstva in dolžnostih posameznika so sestavni del operativnega priročnika organizacije TRTO.

12 Vodjo šolanja (*Head of Training – HT*) imenuje pristojni organ. Med drugim je odgovoren za to, da organizacija TRTO izpolnjuje zahteve iz JAR-FCL. Ta oseba je neposredno odgovorna pristojnemu organu.

13 Organizacija TRTO mora imeti primerno osebje, potrebno za doseganje ciljev šolanja. Dolžnosti posameznega inštruktorja morajo biti določene in dokumentirane.

INŠTRUKTORJI ZA RATING ZA TIP LETALA (TRI)

- 14 Inštruktorji za posamezen tip letala morajo imeti:
- (a) licenco profesionalnega pilota in ratinge, ki se nanašajo na praktično usposabljanje na letalu, ki ga bodo izvajali;
 - (b) rating inštruktorja na tipu letala (TRI), na katerih bo usposabljanje potekalo, ali
 - (c) pooblastilo pristojnega organa, da lahko opravljajo posamezno vrsto usposabljanja v organizaciji TRTO (glej FCL 1.300).

SIMULATORSKI INŠTRUKTORJI

15 Za usposabljanje za letenje na napravi FTD morajo inštruktorji imeti izkušnje v poučevanju, ki ustrezajo vrsti tečaja usposabljanja, ki ga bodo opravljali, oziroma morajo tri leta pred imenovanjem imeti licenco profesionalnega pilota (to ne velja za inštruktorje, ki imajo pooblastilo v skladu s 3. in 4. točko dodatka 1 k FCL 1.005). Za usposabljanje za tip letal, ki zahtevajo več pilotov, in za usposabljanje za delo v veččlanski posadki (MCC) na simulatorju ali na napravi FDT in/ali na FNPT II, mora inštruktor imeti rating TRI oziroma pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI).

TEORETIČNO ŠOLANJE

16 Teoretično šolanje opravlja pooblaščen inštruktor, ki je imetnik ustreznega ratinga za tip/razred letal, ali kateri koli inštruktor z ustreznimi letalskimi izkušnjami in poznavanjem posameznega zrakoplova, npr. inženir-letalec, inženir vzdrževanja, uslužbenec letalske operativne službe.

STANDARDI ŠOLANJA

17 Organizacija TRTO mora zagotoviti učinkovit sistem delovanja in šolanja. Učinkovitost vodenja, postopkov in šolanja je opredeljena v sistemu za zagotavljanje kakovosti

ARHIV

18 Ustrezno administrativno osebje v organizaciji TRTO mora najmanj pet let hraniti in skrbeti za te dokumente:

- (a) oceno kandidata pred šolanjem in po njem;
- (b) podrobnosti o teoretičnem znanju posameznih kandidatov, njihovem letenju in usposabljanju na simulatorju;
- (c) osebne podatke (datum poteka veljavnosti zdravniških spričeval, ratingov itd.), ki se nanašajo na osebje organizacije TRTO.

19 Obliko dokumentov o šolanju kandidatov določa priročnik za šolanje.

20 Organizacija TRTO pristojnemu organu na njegovo zahtevo predloži dokumentacijo in poročila o šolanju.

PROGRAM ŠOLANJA

21 Za vsako vrsto šolanja, ki je na voljo, je treba pripraviti program. Program vključuje razdelitev praktičnega usposabljanja za letenje in teoretičnega šolanja po tednih ali fazah, spisek običajnih vaj in povzetek učnega programa. Pomembno je, da sta usposabljanje na simulatorju in teoretično šolanje porazdeljena tako, da lahko kandidati med praktičnim usposabljanjem na letalu uporabijo teoretično znanje. Omogočiti je treba, da se težave, ki nastanejo med šolanjem, razrešijo med nadaljnjim usposabljanjem za letenje.

ŠOLSKA LETALA

22 Vsa letala morajo biti opremljena v skladu s podrobnim opisom šolanja, za katero se letalo uporablja.

PROSTORI IN OPREMA

23 Zagotovljena mora biti primerna oprema za šolanje.

ZAHTEVES ZA ZAČETEK ŠOLANJA

24 Organizacija TRTO zagotovi, da kandidati izpolnjujejo najmanj zahteve, ki so temeljni pogoj za začetek šolanja za rating za tip letala, kot je to določeno v FCL 1.250.

PRIROČNIK ZA ŠOLANJE IN OPERATIVNI PRIROČNIK

25 Organizacija TRTO pripravi in skrbi za priročnik za šolanje in operativni priročnik z informacijami in navodili, ki osebju omogočajo opravljanje njihovih nalog, ter smernicami kandidatom pri izpolnjevanju zahtev med šolanjem. Osebju in kandidatom mora, če je primerno, dati na voljo podatke, ki so zajeti v priročniku za šolanje, v operativnem priročniku in v dokumentaciji, ki vsebuje potrdilo o odobritvi organizacije TRTO. Prav tako mora objaviti postopek za spremembo podatkov, spremembe pa ustrezno nadzirati.

26 Priročnik za vsako stopnjo šolanja določa standarde, cilje in namene šolanja, ki jih morajo kandidati doseči, skupaj z določili za prijavo k posameznemu šolanju. Poleg tega vključuje še:

1. del – Načrt šolanja,
2. del – Posvetovanje pred letom in letalske vaje,
3. del – Usposabljanje na simulatorju in na napravah za simulacijo letenja,
4. del – Teoretično šolanje.

Nadaljnja navodila so v IEM FCL št. 3 k FCL 1.055.

27 Operativni priročnik posameznim skupinam uslužbencev, npr. inštruktorjem na letalu, simulatorskim inštruktorjem, inštruktorjem za teoretično šolanje in vzdrževalnemu osebju, zagotavlja vse potrebne podatke. Poleg tega vključuje še:

- (a) Splošni del,
- (b) Tehnični del,
- (c) Rute
- (d) Usposabljanje uslužbencev.

Nadaljnja navodila so v IEM FCL št. 3 k FCL 1.055.

Dodatek 3 k FCL 1.055

Odobritev modularnega teoretičnega šolanja na daljavo

(Glej dodatek 1 k FCL 1.130 in 1.135.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.160 in 1.165, 4. točka odstavka a.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.205.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.251.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.285.)

(Glej AMC FCL 1.055, odstavek a.)

LETALSKA ŠOLA

1 Šolski prostori morajo biti na registriranem sedežu organizacije ali v soglasju s pristojnim organom v nekem drugem primernem objektu. V obeh primerih morajo šolski prostori in vsa s tem povezana sredstva in objekti ustrezati zahtevam za pridobitev potrdila o odobritvi letalske šole. Pred začetkom šolanja je treba za izvajanje modularnega programa šolanja na daljavo od pristojnega organa pridobiti potrdilo o odobritvi.

2 Vodja šolanja ali vodja inštruktorjev za teoretično šolanje v organizaciji FTO, ki opravlja šolanje na daljavo, mora izpolnjevati zahteve iz dodatka 1 a k FCL 1.055. Vsi inštruktorji, ki izvajajo teoretično šolanje, morajo izpolnjevati zahteve iz JAR-FCL in pristojnemu organu dokazati ustrezno usposobljenost ali primerne izkušnje.

3 Za organizacije FTO, ki opravljajo le teoretično šolanje, veljajo v skladu z dodatkom 1 a k FCL 1.055 enake zahteve v zvezi z odobritvijo in pregledi kot za druge organizacije FTO.

4 Organizacija FTO sama odloča o tem, ali bo vse ali samo del tečajev opravljala na daljavo ali bo zahtevala stalno prisotnost kandidatov. Vsak predmet modularnega šolanja na daljavo vključuje del, ki mora potekati v učilnici. Sekcija v učilnici ne sme biti krajša od 10 odstotkov celotnega trajanja tečaja.

INŠTRUKTORJI

5 Vsi inštruktorji morajo biti dobro seznanjeni z zahtevami programa šolanja na daljavo skupaj s sistemom zagotavljanja kakovosti. Njihovo začetno usposabljanje poteka na registriranem sedežu organizacije; za vsa nadaljnja usposabljanja veljajo enaki standardi kot za rezidenčne inštruktorje. Ne glede na to, kje so inštruktorji, je treba s sistemom za zagotavljanje kakovosti zagotoviti ustrezen način za spremljanje njihovega izvajanja in upoštevanja programov šolanja.

TEČAJI USPOSABLJANJA

- 6 Šolanje na daljavo se odobri le kot sestavni del teoretičnega šolanja na:
- (a) modularnih tečajih teoretičnega šolanja za licence PPL(A), CPL(A), IR(A) in ATPL(A);
 - (b) tečajih dodatnega teoretičnega šolanja za vpis ratinga za razred ali tip visoko zmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota.

Dodatek 1 k FCL 1.060

Različice po državah pri zmanjšanju privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več

(Glej FCL 1.060.)

Različice po državah

V zvezi z FCL 1.060 so prijavljene te različice:

- Francija – (F) FCL 1.060

(F) FCL 1.060 Zmanjšanje privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več (Francija)

(a) V skladu s standardi iz priloge 1 ICAO imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 60 let, ne sme opravljati nalog vodje zrakoplova v komercialnem zračnem prometu v francoskem zračnem prostoru.,

(b) Imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 60 let, ne sme opravljati nalog pilota zrakoplova v komercialnem zračnem prometu v pristojnosti francoskih državnih letalskih organov.

- Italija – (I) FCL 1.060

(I) FCL 1.060 Zmanjšanje privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več (Italija)

Imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 60 let, ne sme opravljati nalog pilota zrakoplova v komercialnem zračnem prometu.

- Portugalska – (P) FCL 1.060

(P) FCL 1.060 Zmanjšanje privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več (Portugalska)

Imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 60 let, ne sme opravljati nalog pilota zrakoplova v komercialnem zračnem prometu.

- Madžarska – (H) FCL 1.060

(H) FCL 1.060 Zmanjšanje privilegijev imetnikov licenc, ki so stari 60 let ali več (Madžarska)

Imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 60 let, ne sme opravljati nalog pilota zrakoplova v komercialnem zračnem prometu, razen:

- (a) kot član veččlanske letalske posadke in če
- (b) je edini pilot v letalski posadki, ki je dopolnil 60 let.

Imetnik pilotske licence, ki je dopolnil 62 let, ne sme opravljati nalog pilota zrakoplova v komercialnem zračnem prometu.

Dodatek 1 k FCL 1.075

Določila o licencah članov letalskega osebja

(Glej IEM FCL 3.100.)

SPLOŠNO

1. Pilot mora imeti pri sebi veljavno licenco, ki vključuje veljavno zdravniško spričevalo, kadar uveljavlja privilegije licence.
2. Zaradi identifikacije mora imeti pri sebi dokument s sliko.
3. Zdravstvene omejitve (npr. uporaba očal) morajo biti navedene v zdravniškem spričevalu (glej FCL 3, IEM FCL 3.100) in licenci, če to zahteva pristojni organ.
4. V tem poddelu pristojni organ pomeni pristojni organ države, ki je licenco izdala.

STANDARDNA OBLIKA LICENCE

1. stran

Requirements – Zahteve

Authority name and logo – Ime pristojnega organa in njegov znak

(English and national language) – Angleški jezik in jezik posamezne države

(English only) – Samo v angleškem jeziku

FLIGHT CREW LICENCE – LICENCA LETALSKEGA OSEBJA

(English and national language) – Angleški in jezik posamezne države

Issued in accordance with ICAO and FCL standards – Izdana v skladu s standardi ICAO in FCL

(English and national language) – Angleški jezik in jezik posamezne države

Velikost posamezne strani ne sme biti manjša od ene osmine A 4.

2. stran

I	Država, ki je licenco izdala	<i>Zahteve</i> <i>Številka licence se začne s splošno kodo države, ki je izdala licenco.</i>
III	Številka licence	
IV	Ime in priimek imetnika	<i>Uporabljati je treba standardno obliko datuma s polnim izpisom dan/mesec/leto (npr. 21. 1. 1995). Glej FCL 1.070</i>
XIV	Datum (glej navodila) in kraj rojstva	
V	Naslov Ulica, mesto, regija, poštna št.	.
VI	Državljanstvo	
VII	Podpis imetnika	
VIII	Pristojni organ, ki je izdal licenco (npr. licenca CPL (A) je izdana na podlagi licence ATPL, ki jo je izdala ... (država, ki ni bila članica JAA)	
X	Podpis pristojnega uslužbenca in datum	
XI	Žig pristojnega organa, ki je licenco izdal	

3. stran

II	Naslov licence, datum prve izdaje in koda države	<i>Uporaba kratic kot v tej prilogi (npr. PPL (H), ATPL (A) itd.)</i>
IX	Veljavnost: Licenco je treba ponovno izdati najpozneje do Imetnik licence lahko uveljavlja privilegije le, če ima zanje veljavno zdravniško spričevalo. V skladu s 1. točko odstavka a FCL 1.015 ima imetnik licence pravico, da uveljavlja privilegije le na zrakoplovih, ki so registrirani v državi, ki je bila članica JAA. V ta namen mora imeti ves čas pri sebi dokument s sliko.	<i>Uporabljati je treba standardno obliko datuma s polnim izpisom dan/mesec/leto (npr. 21. 1. 1995).</i> <i>Ponovna izdaja najpozneje v petih letih od datuma prvotne izdaje, prikazane v tč. II</i> <i>Ta dokument ni določen. Zunaj države, ki je licenco izdala, zadostuje potni list.</i>
XII	Privilegiji za radiotelefonijo: Imetnik licence mora dokazati, da je usposobljen za upravljanje opreme za radiozvezo na zrakoplovu v angleškem (ali v drugem določenem jeziku)	.
XIII	Opombe: Velja samo za letala, registrirana v državi, ki je licenco izdala. Ustrezno znanje jezika: (Jezik(i))	<i>Vključiti je treba vpis(e) o ustreznem znanju jezika.</i>

4. stran

Ratings to be revalidated – Ratingi, katerih veljavnost je treba podaljšati

Class/Type/IR – Razred/tip/IR

Remarks/Restrictions – Opombe/omejitve

Instructors – Inštruktorji

Zahteve

Te strani so namenjene pristojnim organom, ki določijo zahteve, ki sledijo prvemu vpisu ratinga ali obnove potečenih ratingov.

Pristojni organ vsakič vpiše podatke o prvem vpisu ali obnovi ratingov.

Operativne omejitve se vpišejo v opombe/omejitve poleg ustrezne omejene pravice, npr. IR – praktično preverjanje opravljeno s kopilotom, omejene pravice za usposabljanje na enem tipu zrakoplova itd. Zdravstvene omejitve, pogoji in različice (npr. velja samo za opravljanje nalog kopilota) bodo vpisane, kot je določeno v zdravniškem spričevalu (glej IEM FCL 3.100).

5., 6. in 7. stran:

Standardna oblika licence na teh straneh omogoča vpis izpraševalcem, ki preverjajo strokovnost za podaljšanje veljavnosti ratingov za tip, razred in instrumentno letenje.

Pristojni organ lahko podatke o podaljšanju veljavnosti vpiše po lastni presoji.

Rating za inštruktorje in rating za razred enomotornih batnih letal lahko s soglasjem pristojnega organa podaljša izpraševalec, ki sodeluje pri podaljševanju (obnavljanju). Če izpraševalec ni vključen v podaljševalni postopek, bo rating vpisal pristojni organ.

Ratingi, ki niso podaljšani, se izbrišejo ali odstranijo iz licence s soglasjem pristojnega organa najpozneje pet let po zadnjem podaljšanju.

7. stran:

Vsaka stran ima 10 vrstic za prvi vpis in podaljšanje ratingov.

Rating – Rating

Date of test – Datum preverjanja

Valid until – Velja do

Examiner's authorisation no. – Številka pooblastila izpraševalca

Examiner's signature – Podpis izpraševalca

8. stran:

Vsebuje kratice, uporabljene v licenci.

Npr. ATPL (*Airline Transport Pilot Licence*) – Licenca prometnega pilota

CPL (*Commercial Pilot Licence*) – Licenca poklicnega pilota

IR (*Instrument Rating*) – Rating za instrumentalno letenje

R/T / *Radio Telephony*) – Pooblastilo R/T

MEP (*Multi-engine piston aeroplanes*) – Večmotorna letala z batnimi motorji

FI (*Flight Instructor*) – Inštruktor letenja

TRE (*Type Rating Examiner*) – Izpraševalec praktične usposobljenosti za rating za tip letala
itd.

PODDEL B – PILOT PRIPRAVNIK (LETALO)

FCL 1.085 Zahteve

- (a) Pilot pripravnik mora izpolnjevati zahteve, ki jih določi pristojni organ države, v kateri se namerava šolati. S predpisanimi zahtevami pristojni organ zagotovi, da pridobljeni privilegiji pilotom pripravnikom ne bodo dopuščali, da bi ogrožali varnost med poleti.
- (b) Pilot pripravnik ne sme samostojno leteti brez odobritve inštruktorja letenja.

FCL 1.090 Najnižja starostna meja

Pred prvim samostojnim poletom mora pilot pripravnik dopolniti najmanj 16 let.

FCL 1.095 Zdravstvena sposobnost

Pilot pripravnik ne sme samostojno leteti, če nima veljavnega zdravniškega spričevala 1. ali 2. razreda.

PODDEL C –LICENCA ZASEBNEGA (ŠPORTNEGA) PILOTA (LETALO) – PPL(A)

FCL 1.100 Najnižja starostna meja

Kandidat za licenco zasebnega (športnega) pilota letala (v nadaljevanju licenca PPL(A)) ne sme biti mlajši od 17 let.

FCL 1.105 Zdravstvena sposobnost

Kandidat za licenco PPL(A) in imetnik, ki želi uveljavljati privilegije iz te licence, mora imeti veljavno zdravniško spričevalo 1. ali 2. razreda.

FCL 1.110 Privilegiji in pogoji

(a) *Privilegiji.* Ob upoštevanju vseh drugih pogojev, določenih v Skupnih letalskih zahtevah (JAR), privilegiji iz licence PPL(A) omogočajo imetniku take licence, da opravlja naloge vodje letala ali kopilota v katerem koli letalu, vendar ne sme pilotirati letal med komercialnimi poleti, za katere bi prejel plačilo ali kakršno koli nadomestilo.

(b) *Pogoji*

- (1) Kandidat za licenco PPL (A), ki je izpolnil pogoje, določene v zahtevah FCL-1.100, 1.105, 1.120, odstavkih a in b 1.125, 1.130, 1.135, in če to ustreza, 4. točki odstavka a 1.010, je s tem izpolnil zahteve za pridobitev licence PPL(A) in vpis najmanj ratinga za razred/tip tistega letala, na katerem je preverjanje praktične usposobljenosti potekalo.
- (2) Če imetnik licence namerava uveljavljati privilegije iz licence ponoči, mora izpolniti zahteve iz odstavka c FCL 1.125.

FCL 1.115 Namerno prazno

FCL 1.120 Upoštevanje izkušenj

(Glej dodatek 1 k FCL 1.125.)

Kandidat, ki želi pridobiti licenco PPL(A), mora kot pilot letala opraviti vsaj 45 ur letenja. Od tega lahko 5 ur letenja opravi na napravah za usposabljanje za osnovno instrumentalno letenje (*Basic Instrument Training Device – BITD*) (glej dodatek 1 k FCL 1.125), napravah FNPT ali na simulatorju. Pri imetnikih pilotskih licenc oziroma enakovrednih privilegijev za helikopterje, mikrolahke helikopterje, giroplane ali mikrolahka letala z nepremičnimi krili in premičnimi aerodinamičnimi krmilnimi površinami, ki se premikajo v vseh treh smereh, jadralna letala, jadralna letala s pomožnim motorjem, ki ga uporabljajo le v zraku (*self-sustaining gliders*), ali jadralna letala, ki pomožni motor uporabljajo tudi za vzlet (*self-launching gliders*), je mogoče pri izpolnjevanju pogojev za izdajo licence upoštevati 10 odstotkov njihovega skupnega letenja kot vodja navedenih zrakoplovov, vendar priznano število opravljenih ur letenja ne sme biti večje od 10 ur.

FCL 1.125 Tečaj usposabljanja

(Glej dodatke 1, 2 in 3 k FCL 1.125.)

(Glej AMC FCL 1.125.)

(a) *Splošno.* Kandidat za licenco PPL(A) mora v organizaciji za šolanje letenja (FTO) ali v drugi registrirani letalski šoli končati predpisano usposabljanje, ki je v skladu z učnim programom, določenim v dodatku 1 k FCL 1.125. Zahteve v zvezi z registracijo so določene v dodatkih 2 in 3 k FCL 1.125.

(b) *Praktično usposabljanje za letenje.* Kandidat za licenco PPL (A) mora na letalih, za katera je Slovenija ali neka druga država, ki je bila članica JAA, izdala ali sprejela spričevalo o plovnosti, opraviti vsaj 25 ur letenja z inštruktorjem in vsaj 10 ur samostojnega letenja pod nadzorom. Samostojno letenje pod nadzorom vključuje najmanj 5 ur samostojnih preletov med letališči (*cross country flight*), pri čemer mora biti vsaj en prelet daljši od 270 km (150 NM). Na tem preletu mora kandidat pristati in se popolnoma ustaviti na dveh letališčih, ki nista letališči vzleta. Če se pri kandidatu v skladu s FCL 1.120 upošteva letenje kot vodja letala na drugem zrakoplovu, se število ur zahtevanega letenja z inštruktorjem lahko zmanjša, vendar ne sme biti manjše od 20 ur.

(c) *Usposobljenost za nočno letenje.* Če namerava kandidat privilegije iz licence uveljavljati ponoči, mora z letalom ponoči opraviti najmanj dodatnih 5 ur letenja. Pri predpisanem številu ur letenja mora opraviti 3 ure letenja z inštruktorjem, vključno z najmanj enournim preletom, ter opraviti pet samostojnih vzletov in pristankov s popolno ustavitvijo. Taka usposobljenost se vpiše v licenco.

FCL 1.130 Preverjanje teoretičnega znanja

(Glej dodatek 1 k FCL 1.130 in 1.135.)

Kandidat za licenco PPL (A) mora pristojnemu organu dokazati raven teoretičnega znanja, ki ustreza privilegijem, ki jih imetniku daje licenca PPL (A). Zahteve in postopki glede izvedbe teoretičnih izpitov so določeni v dodatku 1 k FCL 1.130 in 1.135.

FCL 1.135 Preverjanje praktične usposobljenosti

(Glej dodatek 1 k odstavku a FCL 1.125)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.130 in 1.135 ter dodatek 2 k FCL 1.135)

Kandidat za licenco PPL (A) mora dokazati svojo usposobljenost, da kot vodja letala izvede ustrezne postopke in manevre, ki so določeni v dodatku 1 k FCL 1.130 in 1.135. Raven njegove usposobljenosti mora ustrezati privilegijem iz licence PPL(A). Kandidat opravlja preverjanje praktične usposobljenosti v 6 mesecih po končanem praktičnem usposabljanju za letenje (glej odstavek a FCL 1.125).

Dodatek 1 k FCL 1.125

Tečaj usposabljanja za licenco zasebnega (športnega) pilota (PPL(A)) – povzetek

(Glej FCL 1.125.)

(Glej AMC FCL 1.125.)

1 Cilj tečaja za licenco PPL (A) je usposobiti pilota pripravnika za varno in učinkovito letenje v skladu s pravili vizualnega letenja (VFR).

TEORETIČNO USPOSABLJANJE

2 Učni program teoretičnega dela tečaja PPL (A) zajema naslednje predmete: letalsko zakonodajo, splošno znanje o zrakoplovu, zmogljivost letala in načrtovanje poleta, človeško zmogljivost in njene meje, meteorologijo, navigacijo, operativne postopke, osnove letenja, komunikacijo.

Nadaljnje podrobnosti o celotnem teoretičnem šolanju so določene v AMC FCL 1.125.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

3 Učni program praktičnega usposabljanja za letenje za licenco PPL (A) vključuje:

- (a) dejavnosti pred poletom, vključno z določanjem mase in ravnotežja, pregled in oskrbo letala;
- (b) postopke v šolskem krogu in letališkem območju, varnostne ukrepe in postopke za preprečevanje trčenja;
- (c) krmiljenje letala s pomočjo zunanjih vizualnih referenc;
- (d) let pri kritično nizkih hitrostih, prepoznavanje znakov porušitve vzgona in vzpostavitev normalnega letenja po začetni ali popolni porušitvi vzgona;
- (e) let pri kritično visokih hitrostih, prepoznavanje znakov in pravilen izhod iz vrija;
- (f) vzlet in pristane v normalnih razmerah in bočnem vetru;
- (g) vzlet z največjo zmogljivostjo (kratka steza in najmanjša višina za prelet ovir), pristanke na kratkih stezah;
- (h) letenje z izključno uporabo instrumentov; izvajanje vodoravnih 180-stopinjskih zavojev (to šolanje lahko izvaja inštruktor (FI (A)) ali STI (A));
- (i) prelet med letališči z uporabo vizualnih referenc, računske navigacije in radionavigacijskih sredstev;
- (j) postopke v sili, vključno s simulirano odpovedjo (okvaro) opreme na letalu, in
- (k) postopke med letom do/od kontroliranih letališč in vzlet ter prelet takih letališč, upoštevanje postopkov služb zračnega prometa (ATS), postopkov pri komunikaciji in frazeologije.

NAPRAVE ZA USPOSABLJANJE ZA OSNOVNO INSTRUMENTALNO LETENJE (*Basic Instrument Training Devices (BITD)*)

4 Naprava za usposabljanje za osnovno instrumentalno letenje se lahko uporablja za:

- letenje z izključno uporabo instrumentov;
- navigacijo s pomočjo radionavigacijskih sredstev (glej vaje v tretjem odstavku zgoraj) in
- osnovno instrumentalno letenje (glej AM FCL 1.125, vaji 18 C in 19).

Pri uporabi naprave za usposabljanje za osnovno instrumentalno letenje velja:

- usposabljanje mora biti dopolnjeno z vajami na letalu;
- na voljo morajo biti zapisi o parametrih o letu in
- usposabljanje mora voditi inštruktor (FI(A) ali STI(A)).

ŠOLSKA LETALA

5 Na voljo mora biti zadostno število šolskih letal, ki ustrezajo vrsti usposabljanja ter so opremljena in vzdrževana ter je njihova kontinuirana plovnost v skladu z zahtevami iz Uredbe Komisije (ES) št. 1702/2003 z dne 24. septembra 2003 o določitvi izvedbenih določb za certificiranje zrakoplovov in sorodnih proizvodov, delov in naprav glede plovnosti in okoljske ustreznosti ter potrjevanje projektivnih in proizvodnih organizacij in Uredbe Komisije (ES) št. 2042/2003 z dne 20. novembra 2003 o stalni plovnosti zrakoplovov in letalskih proizvodov, delov in naprav ter o potrjevanju organizacij in osebja, ki se ukvarja s temi nalogami. Praktično usposabljanje na letalih, ki imajo spričevalo o plovnosti, ki ga izda in sprejme država, ki je bila članica JAA, kandidatom omogoča, da pridobijo rating za razred enomotornih batnih letal, ki se zahteva za izdajo licence. Usposabljanje z motornimi jadralnimi letali (TMG), certificiranimi v skladu z CS-22, kandidatom omogoča, da pridobijo rating za razred motornih jadralnih letal, ki se zahteva za izdajo licence. Vsako letalo mora biti opremljeno z dvojnimi osnovnimi krmili, namenjenimi inštruktorju in kandidatu. Letalska krmila, ki jih je mogoče prestaviti z enega pilotskega mesta na drugo, niso dovoljena. Med letali morajo biti tudi eno ali več letal, s katerimi je mogoče prikazati postopke, da bi se izognili porušitvi vzgona in vriju, ter primerno opremljena letala, na katerih je mogoče simulirati instrumentalne meteorološke razmere.

Usposabljanje je dovoljeno le na letalih, ki jih v ta namen potrdi pristojni organ.

LETALIŠČA

6 Matično letališče in vsa druga nadomestna letališča, na katerih usposabljanje poteka, morajo imeti:

- (a) najmanj eno vzletno-pristajalno stezo ali vzletno-pristajalno območje, na katerem lahko šolska letala normalno vzletajo in pristajajo z najvišjo dovoljeno vzletno oziroma pristajalno maso, kar ustreza okoliščinam:
 - (i) v brezvetrju (pri vetru, ki ni močnejši od štirih vozlov) in pri temperaturah, ki so enake povprečni visoki temperaturi v najbolj vročem mesecu v letu na območju, na katerem letenje poteka, in pri tem lahko
 - (ii) preletijo vse ovire na poti vzleta v višini najmanj 15 m (50 čevljev);
 - (iii) letijo z delujočim motorjem in pristajalnim podvozjem ter zakrilci (če to ustreza okoliščinam) v položaju, ki ga predpiše proizvajalec, in
 - (iv) izvedejo miren prehod od trenutka, ko se letalo odlepi od tal, do najboljše vertikalne hitrosti vzpenjanja, ki ne zahteva izjemnih pilotskih veščin ali postopkov;
- (b) indikator smeri vetra, ki je viden z obeh koncev vzletno-pristajalne steze z zemlje;
- (c) stalen sistem za osvetlitev vzletno-pristajalne steze, če se ta uporablja za usposabljanje za letenje ponoči;
- (d) sredstva za zvezo zrak–zemlja, ki jih potrdi pristojni organ.

Za vse podrobnosti glej AMC FCL 1.125.

Dodatek 2 k FCL 1.125

Registracija letalskih šol, ki izvajajo samo usposabljanje za licenco PPL

(Glej FCL 1.125.)

- 1 Vlogo za registracijo šole predloži pristojnemu organu države, ki je bila članica JAA, v kateri je šola, lastnik ali oseba, pristojna za tako šolo. Pristojni organ priskrbi obrazec za registracijo.
- 2 Obrazec za registracijo vsebuje podatke, ki so navedeni v dodatku 3 k FCL 1.125.
- 3 Po prejemu izpolnjene vloge pristojni organ države, ki je bila članica JAA, v kateri je šola, brez formalnega postopka za odobritev registrira šolo za izvajanje usposabljanja za licenco PPL v tej državi, razen če obstaja dvom o varnem poteku usposabljanja. Pristojni organ o tem obvesti prosilca.
- 4 Kakršne koli spremembe podatkov na obrazcu je treba sporočiti pristojnemu organu.
- 5 Šola bo ostala registrirana, dokler izvajalec ne obvesti pristojnega organa, da se bo usposabljanje končalo, oz. dokler pristojni organ ne ugotovi, da usposabljanje ne poteka varno in/ali v skladu z JAR-FCL. V obeh primerih se registracija šole razveljavi.

Dodatek 3 k FCL 1.125**Vsebina vloge za registracijo letalskih šol, ki izvajajo usposabljanje za licenco PPL**

(Glej FCL 1.115.)

(Glej FCL 1.125.)

a	Ime in naslov, pod katerim letalska šola deluje, npr. klub, šola, skupina
b	Ime lastnika ali lastnikov
c	Predvideni datum začetka delovanja
d	Imena, naslovi in telefonske številke inštruktorjev ter njihova usposobljenost
e	(i) Ime in naslov letališča, če to ustreza, na katerem bo šolanje potekalo (ii) Ime operatorja letališča
f	Seznam letal, vključno s simulatorji (če to ustreza), ki se bodo uporabljala: razred letal, registrske oznake, registrirani lastnik ali lastniki, kategorije C od A
g	Vrste usposabljanja, ki bodo potekala v letalski šoli: teoretično usposabljanje PPL(A) praktično usposabljanje za letenje PPL(A) nočno letenje ratingi za razred enomotornih batnih letal in TMG drugo (vpiši) (FCL 1.017)
h	Podatki o zavarovanju zrakoplova
i	Ali bo ustanova delovala s polovičnim ali polnim delovnim časom
j	Kakršne koli dodatne informacije, ki jih zahteva pristojni organ
k	Izjava prosilca, da so podatki, navedeni v točkah a do j resnični in da bo usposabljanje potekalo v skladu s JAR-FCL.
Datum:	
Podpis:	

Dodatek 1 k FCL 1.130 in 1.135

Preverjanje teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za licenco PPL (A)

(Glej FCL 1.130 in 1.135.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.125.)

(Glej IEM FCL 1.135.)

PREVERJANJE TEORETIČNEGA ZNANJA

1 Postopke za izvedbo izpita za licenco PPL določi pristojni organ. To je pisno preverjanje in se lahko opravlja v enem ali več dnevih, o čemer odloča pristojni organ. Sestavljeno je iz devetih spodaj navedenih predmetov. Izpitna pola vključuje najmanj 120 vprašanj in lahko zajema več predmetov:

Predmet	O časovni razdelitvi odloča pristojni organ.
letalska zakonodaja in postopki ATC	
splošno znanje o zrakoplovu	
zmogljivost letala in načrtovanje poleta	
človeška zmogljivost in njene meje	
meteorologija	
navigacija	
operativni postopki	
osnove letenja	
komunikacija	
skupaj	

O praktičnem preverjanju komunikacije v učilnici odloča pristojni organ.

2 Večina vprašanj mora biti izbirna z več mogočimi odgovori.

3 Preverjanje lahko poteka v jeziku, ki ga določi pristojni organ. Ta kandidate obvesti o jeziku ali jezikih, v katerih bo preverjanje potekalo.

4 Pozitivno oceno dobi kandidat, ki pri posameznem predmetu doseže 75% točk. Kandidat dobi točke samo za pravilne odgovore.

5 Ob upoštevanju drugih pogojev, ki jih določa JAR-FCL, kandidat uspešno opravi teoretične izpite za PPL(A), ko dobi pozitivno oceno iz vseh delov izpita, ki jih opravi v 18 mesecih. Pozitivna ocena iz teoretičnega dela velja kot podlaga za izdajo licence PPL(A) 24 mesecev od dneva uspešno opravljenih izpitov.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

6 Vsi kandidati za preverjanje praktične usposobljenosti za licenco PPL(A) se usposabljaajo na letalu istega razreda/tipa, kot se bo uporabljalo med praktičnim preverjanjem. Kandidat lahko sam odloča o tem, ali bo preverjanje potekalo na enomotornem ali večmotornem letalu, v skladu z zahtevo glede izkušenj v FCL 1.255 ali 1.260, ki določa 70 ur letenja kot vodja letala. Letalo, ki se uporablja med preverjanjem praktične usposobljenosti, mora izpolnjevati zahteve glede šolskih letal (glej dodatek 1 k FCL 1.125).

7 Upravno-administrativne postopke glede primernosti kandidata za opravljanje preverjanja, vključno s predajo zapisnika o šolanju kandidata izpraševalcu, določi pristojni organ.

8 Kandidat mora opraviti naloge iz 1. do 5. sekcije preverjanja praktične usposobljenosti in 6. sekcije, če leti na večmotornem letalu. Če dobi negativno oceno iz dela sekcije, se šteje, da te sekcije ni opravil. Če dobi negativno oceno v več kot eni sekciji, mora ponovno opravljati celotno preverjanje. Kandidat, ki ni opravil samo ene sekcije, ponavlja samo to (negativno ocenjeno) sekcijo. Če pri ponovnem preverjanju dobi negativno oceno pri kateri koli sekciji, vključno s tistimi, ki jih je že opravil, mora ponovno opravljati celotno preverjanje. Vse sekcije preverjanja praktične usposobljenosti morajo biti končane v šestih mesecih.

9 Po katerem koli negativno ocenjenem preverjanju praktične usposobljenosti utegne biti potrebno nadaljnje šolanje. Če kandidat po dveh poskusih ne dobi pozitivne ocene iz vseh sekcij preverjanja, je potrebno dodatno šolanje, ki ga določi pristojni organ. Število ponovnih preverjanj ni omejeno.

POSTOPEK PREVERJANJA

10 Pristojni organ izpraševalcu (FE) priskrbi ustrezna varnostna navodila, s katerimi zagotovi varen potek preverjanja.

11 Če se kandidat odloči, da bo preverjanje praktične usposobljenosti končal zaradi razlogov, ki so po mnenju izpraševalca neustrezni, mora ponovno opravljati celotno preverjanje praktične usposobljenosti. Če se po mnenju izpraševalca preverjanje konča iz tehničnih razlogov, se bodo pri nadaljnjem letenju preverjale samo tiste sekcije, ki niso opravljene.

12 Kandidat lahko enkrat ponovi kateri koli postopek. Izpraševalec lahko preverjanje prekine na kateri koli stopnji, če presodi, da kandidatova praktična usposobljenost zahteva ponovitev celotnega preverjanja.

13 Od kandidata se zahteva, da upravlja letalo z mesta, s katerega je mogoče opravljati naloge vodje letala, in da izvede let, kot bi bil edini član letalske posadke v letalu. Odgovornost za let je dodeljena v skladu z notranjepravnimi predpisi.

14 Ruto za preverjanje navigacijskih postopkov izbere izpraševalec. Lahko se konča na odhodnem ali na katerem koli drugem letališču. Kandidat je odgovoren za načrtovanje poleta; zagotoviti mora, da sta na letalu vsa oprema in dokumentacija za izvedbo poleta. Trajanje preverjanja navigacijskih postopkov je določeno v dodatku 2 k FCL 1.135 in ne sme biti krajše od 60 minut. Kandidat se lahko z izpraševalcem dogovori za ločeno preverjanje navigacijskih dela.

15 Kandidat izpraševalca sproti obvešča o vseh kontrolnih preizkusih in nalogah, ki jih opravlja, vključno s prepoznavanjem radijskih sredstev. Preizkusi se morajo izvajati v skladu z odobrenim kontrolnim seznamom letala, na katerem preverjanje poteka. Med pripravi pred začetkom preverjanja se kandidat z izpraševalcem dogovori o nastavitvah moči motorja in hitrosti. Podatke o zmogljivosti letala za vzlet, prilet in pristanek izračuna na podlagi operativnih ali letalskih priročnikov letala, s katerim bo letel.

16 Izpraševalec ne sme dejavno sodelovati pri vodenju letala, razen če je njegov poseg nujno potreben zaradi varnosti ali da bi se izognili nedopustni zamudi pri drugem prometu.

DOPUSTNA ODSTOPANJA PRI PRAKTIČNEM PREVERJANJU

- 17 Kandidat mora dokazati svojo usposobljenost za:
- upravljanje letala v skladu z omejitvami letala;
 - tekoče in natančno izvajanje vseh manevrov;
 - prakso dobrega pilota (*airmanship*);

- uporabo letalskega znanja in
- tak nadzor nad letalom, da uspešna izvedba postopkov ali manevrov med celotno operacijo ni nikoli vprašljiva.

18 Naslednje omejitve so namenjene kot splošno navodilo. Izpraševalec mora upoštevati turbulentne razmere ter operativne lastnosti in zmogljivost uporabljenega letala.

Višina

normalen let	± 150 čevljev
s simulirano odpovedjo motorja	± 200 čevljev

Vzdrževanje smeri s pomočjo radijskih sredstev

normalen let	± 10 stopinj
s simulirano odpovedjo motorja	± 15 stopinj

Hitrost

vzlet in prilet	± 15 vozlov/– 5 vozlov
pri drugih režimih leta	± 15 vozlov

VSEBINA PREVERJANJA PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

19 Vsebina in sekcije, ki so namenjene preverjanju praktične usposobljenosti za izdajo licence PPL (A) za enomotorna in večmotorna letala, so določene v dodatku 2 k FCL 1.135. Obliko in prijavnico za preverjanje praktične usposobljenosti določi pristojni organ (glej IEM FCL 1.135).

Dodatek 2 k FCL 1.135**Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za licenco PPL (A)**

(Glej FCL 1.135.)

(Glej IEM FCL 1.135.)

1. SEKCIJA	
POSTOPKI PRED POLETOM IN ODLET	
Uporaba kontrolnih seznamov (CHL) in praksa dobrega pilota (upravljanje letala s pomočjo zunanjih vizualnih stikov, postopki za preprečevanje zaledenitve in razledenitev itd.) veljata za vse sekcije.	
a	Predpoletna dokumentacija in navodila glede vremena
b	Izračun mase in ravnotežja ter zmogljivosti letala
c	Pregled in oskrba letala
d	Zagon motorjev in postopki po zagonu
e	Vožnja po tleh (taksiranje) in letališki postopki, postopki pred vzletom
f	Preverjanja za vzlet in po vzletu
g	Letališki postopki pri odhodu
h	Radijska zveza z ATC – postopki radiotelefonijske (R/T)
2. SEKCIJA	
SPLOŠNE LETALSKE NALOGE	
a	Radijska zveza z ATC – postopki radiotelefonijske (R/T)
b	Vodoravni let z vzdrževanjem zadane smeri s spremembami hitrosti
c	Vzpenjanje: i. najboljša vertikalna hitrost vzpenjanja ii. zavoji med vzpenjanjem iii. prehod iz vzpenjanja v vodoravni let
d	30-stopinjski zavoji
e	45-stopinjski zavoji, prepoznavanje spiralnega spuščanja (vrija) in izhod iz njega
f	Let s kritičnimi najmanjšimi hitrostmi z zakrilci in brez njih
g	Porušitev vzgona: i. porušitev vzgona pri "čisti" konfiguraciji, vzpostavitev normalnega letenja z dodajanjem moči ii. približevanje porušitvi vzgona med spuščanjem z 20-stopinjskim nagibom in konfiguracijo za prilet iii. približevanje porušitvi vzgona s konfiguracijo za pristanek
h	Spuščanje: i. spuščanje z dodajanjem moči in brez dodajanja moči ii. zavoji med spuščanjem (ostri drsni zavoji) iii. prehod iz spuščanja v vodoravni let
3. SEKCIJA	
POSTOPKI NA RUTI	
a	Načrt poleta, računska navigacija in branje zemljevidov
b	Ohranjanje višine, smeri in hitrosti
c	Orientacija, merjenje časa, popravki predvidenega časa prihoda (ETA), vodenje dnevnika
d	Preusmeritev na nadomestno letališče (načrtovanje in izvedba)
e	Uporaba radionavigacijskih sredstev
f	Preverjanje osnovnega instrumentalnega letenja (180-stopinjski zavoji v simuliranih meteoroloških razmerah za instrumentalno letenje)
g	Vodenje letala (pregledi, gorivni sistemi in zaledenitev uplinjača itd.), radijska zveza z ATC, postopki radiotelefonijske (R/T)
4. SEKCIJA	
POSTOPKI MED PRILETOM IN PRISTANKOM	
a	Letališki postopki ob prihodu
b	Natančni pristanek, pristajanje na travnato površino (kratko stezo), bočni veter, če so okoliščine za to primerne*
c	Pristanek brez uporabe zakrilc*
d	Prilet in pristanek z motorjem v prostem teku (SAMO ENOMOTORNA LETALA)*
e	Pristanek in nadaljevanje leta
f	Neuspeli prilet (GA) z majhne višine
g	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje navodil, postopki radiotelefonijske (R/T)
h	Postopki po končanem letu

5. SEKCIJA	
NENORMALNI POSTOPKI IN POSTOPKI OB NEVARNOSTI	
Sekcijo je mogoče združiti s 1. do 4. sekcijo.	
a	Simulacija odpovedi motorja po vzletu (ENOMOTORNA LETALA)
b	Simulacija zasilnega pristanka (ENOMOTORNA LETALA)*
c	Simulacija pristanka iz preventivnih razlogov (ENOMOTORNA LETALA)
d	Simulacija različnih nevarnosti
e	Ustna vprašanja
6. SEKCIJA	
SIMULACIJA LETA Z NESIMETRIČNO MOČJO IN NALOGE, KI SE NANAŠAJO NA RAZRED/TIP LETALA	
Sekcijo je mogoče združiti s 1. do 5. sekcijo.	
a	Simulacija odpovedi motorja med vzletom (na varni višini, če vaja ne poteka na simulatorju)
b	Prilet in nadaljevanje leta po pristanku (GA) z nesimetrično močjo
c	Prilet in pristanek z nesimetrično močjo s popolno ustavitvijo
d	Ustavitev in ponoven zagon motorja
e	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje navodil, postopki radiotelefonijske (R/T), praksa dobrega pilota
f	Po presoji izpraševalca – preverjanje praktične usposobljenosti za tip/razred letala lahko vključuje katere koli druge s tem povezane naloge, če so okoliščine za to primerne: i. letalske sisteme, vključno z upravljanjem avtopilota ii. delovanje sistema za vzdrževanje tlaka iii. uporabo sistema za razledenitev in preprečevanje zaledenitve
g	Ustna vprašanja

** Po presoji izpraševalca je mogoče nekatere naloge združiti.*

PODDEL D – LICENCA POKLICNEGA PILOTA (LETALO) – CPL(A)

FCL 1.140 Najnižja starostna meja

Kandidat za licenco poklicnega pilota letala (v nadaljevanju licenca CPL(A)) ne sme biti mlajši od 18 let.

FCL 1.145 Zdravstvena sposobnost

Kandidat za licenco CPL(A) in imetnik, ki želi uveljavljati privilegije iz te licence, mora imeti veljavno zdravniško spričevalo 1. razreda.

FCL 1.150 Privilegiji in pogoji

(a) *Privilegiji.* Ob upoštevanju vseh drugih pogojev, določenih v Skupnih letalskih zahtevah (JAR), privilegiji iz licence CPL(A) omogočajo imetniku take licence, da:

- (1) uveljavlja vse privilegije imetnika licence PPL(A);
- (2) opravlja naloge vodje letala ali kopilota med poleti, ki ne spadajo v komercialni zračni prevoz;
- (3) opravlja naloge vodje letala v komercialnem zračnem prevozu na letalih, ki zahtevajo enega pilota;
- (4) opravlja naloge kopilota v komercialnem zračnem prometu.

(b) *Pogoji.* Kandidat za licenco CPL(A), ki je izpolnil pogoje, določene v zahtevah FCL 1.140, 1.145, 1.155, 1.160, 1.165, 1.170, in če to ustreza, 4. točki odstavka a 1.010, je s tem izpolnil tudi zahteve za pridobitev licence CPL(A) in vpis najmanj ratinga za tisti razred/tip letala, na katerem je preverjanje praktične usposobljenosti potekalo, ter zahteve za vpis ratinga za instrumentalno letenje, če je v skladu s poddelom E te priloge končal tudi šolanje in preverjanje za vpis ratinga za instrumentalno letenje.

FCL 1.155 Upoštevanje izkušenj

(Glej 3. točko odstavka a FCL 1.050.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.160 in 1. do 4. točko odstavka a 1.165.)

(Glej dodatek 1 in 2 k FCL 1.170.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.205.)

(Glej dodatek 1 k 2. točki odstavka a FCL 1.510.)

(Glej AMC FCL 1.160 in 1. do 3. točko odstavka a 1.165.)

(a) Integrirani tečaji

- (1) *Izkušnje.* Kandidat za licenco CPL(A), ki se je redno udeleževal integriranega tečaja usposabljanja v letenju in ga končal, mora kot pilot opraviti najmanj 150 ur letenja na letalih, za katera je Slovenija ali ena od držav, ki so bile članice JAA, izdala ali sprejela spričevalo o plovnosti.
- (2) *Upoštevanje/priznanje naleta.* Podrobnosti o upoštevanju/priznanju naleta opravljenega letenja, ki se zahteva v 1. točki odstavka a, so navedene v četrtem odstavku dodatka 1 k FCL 1.160 in 1. točki odstavka a 1.165, četrtem odstavku dodatka 1 k FCL 1.160 in 2. točki odstavka a 1.165 ali v četrtem odstavku dodatka 1 k FCL 1.160 in 3. točki odstavka a 1.165.

(b) Modularni tečaj

- (1) *Izkušnje.* Kandidat za licenco CPL(A), ki ni končal integriranega tečaja usposabljanja v letenju, mora kot pilot letal, za katera je Slovenija ali ena od držav, ki so bile članice JAA, izdala ali sprejela spričevalo o plovnosti, opraviti najmanj 200 ur letenja.
- (2) *Upoštevanje/priznanje naleta.* Od skupnih 200 ur zahtevanega naleta je mogoče priznati:
 - (i) 30 ur letenja na helikopterjih kot vodja letala pri imetniku licence PPL (H) ali

- (ii) 100 ur letenja na helikopterjih kot vodja letala pri imetniku licence CPL (H) ali
- (iii) 30 ur letenja kot vodja letala na motornih jadralnih letalih (TMG) ali jadralnih letalih.

(c) *Nalet.* Med integriranim tečajem mora kandidat na letalih opraviti 150 ur letenja (glej tudi 3. točko odstavka a FCL 1.050) in 200 ur letenja med modularnim tečajem, od tega najmanj:

- (1) 100 ur kot vodja letala ali 70 ur kot vodja letala, če je letenje opravil med integriranim tečajem za letenje, kot je to določeno v dodatku 1 k FCL 1.160 in 1. do 3. točki odstavka a 1.165 ter v AMC FCL 1.160 in 1. do 3. točki odstavka a 1.165;
- (2) 20 ur preletov med letališči (*cross-country flight time*) v skladu s pravili vizualnega letenja (VFR) kot vodja letala. En prelet mora biti daljši od 540 km (300 NM). Na tem preletu mora kandidat pristati in se popolnoma ustaviti na dveh letališčih, ki nista letališči vzleta;
- (3) 10 ur usposabljanja v instrumentalnem letenju, od tega je lahko največ 5 ur instrumentnega letenja na zemlji, in
- (4) 5 ur nočnega letenja, kot je to določeno v odstavku b FCL 1.165.

(d) Pri kandidatu, ki že ima potrdilo o končanem modulu osnovnega instrumentalnega letenja, kot je to določeno v dodatku 1 k FCL 1.205, se pri zahtevanem opravljenem letenju med usposabljanjem v instrumentalnem letenju v okviru integriranega ali modularnega tečaja lahko upošteva do 10 ur letenja.

(e) *Imetniki licence MPL(A).* Pred uveljavljanjem privilegijev iz licence CPL(A) mora imetnik licence MPL(A) z letalom opraviti:

- (1) 70 ur kot vodja letala ali skupaj najmanj 10 ur kot vodja letala in zahtevano dodatno letenje kot vodja letala pod nadzorom (PICUS). Od tega mora opraviti 20 ur letenja kot vodja letala v preletu (v skladu s pravili vizualnega letenja ali opraviti prelet, ki je sestavljen iz najmanj 10 ur kot vodja letala in 10 ur kot vodja letala pod nadzorom (PICUS). Ta mora vključevati en prelet v skladu s pravili vizualnega letenja, ki je daljši od 540 km (300 NM) ter med katerim kandidat kot vodja letala vzleti in se popolnoma ustavi na dveh letališčih, ki nista letališči vzleta;
- (2) elemente modularnega tečaja CPL(A), ki so določeni v dodatku 1 k FCL 1.160 in 4. točki odstavka a 1.165 v odstavkih 11(a) in 12, in
- (3) preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL(A) na enomotornem ali večmotornem letalu v skladu z dodatkom 1 in 2 k FCL 1.170.

FCL 1.160 Teoretično znanje

(Glej dodatek 1 k FCL 1.160 in 1. do 4. točko odstavka a 1.165.)

(a) *Tečaj.* Kandidat za licenco CPL(A) mora opraviti odobreni tečaj teoretičnega usposabljanja v registrirani organizaciji FTO. Tečaj poteka skupaj s praktičnim usposabljanjem, kot to določa FCL 1.165.

(b) *Izpiti.* Kandidat za licenco CPL (A) mora dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence CPL (A), in izpolniti zahteve, določene v poddelu J te priloge.

(c) Kandidat, ki je opravil integrirani tečaj šolanja, mora dokazati najmanj raven znanja, ki se zahteva na tem tečaju in je določena v dodatku 1 k FCL 1.160 ter 1. do 3. točki odstavka a 1.165.).

FCL 1.165 Usposabljanje za letenje

(Glej dodatek 1 k FCL 1.160 in 1. do 4. točko odstavka a 1.165 ter AMC FCL 1.160 in 1. do 4. točko odstavka a 1.165.)

(a) *Tečaj.* Kandidat za licenco CPL(A) mora v registrirani organizaciji FTO opraviti odobreni integrirani ali modularni tečaj usposabljanja za letenje na letalih, za katera je Slovenija ali neka druga država, ki je bila članica JAA, izdala ali sprejela spričevalo o plovnosti. Praktično usposabljanje v letenju poteka skupaj s teoretičnim šolanjem. Podrobnosti o

- (1) integriranem tečaju za licenco ATPL(A) so določene v dodatku 1 k FCL 1.160 in 1. točki odstavka a 1.165 ter v AMC FCL 1.160 in 1. točki odstavka a 1.165;
- (2) integriranem tečaju za licenco in rating CPL(A)/IR so določene v dodatku 1 k FCL 1.160 in 2. točki odstavka a 1.165 ter AMC FCL 1.160 in 2. točki odstavka a 1.165;
- (3) integriranem tečaju za licenco CPL(A) so določene v dodatku 1 k FCL 1.160 in odstavka 1.165 ter AMC FCL 1.160 in 3. točki odstavka a 1.165 in
- (4) modularnem tečaju za licenco CPL(A) so določene v dodatku 1 k FCL 1.160 in 4. točki odstavka a 1.165 ter AMC FCL 1.160 in 4. točki odstavka a 1.165.

(b) *Usposabljanje za nočno letenje.* Kandidat mora na letalih ponoči opraviti vsaj pet ur letenja, od tega najmanj tri ure z inštruktorjem. V tem času mora opraviti vsaj enourni prelet (ter pet samostojnih vzletov in pet pristankov s popolno ustavitvijo).

FCL 1.170 Preverjanje praktične usposobljenosti

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.170.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.160 in 1. do 4. točko odstavka a 1.165.)

Kandidat za licenco CPL(A) mora dokazati, da je sposoben kot vodja letala izvesti predpisane postopke in manevre, ki so določeni v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.170. Raven njegove usposobljenosti mora ustrezati privilegijem iz licence CPL(A). Kandidat opravlja preverjanje praktične usposobljenosti, kot se to zahteva v dodatku 1 k FCL 1.160 in 1. do 4. točki odstavka a 1.165.

Dodatek 1 k FCL 1.160 in 1. točka odstavka a 1.165
Integrirani tečaj za licenco ATPL (A)

(Glej FCL 1.160, 1.165 in 1.170.)

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.170.)

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.210.)

(Glej AMC FCL 1.160 in 1. točko odstavka a 1.165.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(Glej IEM FCL 1.170.)

1 Cilj integriranega tečaja za licenco ATPL(A) je usposobiti pilote do take ravni strokovnosti, kot se zahteva za opravljanje nalog kopilota v veččlanski posadki na večmotornih letalih v komercialnem zračnem prometu in za pridobitev licence poklicnega pilota letala/ratinga za instrumentno letenje (CPL(A)/IR).

2 Kandidat, ki želi začeti opravljati integrirani tečaj za licenco ATPL(A), mora pod nadzorom vodje šolanja v organizacije za šolanje letenja (FTO) opraviti vse stopnje usposabljanja v enem neprekinjenem tečaju po odobrenem programu, ki ga izvaja ustrezna organizacija FTO.

3 Usposabljanje traja od 12 do 36 mesecev. V soglasju s pristojnim organom je mogoče pripraviti poseben program za podaljšanje šolanja več kot 36 mesecev, če organizacija FTO omogoči dodatno praktično usposabljanje za letenje na letalu ali šolanje na zemlji.

4 Kandidat se lahko prijavi na tečaj kot popoln začetnik ali kot imetnik licence PPL(A) ali PPL(H), izdane v skladu s prilogo 1 k ICAO. Popoln začetnik mora izpolnjevati zahteve, določene v poddelu B te priloge, ki se nanašajo na pilota pripravnika. Pri imetniku licence PPL(A) ali PPL(H) je mogoče pri letenju, ki ga mora kandidat opraviti med usposabljanjem (1. točka odstavka a FCL 1.165 in odstavek 13 dodatka 1 k 1. točki odstavka a FCL 1.165), upoštevati 50% naleta, ki ga je kandidat opravil pred začetkom tečaja, vendar ne več kot 40 ur oziroma 45 ur, če se je kandidat usposobil tudi za nočno letenje, od tega je lahko največ 20 ur pod nadzorom inštruktorja. O številu upoštevanih ur odloča organizacija FTO in jih vpiše v zapisnik o kandidatovem usposabljanju. Če pilot pripravnik nima pilotske licence, lahko organizacija FTO v dogovoru s pristojnim organom določi nekatere vaje, ki jih bo kandidat opravil pod nadzorom inštruktorja v helikopterju ali motornem jadralnem letalu (TMG) (glej AMC FCL 1.160 in 1. točko odstavka a 1.165, 2. in 3. faza), ki pa ne presegajo 20 ur.

5 Kandidat, ki ne opravi oziroma ne more opraviti celotnega tečaja ATPL(A), lahko pri pristojnem organu zaprosi za preverjanje teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za pridobitev nižje licence, in če to ustreza okoliščinam, ratinga za instrumentalno letenje (IR).

6 Kandidat, ki želi med tečajem preiti k drugi organizaciji FTO, pri pristojnem organu zaprosi za uradno določitev nadaljnjih ur usposabljanja, ki jih bo opravil v drugi organizaciji za šolanje letenja.

7 Organizacija FTO zagotovi, da ima kandidat pred začetkom tečaja zadostno znanje matematike in fizike ter angleščine, da lahko brez težav sledi teoretičnemu delu usposabljanja. V skladu z dodatkom 1 k FCL 1.200 mora kandidat dokazati, da je sposoben uporabljati angleški jezik.

8 Tečaj vključuje:

- (a) teoretično usposabljanje do ravni znanja za licenco ATPL (A);
- (b) praktično usposabljanje za vizualno in instrumentalno letenje ter
- (c) praktično usposabljanje za delo v veččlanski posadki (*Multi-Crew Co-operation – MCC*) na letalih, ki zahtevajo več pilotov.

9 Z uspešno opravljenim teoretičnim izpitom ali izpiti iz dvanajstega odstavka in preverjanjem praktične usposobljenosti iz štirinajstega odstavka so izpolnjene zahteve glede teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za izdajo licence CPL(A), vključno z ratingom za razred/tip letala ali letal, na katerih je preverjanje potekalo, in ratingom za instrumentalno letenje na večmotornih letalih.

TEORETIČNO ZNANJE

10 Učni program teoretičnega dela je določen v dodatku 1 k FCL 1.470. Teoretično usposabljanje ATPL(A) po odobrenem programu zajema najmanj 750 ur predavanj (1 ura = 60 minut predavanj), ki lahko v ustreznem razmerju vključujejo usposabljanje v učilnici, interaktivne videopredstavitve, predavanja z diapozitivi in avdioposnetki, učne skupine, usposabljanje s pomočjo računalnika in drugih medijev, ki jih odobri pristojni organ.

750 ur tečaja je razdeljenih tako, da je najmanjše število ur v vsakem predmetu naslednje:

<i>Predmet</i>	<i>Število ur</i>
letalska zakonodaja	40
splošno znanje o zrakoplovu	80
zmogljivost letala in načrtovanje poleta	90
človeška zmogljivost in omejitve	50
meteorologija	60
navigacija	150
operativni postopki	20
osnove letenja	30
komunikacija	30

Organizacija FTO se lahko o drugačni razdelitvi ur dogovori s pristojnim organom.

11 Tečaj MCC zajema najmanj 25 ur teoretičnega usposabljanja in vaj.

PREVERJANJE TEORETIČNEGA ZNANJA

12 V skladu z zahtevami v poddelu J te priloge mora kandidat dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence ATPL(A).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

13 Praktično usposabljanje za letenje, ki ne vključuje usposabljanja za vpis ratinga za tip letala, zajema najmanj 195 ur in vključuje vsa sprotna preverjanja pridobljenega znanja. Od tega lahko največ 55 ur celotnega tečaja poteka v obliki instrumentalnega letenja na simulatorju. V okviru 195 ur mora kandidat opraviti vsaj:

- (a) 95 ur letenja z inštruktorjem, od tega največ 55 ur kot instrumentalnega letenje na zemlji;
- (b) 70 ur letenja kot vodja letala, vključno s poleti kot pilot pripravnik za vodjo letala (SPIC) po pravilih vizualnega in instrumentalnega letenja (opravljeno letenje kot pilot pripravnik za vodjo letala se upošteva pri letenju kot vodja letala, če inštruktorju ni bilo treba poseči pri nobenem delu poleta ali vplivati nanj; inštruktorjevo poročilo na tleh po končanem poletu ne vpliva na upoštevanje letenja kot vodja letala);
- (c) 50 ur v preletih kot vodja letala, vključno s preletom med letališči po pravilih vizualnega letenja (VFR), v skupni razdalji 540 km (300 NM), med katerim pristane in se popolnoma ustavi na dveh letališčih, ki nista letališči vzleta;
- (d) 5 ur nočnega letenja na letalih, od tega 3 ure z inštruktorjem. To letenje vključuje najmanj 1 uro usposabljanja za navigacijske postopke med preletom med letališči in 5 samostojnih vzletov ter 5 samostojnih pristankov s popolno ustavitvijo ter

- (e) 115 ur instrumentalnega naleta, ki vključuje najmanj:
 - (i) 50 ur instrumentalnega šolanja, od katerih je lahko največ 25 ur v obliki instrumentalnega letenja na napravi FNPT I oziroma 40 ur, če celotno instrumentalno šolanje na zemlji poteka na napravi FNPT II ali na simulatorju. Največ 10 ur instrumentnega letenja, ki bi sicer morale potekati na napravi FNPT II ali na simulatorju, lahko v soglasju s pristojnim organom poteka na napravi FNPT I;
 - (ii) 20 ur kot pilot pripravnik za vodjo letala (SPIC) in
 - (iii) 15 ur praktičnega usposabljanja MCC, za kar je mogoče uporabiti simulator ali FNPT II.

V zvezi z učnim programom praktičnega usposabljanja glej AMC-FCL 1.160 in 1. točko odstavka a 1.165.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

14 Po končanem praktičnem usposabljanju za letenje mora kandidat v skladu z dodatkoma 1 in 2 k FCL 1.170 opraviti preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL (A) na enomotornem ali večmotornem letalu ter preverjanje praktične usposobljenosti za vpis ratinga za instrumentalno letenje na večmotornem letalu v skladu z dodatkoma 1 in 2 k FCL 1.210 ter druga preverjanja, ki so določena v odstavku c FCL 1.262.

Dodatek 1 k FCL 1.160 in 2. točki odstavka a 1.165
Integrirani tečaj za licenco CPL(A) in rating IR

(Glej FCL 1.160, 1.165 in 1.170.)

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.170.)

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.210.)

(Glej AMC FCL 1.160 in 2. točko odstavka a 1.165.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(Glej IEM FCL 1.170.)

1 Cilj integriranega tečaja za licenco CPL(A) in IR(A) je usposobiti pilote do take ravni strokovnosti, ki se zahteva za operacije z enim pilotom na enomotornih letalih ali večmotornih letalih v komercialnem zračnem prometu in za pridobitev licence CPL(A)/IR.

2 Kandidat, ki želi začeti opravljati integrirani tečaj za licenco CPL(A)/IR, mora pod nadzorom vodje usposabljanja v registrirani organizaciji FTO opraviti vse stopnje usposabljanja v okviru enega neprekinjenega tečaja po odobrenem programu, ki ga izvaja ta organizacija FTO.

3 Tečaj traja od 9 do 30 mesecev.

4 Kandidat se lahko prijavi na tečaj kot popoln začetnik ali kot imetnik licence PPL(A) ali PPL(H), izdane v skladu s prilogo k 1 ICAO. Popoln začetnik mora izpolnjevati zahteve, določene v poddelu B te priloge, ki se nanašajo na pilota pripravnika. Pri imetniku licence PPL(A) ali PPL(H) je mogoče pri letenju, ki ga mora kandidat opraviti med usposabljanjem (2. točka odstavka a FCL 1.165 in dvanajsti odstavek dodatka 1 k 2. točki odstavka a FCL 1.165), upoštevati 50% naleta, ki ga je kandidat opravil pred začetkom tečaja, vendar ne več kot 40 ur oziroma 45 ur, če se je usposobil tudi za nočno letenje, od tega je lahko največ 20 ur pod nadzorom inštruktorja. O številu upoštevanih ur odloča organizacija FTO in jih vpiše v zapisnik o kandidatovem usposabljanju. Če pilot pripravnik nima pilotske licence, lahko organizacija FTO v dogovoru s pristojnim organom določi nekatere vaje, ki jih bo kandidat opravil pod nadzorom inštruktorja v helikopterju ali motornem jadralnem letalu (TMG) (glej AMC FCL 1.160 in 2. točko odstavka a 1.165, faza 2 in 3), ki pa ne presegajo 20 ur.

5 Kandidat, ki ne opravi oziroma ne more opraviti celotnega tečaja za licenco CPL(A)/IR, pri pristojnem organu zaprosi za preverjanje teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za pridobitev nižje licence, in če to ustreza okoliščinam, vpis ratinga za instrumentno letenje (IR).

6 Kandidat, ki želi med tečajem preiti k drugi organizaciji FTO, pri pristojnem organu zaprosi za uradno določitev nadaljnjih ur usposabljanja, ki jih bo opravil v drugi organizaciji FTO.

7 Organizacija FTO zagotovi, da ima kandidat pred začetkom tečaja zadostno znanje iz matematike in fizike ter angleščine, da lahko brez težav spremlja teoretični del usposabljanja. V skladu z dodatkom 1 k FCL 1.200 mora kandidat dokazati, da je sposoben uporabljati angleški jezik.

8 Tečaj vključuje:

- (a) teoretično usposabljanje do ravni znanja za licenco CPL(A) in rating za instrumentalno letenje (IR) in
- (b) praktično usposabljanje za vizualno in instrumentalno letenje.

9 Z uspešno opravljenim teoretičnim izpitom ali izpiti iz enajstega odstavka in preverjanjem praktične usposobljenosti iz trinajstega odstavka so izpolnjene zahteve glede teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za izdajo licence CPL(A), vključno z ratingom za razred/tip letala ali letal, na katerih je preverjanje potekalo, in ratingom za instrumentalno letenje na večmotornih ali enomotornih letalih.

TEORETIČNO ZNANJE

10 Učni program teoretičnega dela je določen v AMC FCL 1.470. Teoretično usposabljanje za licenco CPL(A)/IR po odobrenem programu zajema najmanj 500 ur predavanj, ki lahko v ustreznem razmerju vključujejo usposabljanje v učilnici, interaktivne videopredstavitve, predavanja z diapozitivi in avdioposnetki, učne skupine, usposabljanje s pomočjo računalnika in drugih medijev, ki jih odobri pristojni organ. 500 ur tečaja (1 ura = 60 minut predavanj) je razdeljenih tako, da je najmanjše število ur v vsakem predmetu naslednje:

<i>Predmet</i>	<i>Število ur</i>
letalska zakonodaja	30
splošno znanje o zrakoplovu	50
zmogljivost letala in načrtovanje poleta	60
človeška zmogljivost in njene meje	15
meteorologija	40
navigacija	100
operativni postopki	10
osnove letenja	25
komunikacija	30

Organizacija FTO se lahko o drugačni razdelitvi ur dogovori s pristojnim organom.

PREVERJANJE TEORETIČNEGA ZNANJA

11 V skladu z zahtevami v poddelu J te priloge mora kandidat dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence CPL(A).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

12 Praktično usposabljanje, v katero ni zajeto usposabljanje za vpis ratinga za tip, traja najmanj 180 ur in vključuje vsa sprotna preverjanja pridobljenega znanja. Največ 40 ur celotnega usposabljanja lahko poteka v obliki instrumentnega letenja na zemlji. V skupnih 180 urah mora kandidat opraviti vsaj:

- (a) 80 ur letenja z inštruktorjem, od tega največ 40 ur kot instrumentalno letenje na zemlji;
- (b) 70 ur letenja kot vodja letala, vključno z letenjem kot pilot pripravnik za vodjo letala (SPIC) po pravilih vizualnega in instrumentnega letenja (opravljeno letenje kot pilot pripravnik za vodjo letala se upošteva pri letenju kot vodja letala, če inštruktorju ni bilo treba poseči pri nobenem delu poleta ali vplivati nanj; inštruktorjevo poročilo na tleh po končanem poletu ne vpliva na upoštevano letenje kot vodja letala);
- (c) 50 ur v preletih med letališči kot vodja letala, vključno s preletom po pravilih vizualnega letenja (VFR), v skupni razdalji 540 km (300 NM), med katerim pristane in se popolnoma ustavi na dveh letališčih, ki nista letališči vzleta;
- (d) 5 ur nočnega letenja na letalih, od tega 3 ure z inštruktorjem, ki vključujejo najmanj 1 uro usposabljanja za navigacijske postopke med preletom med letališči ter 5 samostojnih vzletov in 5 samostojnih pristankov s popolno ustavitvijo, ter

- (e) 100 ur instrumentalnega letenja, ki vključujejo najmanj:
 - (i) 50 ur instrumentalnega šolanja, od katerih je lahko največ 25 ur v obliki instrumentalnega letenja na napravi FNPT I oziroma 40 ur, če celotno instrumentalno šolanje na zemlji poteka na napravi FNPT II ali na simulatorju. Največ 10 ur instrumentalnega letenja, ki bi sicer morale potekati na napravi FNPT II ali na simulatorju, lahko v soglasju s pristojnim organom poteka na napravi FNPT I;
 - (ii) 20 ur kot pilot pripravnik za vodjo letala (SPIC).

V zvezi z učnim programom praktičnega usposabljanja v letenju glej AMC-FCL 1.160 in 2. točko odstavka a 1.165.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

13 Po končanem praktičnem usposabljanju mora kandidat v skladu z dodatkoma 1 in 2 k FCL 1.170 opraviti preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL(A) na večmotornem ali enomotornem letalu ter praktično preverjanje usposobljenosti za vpis ratinga za instrumentno letenje prav tako na enomotornem ali večmotornem letalu v skladu z dodatkoma 1 in 2 k FCL 1.210.

Dodatek 1 k FCL 1.160 in 3. točki odstavka a 1.165

Integrirani tečaj za licenco CPL(A)

(Glej FCL 1.160, 1.165 in 1.170.)

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.170.)

(Glej AMC FCL 1.160 in 3. točko odstavka a 1.165.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(Glej IEM FCL 1.170.)

1 Cilj integriranega tečaja za licenco CPL(A) je usposobiti pilote do take ravni strokovnosti, ki se zahteva za pridobitev licence CPL(A) in vsako nadaljnje usposabljanje za letalske storitve, ki jih kandidat želi opraviti, ne pa tudi do usposobljenosti za inštruktorja letenja in vpis ratinga inštruktorja za instrumentalno letenje.

2 Kandidat, ki želi začeti opravljati integrirani tečaj za licenco CPL(A), mora pod nadzorom vodje usposabljanja v registrirani organizaciji FTO opraviti vse stopnje usposabljanja v enem neprekinjenem tečaju po odobrenem programu, ki ga izvaja ta organizacija FTO.

3 Tečaj traja od 9 do 24 mesecev.

4 Kandidat se lahko prijavi na tečaj kot popoln začetnik ali kot imetnik licence PPL(A) ali (PPL(H), izdane v skladu s prilogo 1 k ICAO. Popoln začetnik mora izpolnjevati zahteve, določene v poddelu B te priloge, ki se nanašajo na pilota pripravnika. Pri imetniku licence PPL(A) ali PPL(H) je mogoče pri letenju, ki ga mora kandidat opraviti med usposabljanjem (3. točka odstavka a FCL 1.165 in dvanajsti odstavek dodatka 1 k 3. točki odstavka a FCL 1.165), upoštevati 50% naleta, ki ga je kandidat opravil pred začetkom tečaja, vendar ne več kot 40 ur oziroma 45 ur, če se je kandidat usposobil tudi za nočno letenje, od tega je lahko največ 20 ur pod nadzorom inštruktorja. O številu upoštevanih ur odloča organizacija FTO in jih vpiše v zapisnik o kandidatovem usposabljanju. Če pilot pripravnik nima pilotske licence, lahko organizacija FTO v dogovoru s pristojnim organom določi nekatere vaje, ki jih bo kandidat opravil pod nadzorom inštruktorja v helikopterju ali motornem jadralnem letalu (TMG) (glej AMC FCL 1.160 in 3. točko odstavka a 1.165, 2. in 3. faza), ki pa ne presegajo 20 ur.

5 Kandidat, ki ne opravi oziroma ne more opraviti celotnega tečaja CPL(A), lahko pri pristojnem organu zaprosi za opravljanje teoretičnih izpitov in preverjanje praktične usposobljenosti za pridobitev nižje licence.

6 Kandidat, ki želi med tečajem preiti k drugi organizaciji FTO, pri pristojnem organu zaprosi za uradno določitev nadaljnjih ur usposabljanja, ki jih bo opravil v drugi organizaciji za šolanje letenja.

7 Organizacija FTO zagotoviti, da ima kandidat pred začetkom tečaja zadostno znanje iz matematike in fizike, da lahko brez težav spremlja teoretični del usposabljanja.

8 Tečaj vključuje:

- (a) teoretično usposabljanje do ravni znanja CPL(A) in
- (b) praktično usposabljanje za vizualno in instrumentalno letenje.

9 Z uspešno opravljenimi izpiti iz teoretičnega znanja iz enajstega odstavka in preverjanjem praktične usposobljenosti iz trinajstega odstavka so izpolnjene zahteve glede teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za izdajo licence CPL(A), vključno z ratingom za razred/tip letala ali letal, na katerih je preverjanje potekalo.

TEORETIČNO ZNANJE

10 Učni program teoretičnega usposabljanja CPL(A) je določen v dodatku 1 k FCL 1.470. Teoretično usposabljanje po odobrenem programu za licenco CPL(A) zajema najmanj 300 ur predavanj (1 ura = 60 minut predavanj) (oziroma 200 ur, če je kandidat imetnik licence PPL) in v ustreznem razmerju vključuje usposabljanje v učilnici, interaktivne videopredstavitve, predavanja z diapozitivi in avdioposnetki, učne skupine, usposabljanje s pomočjo računalnika in drugih medijev, ki jih odobri pristojni organ.

PREVERJANJE TEORETIČNEGA ZNANJA

11 V skladu z zahtevami v poddelu J te priloge mora kandidat dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence CPL(A).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

12 Praktično usposabljanje za letenje, ki ne zajema usposabljanja za vpis ratinga za tip, traja najmanj 150 ur in vključuje vsa sprotna preverjanja pridobljenega znanja. Največ 5 ur celotnega praktičnega usposabljanja lahko poteka v obliki instrumentnega letenja na zemlji. V skupnih 150 urah mora kandidat opraviti najmanj:

- (a) 80 letenja ur z inštruktorjem, od tega največ 5 ur kot instrumentalno letenje na zemlji;
- (b) 70 ur letenja kot vodja letala;
- (c) 20 ur v preletih kot vodja letala, vključno s preletom med letališči po pravilih vizualnega letenja (VFR) v skupni razdalji 540 km (300 NM), med katerim mora pristati in se popolnoma ustaviti na dveh letališčih, ki nista letališči vzleta;
- (d) 5 ur nočnega letenja na letalih, od tega 3 ure z inštruktorjem, ki vključujejo najmanj 1 uro preleta med letališči ter 5 samostojnih vzletov in 5 samostojnih pristankov s popolno ustavitvijo;
- (e) 10 ur instrumentalnega šolanja, od tega največ 5 ur v obliki instrumentalnega letenja na napravah FNPT I ali II ali na simulatorju;
- (f) 5 ur usposabljanja za letenje na letalu, ki ima dovoljenje za prevoz najmanj 4 oseb, s propelerjem z nastavljivim korakom in podvozjem, ki ga je mogoče uvleči.

V zvezi z učnim programom praktičnega usposabljanja za letenje glej AMC-FCL 1.160 in 3. točko odstavka a 1.165.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

13 Po končanem praktičnem usposabljanju mora kandidat v skladu z dodatkom 1 in 2 k FCL 1.170 opraviti preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL(A) na večmotornem ali enomotornem letalu.

Dodatek 1 k FCL 1.160 in 4. točki odstavka a 1.165

Modularni tečaj CPL (A)

(Glej odstavek c FCL 1.125.)

(Glej FCL 1.160, 1.165 in 1.170.)

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.170.)

(Glej AMC FCL 1.160 in 4. točko odstavka a 1.165.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(Glej IEM FCL 1.170.)

1 Cilj modularnega tečaja CPL (A) je usposobiti imetnike licence PPL(A) do take ravni strokovnosti, ki se zahteva za pridobitev licence CPL(A).

- 2
- (a) Pred začetkom modularnega tečaja CPL(A) mora kandidat imeti licenco PPL (A), izdano v skladu s priloženo 1 k ICAO;
 - (b) Pred začetkom praktičnega usposabljanja mora kandidat:
 - (i) opraviti 150 ur letenja kot pilot in
 - (ii) izpolniti zahteve iz FCL 1.225 in 1.240, če bo preverjanje praktične usposobljenosti potekalo na večmotornem letalu.

3 Kandidat, ki želi začeti opravljati modularni tečaj CPL(A), mora pod nadzorom vodje usposabljanja v registrirani organizaciji FTO opraviti vse stopnje usposabljanja v enem neprekinjenem tečaju po odobrenem programu te organizacije. Teoretično usposabljanje lahko poteka v organizaciji FTO, ki izvaja le teoretično šolanje. V tem primeru vodja usposabljanja v taki organizaciji nadzoruje le ta del usposabljanja.

4 Teoretično usposabljanje mora biti končano v 18 mesecih. Praktično usposabljanje in preverjanje praktične usposobljenosti morata biti končani med veljavnostjo potrdila o opravljenih teoretičnih izpitih, kakor določa FCL 1.495.

5 Organizacija FTO zagotoviti, da ima kandidat pred začetkom tečaja zadostno znanje iz matematike in fizike, da lahko brez težav spremlja teoretični del usposabljanja.

- 6 Tečaj vključuje:
- (a) teoretično usposabljanje do ravni znanja za licenco CPL(A) in
 - (b) praktično usposabljanje za vizualno in instrumentalno letenje.

7 Z uspešno opravljenim preverjanjem teoretičnega znanja iz devetega odstavka in preverjanjem praktične usposobljenosti iz trinajstega odstavka so izpolnjene zahteve glede teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za izdajo licence CPL(A), vključno z vpisom ratinga za razred/tip letala, na katerem je preverjanje potekalo.

TEORETIČNO ZNANJE

8 Učni program teoretičnega usposabljanja za licenco CPL(A) je določen v dodatku 1 k FCL 1.470. Teoretično usposabljanje za licenco CPL(A) po odobrenem programu zajema najmanj 200 ur predavanj (1 ura = 60 minut predavanj) ter lahko v ustreznem razmerju vključuje usposabljanje v učilnici, interaktivne videopredstavitve, predavanja z diapozitivi in avdioposnetki, učne skupine, usposabljanje s pomočjo računalnika in drugih medijev, ki jih odobri pristojni organ. Kot del usposabljanja je mogoče s soglasjem pristojnega organa dovoliti tudi usposabljanja na daljavo (dopisne tečaje) po odobrenem programu.

PREVERJANJE TEORETIČNEGA ZNANJA

9 V skladu z zahtevami iz poddela J te priloge mora kandidat dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence CPL(A).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

10 Kandidati, ki nimajo ratinga za instrumentalno letenje, morajo z inštruktorjem opraviti najmanj 25 ur letenja (glej AMC FCL 1.160 in 4. točko odstavka a 1.165), vključno z 10 urami instrumentalnega usposabljanja, od katerih jih 5 lahko poteka na napravi za usposabljanje za osnovno instrumentalno letenje (BITD), na FNPT I ali II ali na simulatorju (glej AMC FCL 1.160 in 4. točko odstavka a 1.165). Pri kandidatih z veljavnim ratingom IR(A) se upošteva celotno instrumentalno letenje z inštruktorjem. Pri kandidatih z veljavnim ratingom za instrumentalno letenje s helikopterjem (IR(H)) se upošteva največ 5 ur instrumentalnega letenja z inštruktorjem. V tem primeru morajo najmanj 5 ur instrumentalnega letenja z inštruktorjem opraviti na letalu.

- 11 (a) Kandidati z veljavnim ratingom IR morajo z inštruktorjem opraviti najmanj 15 ur praktičnega usposabljanja za vizualno letenje.
(b) Kandidati, ki niso usposobljeni za nočno letenje, morajo poleg tega opraviti najmanj 5 ur praktičnega usposabljanja za nočno letenje (glej odstavek c FCL 1.125).

12 Najmanj 5 ur praktičnega usposabljanja mora potekati na letalu, ki ima dovoljenje za prevoz najmanj 4 oseb, s propelerjem z nastavljivim korakom in podvozjem, ki ga je mogoče uvleči.

V zvezi z učnim programom praktičnega usposabljanja glej AMC-FCL 1.160 in 4. točko odstavka a 1.165.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

13 Po končanem praktičnem usposabljanju za letenje in izpolnitvi zahtev o ustreznih izkušnjah mora kandidat v skladu z dodatkoma 1 in 2 k FCL 1.170 opraviti preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL(A) na večmotornem ali enomotornem letalu.

Dodatek 1 k FCL 1.170

Preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL(A)

(Glej FCL 1.170.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.170.)

(Glej IEM FCL 1.170.)

1 Kandidat, ki želi opraviti preverjanje praktične usposobljenosti za licenco CPL(A), mora zadovoljivo opraviti celotno zahtevano praktično usposabljanje, vključno z usposabljanjem na letalu istega razreda/tipa, kot je letalo, na katerem bo preverjanje potekalo. Kandidat lahko sam odloča o tem, ali bo preverjanje potekalo na enomotornem ali večmotornem letalu v skladu z zahtevo v FCL 1.255 ali 1.260 glede izkušenj, ki določa 70 ur letenja kot vodja letala. Letalo, na katerem bo preverjanje praktične usposobljenosti potekalo, mora izpolnjevati zahteve iz dodatka 1 a k FCL 1.055, ki veljajo za šolska letala. Imeti mora dovoljenje za prevoz najmanj 4 oseb, propeler z nastavljivim korakom in podvozje, ki ga je mogoče uvleči.

2 Pristojni organ določi upravno-administrativne postopke, s katerimi je mogoče potrditi, da kandidat izpolnjuje pogoje za preverjanje, in način predaje zapisnika o kandidatovem šolanju izpraševalcu.

3 Kandidat mora uspešno opraviti naloge iz 1. do 5. sekcije preverjanja praktične usposobljenosti in še iz 6. sekcije, če leti na večmotornem letalu. Če dobi negativno oceno iz dela sekcije, se šteje, da te sekcije ni opravil. Kandidat, ki dobi negativno oceno iz več sekcij, ponavlja celoten izpit. Kandidat, ki ni opravil samo ene sekcije, ponavlja samo to (negativno ocenjeno) sekcijo. Če pri popravnem izpitu dobi negativno oceno pri kateri koli sekciji, vključno s sekcijami, ki jih je uspešno opravil že med prvim preverjanjem, ponavlja celoten izpit. Vse sekcije, ki sestavljajo preverjanje praktične usposobljenosti, mora kandidat opraviti v šestih mesecih.

4 Po neuspešnem preverjanju praktične usposobljenosti utegne biti potrebno dodatno praktično usposabljanje. Če kandidatu v dveh poskusih ne uspe uspešno opraviti vseh sekcij preverjanja, je potrebno dodatno usposabljanje, ki ga določi pristojni organ. Število poskusov, da bi kandidat uspešno opravil preverjanje praktične usposobljenosti, ni omejeno.

POSTOPEK PREVERJANJA

5 Pristojni organ izpraševalca praktične usposobljenosti (*Flight Examiner – FE*) seznani z ustreznimi varnostnimi navodili, da bi tako zagotovil varen potek preverjanja.

6 Če se kandidat odloči, da bo preverjanje praktične usposobljenosti končal iz razlogov, ki so po mnenju izpraševalca neustrezni, ponavlja celotno preverjanje. Če se po mnenju izpraševalca preverjanje konča iz tehničnih razlogov, se med nadaljnjim letenjem usposobljenost preveri le pri tistih sekcijah, ki še niso bile opravljene.

7 V pristojnosti izpraševalca je odločitev o tem, ali bo kandidat še enkrat opravil katero koli vajo ali postopek, ki je del preverjanja. Izpraševalec lahko preverjanje prekine na kateri koli stopnji, če meni, da kandidatova usposobljenost za letenje zahteva ponovitev celotnega preverjanja.

8 Od kandidata se zahteva, da leti z letalom od točke, na kateri je mogoče opravljati naloge vodje letala, in opravi preverjanje, kot bi bil edini član letalske posadke. Odgovornost za polet mora biti dodeljena v skladu z notranjepravnimi predpisi.

9 Izpraševalec izbere ruto s končnim pristankom na kontroliranem letališču. Ruta se lahko konča na odhodnem ali katerem koli drugem letališču. Kandidat je odgovoren za načrtovanje poleta, mora pa tudi poskrbeti, da sta na letalu vsa oprema in dokumentacija za izvedbo poleta. Preverjanje praktične usposobljenosti traja najmanj 90 minut.

10 Kandidat izpraševalca sproti obvešča o vseh kontrolnih preskusih in nalogah, ki jih opravlja, vključno s prepoznavanjem radijskih sredstev. Preiskusi se morajo izvajati v skladu z odobrenim kontrolnim seznamom (CHL) letala, na katerem preverjanje poteka. Med pripravi pred začetkom preverjanja kandidat določi nastavitve moči motorja in hitrosti. Podatke o zmogljivosti letala za vzlet, prilet in pristanek izračuna na podlagi operativnih ali letalskih priročnikov letala, na katerem bo letel.

11 Izpraševalec ne sme dejavno sodelovati pri vodenju letala, razen če je njegov poseg nujno potreben zaradi varnosti ali da bi se izognili nedopustni zamudi pri drugem prometu.

DOPUSTNA ODSTOPANJA PRI PREVERJANJU MED LETOM

- 12 Kandidat mora dokazati svojo usposobljenost za:
- upravljanje letala v skladu z omejitvami letala;
 - tekoče in natančno izvajanje vseh manevrov;
 - preudarno presojo in prakso dobrega pilota;
 - uporabo letalskega znanja in
 - tak nadzor nad letalom, da uspešna izvedba postopkov ali manevrov med celotno operacijo ni nikoli vprašljiva.

13 Naslednje omejitve so namenjene kot splošno navodilo. Izpraševalec mora upoštevati turbulentne razmere ter operativne lastnosti in zmogljivost uporabljenega letala.

Višina

normalen let	± 100 čevljev
s simulirano odpovedjo motorja	± 150 čevljev

Vzdrževanje smeri	
s pomočjo radijskih sredstev	± 5 stopinj

Kurz letenja (*Heading*)

normalen let	± 10 stopinj
s simulirano odpovedjo motorja	± 15 stopinj

Hitrost

vzlet in prilet	± 5 vozlov
pri drugih režimih leta	± 10 vozlov

VSEBINA PREVERJANJA

14 Vsebina in sekcije, ki so namenjene preverjanju praktične usposobljenosti, so določene v dodatku 2 k FCL 1.170. Obliko in prijavnico za preverjanje določi pristojni organ (glej IEM FCL 1.170). Naloge, ki so predpisane v odstavku c in točki iv odstavka e 2. sekcije, ter vse naloge 5. in 6. sekcije je mogoče izvajati na napravi FNPT II ali na simulatorju.

Dodatek 2 k FCL 1.170**Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za licenco CPL(A)**

(Glej FCL 1.170.)

(Glej IEM FCL 1.170.)

1. SEKCIJA	
NALOGE PRED POLETOM IN ODLET	
Uporaba kontrolnih seznamov (<i>CHL</i>) in praksa dobrega pilota (upravljanje letala s pomočjo zunanjih vizualnih stikov, postopki za preprečevanje zaledenitve in razledenitev itd.) veljata za vse sekcije.	
a	Navodila pred poletom, ki vključujejo: dokumentacijo, določanje mase in ravnotežja, pregled vremena
b	Pregled in oskrba letala
c	Vožnja po tleh (taksiranje) in vzlet
d	Nastavitev trimerja glede na zmogljivost letala
e	Letenje na območju letališča in v šolskem krogu
f	Postopki pri odhodu, nastavitev višinomera, preprečevanje trčenja (pregled okolice – <i>lookout</i>)
g	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
2. SEKCIJA	
SPLOŠNE LETALSKE NALOGE	
a	Upravljanje letala s pomočjo zunanjih vizualnih referenc, vodoravni in premočrni let, vzpenjanje, spuščanje, pregled okolice
b	Let s kritično nizko hitrostjo, vključno s prepoznavanjem začetne in popolne porušitve vzgona ter vrnitvijo v normalen let
c	Zavoji, vključno z zavoji v konfiguraciji za pristaneke, ostri 45-stopinjski zavoji
d	Let s kritično visoko hitrostjo, prepoznavanje spiralnega spuščanja (<i>vrija</i>) in izhod iz njega
e	Izključno instrumentalni let in: i vodoravni let, konfiguracija za križarjenje, nadziranje kurza (<i>heading</i>), višine in hitrosti ii 10- do 30-stopinjski zavoji med vzpenjanjem in spuščanjem iii reševanje iz nepravilnih položajev iv uporaba omejenega števila instrumentov
f	Radijska zveza z ATC – skladnost, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
3. SEKCIJA	
POSTOPKI NA RUTI	
a	Upravljanje letala s pomočjo zunanjih vizualnih referenc, vključno s konfiguracijo za križarjenje, upoštevanje doleta/avtonomije
b	Orientacija, branje zemljevidov
c	Višina, hitrost, nadziranje smeri, pregled okolice
d	Nastavitev višinomera, radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
e	Spremljanje poteka poleta, dnevnik letenja, poraba goriva, ocena odstopanj od poti, ponovna vzpostavitev prave smeri (<i>tracking</i>)
f	Opazovanje vremenskih razmer, ocena razvoja, načrtovanje preusmeritve na nadomestno letališče
g	Vzdrževanje smeri, določanje položaja (NDB ali VOR), identifikacija sredstev (instrumentalni let), uvedba in izvajanje načrta za preusmeritev na nadomestno letališče (vizualni let)
4. SEKCIJA	
PRILET IN PRISTANEK	
a	Postopki ob prihodu, nastavitev višinomera, kontrolni preizkusi, pregled okolice
b	Radijska zveza z ATC: izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
c	Neuspeli prilet (GA) z majhne višine
d	Normalen pristaneke, pristaneke z bočnim vetrom (v ustreznih okoliščinah)
e	Pristaneke na kratko stezo
f	Prilet in pristaneke z motorjem v prostem teku (samo enomotorna letala)
g	Pristaneke brez uporabe zakrilc
h	Postopki po končanem letu

5. SEKCIJA NENORMALNI POSTOPKI IN POSTOPKI OB NEVARNOSTI	
<i>5. sekcijo je mogoče združiti s 1. do 4. sekcijo.</i>	
a	Simulacija odpovedi motorja po vzletu (na varni višini), urjenje v rutinskih postopkih ob požaru
b	Okvara opreme, vključno z okvaro nadomestne opreme za spuščanje podvozja, okvaro električnega sistema in okvaro zavor
c	Simulacija prisilnega pristanka
d	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
e	Ustna vprašanja
6. SEKCIJA SIMULACIJA LETA Z NESIMETRIČNO MOČJO IN NALOGE, KI SE NANAŠAJO NA PREVERJANJE USPOSOBLJENOSTI ZA VPIS RATINGA ZA TIP/RAZRED LETALA	
<i>6. sekcijo je mogoče združiti s 1. do 5. sekcijo.</i>	
a	Simulacija odpovedi motorja med vzletom (na varni višini, če vaja ne poteka na simulatorju)
b	Prilet in nadaljevanje leta po pristanku (GA) z nesimetrično močjo
c	Prilet in pristanež z nesimetrično močjo s popolno ustavitvijo
d	Ustavitev in ponoven zagon motorja
e	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T), praksa dobrega pilota
f	Po presoji izpraševalca – preverjanje usposobljenosti za vpis ratinga za tip/razred lahko vključuje katere koli s tem povezane naloge, če so okoliščine za to primerne: i. letalske sisteme, vključno z upravljanjem avtopilota ii. delovanje sistema za vzdrževanje tlaka iii. uporabo sistema za razledenitev in preprečevanje zaledenitve
g	Ustna vprašanja

PODDEL E – RATING ZA INSTRUMENTALNO LETENJE (LETALO) – IR(A)

FCL 1.174 Zdravstvena sposobnost

Kandidat, ki želi pridobiti rating za instrumentalno letenje (v nadaljevanju rating IR (A)), mora biti zdravstveno sposoben, kakor se to zahteva v odstavku b JAR-FCL 3.355 Priloge A: Zahteve S5-JAR-FCL3, ki je priloga Pravilnika o zdravstvenih zahtevah, ki jih mora izpolnjevati letalsko osebje in drugo strokovno osebje ter o preverjanju zdravstvene sposobnosti in vodenju evidenc o zdravstveni sposobnosti (Uradni list RS, 72/02, 62/08 in 7/09).

FCL 1.175 Okoliščine, v katerih se zahteva rating za instrumentalno letenje (IR(A))

(a) Razen med preverjanjem praktične usposobljenosti ali med letenjem z inštruktorjem imetnik pilotske licence ne sme opravljati nalog pilota letala, ki leti v skladu s pravili instrumentalega letenja (IFR), če nima ratinga IR(A) za ustrezno kategorijo zrakoplova, izdanega v skladu z zahtevami iz JAR-FCL.

(b) V Sloveniji in drugih državah, ki so bile članice JAA, v katerih je letenje po pravilih IFR dovoljeno v določenih okoliščinah (npr. ponoči), lahko imetnik pilotske licence leti po pravilih IFR, če je za take okoliščine, zračni prostor in pogoje letenja, v katerih polet poteka, ustrezno usposobljen. Imetnik licence brez veljavnega ratinga IR(A), ki mu država izdajateljica dovoljuje letenje po pravilih instrumentalnega letenja zunaj vizualnih meteoroloških razmer (VMC), lahko v skladu z notranjepravnimi predpisi izkoristi privilegije iz takega pooblastila le v zračnem prostoru države, ki je licenco izdala.

FCL 1.180 Privilegiji in pogoji

(a) Privilegiji

- (1) Ob upoštevanju omejitev ratinga iz dodatkov 1 in 2 k FCL 1.210, ki med preverjanjem praktične usposobljenosti za izdajo ratinga narekujejo aktivno prisotnost dodatnega pilota v vlogi kopilota (omejitev na letenje v veččlanski posadki), in ob upoštevanju kakršnih koli drugih pogojev, določenih v Skupnih letalskih zahtevah (JAR), privilegiji iz ratinga IR(A) na večmotornih letalih imetniku takega ratinga omogočajo pilotiranje eno- in večmotornih letal po pravilih instrumentalnega letenja (IFR), če znaša najnižja višina odločitve (DH) 60 m (200 čevljev). Po nadaljnjem usposabljanju in preverjanju lahko pristojni organ v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, s šestim odstavkom AMC FCL 1.261(a)(2) in s 6. poglavjem dodatka 2 k FCL 1.240 odobri višine odločitve, ki so nižje od 60 m (200 čevljev).
- (2) Če imetnik ratinga IR(A) na enomotornih letalih izpolni pogoje glede preverjanja praktične usposobljenosti iz dodatkov 1 in 2 k FCL 1.210 in druge pogoje, določene v Skupnih letalskih zahtevah (JAR), lahko uveljavlja privilegije iz takega ratinga in leti po pravilih IFR do najnižje višine odločitve (DH) 60 m (200 čevljev).

(b) Pogoji

Kandidat, ki je izpolnil pogoje, določene v FCL 1.185 do 1.210, je s tem izpolnil pogoje za vpis ratinga IR(A).

FCL 1.185 Veljavnost, podaljšanje in obnova ratinga

(a) Rating IR(A) velja eno leto od datuma izdaje ali obnove oziroma od datuma poteka veljavnosti, če se ta podaljšuje v skladu z odstavkom a FCL 1-246.

(b) Če je rating IR(A) omejen le na delo v veččlanski posadki, se njegova veljavnost podaljša med poleti v veččlanski posadki.

(c) Če rating IR(A) v predhodnih sedmih letih ni bil podaljšan/obnovljen, njegov imetnik ponovno opravlja preverjanje teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za vpis ratinga IR(A) v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.210.

FCL 1.190 Izkušnje in upoštevanje naleta

(Glej dodatek 1 k FCL 1.205.)

(Glej AMC FCL 1.205.)

(a) Kandidat za vpis ratinga IR(A) mora imeti licenco PPL(A) z vpisanim pooblastilom za nočno letenje oziroma licenco CPL(A). Poleg tega mora kot vodja letala na letalih ali s helikopterji opraviti najmanj 50 ur preletov, od tega najmanj 10 ur na letalih.

(b) Če je kandidat imetnik ratinga IR(H), se lahko celotno praktično usposabljanje, ki se zahteva v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.205, zmanjša na 10 ur letenja na letalu.

(c) Če je kandidat imetnik licence CPL(A), izdane v skladu z ICAO, se lahko celotno praktično usposabljanje, ki se zahteva v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.205, zmanjša za največ 10 ur.

(d) Če ima kandidat potrdilo o opravljenem modulu osnovnega instrumentalnega letenja, kot je to določeno v dodatku 1 k FCL 1.205, ali je imetnik licence CPL(A), se lahko celotno praktično usposabljanje, ki se zahteva v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.205, zmanjša za največ 10 ur, če je prosilec imetnik licence CPL(A).

FCL 1.195 Teoretično znanje

(a) *Tečaj.* Kandidat za vpis ratinga IR (A) mora opraviti teoretično usposabljanje po odobrenem programu v registrirani organizaciji FTO. Tečaj naj poteka hkrati s praktičnim usposabljanjem, če je to mogoče.

(b) *Izpit.* Kandidat mora dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika ratinga IR (A), in izpolniti zahteve, določene v poddelu J te priloge.

FCL 1.200 Uporaba angleškega jezika

(Glej dodatek 1 k FCL 1.200.)

(a) Kandidat za vpis ali podaljšanje ratinga IR(A), licence MPL(A) ali ATPL(A) mora dokazati sposobnost za uporabo angleškega jezika, kot to določa dodatek 1 k FCL 1.200.

(b) Imetnik ratinga IR(A), izdanega v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.200, mora imeti licenco PPL(A), CPL(A), MPL (A) al ATP (A) z vpisanimi privilegiji za letalsko radiotelefonijo v angleškem jeziku.

FCL 1.205 Praktično usposabljanje

(Glej dodatek 1 k FCL 1.205.)

(a) Kandidat za vpis ratinga IR(A) se mora udeležiti integriranega tečaja, ki vključuje usposabljanje za vpis ratinga IR(A) (glej FCL 1.165), oziroma mora opraviti modularni tečaj po odobrenem programu, ki je določen v dodatku 1 k FCL 1.205.

FCL 1.210 Preverjanje praktične usposobljenosti

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.210.)

(a) *Splošno.* Kandidat za vpis ratinga IR(A) mora dokazati, da je sposoben izvajati postopke in manevre, ki so opisani v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.210. Raven usposobljenosti mora ustrezati privilegijem imetnika ratinga IR(A).

(b) *Večmotorna letala.* Preverjanje praktične usposobljenosti za instrumentalno letenje na večmotornih letalih poteka na večmotornih letalih.

Kandidat, ki želi pridobiti rating za razred ali tip letala, na katerem je preverjanje potekalo, mora izpolniti tudi zahteve, ki so določene v FCL 1.262.

(c) *Enomotorna letala.* Preverjanje praktične usposobljenosti za instrumentalno letenje na enomotornih letalih poteka na enomotornih letalih. Na izpitu se kot enomotorno letalo lahko uporablja tudi večmotorno letalo, pri katerem je os potiska enaka vzdolžni osi letala (*centerline thrust aeroplane*).

Dodatek 1 k FCL 1.200

IR(A) – Uporaba angleškega jezika

(Glej FCL 1.200.)

(Glej 5. točko odstavka b FCL 1.005.)

(Glej 4. točko odstavka a FCL 1.010.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.005.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.015.)

UPORABA ANGLEŠKEGA JEZIKA

1 Kandidat za vpis ratinga IR(A) mora dokazati, da lahko uporablja angleški jezik v teh okoliščinah:

- (a) v zraku:
za letalsko radiotelefonijsko (R/T) v vseh fazah poleta, vključno ob nevarnosti.
Šteje se, da je ta točka izpolnjena, če je kandidat opravil preverjanje praktične usposobljenosti ali strokovnosti za IR, MPL ali ATPL, med katerim je dvostranska radijska komunikacija potekala v angleščini;
- (b) na tleh:
za vse informacije, potrebne za polet, npr.:
 - * branje in dokazano razumevanje tehničnih priročnikov, napisanih v angleškem jeziku, npr. operativnega priročnika, priročnika za vodenje letala (AFM) itd.,
 - * načrtovanje pred poletom, zbiranje informacij o vremenu, NOTAM, načrt poleta ATC itd.,
 - * uporabo vseh letalskih kart na ruti, odletnih in priletnih kart ter drugih podobnih dokumentov, napisanih v angleščini.Šteje se, da je ta točka izpolnjena, če je kandidat opravil tečaj IR, MPL ali ATPL v angleškem jeziku ali če je teoretične izpite za IR ali ATPL opravil v angleščini;
- (c) komunikacija:
kandidat mora biti sposoben sporazumevati se v angleščini z drugimi člani posadke v vseh fazah poleta, vključno med njegovo pripravo.
Šteje se, da je ta točka izpolnjena, če je prosilec za vpis ratinga IR(A) ali njegov imetnik opravil usposabljanje za delo v veččlanski posadki (MCC) v angleškem jeziku in ima potrdilo o uspešno opravljenem usposabljanju v skladu s 3. točko odstavka a FCL 1.250 oziroma je preverjanje praktične/strokovne usposobljenosti opravil na letalu z veččlansko posadko v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.240 in 1.295, med katerim je dvostranska radijska komunikacija in sporazumevanje z drugimi člani posadke potekalo v angleščini.

2 Izpolnitev zgornjih zahtev lahko kandidat dokaže tudi tako, da po končanem usposabljanju, ki mu omogoča uresničitev ciljev, navedenih v točkah a, b in c prvega odstavka, opravi poseben izpit pri pristojnem organu ali drugi pooblaščen organizaciji.

3 Kadar so z načinom preverjanja iz prvega in drugega odstavka zgoraj izpolnjene zahteve o ustreznem znanju jezika, navedene v 4. točki odstavka a FCL 1.010, se to lahko šteje za vpis o ustreznem znanju jezika v skladu s 5. točko odstavka b FCL 1.005.

Dodatek 1 k FCL 1.205

Modularni tečaj praktičnega usposabljanja za vpis ratinga IR(A)

(Glej FCL 1.205.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(Glej AMC FCL 1.205.)

1 Cilj modularnega tečaja IR(A) je usposobiti pilote do take ravni strokovnosti, ki se zahteva za operacije z letali v skladu s pravili IFR in v instrumentalnih meteoroloških razmerah (IMC) v skladu z dokumentom ICAO 8168 PANS-OPS. Tečaj sestavljata dva modula, ki ju kandidat lahko opravlja ločeno ali skupaj:

(a) Modul osnovnega instrumentalnega letenja.

Ta obsega 10 ur instrumentalnega letenja z inštruktorjem, od tega največ 5 ur na napravi za urjenje v osnovnem instrumentalnem letenju (BITD), FNTP I ali II ali na simulatorju (glej AMC FCL 1.205). Ta modul mora izvajati registrirana organizacija FTO. Vse module odobri pristojni organ. Po končanem usposabljanju v osnovnem instrumentalnem letenju pod nadzorom in v soglasju z vodjo šolanja kandidati dobijo potrdilo o končanem tečaju (glej dodatek 1 k AMC FCL 1.205).

(b) Modul proceduralnega instrumentalnega letenja.

Ta modul zajem preostanek učnega programa za rating IR(A), 40 ur instrumentalnega letenja z inštruktorjem na enomotornem letalom oziroma 45 ur z inštruktorjem na večmotornem letalu in teoretično šolanje za rating IR(A). Modul izvaja registrirana organizacija FTO. Vse module odobri pristojni organ.

2 Kandidat, ki želi začeti opravlјati modularni tečaj IR(A), mora imeti licenco PPL(A) ali licenco CPL(A). V obeh primerih mora biti v licenco vpisano tudi pooblastilo za nočno letenje, izdano v skladu s prilogo 1 k ICAO. Kandidat, ki se želi udeležiti modula proceduralnega instrumentnega letenja in ni imetnik licence CPL(A), mora imeti potrdilo o opravljenem modulu osnovnega instrumentalnega letenja.

Organizacija za šolanje letenja mora zagotoviti, da je kandidat, ki želi začeti tečaj za vpis ratinga IR (A) na večmotornih letalih in še nima ratinga za tip ali razred večmotornih letal, pred začetkom praktičnega usposabljanja za rating IR(A) opravi usposabljanje za večmotorna letala, kot to določa 2. točka odstavka b FCL 1.261.

3 Kandidat, ki želi začeti modul proceduralnega instrumentalnega letenja IR(A) v okviru modularnega tečaja za IR(A), mora pod nadzorom vodje šolanja v registrirani organizaciji FTO opraviti vse stopnje usposabljanja v enem neprekinjenem tečaju po odobrenem programu, ki ga ta organizacija izvaja. Pred začetkom modula proceduralnega instrumentalnega letenja mora organizacija zagotoviti, da je kandidat usposobljen za osnovno instrumentalno letenje. Po potrebi organizira usposabljanje za osvežitev znanja. Teoretično usposabljanje lahko poteka v registrirani organizaciji FTO, ki je specializirana zlasti za teoretično usposabljanje. V tem primeru vodja šolanja nadzoruje le ta del usposabljanja.

4 Teoretično usposabljanje mora biti končano v 18 mesecih. Modul proceduralnega instrumentnega letenja in preverjanje praktične usposobljenosti morata biti končana med veljavnostjo potrdila o opravljenih teoretičnih izpitih, kakor določa FCL 1.495.

5 Tečaj vključuje:

- (a) teoretično usposabljanje do ravni znanja za vpis ratinga IR(A) in
- (b) praktično usposabljanje za instrumentalno letenje.

6 Z uspešno opravljenim teoretičnim izpitom ali izpiti iz osmega odstavka in preverjanjem praktične usposobljenosti iz štirinajstega odstavka so izpolnjene zahteve glede znanja in usposobljenosti za izdajo ratinga IR(A).

TEORETIČNO ZNANJE

7 Učni program teoretičnega usposabljanja IR(A) je predpisan v dodatku 1 k FCL 1.470. Modularni tečaj za vpis ratinga IR(A) po odobrenem programu mora obsegati najmanj 200 ur predavanj (1 ura = 60 minut predavanj), ki lahko v ustreznem razmerju vključujejo usposabljanje v učilnici, interaktivne videopredstavitve, predavanja z diapozitivi in avdioposnetki, učne skupine, usposabljanje s pomočjo računalnika in drugih medijev, ki jih odobri pristojni organ. S soglasjem pristojnega organa je kot del usposabljanja mogoče dovoliti tudi dopisne tečaje po odobrenem programu.

PREVERJANJE TEORETIČNEGA ZNANJA

8 V skladu z zahtevami iz poddela J te priloge mora kandidat dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika ratinga IR(A).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

9 Praktično usposabljanje za vpis ratinga IR(A) na enomotornih letalih vključuje najmanj 50 ur instrumentalnega letenja z inštruktorjem. Od tega lahko največ 20 ur poteka kot instrumentalno letenje na napravi FNPT I oziroma največ 35 ur na simulatorju ali na napravi FNPT II. Od teh 35 ur lahko v dogovoru s pristojnim organom največ 10 ur poteka na napravi FNPT I.

10 Praktično usposabljanje za vpis ratinga IR(A) na večmotornih letalih vključuje najmanj 55 ur instrumentalnega letenja z inštruktorjem. Od tega lahko največ 25 ur poteka kot instrumentalno letenje na napravi FNPT I oziroma največ 40 ur na simulatorju ali na napravi FNPT II. Od teh 40 ur lahko v dogovoru s pristojnim organom največ 10 ur poteka na napravi FNPT I. Najmanj 15 ur preostalega usposabljanja za instrumentalno letenje mora potekati na večmotornih letalih.

11 Imetnik ratinga IR(A) na enomotornih letalih, ki je hkrati tudi imetnik ratinga za tip ali razred večmotornih letal in želi pridobiti prvi rating IR(A) na večmotornih letalih, mora uspešno opraviti usposabljanje v registrirani organizaciji FTO ali TRTO. Tako usposabljanje vključuje najmanj 5 ur instrumentalnega letenja na večmotornih letalih, od tega lahko 3 ure potekajo na simulatorju ali na napravi FNPT II.

12 Pri imetniku licence CPL(A), izdane v skladu z ICAO, ali potrdila o opravljenem modulu osnovnega instrumentalnega letenja se lahko celotno usposabljanje, ki se zahteva v skladu z devetim in desetim odstavkom zgoraj, skrajša za 10 ur. Celotno praktično usposabljanje za instrumentalno letenje mora biti skladno z zahtevami iz devetega in desetega odstavka.

13 Letalske vaje pred preverjanjem praktične usposobljenosti za vpis ratinga IR (A) vključujejo:

- (a) modul osnovnega instrumentalnega letenja:
 - postopke in manevre iz osnovnega instrumentalnega letenja, ki zajemajo najmanj:
 - osnovni instrumentni let brez zunanjih vizualnih referenc,
 - vodoravni let,
 - vzpenjanje,
 - spuščanje,

- zavoje med vodoravnim letom, vzpenjanjem, spuščanjem,
 - instrumentni krog,
 - radionavigacijo,
 - reševanje iz nepravilnih položajev,
 - uporabo omejenega števila instrumentov,
 - prepoznavanje znakov in izhod iz začetne in popolne porušitve vzgona;
- (b) modul proceduralnega instrumentalnega letenja:
- (1) postopke pred začetkom poleta v skladu s pravili IFR, vključno z uporabo letalskega priročnika in ustrezne dokumentacije služb zračnega prometa (ATS) za pripravo načrta poleta po pravilih IFR;
 - (2) postopke in manevre za operacije IFR v normalnih in nenormalnih razmerah ter ob nevarnosti, ki zajemajo najmanj:
 - prehod z vizualnega na instrumentalni let med vzletom;
 - standardne instrumentalne odhode in prihode;
 - postopke IFR na ruti;
 - postopke za čakanje (*holding*);
 - instrumentalni prilet na točno določen minimum;
 - postopke za neuspeli prilet (*missed approach*);
 - pristanke, ki sledijo instrumentalnemu priletu, vključno s kroženjem;
 - (3) manevre v zraku in značilnosti v zvezi s poletom;
 - (4) po potrebi operacije na večmotornem letalu v zgoraj navedenih vajah, vključno z upravljanjem letala zgolj s pomočjo instrumentov s simulirano odpovedjo enega motorja, njegovo izključitvijo in ponovnim zagonom (če vaja ne poteka na simulatorju ali na napravi FNPT II, jo je treba izvajati na varni višini).

PREVERJANJA PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

- 14 (a) Po končanem praktičnem usposabljanju in potem ko je izpolnil zahteve glede izkušenj, predpisane v FCL 1.190, mora kandidat v skladu z dodatkom 1 in 2 k FCL 1.210 opraviti preverjanje praktične usposobljenosti za vpis ratinga IR(A) na večmotornih ali enomotornih letalih.
- (b) Po končanem usposabljanju, navedenem v enajstem odstavku zgoraj, mora kandidat opraviti preverjanje praktične usposobljenosti na večmotornem letalu v skladu z dodatkom 1 in 2 k FCL 1.210.

Dodatek 1 k FCL 1.210

Rating za instrumentalno letenje (letalo) (IR(A)) – preverjanje praktične usposobljenosti

(Glej FCL 1.185 in 1.210.)

(Glej IEM FCL 1.210.)

1 Kandidat, ki želi opraviti preverjanje praktične usposobljenosti za rating IR(A), mora končati praktično usposabljanje na letalu istega razreda ali tipa, kot je letalo, na katerem bo preverjanje potekalo. Tako letalo mora ustrezati zahtevam iz dodatka 1 a k FCL 1.055, ki veljajo za šolska letala.

2 Pristojni organ, ki je usposabljanje kandidata odobril, določi upravno-administrativne ukrepe, s katerimi je mogoče potrditi, da kandidat izpolnjuje pogoje za preverjanje, in način za predajo zapisnika o kandidatovem usposabljanju izpraševalcu.

3 Kandidat mora uspešno opraviti naloge 1. do 5. sekcije preverjanja praktične usposobljenosti in še 6. sekcije iz dodatka 2 k FCL 1.210, če leti na večmotornem letalu. Če dobi negativno oceno iz dela sekcije, se šteje, da te sekcije ni opravil. Kandidat, ki dobi negativno oceno iz več sekcij, ponavlja celoten izpit. Kandidat, ki ni opravil samo ene sekcije, ponavlja samo to (negativno ocenjeno) sekcijo. Če pri popravnem izpitu dobi negativno oceno pri kateri koli sekciji, vključno s sekcijami, ki jih je uspešno opravil že med prvim preverjanjem, ponavlja celoten izpit. Vse sekcije, ki sestavljajo preverjanje praktične usposobljenosti, mora kandidat opraviti v 6 mesecih.

4 Po neuspešnem preverjanju praktične usposobljenosti utegne biti potrebno dodatno usposabljanje. Če kandidatu v dveh poskusih ne uspe uspešno opraviti vseh sekcij preverjanja, je potrebno dodatno usposabljanje, ki ga določi pristojni organ. Število poskusov, da bi kandidat uspešno opravil preverjanje praktične usposobljenosti, ni omejeno.

POSTOPEK PREVERJANJA

5 Namen preverjanja je simulacija praktičnega poleta. Ruto, po kateri bo polet potekal, izbere izpraševalec. Eden najpomembnejših delov je sposobnost kandidata, da na podlagi standardne dokumentacije, namenjene posvetovanju pred poletom, načrtuje in izvede polet. Kandidat mora polet načrtovati, mora pa tudi poskrbeti, da sta v letalu vsa potrebna oprema in dokumentacija za njegovo izvedbo. Polet traja vsaj eno uro.

6 Pristojni organ izpraševalca praktične usposobljenosti seznanil z ustreznimi varnostnimi navodili, ki jih mora upoštevati pri preverjanju.

7 Če se kandidat odloči, da bo preverjanje praktične usposobljenosti končal iz razlogov, ki so po mnenju izpraševalca neustrezni, ponavlja celotno preverjanje. Če se po mnenju izpraševalca preverjanje konča iz tehničnih razlogov, se med nadaljnjim letenjem usposobljenost preveri le pri tistih sekcijah, ki še niso bile opravljene.

8 V pristojnosti izpraševalca je odločitev o tem, ali bo kandidat še enkrat opravil katero koli od vaj ali postopek, ki je del preverjanja. Izpraševalec lahko preverjanje prekine na kateri koli stopnji, če meni, da kandidatova usposobljenost za letenje zahteva ponovitev celotnega preverjanja.

9 Od kandidata se zahteva, da leti z letalom od točke, na kateri je mogoče opravljati naloge vodje letala, in opravi preverjanje, kot bi bil edini član letalske posadke. Izpraševalec ne sme dejavno sodelovati pri vodenju letala, razen če je njegov poseg nujno potreben zaradi varnosti ali da bi se izognili nedopustni zamudi pri drugem prometu. Če izpraševalec ali neki drug pilot med preverjanjem opravlja naloge kopilota, so privilegiji iz ratinga IR omejeni le na letenje v veččlanski posadke. Taka omejitev se lahko prekliče, če kandidat opravi dodatno preverjanje praktične usposobljenosti za začetno instrumentalno letenje v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.210 in pri tem opravlja naloge edinega pilota v letalu, ki zahteva le enega pilota. Preverjanje praktične usposobljenosti za ta namen lahko poteka na napravi FNPT II ali na simulatorju. Odgovornost za polet mora biti dodeljena v skladu z notranjepravnimi predpisi.

10 Relativne/absolutne višine odločitve, najmanjše relativne/absolutne spustne višine in točke za začetek neuspelega prileta (MAP) določi kandidat, potrdi pa jih izpraševalec.

11 Prosilec za rating IR(A) izpraševalca sproti obvešča o vseh kontrolnih preizkusih in nalogah, ki jih opravlja, vključno s prepoznavanjem radijskih sredstev. Preizkusi se morajo izvajati v skladu z odobrenim kontrolnim seznamom (CHL) letala, na katerem preverjanje poteka. Med pripravi pred začetkom preverjanja kandidat določi nastavitve moči in hitrosti. Podatke o zmogljivosti letala za vzlet, prilet in pristanek izračuna na podlagi operativnih ali letalskih priročnikov letala, na katerem bo letel.

DOPUSTNA Odstopanja pri preverjanju med poletom

12 Kandidat mora dokazati svojo usposobljenost za:

- upravljanje letala v skladu z omejitvami letala;
- tekoče in natančno izvajanje vseh manevrov;
- preudarno presojo in prakso dobrega pilota;
- uporabo letalskega znanja ter
- tak nadzor nad letalom, da uspešna izvedba postopkov ali manevrov med celotno operacijo ni nikoli vprašljiva.

13 Naslednje omejitve so namenjene kot splošno navodilo. Izpraševalec mora upoštevati turbulentne razmere ter operativne lastnosti in zmogljivost uporabljenega letala.

Višina

splošno	± 100 čevljev
začetek neuspelega prileta	
na višini odločitve (DH)	± 50 čevljev/– 0 čevljev
najmanjša relativna spustna višina/ MAP/absolutna višina	± 50 čevljev/– 0 čevljev

Vzdrževanje smeri s pomočjo

radijskih sredstev	± 5 stopinj
natančni prilet odklon	za polovico skale, azimut ali drsna pot (<i>glide path</i>)

Kurz letenja (*Heading*)

z vsemi delujočimi motorji	± 5 stopinj
s simulirano odpovedjo motorja	± 10 stopinj

Hitrost

z vsemi delujočimi motorji ± 5 vozlov

s simulirano odpovedjo motorja + 10 vozlov/– 5 vozlov

VSEBINA PREVERJANJA

14 Vsebina in sekcije, ki so namenjene preverjanju praktične usposobljenosti, so določene v dodatku 2 k FCL 1.210. Obliko in prijavnico za preverjanje določi pristojni organ (ministrstvo) (glej IEM FCL 1.210). Nalogo d, ki je predpisana v 2. sekciji, in vse naloge 6. sekcije je mogoče izvajati na napravi FNPT II ali na simulatorju.

Dodatek 2 k FCL 1.210**Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za vpis ratinga IR(A)**

(Glej FCL 1.185 in 1.210.)

(Glej IEM FCL 1.210.)

1. SEKCIJA	
NALOGE PRED POLETOM IN ODLET	
<i>Uporaba kontrolnih seznamov (CHL), praksa dobrega pilota, postopki za razledenitev in preprečevanje zaledenitve itd. veljajo za vse sekcije.</i>	
a	Uporaba letalskega (ali drugega enakovrednega) priročnika, zlasti izračun zmogljivosti letala, mase in težišča
b	Uporaba dokumentov ATS, dokumenti o vremenu
c	Priprava načrta leta ATC, načrta leta IFR/letalski dnevnik
d	Pregled letala pred poletom
e	Vremenski minimumi
f	Vožnja (taksiranje) po tleh
g	Posvetovanje pred vzletom, vzlet
h	Prehod na instrumentalno letenje
i	Postopki za instrumentalni odhod, nastavitev višinomera
j	Radijska zveza z ATC – skladnost, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
2. SEKCIJA	
SPLOŠNI POSTOPKI	
a	Upravljanje letala izključno z instrumenti, kar zajema: vodoravni let z različnimi hitrostmi, uravnoteženje (<i>trim</i>)
b	Neprekinjeni zavoji 1. stopnje (<i>Rate 1 turn</i>) med vzpenjanjem in spuščanjem
c	Vrnitev v normalen let iz nepravilnih položajev, vključno z zavoji z neprekinjenim 45-stopinjskim nagibom in zavoji med strmim spuščanjem
d*	Vrnitev v normalen let iz približevanja porušitvi vzgona med vodoravnim letom, zavoji med vzpenjanjem in spuščanjem ter v konfiguraciji za pristanek
e	Uporaba omejenega števila instrumentov, stabilizirano vzpenjanje ali spuščanje z zavojem 1. stopnje v določen kurz (<i>heading</i>), izhod iz neobičajnih položajev in vrnitev v normalen let

* Vaja lahko poteka na simulatorju ali na napravi FNPT II.

+ To vajo je mogoče izvajati v 4. ali 5. sekciji.

3. SEKCIJA	
POSTOPKI IFR NA RUTI	
a	Vzdrževanje smeri, vključno s prestrežanjem (intercepcijo), npr. NDB, VOR, RNAV
b	Uporaba radijskih sredstev
c	Vodoravni let, nadziranje kurza, višine, hitrosti, nastavitve moči, tehnika uravnoteženja (<i>trim</i>)
d	Nastavitev višinomera
e	Merjenje časa in popravek predvidenega časa prihoda (ETA) (čakanje na ruti – če je to potrebno)
f	Spremljanje poteka poleta, dnevnik letenja, poraba goriva, upravljanje sistemov
g	Postopki za preprečevanje zaledenitve, ki je lahko simulirana, če je potrebno
h	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
4. SEKCIJA	
NATANČNI PRILET	
a	Nastavitev in preverjanje navigacijskih sredstev, identifikacija naprav/sredstev
b	Postopki za prilet, preverjanje nastavitve višinomerov
c	Posvetovanje pred priletom in pristankom, preverjanja med spuščanjem/priletom/pristankom
d+	Postopki za čakanje (<i>Holding</i>)
e	Upoštevanje standardnih postopkov za prilet
f	Merjenje časa med priletom
g	Višina, hitrosti, nadziranje kurza (<i>headinga</i>), (stabiliziran prilet)
h+	Neuspeli prilet (GA)
i+	Postopki pri neuspelem priletu/pristanku
j	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)

* Vaja lahko poteka na simulatorju ali na napravi FNPT II.

+ To vajo je mogoče izvajati v 4. ali 5. sekciji.

5. SEKCIJA NENATANČNI PRILET	
a	Nastavitev in preverjanje navigacijskih sredstev, identifikacija naprav/sredstev
b	Postopki za prilet, nastavitev višinomerov
c	Posvetovanje pred priletom in pristankom, kontrolna preverjanja med spuščanjem/priletom/pristankom
d+	Postopki za čakanje
e	Upoštevanje standardnih postopkov za prilet
f	Merjenje časa med priletom
g	Preverjanje višine, hitrost, kurza (<i>heading</i>), (stabiliziran prilet)
h+	Neuspeli prilet (GA)
i+	Postopki pri neuspelem priletu/pristanku
j	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)
6. SEKCIJA (če to ustreza okoliščinam) SIMULIRANI NESIMETRIČNI LET	
a	Simulacija odpovedi motorja po vzletu in med nadaljevanjem leta po neuspelem priletu (GA)
b	Nesimetrični prilet in proceduralno nadaljevanje leta po neuspelem priletu (GA)
c	Prilet in pristanež z nesimetričnim potiskom, postopek za neuspeli prilet
d	Radijska zveza z ATC – izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske (R/T)

* Vaja lahko poteka na simulatorju ali na napravi FNPT II.

+ To vajo je mogoče izvajati v 4. ali 5. sekciji.

PODDEL F – RATING ZA RAZRED IN TIP (LETALO)

FCL 1.215 Ratingi za razred (letalo)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.215.)

- (a) *Razdelitev.* Rating za razred se določi za letala, ki zahtevajo enega pilota, če za posamezno letalo ni predpisan rating za:
- (1) vsa enomotorna letala z batnim motorjem (kopenska letala);
 - (2) vsa enomotorna letala z batnim motorjem (vodna letala);
 - (3) vsa motorna jadralna letala (TMG);
 - (4) vsakega proizvajalca enomotornih turbopropelerskih letal (kopenska letala);
 - (5) vsakega proizvajalca enomotornih turbopropelerskih letal (vodna letala);
 - (6) vsa večmotorna letala z batnimi motorji (kopenska letala) in
 - (7) vsa večmotorna letala z batnimi motorji (vodna letala).
- (b) *Seznami:*
- (1) Ratingi za razred letala se izdajo v skladu s pripadajočimi upravnimi postopki.. Za prehod z enega na drug tip ali različico letala v okviru ratinga za isti razred letala se zahteva ustrezno usposabljanje, na katerem se kandidat seznani s tipom ali različico letala in spozna razlike med njimi.
 - (2) Letala, ki niso uvrščena na sezname s tem povezanih upravnih postopkov, se lahko vpišejo v licence JAR-FCL, vendar so privilegiji iz ratinga omejeni samo na letala, registrirana v državi, ki je rating izdala.
- (c) Pristojni organ odloča o zahtevah glede izdaje, podaljšanja in obnove ratingov za:
- (1) vodna letala;
 - (2) večmotorna letala, pri katerih je os potiska enaka vzdolžni osi letala;
 - (3) enosedežna letala.

FCL 1.220 Ratingi za tip (letalo)

- (a) *Merila.* Pri uvedbi ratingov za tip letal, ki niso navedena v FCL 1.215, se upoštevajo:
- (1) spričevalo o plovnosti posameznega tipa letala;
 - (2) operativne lastnosti;
 - (3) certifikat, ki določa potrebno število članov letalske posadke;
 - (4) stopnja tehnologije.
- (b) *Razdelitev.* Rating za tip letala se določi za:
- (1) vsak tip letala z veččlansko letalsko posadko ali
 - (2) vsak tip večmotornega letala s turbopropelerskimi ali turboreaktivnimi motorji, ki zahteva enega pilota,
 - (3) vsak tip enomotornega letala s turboreaktivnim motorjem, ki zahteva enega pilota,
 - (4) kateri koli drug tip letal, kadar pristojni organ presodi, da je potrebno.
- (c) *Seznam*
- (1) Ratingi za tip letal se izdajo v skladu s tem povezanimi upravnimi postopki. Za prehod z ene na drugo različico letala v okviru ratinga za isti tip letala se zahteva ustrezno šolanje, na katerem se kandidat seznani z različico letala in spozna razlike med njimi.
 - (2) (i) Letala, ki niso certificirana kot tip v skladu s CS-23 EU, CS-23 EU Kategorija regionalnih letal, CS-25 EU ali
(ii) letala, ki so v državi, ki je bila članica JAA, certificirana za tip s posebno registracijo, kot so vojaška, nekdanja vojaška, eksperimentalna in starodobna letala;

niso uvrščena na seznam s tem povezanih upravnih postopkov.

(3) Letala, ki niso uvrščena na seznime s tem povezanih upravnih postopkov, se lahko vpišejo v licence JAR-FCL, vendar so privilegiji iz ratinga omejene samo na letala, registrirana v državi, ki je rating izdala.

FCL 1.221 Visokozmogljiva letala, ki zahtevajo enega pilota

(a) *Merila.* Pri določanju ratingov za razred ali tip visokozmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota, se upoštevajo vsa ta merila:

- (1) vrsta pogonskega sistema;
- (2) način izvedbe in zmogljivost sistemov konstrukcije;
- (3) vzdrževanje pritiska v kabini;
- (4) zmogljivost navigacijskih sistemov;
- (5) zmogljivost na letališču in med letenjem;
- (6) operativne lastnosti.

(b) *Seznami.* Letala, opredeljena kot visokozmogljiva, so v seznamih ustreznih ratingov za razred ali tip v skladu s tem povezanimi upravnimi postopki označena s kratico HPA.

FCL 1.225 Okoliščine, v katerih se zahteva rating za tip ali razred letal

Imetnik pilotske licence ne sme opravljati nalog pilota letala, če nima veljavnega ratinga za razred ali tip posameznega letala, razen med preverjanjem praktične usposobljenosti ali med praktičnim usposabljanjem z inštruktorjem. Pri izdaji ratinga za razred ali tip letal se v licenco poleg ratinga vpišejo tudi morebitne omejitve privilegijev, ki imetnika omejujejo le za opravljanje nalog kopilota ali kakršne koli druge omejitve, o katerih je dogovorjeno v okviru Evropske agencije za varnost v letalstvu (EASA).

FCL 1.230 Posebno pooblastilo v zvezi z ratingom za tip ali razred letal

Pristojni organ lahko imetniku licence namesto ratinga za razred ali tip v skladu s FCL 1.225 izda posebno pisno pooblastilo za posamezne nekomercialne polete v posebne namene, kot so na primer preizkusni leti. Veljavnost takega pooblastila je omejena na izvedbo naloge.

FCL 1.235 Rating za tip in razred letal – privilegiji, število in različice

(a) *Privilegiji.* Ob upoštevanju zahtev iz FCL 1.215, odstavki b in c, in FCL 1.220, odstavek a in b, privilegiji iz ratinga za tip ali razred letal omogočajo njegovemu imetniku, da kot pilot upravlja tip ali razred letala, ki je naveden v ratingu.

(b) *Število ratingov za tip ali razred.* JAR-FCL ne omejujejo števila veljavnih ratingov, ki jih lahko ima imetnik hkrati. Ne glede na navedeno, pa lahko predpisi in drugi pravni akti, ki urejajo letalske operacije, omejijo število ratingov, ki jih njihov imetnik lahko uveljavlja istočasno.

(c) *Različice.* Če imetnik ratinga za tip letala v dveh letih po opravljenem šolanju za prepoznavanje razlik ni letel na posamezni različici letala, mora na njej opraviti dodatni tečaj za spoznavanje razlik ali preverjanje strokovnosti, razen pri tipih ali različicah letal z ratingom za razred enomotornih letal z batnim motorjem (SEP).

- (1) Za tečaj za spoznavanje razlik se zahtevata dodatno znanje in usposabljanje na ustrezni napravi za simulacijo letenja ali na letalu.
Tečaj za spoznavanje razlik se vpiše v knjižico letenja ali drug enakovreden dokument. Vpis s svojim podpisom potrdi inštruktor za vpis ratinga za razred ali tip letala (CRI/TRI) ali simulatorski inštruktor (SFI) oziroma inštruktor na letalu (FI (A)).
- (2) Za tečaj uvajanja na tipu ali različici letala se zahteva dodatno znanje.

FCL 1.240 Rating za tip in razred letal – zahteve

(Glej dodatke 1 do 3 k FCL 1.240.)

(a) Splošno

- (1) Kandidat za rating za tip letala z veččlansko posadko mora izpolniti zahteve v zvezi z ratingi za tip, ki so določene v FCL 1.250, 1.261 in 1.262;
- (2) Kandidat za rating za tip letala, ki zahteva le enega pilota, mora izpolniti zahteve, ki so določene v FCL 1.255, 1.261, odstavek a, b, c in 1.262, odstavek a, ter FCL 1.251, če ustreza okoliščinam;
- (3) Kandidat za rating za razred letala mora izpolniti zahteve, ki so določene v FCL 1.260, 1.261, odstavek a, b, c, in 1.262, odstavek a, ter FCL 1.251, če ustreza okoliščinam.
- (4) Celotno šolanje za vpis ratinga za tip skupaj s teoretičnim šolanjem mora biti končano v šestih mesecih pred preverjanjem praktične usposobljenosti.
- (5) O izdaji ratinga za razred ali tip letal kandidatu iz države, ki ni bila članica JAA, ki izpolnjuje zahteve za rating, odloča pristojni organ, če so izpolnjene zahteve iz FCL 1.250, 1.255 ali 1.260, odvisno od okoliščin. Tak rating je omejen na letala, ki so registrirana oziroma jih upravlja operator iz navedene države, ki ni bila članica JAA. Omejitev se lahko črta, ko imetnik leti najmanj 500 ur kot pilot posameznega tipa/razreda letala in izpolni zahteve v zvezi s podaljšanjem veljavnosti iz FCL 1.245 in 1.251, če ustreza okoliščinam.
- (6) Veljavni rating za tip letala, vpisan v licenci, ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA, se lahko prenese v licenco JAR-FCL, če kandidat opravi ustrezno preverjanje strokovnosti, če trenutno leti na posameznem tipu letala in leti kot pilot na navedenem tipu ne manj kot 500 ur. Izpolnjene morajo biti tudi zahteve iz FCL 1.250, 1.251, 1.255 in 1.260 glede na okoliščine.
- (7) Veljavni rating za razred letala, vpisan v licenci, ki jo je izdala država, ki ni bila članica JAA, se lahko prenese v licenco JAR-FCL, če kandidat opravi ustrezno preverjanje strokovnosti, če trenutno leti na posameznem razredu letala in leti kot pilot na navedenem razredu letala ne manj kot 100 ur. Izpolnjene morajo biti tudi zahteve iz FCL 1.251 in 1.260, kot ustreza okoliščinam.
- (8) Veljavni rating za razred/tip letala, vpisan v licenci, ki jo je izdala država, ki je bila članica JAA, se lahko prenese v licenco JAR-FCL, če je veljavna in če je bil nazadnje podaljšan ali obnovljen nov rating v skladu z zahtevami iz JAR-FCL in FCL 1.250, 1.255 ali 1.260, kot ustreza okoliščinam.

(b) Preverjanje praktične usposobljenosti

- (1) Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za vpis ratinga za večmotorna letala z veččlansko posadko in posamezne sekcije so določene v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.240 in
- (2) vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za vpis ratinga za večmotorna letala, ki zahtevajo enega pilota, in enomotorna letala ter posamezne sekcije so določene v dodatkih 1 in 3 k FCL 1.240.
Kandidat mora vse naloge ustreznega preverjanja praktične usposobljenosti v celoti opraviti v šestih koledarskih mesecih neposredno pred datumom, ko pristojni organ prejme vlogo za vpis ratinga.

FCL 1.245 Ratingi za tip in razred letal – veljavnost, podaljšanje in obnova

(Glej dodatke 1 do 3 k FCL 1.240.)

- (a) *Ratingi za tip in ratingi za razred večmotornih letal – veljavnost.* Ratingi za tip in ratingi za razred večmotornih letal veljajo eno leto od datuma vpisa oziroma od datuma poteka veljavnosti, če je bil rating podaljšan še v obdobju veljavnosti.

(b) *Ratingi za tip in ratingi za razred večmotornih letal – podaljšanje veljavnosti.* Če želi imetnik veljavnega ratinga za tip ali ratinga za razred večmotornih letal podaljšati njegovo veljavnost, mora:

- (1) opraviti preverjanje strokovnosti v skladu z dodatkom 1 k zahtevi FCL 1.240 na ustreznem tipu ali razredu letala v treh mesecih neposredno pred potekom veljavnosti ratinga in
- (2) opraviti vsaj deset sektorjev na ruti kot pilot na posameznem razredu ali tipu letala ali en sektor z izpraševalcem kot pilot na posameznem razredu ali tipu letala ali na simulatorju med veljavnostjo ratinga.
- (3) Če ima imetnik tudi rating za instrumentalno letenje (IR(A)), mora biti podaljšanje tega ratinga opravljeno skupaj s preverjanjem strokovnosti za podaljšanje ratinga za tip/razred letala v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.240 in 1.295.

(c) *Rating za razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota – veljavnost in podaljšanje.* Rating za razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, velja dve leti od datuma izdaje ali oziroma od datuma poteka veljavnosti, če je bil rating podaljšan še v obdobju veljavnosti.

- (1) *Vsi ratingi za razred enomotornih letal z batnimi motorji (kopenska letala) in ratingi za motorna jadralna letala – podaljšanje veljavnosti.* Če kandidat želi podaljšati veljavnosti ratinga za razred enomotornih letal z batnimi motorji (kopenska letala), ki zahtevajo enega pilota, in/ali ratinga za razred motornih jadralnih letal, mora:
 - (i) v treh mesecih pred potekom veljavnosti ratinga opraviti preverjanje strokovne usposobljenosti v ustreznem razredu letala s pooblaščenim izpraševalcem v skladu z dodatkom 1 in 3 k FCL 1.240 ali dodatkom 1 in 2 k FCL 1.240 ali
 - (ii) v zadnjih 12 mesecih pred potekom veljavnosti leteti najmanj 12 ur na enomotornem letalu z batnim motorjem ali motornem jadralnem letalu. Let zajema:
 - (A) 6 ur kot vodja letala;
 - (B) 12 vzletov ter 12 pristankov in
 - (C) šolski let, ki traja najmanj 1 uro, z inštruktorjem letenja (FI(A) ali CRI (A)). Tak let je mogoče nadomestiti s kakršnim koli drugim načinom preverjanja strokovne ali praktične usposobljenosti.
 - (iii) Kadar je kandidat imetnik ratinga za razred enomotornih letal z batnim motorjem (kopenska letala) in ratinga za motorna jadralna letala, lahko zahteve v točki i izpolni v enem od obeh razredov letal oziroma izpolni zahteve v točki ii v enem od obeh razredov letal ali v kombinaciji razredov in s tem podaljša veljavnost obeh ratingov.
- (2) *Enomotorna letala s turbopropelerskim motorjem, ki zahtevajo enega pilota (kopenska letala) – podaljšanje veljavnosti.* Če kandidat želi podaljšati rating za razred enomotornih turbopropelerskih letal (kopenska letala), mora v treh mesecih pred potekom veljavnosti ratinga opraviti preverjanje strokovnosti s pooblaščenim izpraševalcem na letalu ustreznega razreda.

(d) Kandidat, ki ne opravi vseh sekcij preverjanja strokovnosti pred potekom veljavnosti ratinga za tip/razred letal, ne sme uveljavljati privilegijev iz takega ratinga, dokler uspešno ne dokonča preverjanja strokovnosti.

(e) Obdobje veljavnosti ali rok za podaljšanje ratingov je mogoče podaljšati pod posebnimi pogoji:

- (1) Če kandidat uveljavlja privilegije iz ratinga za tip, razred zrakoplovov ali ratinga za instrumentalno letenje izključno na letalu, registriranem v državi, ki ni bila članica JAA, lahko pristojni organ po lastni presoji podaljša obdobje veljavnosti ratinga oziroma rating ponovno podaljša, če so izpolnjene zahteve navedene države, ki ni bila članica JAA.

- (2) Če kandidat uveljavlja privilegije iz ratinga za tip, razred zrakoplovov ali ratinga za instrumentalno letenje na letalu, registriranem v državi, ki je bila članica JAA, ki ga upravlja operator iz države, ki ni bila članica JAA, v skladu z 83. členom Mednarodne konvencije za civilno letalstvo, Čikago, lahko pristojni organ po lastni presoji podaljša obdobje veljavnosti ratinga oziroma rating ponovno podaljša, če so izpolnjene zahteve navedene države, ki ni bila članica JAA.
 - (3) Veljavnost ratingov, podaljšanih v skladu s točkama 1 ali 2, se podaljša v skladu z zahtevami iz FCL 1.245, odstavek b in c, in če to ustreza okoliščinam, FCL 1.185, preden kandidat začne uveljavljati privilegije na zrakoplovih, ki so registrirani v državi, ki je bila članica JAA, oziroma na zrakoplovih, ki jih upravlja operator iz države, ki je bila članica JAA.
 - (4) Rating, ki je izdan ali se uporablja v državi, ki ni bila članica JAA, lahko ostane vpisan v licenci JAR-FCL v soglasju s pristojnim organom, če so zahteve države izpolnjene in je rating omejen le na zrakoplove, registrirani v tej državi.
- (f) *Potekli ratingi*
- (1) Če je veljavnost ratinga za tip ali razred večmotornih letal potekla, mora njegov imetnik opraviti kakršno koli usposabljanje za osvežitev znanja, ki ga določi pristojni organ in preverjanje strokovnosti v skladu z dodatkom 1 in 2 ali 3 k FCL 1.240. Rating začne ponovno veljati z dnem, ko je imetnik izpolnil vse zahteve glede obnove ratinga.
 - (2) Če poteče rating za razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, mora kandidat opraviti preverjanje praktične usposobljenosti, ki je določeno v dodatkih 1 in 3 k FCL 1.240.
- (g) Skladnost z zahtevami, ki urejajo letalske operacije. Zahteve v zvezi s podaljšanjem veljavnosti iz FCL 1.245, odstavek b, so izpolnjene, ko kandidat, ki leti skladno s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, izpolni zahteve operatorja glede preverjanja strokovnosti (*Operator Proficiency Check – OPC*) iz OPS 1.965 in če operator pristojnemu organu dokaže, da so bile obvezne naloge iz dodatka 2 ali 3 k FCL 1.240 izpolnjene v 12 mesecih pred podaljšanjem veljavnosti v skladu z OPS 1.965, 2. točka odstavka a. V ta namen mora kandidat opraviti preverjanje strokovnosti v treh mesecih neposredno pred datumom poteka veljavnosti ratinga.

FCL 1.246 Rating za instrumentalno letenje – podaljšanje in obnova

(Glej FCL 1.185.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.246.)

(a) Podaljšanje

Veljavnost ratinga IR(A) se podaljša v treh mesecih neposredno pred datumom poteka njegove veljavnosti. Kadar je mogoče, se s preverjanjem strokovnosti za podaljšanje ratinga IR(A) hkrati podaljša tudi rating za razred ali tip letala.

- (1) Kandidat, ki želi hkrati podaljšati rating IR(A) in rating za tip/razred letal, mora opraviti preverjanje strokovnosti v skladu z dodatkom 1 in 2 k FCL 1.240 in 1.295 oziroma dodatkom 3 k FCL 1.240. Tako bo rating IR(A) veljal za enako obdobje kot rating za tip/razred, razen pri ratingu za razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, ko rating za instrumentalno letenje velja 12 mesecev.
- (2) Kandidat, ki želi podaljšati samo rating IR(A), ne pa tudi rating za razred/tip letal, mora:
 - (i) opraviti nalogo b 3. sekcije iz dodatka 3 k FCL 1.240;
 - (ii) iste dele 1. sekcije, ki se nanašajo na predvideni polet;
 - (iii) in 6. sekcije iz dodatka 3 k FCL 1.240 kot preverjanje strokovnosti izključno z uporabo instrumentov pri večmotornih letalih.

Uporablja se sicer lahko naprava FNPT II ali simulator, vendar mora najmanj vsako drugo preverjanje strokovnosti za podaljšanje ratinga IR(A) v takšnih okoliščinah potekati na letalu.

- (3) Izkušnje in nalet se upoštevajo v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.246.
- (4) Kandidat, ki pred potekom veljavnosti ratinga IR(A) med preverjanjem strokovnosti za podaljšanje njegove veljavnosti ni uspešno opravil ustrezne sekcije v skladu s 1. ali 2. točko odstavka a FCL 1.246, ne sme uveljavljati privilegijev iz tega ratinga, dokler uspešno ne opravi preverjanja strokovnosti.

(b) *Obnova*

- (1) Če je veljavnost ratinga IR(A) potekla, mora kandidat:
 - (i) izpolniti zahteve v zvezi s tečajem za osvežitev znanja in dodatne zahteve, ki jih določi pristojni organ, in
 - (ii) opraviti nalogo b sekcije 3 iz dodatka 3 k FCL 1.240, vključno s pripravo poleta, kot preverjanje strokovnosti.

Rating bo veljal od datuma, ko kandidat izpolni zahteve za njegovo obnovo.

FCL 1.250 Ratingi za tip letal z veččlansko posadko – zahteve

(Glej AMC FCL 1.261, odstavek d.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek d.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(a) *Zahteve, ki morajo biti izpolnjene pred začetkom šolanja:* Kandidat, ki želi pridobiti prvi rating za tip letal z veččlansko posadko, mora:

- (1)
 - (i) leteti vsaj 70 ur kot vodja letala;
 - (ii) imeti veljaven rating za instrumentalno letenje na večmotornih letalih;
 - (iii) imeti potrdilo o uspešno končanem usposabljanju za delo v veččlanski posadki (MCC). Če je tako usposabljanje del tečaja za vpis ratinga za tip letal (glej FCL 1.261, 1.262 in AMC FCL 1.261, odstavek d, ter dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek d), ta zahteva ne velja;
 - (iv) izpolniti zahteve iz FCL 1.285 ali
- (2) biti pilot pripravnik, ki se na integriranem tečaju trenutno usposablja za letenje na letalu z veččlansko posadko (MPL(A)).

(b) Šteje se, da kandidati, ki imajo:

- (1) potrdilo o uspešno končanem usposabljanju MCC v skladu z FCL 2³ in izkušnje, ki presegajo 100 ur letenja kot pilot helikopterja z veččlansko posadko, ali
- (2) več kot 500 ur letenja kot pilot helikopterja z veččlansko posadko ali
- (3) najmanj 500 ur letenja kot pilot v veččlanski posadki v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, na večmotornih letalih kategorije CS-23 EU, ki zahtevajo enega pilota, izpolnjujejo zahteve glede dela v veččlanski posadki.

(c) Raven znanja, ki naj bi jo predvidoma dobili imetniki licence PPL(A) ali CPL(A) in imetniki ratingov za tipe letal z veččlansko posadko, izdanih v skladu z zahtevami, ki niso zahteve iz JAR-FCL, ne more biti enakovreden dokaz o izpolnjevanju zahtev iz 4. točke.

³ Priloga upošteva skupne letalske predpise JAR-FCL 2 Združenih letalskih organov, kot so bili zadnjič spremenjeni 1. 2. 2007 (šesta sprememba) (JAR-FCL 2- Flight Crew Licensing (Helicopter), Amendment 6, 1. 2. 2007).

(d) Za izdajo dodatnih ratingov za tip letal z veččlansko posadko se zahteva veljaven rating za instrumentalno letenje z večmotornimi letali.

FCL 1.251 Ratingi za tip/razred visokozmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota – pogoji

(Glej dodatek 1 k FCL 1.251.)

(Glej AMC FCL 1.251.)

(a) *Zahteve, ki morajo biti izpolnjene pred začetkom šolanja:* kandidat, ki želi pridobiti prvi rating za tip ali razred visokozmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota (HPA), mora:

- (1) leteti najmanj 200 ur;
- (2) izpolniti zahteve iz FCL 1.255 ali 1.260 in
- (3)
 - (i) imeti potrdilo o uspešno dokončanem odobrenem tečaju, ki ga v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.251 opravi v organizaciji FTO ali TRTO pred začetkom šolanja, ali
 - (ii) opraviti najmanj teoretične izpite za licenco ATPL(A) v skladu s FCL 1.285 ali
 - (iii) imeti veljavno ICAO licenco ATPL(A) ali licenco CPL/IR s priznanim teoretičnim znanjem za licenco ATPL(A).

(b) Pri imetniku licence, izdane v državi, ki je bila članica JAA, ki vključuje rating za razred ali tip visokozmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota, se pri vpisu ratinga v licenco JAR-FCL, ki jo izda posamezna država, upošteva teoretično znanje iz 3. točke odstavka a.

FCL 1.255 Ratingi za tip letal, ki zahtevajo enega pilota – zahteve

Zahteve glede izkušenj veljajo samo za letenje na večmotornih letalih.

Kandidat, ki želi pridobiti prvi rating za tip večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, mora pred tem kot vodja letala leteti vsaj 70 ur.

FCL 1.260 Ratingi za razred letal – zahteve

Zahteve glede izkušenj veljajo samo za letenje na večmotornih letalih.

Kandidat, ki želi pridobiti rating za razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, mora pred tem kot vodja letala leteti vsaj 70 ur.

FCL 1.261 Ratingi za tip in razred – teoretično in praktično usposabljanje

(Glej dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek a, in AMC FCL 1.261, odstavek a.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.261, 2. točka odstavka c.)

(Glej dodatke 1, 2 in 3 k FCL 1.240.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek d.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.055.)

(Glej AMC FCL 1.261, 2. točka odstavka c.)

(Glej AMC FCL 1.261, odstavek d.)

(Glej FCL 1.251.)

(Glej AMC 1.251.)

(a) *Zahteve glede teoretičnega usposabljanja in preverjanja*

- (1) Kandidat, ki želi pridobiti rating za razred ali tip eno- ali večmotornih letal, mora dokončati zahtevano teoretično usposabljanje (glej odstavek a dodatka 1 k FCL 1.261 in odstavek a AMC FCL 1.261) ter dokazati raven znanja, ki se zahteva za varno upravljanje posameznega tipa letal.
- (2) *Velja samo za večmotorna letala.* Kandidat, ki želi pridobiti rating za razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, mora pred tem opraviti najmanj 7 ur teoretičnega šolanja o upravljanju večmotornih letal.

(b) *Praktično usposabljanje*

- (1) Kandidat, ki želi pridobiti rating za razred ali tip eno- in večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, mora pred tem opraviti tečaj praktičnega usposabljanja v letenju na letalu tistega razreda ali tipa, kot bo letalo, na katerem bo praktično preverjanje potekalo (glej dodatek 3 k FCL 1.240).
- (2) *Velja samo za večmotorna letala.* Kandidat, ki želi pridobiti rating za razred ali tip večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, mora pred tem na večmotornem letalu v prisotnosti inštruktorja opraviti let, ki traja najmanj 2 uri in 30 minut v normalnih razmerah. Poleg tega mora opraviti najmanj 3 ure in 30 minut usposabljanja za letenje z inštruktorjem v postopkih pri odpovedi motorja in nesimetrični vleki.
- (3) Kandidat, ki želi pridobiti rating za tip letal z veččlansko posadko, mora pred tem opraviti praktično usposabljanje, ki se nanaša na tip letala, na katerem bo preverjanje opravljal (glej dodatek 2 k FCL 1.240).

(c) *Izvedba tečajev praktičnega usposabljanja*

- (1) Tečaje izvaja organizacija FTO ali organizacija, ki izvaja šolanja za pridobitev ratinga za tip letala (TRTO). Tečaje lahko izvaja tudi registrirana in/ali pogodbeno ustanova, s katero operator ali proizvajalec letal sklene ustrezno pogodbo, oziroma v izjemnih okoliščinah posamezen pooblaščen inštruktor.
- (2) Tečaje odobri pristojni organ (glej 2. točko odstavka c AMC FCL 1.261). Ustanove, ki izvajajo tečaje praktičnega usposabljanja, morajo izpolnjevati ustrezne zahteve, določene v dodatku 2 k FCL 1.055, ki jih določi pristojni organ. V zvezi s praktičnim usposabljanjem v letenju, ki poteka izključno na simulatorju in ne vključuje letenja na letalu (*Zero Flight time Training – ZFTT*) glej dodatek 1 k FCL 1.261, 2. točka odstavka c).
- (3) Ne glede na prvi in drugi odstavek lahko tečaje praktičnega usposabljanja za vpis ratinga za razred enomotornih letal ali razred motornih jadralnih letal vodi inštruktor letenja (FI) ali inštruktor, ki usposablja kandidate za vpis ratinga za razred letal (CRI).

(d) *Usposabljanje za delo v veččlanski posadki* (glej tudi FCL 1.250, 3. točka odstavka c).

- (1) Tečaj usposabljanja za delo v veččlanski posadki je namenjen:
 - (i) slušateljem integriranega tečaja za licence ATP v skladu s ciljem tečaja (glej dodatek 1 k FCL 1.160, 1. točka odstavka a, in 1.165);
 - (ii) imetnikom licence PPL/IR ali CPL/IR, ki niso opravili integriranega tečaja za licenco ATP, ampak želijo pridobiti prvi rating za tip letal z veččlansko posadko (glej 3. točko odstavka a FCL 1.250).

Usposabljanje za delo v veččlanski posadki zajema najmanj 25 ur teoretičnega šolanja in vaj ter 20 ur praktičnega usposabljanja. Za slušatelje integriranega tečaja za licenco ATP je mogoče praktično usposabljanje skrajšati za 5 ur. Praktično usposabljanje za delo v veččlanski posadki je mogoče združiti z usposabljanjem za prvi vpis ratinga za tip letal z veččlansko posadko.

(2) Usposabljanje za delo v veččlanski posadki mora kandidat opraviti v šestih mesecih v registrirani organizaciji FTO ali organizaciji TRTO pod nadzorom vodje šolanja oziroma na odobrenem tečaju, ki ga izvaja operator. Slednji mora izpolnjevati ustrezne zahteve, določene v dodatku 2 k zahtevam FCL 1.055, ki jih določi pristojni organ. Dodatne podrobnosti glede praktičnega usposabljanja za delo v veččlanski posadki so določene v odstavku d FCL 1.261 in odstavku d AMC FCL 1.261. Praktično usposabljanje poteka na napravi FTNP II ali na simulatorju. Po možnosti se praktični del usposabljanja za delo v veččlanski posadki združi z usposabljanjem za prvi vpis ratinga za tip letal z veččlansko posadko. V tem primeru se lahko skrajša, vendar ne sme biti krajše od 10 ur, če obe vrsti usposabljanja potekata na istem simulatorju.

FCL 1.262 Ratingi za tip in razred letal – preverjanje praktične usposobljenosti

(Glej dodatke 1, 2 in 3 k FCL 1.240.)

(Glej dodatek 1 k AMC FCL 1.261, odstavek d.)

(a) *Preverjanje praktične usposobljenosti za letenje z letali, ki zahtevajo enega pilota.*
Kandidat za vpis ratinga za tip ali razred letal, ki zahtevajo enega pilota, mora dokazati praktično usposobljenost, ki se zahteva za varno letenje na posameznem razredu ali tipu letal, kot je določeno v dodatkih 1 in 3 k zahtevam FCL 1.240.

(b) *Preverjanje praktične usposobljenosti za letenje z letali z veččlansko posadko.*
Kandidat za vpis ratinga za tip letal z veččlansko posadko mora kot vodja letala ali kopilot v veččlanski posadki dokazati praktično usposobljenost, ki se zahteva za varno letenje na posameznem tipu letal, kot je določeno v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.240.

(c) Delo v veččlanski posadki. Po končanem usposabljanju za delo v veččlanski posadki mora kandidat dokazati, da je sposoben opravljati naloge pilota v veččlanski posadki. To lahko dokaže pri preverjanju praktične usposobljenosti za vpis ratinga za tip letal z veččlansko posadko, kot določata dodatka 1 in 2 k zahtevam FCL 1.240 ali s potrdilom o končanem usposabljanju za delo v veččlanski posadki, kot je določeno v dodatku 1 k AMC FCL 1.261, odstavek d.

Dodatek 1 k FCL 1.240 in 1.295

Preverjanje praktične in strokovne usposobljenosti za vpis ratinga za tip/razred letala ter izdajo licence ATPL

(Glej FCL 1.240 do 1.262 in 1.295.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek a.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(Glej AMC FCL 1.261, odstavek a.)

1 Kandidat mora opraviti zahtevano usposabljanje v skladu z učnim programom (glej dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek a, in dodatka 2 ter 3 k FCL 1.240). Na priporočilo Odbora za ocenjevanje delovanja (OEB) pri Evropski agenciji za varnost v letalstvu (EASA) se učni program lahko skrajša, da bi se upoštevale izkušnje na podobnih tipih zrakoplovov. Pristojni organ določi upravno-administrativne postopke, s katerimi je mogoče potrditi, da kandidat izpolnjuje zahteve za preverjanje, in način za predajo zapisnika o šolanju kandidata izpraševalcu.

2 Naloge, ki jih obsega preverjanje praktične/strokovne usposobljenosti, so določene v ustreznih dodatkih 2 in 3 k FCL 1.240. Na priporočilo Odbora za ocenjevanje delovanja (OEB) pri Evropski agenciji za varnost v letalstvu (EASA) je mogoče pri preverjanju praktične usposobljenosti upoštevati tiste naloge, ki so skupne drugim tipom ali različicam letal, na katerih ima pilot izkušnje. Teh izkušenj ni mogoče upoštevati pri preverjanju praktične usposobljenosti za izdajo licence ATPL. S soglasjem pristojnega organa je mogoče pripraviti številne drugačne scenarije za preverjanje praktične/strokovne usposobljenosti, ki vključujejo simulirano linijsko letenje. Izpraševalec izbere enega od teh scenarijev. Treba je uporabiti tudi simulatorje, če so na voljo, in druge potrjene naprave za usposabljanje.

- 3
- (a) Letala, ki zahtevajo enega pilota (SPA): Kandidat mora uspešno opraviti vse sekcije preverjanja praktične in strokovne usposobljenosti. Če dobi negativno oceno iz katere koli vaje v sekciji, se celotna sekcija oceni negativno. Kandidat, ki dobi negativno oceno v več kot eni sekciji, ponavlja celotno preverjanje. Če dobi negativno oceno le v eni sekciji, ponavlja samo to. Če pri popravnem izpitu dobi negativno oceno v kateri koli sekciji, vključno s sekcijami, ki jih je uspešno opravil že v prvem preverjanju, kandidat ponavlja celotno preverjanje.
 - (b) Letala z veččlansko posadko (MPA): Kandidat mora uspešno opraviti vse sekcije preverjanja praktične in strokovne usposobljenosti. Če dobi negativno oceno iz več kot petih vaj, ponavlja celotno preverjanje. Kandidat, ki dobi negativno oceno pri petih vajah ali manj, ponavlja samo te (negativno ocenjene) vaje. Če pri popravnem izpitu dobi negativno oceno v kateri koli vaji, vključno z vajami, ki jih je uspešno opravil že pri prvem preverjanju, ponavlja celotno preverjanje.
 - (c) Če kandidat dobi negativno oceno iz 6. sekcije ali če je ne opravlja, izdani rating za tip ne vključuje privilegijev za Cat II ali III.
 - (d) 6. sekcija ni sestavni del preverjanja praktične usposobljenosti za licenco ATPL ali licenco za letenje v veččlanski posadki.

4 Po neuspešnem preverjanju praktične/strokovne usposobljenosti utegne biti potrebno dodatno usposabljanje. Če kandidatu ne uspe uspešno opraviti vseh sekcij preverjanja v dveh poskusih, je potrebno dodatno usposabljanje, ki ga določi izpraševalec. Število preverjanj praktične in strokovne usposobljenosti, ki jih kandidat poskuša opraviti, ni omejeno.

POSTOPEK PREVERJANJA PRAKTIČNE IN STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI – SPLOŠNO

5 Pristojni organ bo izpraševalca praktične usposobljenosti (*Flight Examiner – FE*) seznanil z ustreznimi varnostnimi merili, ki jih mora upoštevati med preverjanjem praktične/strokovne usposobljenosti.

6 Če se kandidat odloči, da preverjanja praktične/strokovne usposobljenosti ne bo nadaljeval iz razlogov, ki so po mnenju izpraševalca neutemeljeni, se šteje, da je za neopravljene naloge dobil negativno oceno. Če se po mnenju izpraševalca preverjanje konča iz tehničnih razlogov, se pri nadaljnjem letenju preveri usposobljenost le pri tistih nalogah, ki še niso bile končane.

7 V pristojnosti izpraševalca je odločitev o tem, ali bo kandidat katero koli vajo ali postopke preverjanja opravljal še enkrat. Izpraševalec lahko preverjanje prekine na kateri koli stopnji, če meni, da kandidatov prikaz usposobljenosti zahteva ponovitev celotnega preverjanja praktične in strokovne usposobljenosti.

8 Kontrolni pregledi in postopki morajo potekati v skladu s potrjenimi kontrolnimi seznammi (*CHL*) letala, na katerem preverjanje poteka, in če to ustreza okoliščinam, v skladu z načelom dela v veččlanski posadki. Kandidat izračuna podatke o zmogljivosti uporabljenega letala za vzlet, prilet in pristanek na podlagi operativnega in letalskega priročnika. Kandidat za licenco ATPL(A) in/ali kandidat za vpis ratinga za tip ali razred mora med preverjanjem strokovnosti prav tako določiti relativne in absolutne višine odločitve, minimalne relativne in absolutne spustne višine in točko začetka neuspelega prileta.

POSEBNE ZAHTEVE V ZVEZI S PREVERJANJEM PRAKTIČNE IN STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI NA LETALU Z VEČČLANSKO POSADKO IN ZAHTEVE V ZVEZI S PREVERJANJEM PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI ZA LICENCO ATPL (A)

9 Praktično in strokovno usposobljenost za letenje na letalih z veččlansko posadko poteka v veččlanski posadki. Naloge drugega pilota lahko opravlja drug kandidat ali pilot. Če preverjanje poteka na letalu in ne na simulatorju, naloge drugega pilota opravlja inštruktor.

10 Od kandidata se zahteva, da leti kot "leteči pilot" (*pilot flying – PF*) v vseh sekcijah preskusa/preverjanja, razen v nalogi 2.6 in v nenormalnih postopkih in v postopkih ob morebitni nevarnosti pri nalogah 3.4.0 do 3.4.14. ter nalogah 3.6.0 do 3.6.9, pri čemer lahko leti kot PF ali PNF v skladu z delom v veččlanski posadki iz dodatka 2 k 1.240 in 1.295. Kandidat, ki želi pridobiti prvi rating za tip letal z veččlansko posadko ali licenco ATPL(A), mora poleg tega dokazati, da je sposoben leteti kot "neleteči pilot" (*pilot not flying – PNF*). Kandidat lahko sam izbira, ali bo preverjanje opravljal z desnega ali z levega sedeža, če je vse naloge mogoče opravljati z izbranega sedeža.

11 Pri preverjanju praktične in strokovne usposobljenosti kandidatov za licenco ATPL(A) ali za rating za tip letala z veččlansko posadko je treba posebno pozornost nameniti preverjanju znanja o temah, ki segajo do nalog vodje letala, ne glede na to, ali kandidat opravlja naloge kot PF ali PNF:

- (a) vodenje skupinskega dela v posadki;
- (b) ustrezní nadzor, s katerim zagotavlja stalen splošen pregled nad operacijami letala;
- (c) določanje prednostnih nalog in sprejemanje odločitev v skladu z varnostnimi vidiki in ustreznimi pravili ter predpisi, ki veljajo v posameznem položaju, tudi ob nevarnosti.

12 Preskus/preverjanje poteka pri instrumentalnem in po možnosti simuliranem komercialnem zračnem prometu. Bistvena je sposobnost načrtovanja in izvedbe poleta na podlagi običajnega gradiva za posvetovanje pred poletom.

SPREJEMLJIVA IZVEDBA POLETA

13 Kandidat mora dokazati svojo usposobljenost za:

- (a) upravljanje letala v okviru omejitev letala;
- (b) tekoče in natančno opravljanje vseh vaj;
- (c) preudarno presojo in prakso dobrega pilota;
- (d) uporabo znanja z letalskega področja;
- (e) tak nadzor letala, da uspešna izvedba postopkov ali manevrov med celotno operacijo ni nikoli vprašljiva;
- (f) razumevanje in izvajanje postopkov za usklajevanje dela v posadki in postopkov, ko eden od članov posadke ni več sposoben opravljati svojega dela, če ustreza okoliščinam;
- (g) učinkovito sporazumevanje z drugimi člani posadke, če ustreza okoliščinam.

14 Navedene omejitve so splošne smernice. Izpraševalec (FE) mora upoštevati turbulenco in operativne lastnosti ter zmogljivost uporabljenega letala.

Višina

splošno	± 100 čevljev
začetek neuspelega prileta (GA) na višini odločitve	± 50 čevljev/ -0 čeljev
minimalna relativna/absolutna spustna višina	± 50 čevljev/ -0 čeljev

Vzdrževanje smeri s pomočjo

radijskih sredstev	$\pm 5^\circ$
natančen prilet	odklon za polovico skale azimut ali drsna pot

Kurz letenja

z vsemi delujočimi motorji	$\pm 5^\circ$
s simulirano odpovedjo motorja	$\pm 10^\circ$

Hitrost

z vsemi delujočimi motorji	± 5 vozlov
s simulirano odpovedjo motorja	$+ 10$ vozlov/ -5 vozlov

VSEBINA PREVERJANJA PRAKTIČNE IN STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI

- 15 (a) Vsebina in sekcije, ki sestavljajo preverjanje praktične in strokovne usposobljenosti, so predpisane v dodatku 2 k FCL 1.240 za letala z veččlansko posadko in v dodatku 3 k FCL 1.240 za letala, ki zahtevajo enega pilota. Pristojni organ določi format in prijavnico za preverjanje praktične usposobljenosti (glej IEM FCL 1.240, 1. in 2. točka).
- (b) Če usposabljanje za letenje za vpis ratinga za tip letala vključuje manj kot dve uri praktičnega usposabljanja na letalu, preverjanje praktične usposobljenosti lahko poteka samo na simulatorju in se konča pred praktičnim usposabljanjem na letalu. V tem primeru je treba pristojnemu organu (ministrstvu) predložiti potrdilo o končanem usposabljanju za letenje, ki vključuje tudi praktično usposabljanje na letalu za pridobitev ratinga za tip, pred njegovim vpisom v licenco.

Dodatek 2 k FCL 1.240 in 1.295

Vsebina usposabljanja in preverjanja praktične/strokovne usposobljenosti za licenco ATPL(A)/MPL/rating za tip letal z veččlansko posadko

(Glej FCL 1.240 do 1.262 in 1.295.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

1 Uporabljeni simboli pomenijo:

- P = kandidat se usposablja za vodjo letala ali kopilota in za "letečega pilota" ter "neletečega pilota" za izdajo ratinga za tip;
X = vaja mora potekati na simulatorju, če je na voljo, sicer je vaja ali postopek na zrakoplovu;
P# = usposabljanje je treba dopolniti s pregledom letala pod nadzorom .

2 Praktično usposabljanje poteka na napravah za urjenje, ki so najmanj na ravni, označeni s črko P, ali na napravah višje ravni, označene s puščico (→).

Uporabljene naprave za urjenje so označene s temi kraticami:

- A = letalo
FS = simulator letenja
FTD = naprava za usposabljanje v letenju
OTD = druge naprave za šolanje

3 Naloge, ki so označene z zvezdico (*), potekajo izključno z instrumenti. Če ta pogoj med preverjanjem praktične ali strokovne usposobljenosti ni izpolnjen, se rating za tip letala omeji le na operacije v skladu s pravili vizualnega letenja.

4 Črka M, ki se pojavi v stolpcu, namenjenemu preverjanju praktične in strokovne usposobljenosti, označuje obvezne naloge.

5 Če usposabljanje za pridobitev ratinga za tip po odobrenem programu vključuje simulator, morata praktično usposabljanje in preverjanje potekati na simulatorju. Pri odobritvi programa je treba upoštevati:

- (a) zmogljivost simulatorja ali naprave FNPT II, kot jo določa JAR-STD;
- (b) usposobljenost inštruktorja in izpraševalca;
- (c) obseg linijsko usmerjenega šolanja na simulatorju, predvidenega v programu;
- (d) usposobljenost pilota, ki se usposablja, in njegove predhodne izkušnje v linijskem letenju;
- (e) obseg izkušenj v linijskem letenju pod nadzorom, ki jih je kandidat pridobil po izdaji novega ratinga za tip.

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE				začetnici inštruktorja po končanem usposabljanju	PREVERJ. PRAKT. IN STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
	OTD	FTD	FS	A		preverj. v FS A	začetnici izpraševal ca po končanem preverjanj u
Vaje, postopki vključno z delom v veččlanski posadki							
1. SEKCIJA							
1 Priprava poleta							
1.1 Izračun zmogljivosti	P						
1.2 Vizualni pregled zunanosti letala; pozicija vsakega dela in namen pregleda	P#			P			
1.3 Pregled pilotske kabine		P					
1.4 Uporaba kontrolnih seznamov (CHL) pred zagonom motorjev, začetni postopki, preverjanje radijskih in navig. sredstev, izbira in nastavitvev navig. in komunikac. frekvenc	P			→		M	
1.5 Vožnja po tleh (taksiranje) po navodilih ATC ali inštruktorja			P	→			
1.6 Preverjanja pred vzletom		P		→		M	
2. SEKCIJA							
2 Vzleti							
2.1 Normalni vzleti z različno nastavitvijo zakrilc tudi s pospešenim vzletom			P				
2.2* Instrumentalni vzlet; prehod na instr. letenje se zahteva med rotacijo ali takoj ko se letalo odlepi od tal			P	→			
2.3 Vzlet v bočnem vetru (z letalom, če je izvedljivo)			P	→			
2.4 Vzlet z največjo vzletno maso (dejanska ali simulirana največja vzletna masa)			P	→			
2.5 Vzlet s simulirano odpovedjo motorja 2.5.1* takoj ko letalo doseže V ₂			P	→			

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE					PREVERJ. PRAKT./STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
Vaje, postopki (vključno z delom v veččlanski posadki)					začetnici inštruktorja po končanem	preverj. v	začetnici
	OTD	FTD	FS	A	usposabljanj u	FS A	izpraševa lca po končane m preverjan ju
(z letali, ki niso certificirana v kategoriji transportnih letal (CS-25 EU) ali v kategoriji regionalnih letal (CS-23 EU), ni dovoljeno simulirati odpovedi motorja pod najmanjšo višino 500 čevljev nad koncem VPS. Z letali, ki imajo enako zmogljivost glede vzletne mase in standardne višine kot letala transportne kategorije, lahko inštruktor simulira odpoved motorja, takoj ko letalo doseže V_2 .)							
2.5.2* med V_1 in V_2			P	X		M samo FS	
2.6 Ustavljeni vzlet – pri zmerni hitrosti, preden letalo doseže V_1			P →	X		M	

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE					PREVERJ. PRAKT./STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
					začetnici inštruktorja po končanem usposabljanju	preverj. v FS A	začetnici izpraševalc a po končanem preverjanju
Vaje, postopki vključno z delom v veččlanski posadki							
3. SEKCIJA							
3 Letalski manevri in postopki			P →				
3.1 Zavoji z aerodinamičnimi zavorami/spojlerji in brez njih							
3.2 Tlačni skoki in drhtenje letala po doseganju kritičnega Machovega števila in druge posebne lastnosti letala, npr. nihanje po navpični osi (<i>Dutch roll</i>)			P → X	te vaje ni dovoljeno izvajati z zrakoplovom			
3.3 Normalno delovanje sistemov in krmil	P →						
3.4 Normalno in nenormalno delovanje navedenih sistemov:						M	med nalogami 3.4.0 do vključno 3.4.14 je treba izbrati najmanj tri naloge z nenormalnim delovanjem
3.4.0 Motor (propelerski, če je nujno potrebno)	P →						
3.4.1 Vzdrževanje tlaka in klimatizacija	P →						
3.4.2 Pilot – statični sistem	P →						
3.4.3 Gorivni sistem	P →						
3.4.4 Električni sistem	P →						
3.4.5 Hidravlični sistem	P →						
3.4.6 Sistem za usmerjanje leta in uravnoteženje letala	P →						
3.4.7 Sistem za preprečevanje zaledenitve in razledenitev Gretje plošče pod vetrobranskim steklom	P →						
3.4.8 Avtopilot/usmerjevalnik leta (FD)	P →						
3.4.9 Opozorilno sredstvo za porušitev vzgona in sredstvo za preprečevanje/izogibanje porušitvi vzgona in sredstvo za večjo stabilnost	P →						

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE				začetnici inštruktorja po končanem usposabljanju	PREVERJ. PRAKT./STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
	OTD	FTD	FS	A		preverj. v FS A	začetnici izpraševalc a po končanem preverjanju
Vaje, postopki vključno z delom v veččlanski posadki							
3.4.10 Sistem opozajanja na nevarno bližino tal, vremenski radar, radijski višinomer, odzivnik		P →					
3.4.11 Radio, navigacijska oprema, instrumenti, sistem za vodenje letala (FMS)	P →						
3.4.12 Pristajalno podvozje in zavorni sistem	P →						
3.4.13 Sistem predkrilc in zakrilc	P →						
3.4.14 Pomožna pogonska enota (APU)	P →						
NAMERNO PRAZNO							
3.6 Neobičajni postopki in postopki v sili:						M	med nalogami 3.6.1 do vključno 3.6.9 je treba izbrati najmanj tri
3.6.1 Vaje ob morebitnem požaru npr. motorja, pomožne pogonske enote, kabine, prtljažnega prostora, pilotske kabine, krila in električne napeljave ter evakuacija		P →					
3.6.2 Obvladovanje in odprava dima		P →					
3.6.3 Odpoved motorja, izključitev in ponoven zagon na varni višini		P →					
3.6.4 Izpuščanje goriva v zraku (simulirano)		P →					
3.6.5 Strižni veter med vzletom ali pristankom			P	X		samo FS	
3.6.6 Simulirana okvara v vzdrževanju tlaka v kabini, zasilno spuščanje			P →				
3.6.7 Nezmožnost enega od članov letalske posadke, da opravlja svoje delo		P →					
3.6.8 Drugi postopki v sili, ki so navedeni v ustreznem letalskem priročniku za vodenje letala (FM)		P →					
3.6.9 Dogodek, ki sproži ACAS	P →					samo FS	
3.7 Levi in desni strmi zavoji pod kotom 45 stopinj za 180 in 360 stopinjski		P →					

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE					PREVERJ. PRAKT./STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
					začetnici inštruktorja po končanem usposabljanju	preverj. v FS A	začetnici izpraševalc a po končanem preverjanju
Vaje, postopki vključno z delom v veččlanski posadki	OTD	FTD	FS	A			
3.8 Pravočasno prepoznavanje bližajoče se porušitve vzgona (do aktivacije opozorilnega sredstva) v konfiguraciji za vzlet (zakrilca v položaju za vzlet), za križarjenje in pristane (zakrilca v položaju za pristane, podvozje izvlečeno)			P →				
3.8.1 Vrnitev v prvotni položaj po popolni porušitvi vzgona ali po aktiviranju opozorilnega sredstva v konfiguraciji za vzpenjanje, križarjenje in prilet			P	X			
3.9 Postopki za instrumentalni let							
3.9.1* Strogo upoštevanje odletnih in priletnih rut in navodil ATC		P	→			M	
3.9.2* Postopki za čakanje		P	→				
3.9.3* Natančni prilet do višine odločitve (DH), ki ni nižja od 60 m (200 čevljev):			→				
3.9.3.1* Ročno, brez usmerjevalnika leta (FD)			P →			M(sam o med prever. prakt. uspos.)	
3.9.3.2* Ročno, z usmerjevalnikom leta (FD)			P →				
3.9.3.3* Avtomatsko, z avtopilotom			P →				

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE					PREVERJ. PRAKT./STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
					začetnici inštruktorja po končanem usposabljanju	preverj. v	začetnici izpraševalca po končanem preverjanju
Vaje, postopki vključno z delom v veččlanski posadki	OTD	FTD	FS	A		FS A	
3.9.3.4* ročno, s simulacijo odpovedi enega motorja; odpoved motorja je treba simulirati med končnim priletom, preden letalo preleti zunanji marker (OM) in točko dotika, ali med celotnim neuspehim priletom. V letalih, ki niso certificirana v kategoriji transportnih letal (CS-25 EU) ali v kategoriji regionalnih letal (CS-23 EU), je treba prilet s simulirano odpovedjo motorja in nadaljevanje leta (GA), ki ji sledi, začeti skupaj z nenatančnim priletom opisanim v 3.9.4. Nadaljevanje leta po neuspelem priletu (GA) je treba začeti, ko letalo doseže objavljeno najmanjšo OCH/A, vendar najpozneje na MDA/H 500 čevljev nad pragom VPS. Pri letalih enake zmogljivosti glede vzletne mase in tlačne višine kot letalih transportne kategorije lahko inštruktor simulira odpoved motorja v skladu s 3.9.3.4.			P 			M	
3.9.4* Prilet po NDB ali VOR/LOC do višine MDH/A.			P* 			M	
3.9.5 Krožni prilet v navedenih razmerah: (a)* prilet do najmanjše dovoljene višine za krožni prilet v skladu z lokalnimi sredstvi za instr. prilet v simuliranih razmerah za instr. letenje; ki mu sledi: (b) krožni prilet na drugo VPS, ki je od srednje osi končnega prileta iz točke a odmaknjena najmanj 90 stopinj, na najnižji dovoljeni višini za krožni prilet; Opomba: Če točki a in b zaradi kontrole zračnega prometa nista mogoči, je dovoljen krog pri simulirani zmanjšani vidljivosti			P* 				

4. SEKCIJA							
4 POSTOPKI ZA NEUSPELI PRILET							
4.1 Nadaljevanje leta (GA) z vsemi delujočimi motorji* po priletu po ILS do višine določitve			P*	→			
4.2 Drugi postopki za neuspehi prilet			P*	→			
4.3* Ročno nadaljevanje leta (GA) z enim nedelujočim motorjem* po priletu po ILS do višine določitve (DH) (glej tudi 3.9.3.4)			P*	→		M	
4.4 Zaustavljen pristane na višini 15 m (50 čevljev) nad pragom VPS in nadaljevanje leta (GA)			P	→			
5. SEKCIJA							
5 Pristajanje							
5.1 Normalni pristanki* tudi po priletu po ILS do DH s prehodom na vizualno letenje			P				
5.2 Pristajanje s simuliranim blokiranim višinskim stabilizatorjem v katerem koli položaju zunaj ravnotežja			P	→ te vaje ni dovoljeno izvajati na zrakoplovu			
5.3 Pristajanje v bočnem vetru (z letalom, če je izvedljivo)			P	→			
5.4 Šolski krog in pristane brez izvlečenih ali z delno izvlečenimi zakrilci in predkrilci			P	→			
5.5 Pristajanje s simulirano odpovedjo kritičnega motorja			P	→		M	
5.6 Pristajanje s simulirano dopovedjo dveh motorjev: – letala s tremi motorji: osrednji motor in eden od motorjev na krilih ali pod njimi, če je izvedljivo v skladu s podatki v AFM – letala s štirimi motorji: dva motorja na eni strani			P	X		M samo FS (prev. prakt. uspos.)	

Splošne opombe:

Posebne zahteve glede razširitev ratinga za tip za instrumentalne prilete do višine odločitve, ki je nižja od 60 m (200 čevljev), to je operacije Cat. II/III.
(Glej poddel E, FCL 1.180.)

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE					PREVERJ. PRAKT./STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
					začetnici inštruktorja po končanem	preverj. v	začetnici izpraševal ca po končanem
Vaje, postopki vključno z delom v veččlanski posadki					usposabljanj u	FS A	preverjanj u
6. SEKCIJA							
6 Dodatno pooblastilo v ratingu za tip za instrumentalne prilete do DH, ki je nižja od 60 m (200 čevljev), to je operacije Cat. II/III. Navedeni manevri in postopki pomenijo najnižje zahteve glede šolanja, ki dopušča instrumentalni prilet do DH, ki je nižja od 60 m (200 čevljev). Pri naslednjih vrstah instrum. priletov in postopkov za neuspeli prilet je treba uporabiti vso letalsko opremo, ki se zahteva za spričevalo za tip (<i>type certif.</i>) za instrum. prilet do DH, ki je nižji od 60 m (200 čevljev). 6.1* Prekinjeni vzlet pri najmanjšem dovoljenem RVR. 6.2* Prileti po ILS V simuliranih razmerah za instr. letenje z uporabo sistema za vodenje leta do veljavnega DH. Treba je upoštevati standardne postopke za usklajevanje dela posadke (delitev nalog, postopki za glasno javljanje, medsebojni nadzor, izmenjava informacij in pomoč)			P*	X* te vaje ni dovoljeno opravljati na zrakoplovu		M*	
			P*	→		M	

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE					PREVERJ. PRAKT./STROK. USPOSOB. za ATPL (A)/MPL/RATING ZA TIP	
					začetnici inštruktorja po končanem usposabljanj u	preverj. v FS A	začetnici izpraševalca po končanem preverjanju
Vaje, postopki vključno z delom v veččlanski posadki							
6.3* Nadaljevanje leta (GA) po priletih, navedenih v 6.2 na DH. Usposabljanje mora zajemati tudi nadaljevanje leta zaradi (simuliranega) nezadostnega RVR, strižnega vetra, odstopanja letala, ki presega omejitve prileta za uspešen prilet, in odpoved/okvara opreme na zemlji/na letalu pred DH ter nadaljevanje leta (GA) s simulirano odpovedjo/okvaro opreme na letalu.			P →			M*	
6.4* Pristajanje z vizualnimi referencami, vzpostavljenimi na višini odločitve, ki sledi instr. priletu. Potreben je avtomatski pristanek, ki je odvisen od posebnega sistema za vodenje.			P →			M	

Opomba: Operacije CAT II/III morajo potekati v skladu z operativnimi predpisi.

Dodatek 3 k FCL 1.240

Vsebina usposabljanja in preverjanja praktične in strokovne usposobljenosti za izdajo ratinga za tip ali razred eno- in večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota
(Glej FCL 1.240 do 1.262 in 1.295.)

1 Uporabljeni simboli pomenijo:

- P = kandidat se usposablja kot vodja letala za izdajo ratinga za tip ali razred,
X = vaja mora potekati na simulatorju, če je na voljo, sicer pa na letalu, če to ustreza manevrom in postopkom.

2 Praktično usposabljanje poteka na napravah za urjenje, ki so najmanj na ravni, označeni s črko (P), ali na katerih koli drugih napravah višje ravni, označene s puščico (→).

Uporabljene naprave za usposabljanje so označene s temi kraticami:

- A/C = letalo
FS = simulator letenja
FTD = naprava za šolanje letenja (vključno z napravo FNPT II za usposabljanje za pridobitev ratinga za razred večmotornih letal)

3 Naloge, ki so v sekciji 3 B označene z zvezdico (*) in se v 6. sekciji nanašajo na večmotorna letala, potekajo izključno na instrumentih, če preverjanje praktične in strokovne usposobljenosti vključuje tudi preverjanje za podaljšanje ali obnovo ratinga za instrumentalno letenje. Če se označene naloge med preverjanjem ne opravljajo izključno na instrumentih, je veljavnost ratinga za razred/tip letala omejena le na operacije v skladu s pravili vizualnega letenja.

4 Če kandidat v zadnjih 12 mesecih ni letel na zahtevanih desetih sektorjih na poti, mora za podaljšanje veljavnosti ratinga za tip ali razred večmotornih letal za operacije po pravilih vizualnega letenja opraviti 3. A sekcijo. Če je opravil naloge iz 3. B sekcije, mu nalog iz 3. A sekcije ni treba izvajati.

5 Črka M, ki se pojavi v stolpcu, namenjenem preverjanju praktične in strokovne usposobljenosti, označuje obvezne naloge ali možnost izbire med več nalogami.

6 Kadar preverjanje strokovne usposobljenosti na letalu z enim pilotom poteka v veččlanski posadki v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, se rating za tip ali razred omeji na letenje v veččlanski posadki.

7 Če usposabljanje za vpis ratinga za tip ali razred po odobrenem programu vključuje tudi simulator ali napravo FNPT II, mora tudi praktično usposabljanje za pridobitev ratinga za razred večmotornih letal potekati na simulatorju ali na napravi FNPT II. Pri odobritvi programa je treba upoštevati:

- (a) zmogljivost simulatorja ali FNPT II, kot jo določa JAR-STD;
- (b) usposobljenost inštruktorja in izpraševalca;
- (c) obseg usposabljanja na simulatorju ali na FNPT II, predviden v programu; usposobljenost pilota, ki se usposablja, in njegove predhodne izkušnje.

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE				PREVERJENJE PRAKTIČ/STROK OV. USPOSABLJENO STI ZA RATING ZA TIP/RAZRED	
MANEVRI/ POSTOPKI				začetnice inštruktorjev po končanem usposabljan ju	preveri tev v FS A	začetnice izprašev alcev po končane m preverjan ju
	FT D	FS	A			
1. SEKCIJA						
1 Odhod						
Pred poletom: Dokumentacija Masa in ravnotežje Pregled vremena						
Preverjanja pred zagonom motorjev Zunanji pregled in kontrolni pregledi v pilotski kabini			P		M	
1.3 Zagon motorja: Normalni postopki za zagon Okvare	P→	→	→		M	
1.4 Vožnja po tleh (taksiranje)		P→	→			
Kontrolna preverjanja pred poletom: Preizkus motorjev (če ustreza)	P→	→	→		M	
1.6 Postopki za vzlet: normalni vzlet z različnimi položaji zakrilc vzlet z bočnim vetrom (v primernih razmerah)		P→	→			
1.7 Vzpenjanje: Vx/Vy zavoji pri vzpenjanju v določen kurz prehod v vodoravni let		P	→		M	
1.8 zveza z nadzorom zračnega prometa, izpolnjevanje, postopki radiozveze						
2. SEKCIJA						
2 Letalske vaje (VMC)						
2.1 Horizontalno letenje z različnimi hitrostmi, let s kritično nizko hitrostjo z zakrilci in brez njih (vključno s približevanjem V_{MCA} , če ustreza)		P→	→			
2.2 45-stopinjski ostri zavoji v smeri 360 stopinj levo in desno		P→	→		M	
2.3 Porušitev vzgona in vrnitev v normalen let: (i) Popolna porušitev vzgona pri čisti konfiguraciji (ii) Približevanje porušitvi vzgona: zavoji med spuščanjem z nagibom, v konfiguraciji za pristanek in z močjo za prilet (iii) Približevanje porušitvi vzgona, konfiguracija za pristanek in moč za pristanek (iv) Približevanje porušitvi vzgona: zavoji med vzpenjanjem, zakrilca v položaju za vzlet, moč za vzpenjanje (samo enomotorna letala)		P→	→		M	
2.4 Upravljanje avtopilota in FD (to vajo je mogoče izvajati v 3. sekciji, če ustreza).		P→	→		M	
2.5 Zveza z kontrolo zračnega prometa, izpolnjevanje, postopki letalske radiofonije						

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE				PREVERJENJE PRAKTIČ/STROKOV. USPOSABLJENOSTI ZA RATING ZA TIP/RAZRED	
	FTD	FS	A	začetnice inštruktorjev po končanem usposabljanju	prever. v FS A	začetnice izpraševalce v po končanem preverjanju
3. A SEKCIJA						
3 A Postopki VFR na ruti (glej opombi 3 in 4 dodatka 3 k FCL 1.240,))						
3 A.1 Načrt leta, računska navigacija in branje kart						
3 A.2 Ohranjanje ustrezne višine, smeri in hitrosti						
3 A.3 Orientacija, merjenje časa in popravki ETA						
3A.4 Uporaba radionavigacijskih sredstev (če je primerno)						
3A.5 Nadziranje leta (dnevnik leta, rutinska preverjanja vključno z gorivom, sistemi in nevarnostjo zaledenitve)						
3A.6 Zveza s kontrolo zračnega prometa, izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske R/T						
3. B SEKCIJA						
3 B Instrumentalni let		P→	→		M	
3 B.1* Odhod po IFR		P→	→		M	
3 B.2* IFR na ruti		P→	→		M	
3 B.3* Postopki za čakanje		P→	→		M	
3 B.4* ILS do DH/A na višini 200 čevljev (60 m) ali do proceduralnih minimumov (avtopilot je mogoče uporabiti za prestrezanje drsne poti)		P→	→		M	
3 B.5* Nenatančni prilet do MDH/A in MAP		P→	→		M	
3 B.6* Praktične vaje v letenju vključno s simulirano okvaro kompasa in umetnega horizonta: zavoji 1. stopnje vrnitev v normalen let iz nepravilnih položajev	P→	→	→		M	
3 B.7* Okvara lokalizerja ali drsne ravni	P→	→	→			
3 B.8* Zveza s kontrolo zračnega prometa, izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske R/T						
4. SEKCIJA						
4 Prilet in pristanki						
4.1 Letališki priletni postopki		P→	→		M	
4.2 Normalen pristANEK		P→	→		M	
4.3 Pristanek brez zakrilc		P→	→		M	
4.4 Pristanek v bočnem vetru (v ustreznih razmerah)		P→	→			
4.5 Prilet in pristANEK z motorjem v prostem teku z višine 2000 čevljev nad VPS (samo enomotorna letala)		P→	→			
4.6 Nadaljevanje leta po neuspelem priletu (GA) z najmanjše višine		P→	→		M	
4.7 GA in pristANEK ponoči	P→	→	→			
4.8 Zveza s kontrolo zračnega prometa, izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonijske R/T						

	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE				PREVERJENJE PRAKTIČ/STROKOV. USPOSABLJENOSTI ZA RATING ZA TIP/RAZRED	
	FTD	FS	A	začetnice inštruktorjev po končanem usposabljanju	prever. v FS A	začetnice izpraševalcev po končanem preverjanju
5. SEKCIJA						
5 Nenormalni postopki in postopki v sili (to sekcijo je mogoče združiti s 1. do 4. sekcije)						
5.1 Prekinjen vzlet ob primerni hitrosti		P→	→		M	
5.2 Simulirana odpoved motorja po vzletu (samo enomotorna letala)			P		M	
5.3 Simuliran prisilni pristane brez potiska motorjev (samo enomotorna letala)			P		M	
Simulacija različnih nevarnosti: požar ali pojav dima med poletom okvare različnih sistemov	P→	→	→			
5.5 Izključitev motorja in ponoven zagon (samo pri prever. prakt. usposob. z večmotornimi letali)	P→	→	→			
5.6 Zveza s kontrolo zračnega prometa, izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonije R/T						
6. SEKCIJA						
6 Simulacija leta z asimetričnim potiskom						
6.1* (To sekcijo je mogoče združiti s 1. do 5. sekcijo) Simulacija odpovedi motorja med vzletom (na varni višini, razen ko se vaja izvaja na napravi FNPT II ali na simulatorju)	P→	→	→X		M	
6.2* Asimetrični prilet in nadaljevanje leta po neuspelem priletu (GA)	P→	→	→		M	
6.3* Asimetrični prilet in pristane s popolno ustavitvijo						
6.4 Zveza s kontrolo zračnega prometa, izpolnjevanje, postopki letalske radiotelefonije R/T						

Dodatek 1 k FCL 1.246**Upoštevanje instrumentalnega leta iz preverjanja strokovne usposobljenosti za vpis ratinga za tip ali razred**
(Glej FCL 1.246.)

Instrumentalno letenje se lahko upošteva samo pri podaljšanju privilegijev ratinga IR na enomotornih in večmotornih letalih, ki zahtevajo enega pilota.

Med preverjanjem strokovne usposobljenosti, ki vključuje tudi rating IR, in ima imetnik veljaven:	Pri preverjanju strokovne usposobljenosti se upošteva instrumentalno letenje za:	
(1)	(2)	
rating za tip letal z več piloti (MP)	a. rating za razred* SE in b. rating za tip* SE in c. rating za tip in razred SP ME. Upošteva se samo 3. b sekcija iz dodatka 3 k FCL 1.240	(a)
rating za tip SP ME, ko je kandidat letel kot edini pilot na letalu	a. rating za razred SP ME, b. rating za razred in tip SE	(b)
rating za tip SP ME, omejen na operacije v veččlanski posadki	a. rating za razred* SP ME, b. rating za razred in tip SE*	(c)
rating za tip SP ME, ko je kandidat letel kot edini pilot v letalu	a. rating za razred in tip SE, b. rating za tip SP ME	(d)
rating za razred SP ME, omejen na operacije v veččlanski posadki	a. rating za razred in tip SE, b. rating za tip* SP ME	(e)
rating za razred SP SE	rating za razred in tip SE	(f)
rating za tip SP SE	rating za razred in tip SE	(g)

*Če je v zadnjih 12 mesecih najmanj tri odhode in prilete po pravilih instrumentalnega letenja opravil na razredu ali tipu letala, ki zahteva enega pilota, in je bil pri tem edini član letalske posadke na letalu.

Dodatek 1 k FCL 1.251

Dodatni teoretični tečaj za vpis ratinga za tip ali razred visokozmogljivih letal, ki zahtevajo enega pilota

(Glej dodatek 3 k FCL 1.055.)

(Glej FCL 1.251.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.285.)

(Glej AMC FCL 1.055, odstavek a.)

(Glej AMC FCL 1.251.)

USPOSABLJANJE ZA LETENJE Z VISOKOZMOGLJIVIMI LETALI

1 Cilj teoretičnega usposabljanja je zagotoviti zadostno znanje kandidatov o operacijah z zrakoplovi, ki lahko letijo z velikimi hitrostmi na veliki višini, in o letalskih sistemih, ki so za tako letenje potrebni.

2 Šteje se, da imetnik licence prometnega pilota ATPL(A) ICAO ali potrdila o opravljenih teoretičnih izpitih na ravni ATPL(A) izpolnjuje zahtevo, ki je določena v 3. točki odstavka a FCL 1.251).

3 Pozitivna ocena iz katerega koli teoretičnega predmeta, ki je del usposabljanja za letenje z visokozmogljivimi letali, se ne upošteva pri zahtevah glede nadaljnjih teoretičnih izpitov za izdajo licence CPL(A), ratinga IR(A) ali licence ATPL(A).

IZVAJALCI USPOSABLJANJA

4 Teoretično usposabljanje za letenje z visokozmogljivimi letali (HPA) lahko poteka v organizaciji FTO, ki ima odobren teoretični tečaj usposabljanja za ATPL(A).. Usposabljanje lahko poteka tudi v organizacijah TRTO, ki usposabljaajo za pridobitev ratinga za razred ali tip visokozmogljivih letal; ki pa morajo za tako usposabljanje pridobiti posebno odobritev. Izvajalci ob koncu usposabljanja izdajo potrdilo, kandidat pa mora dokazati ustrezno znanje, kar je prvi pogoj za začetek usposabljanja za vpis prvega ratinga za tip ali razred visokozmogljivih letal.

UČNI PROGRAM

5 Najmanjše in največje število ur teoretičnega usposabljanja ni določeno. Usposabljanje lahko poteka kot učenje na daljavo. Predmeti, ki jih mora usposabljanje obsegati, in pisni izpit so navedeni v spodnji preglednici.

Naslovi glavnih predmetov so izpisani z velikimi tiskanimi črkami, obseg programa pa s številko predmeta v običajnem tisku. Številka predmeta se nanaša na učni program teoretičnega šolanja za letala iz dodatka 1 k FCL 1.470. V vsebini učnega programa so navedena splošna področja, ki jih šolanje zajema. Izpit zajema vse številke predmetov ne glede na njihovo pomembnost za posamezen tip ali razred letala.

Predmet	Vsebina učnega programa:
021 00 00 00	KONSTRUKCIJA IN SISTEMI, ELEKTRIKA, POGONSKI SISTEM
021 02 02 01 do 021 02 02 03	Izmenični tok – splošno Generatorji Oskrba z izmeničnim tokom
021 01 08 03	Vzdrževanje pritiska (sistemi, ki jih poganja zrak – batni motorji))
021 01 09 04	Vzdrževanje pritiska (sistemi, ki jih poganja zrak – turbopropelerski in reaktivni motorji))
021 03 01 06 021 03 01 07 021 03 01 08 021 03 01 09	Zmogljivost motorja – batni motorji Naprave za večanje moči motorja (turbopolnilnik/superpolnilnik) Gorivo Mešanica
021 03 02 00 do 021 03 04 09	Turbinski motorji
021 04 05 00	Kisikova oprema v zrakoplovu
032 02 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA B – VEČMOTORNA LETALA
032 02 01 00 do 032 02 04 01	Zmogljivost večmotornih letal, ki niso potrjena z CS-25 EU – celotno poglavje
040 02 00 00	ČLOVEŠKA ZMOGLJIVOST
040 02 01 00 do 040 02 01 03	Osnove fiziologije in okolje na veliki višini
050 00 00 00	METEOROLOGIJA – VETER IN NEVARNOSTI MED POLETOM
050 02 07 00 do 050 02 08 01	Vetrovni strženi (<i>jet stream</i>) Turbulenca ob jasnem vremenu – CAT Statični valovi
050 09 01 00 do 050 09 04 05	Nevarnosti med poletom Zaledenitev in turbulenca Nevihite
062 02 00 00	OSNOVE RADARSKEGA DELOVANJA
062 02 01 00 do 062 02 05 00	Osnove radarskega delovanja Vremenski radar na letalu Sekundarni nadzorni radar – SSR
081 00 00 00	OSNOVE LETENJA – LETALA
081 02 01 00 do 081 02 03 02	Transonična aerodinamika – celotno poglavje Machovo število/normalni poševni tlačni skok Območje hitrosti brez drhtenja, aerodinamični plafon leta

IZPIT

6 Pisni izpit sestavlja najmanj 60 vprašanj z izbirnimi odgovori. Organizacija FTO/TRTO lahko po lastni presoji izpit razdeli na posamezne predmete. Za pozitivno oceno je potrebnih 75 odstotkov pravih odgovorov.

Dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek a

Zahteve glede teoretičnega usposabljanja za preverjanje praktične in strokovne usposobljenosti za vpis ratinga za razred/tip

(Glej FCL 1.161, odstavek a.)

(Glej AMC FCL 1.261, odstavek a.)

1 Teoretično usposabljanje izvaja imenovani inštruktor, imetnik ustreznega ratinga za tip ali razred ali drug inštruktor, ki ima ustrezne letalske izkušnje in znanje o zrakoplovu, npr. letalec-inženir, inženir vzdrževanja letal ali uslužbenec letalske operativne službe.

2 Teoretično usposabljanje pokriva učni načrt, ki je določen v odstavku a AMC FCL 1.261 in ustreza razredu ali tipu letala. Glede na vgrajeno opremo in sisteme letala teoretično usposabljanje zajema, vendar ni omejeno:

- (a) konstrukcijo lin, oprema letala, normalno delovanje sistemov in okvare:
 - dimenzije
 - motorji, vključno s pomožno pogonsko enoto (APU)
 - gorivni sistem
 - vzdrževanje pritiska in klimatizacija
 - zaščita pred zaledenitvijo, brisalci vetrobranskega stekla in zaščita pred dežjem
 - hidravlični sistemi
 - pristajalno podvozje
 - krmila letala, sredstva za povečanje vzgona
 - oskrba z električnim tokom
 - letalski instrumenti, komunikacijska, radarska in navigacijska oprema
 - pilotska, potniška kabina in prtljažni prostor
 - oprema za nujne primere;
- (b) omejitve
 - splošne omejitve,
 - omejitve motorja,
 - omejitve sistemov,
 - seznam minimalne obvezne opreme (MEL);
- (c) zmogljivost, načrtovanje in spremljanje poleta:
 - zmogljivost,
 - načrtovanje poleta,
 - spremljanje poleta;
- (d) obremenitve, ravnotežje in oskrba:
 - obremenitve in ravnotežje,
 - oskrba na tleh;
- (e) postopki v sili;
- (f) posebne zahteve glede podaljšanja ratinga za tip za instrumentalni prilet do višine odločitve, ki je nižja od 200 čevljev (60 m):
 - oprema na letalu, postopki in omejitve;
- (g) posebne zahteve v zvezi z letali, pri katerih so podatki o poletu prikazani na zaslonih elektronskih instrumentov: (*glass cockpit*)
 - sistemi elektronskih instrumentov, ki kažejo podatke o letu (npr. EFIS, EICAS);
- (h) sistem za vodenje letala (FMS).

3 Pisni ali računalniško podprti del izpita ob prvem vpisu ratinga za tip letal z veččlansko posadko zajema najmanj sto vprašanj z izbirnimi odgovori, ki so ustrezno razdeljena na glavne predmete učnega programa. Za pozitivno oceno je treba doseči 75 odstotkov v vsakem glavnih predmetu učnega programa.

4 Število vprašanj z izbirnimi odgovori v pisnem ali računalniško podprtem delu izpita ob prvem vpisu ratinga za tip in razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, je odvisno od zahtevnosti letala. Merilo za pozitivno oceno je 75 odstotkov.

5 Teoretični del preverjanja praktične in strokovne usposobljenosti za enomotorna letala lahko izpraševalec opravi ustno in sam odloči o tem, ali znanje dosega zadovoljivo raven.

6 Za teoretični del preverjanja strokovnosti za večmotorna letala, ki zahtevajo enega ali več pilotov, se zahteva vprašalnik, ki omogoča izbirne odgovore, ali drug ustrezen način preverjanja.

Dodatek 1 k FCL 1.261, 2. točka odstavka c

Odobritev usposabljanja za vpis ratinga za tip letala, ki potekajo izključno na simulatorju in ne vključujejo letenja na letalu (*Zero Flight Time Training – ZFTT*)

1 SPLOŠNO

- (a) Izvajanje usposabljanja ZFTT se odobri le organizaciji za šolanje v okviru operatorja, ki deluje v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, ali organizaciji za šolanje, ki s takim operatorjem sklene poseben dogovor.
- (b) Organizacija za usposabljanje mora zagotoviti, da kandidati izpolnjujejo pogoje za začetek usposabljanja za vpis ratinga za tip letala.
- (c) Rating za tip letala je omejen na letenje v okviru navedenega operatorja dokler ni končano letenje pod nadzorom.

2 ODOBRITEV USPOSABLJANJA ZA VPIS RATINGA ZA TIP, KI POTEKA IZKLJUČNO NA SIMULATORJU (ZFTT)

- (a) Simulator, v katerem bo usposabljanje potekalo, mora ustrezati razmeram v skladu z JAR-STD in biti primeren za uporabo, kar potrdi pristojni organ. Potrdilo o primernosti za uporabo se izda samo, če je simulator reprezentativen model letala, ki ga upravlja operator.
- (b) Med usposabljanjem ZFTT mora simulator delovati skladno z merili sistema kakovosti operatorja STD (glej AMC STD 1 A.025). Del opreme je lahko neuporaben, če se med simulatorsko sekcijo ne zahteva. Sistema za gibanje in vizualni prikaz morata delovati v celoti.
- (c) Če ni drugače navedeno, mora posamezna simulatorska sekcija, ki zajema najmanj šest dodatnih vzletov in pristankov in je vključena v usposabljanje za vpis ratinga za tip letal, potekati v skladu z zahtevami 2. točke odstavka d v OPS 1.945.
- (d) Operator, ki bo izvajal usposabljanje ZFTT, mora imeti spričevalo letalskega prevoznika (AOC) v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije najmanj eno leto pred prvo odobritvijo usposabljanja. Pristojni organ lahko to obdobje skrajša, če imata operator in organizacija TRTO izkušnje z izvajanjem usposabljanja za vpis ratinga za tip letal.
- (e) Usposabljanje ZFTT se odobri samo, če ima operator izkušnje pri upravljanju posameznega tipa letala, ki presegajo 90 dni. Če usposabljanje izvaja organizacija po odobrenem dogovoru z operatorjem, ki deluje v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, zahteva o 90-dnevnih izkušnjah ne velja, če ima inštruktor za vpis ratinga (TRI(A)) iz zahteve 2. točke odstavka d OPS 1.945, ki sodeluje pri vajah za vzletanje in pristajanje, izkušnje v letenju na posameznem tipu letala, s katerimi soglašata pristojni organ.
- (f) Preverjanje, ki se zahteva v skladu z odstavkom b OPS 1.965, je lahko sestavni del preverjanja praktične usposobljenosti za vpis ratinga za tip letala. V nasprotnem primeru se pred začetkom simulatorske sekcije zahteva preusmeritveni tečaj in preverjanje v skladu z OPS 1.945.

3 ZAHTEVANE PILOTSKE IZKUŠNJE

Piloti, ki se bodo usposabljali po programu ZFTT, morajo s turboreaktivnim letalom iz kategorije transportnih letal z veččlansko posadko ali s turbopropelerskim letalom z veččlansko posadko in z največjo vzletno maso (MTOM), ki ni manjša od 10 ton, oziroma ima dovoljenje za prevoz več kot 19 potnikov, naleteti najmanj:

- (a) 1500 ur ali 250 rutnih sektorjev, če usposabljanje ZFTT poteka na t. i. simulatorju letenja Level CG, C ali Interim C ali
- (b) 500 ur ali 100 rutnih sektorjev, če se uporablja simulator t. i. Level GD, Interim D ali D.

Pri prehodu s turbopropelerskega na turboreaktivno letalo ali s turboreaktivnega na turbopropelersko letalo se zahteva dodatno simulatorsko usposabljanje, ki ga potrdi pristojni organ.

Dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek d
Usposabljanje za delo v veččlanski posadki (letalo) – MCC
(Glej FCL 1.261, odstavek d.)
(Glej AMC FCL 1.261, odstavek d.)

1 Namen tečaja je usposobiti pilota za delo v veččlanski posadki in za varno upravljanje večmotornega letala z veččlansko posadko v skladu s pravili instrumentalnega letenja in s tem zagotoviti:

- a. da vodja letala opravlja svoje vodstvene naloge in sprejema odločitve ne glede na to, ali je leteči pilot (PF) ali ne;
- b. da so naloge letečega in neletečega pilota (PNF) jasno določene in razdeljene tako, da lahko leteči pilot svojo pozornost povsem nameni vodenju in nadzoru zrakoplova;
- c. da sodelovanje poteka na običajen način, ki ustreza normalnim ali izrednim razmeram oziroma razmeram v sili, s katerimi se posadka spoprijema;
- d. stalen medsebojen nadzor, dajanje informacij in pomoč.

INŠTRUKTORJI

2 Inštruktorji, ki vodijo tečaj za delo v veččlanski posadki (MCC), morajo dobro poznati človeške dejavnike in skupinsko delo posadke. Seznanjeni morajo biti z najnovejšimi dosežki o človeških dejavnikih in tehnikah usposabljanja za skupinsko delo v posadki.

TEORETIČNO USPOSABLJANJE

3 Učni program teoretičnega usposabljanja je določen v odstavku d AMC FCL 1.261. Odobreno teoretično šolanje MCC zajema najmanj 25 ur.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

4 Program praktičnega usposabljanja je določen v odstavku d AMC FCL 1.261.

POTRDILO O KONČANEM USPOSABLJANJU

5 Po koncu usposabljanja kandidat lahko prejme potrdilo o uspešno končanem usposabljanju.

UPOŠTEVANJE/PRIZNAVANJE

6 Imetniku potrdila o uspešno končanem usposabljanju za delo v veččlanski posadki ni treba izpolniti zahteve o končanem teoretičnem usposabljanju, ki je določeno v odstavku d AMC FCL 1.261.

PODDEL G – LICENCA PROMETNEGA PILOTA (LETALO) – ATPL(A)

FCL 1.265 Najnižja starostna meja

Kandidat za licenco prometnega pilota letala (v nadaljevanju licenca ATPL(A)) ne sme biti mlajši od 21 let.

FCL 1.270 Zdravstvena sposobnost

Kandidat za licenco ATPL(A) mora imeti veljavno zdravniško spričevalo 1. razreda. Za uveljavljanje privilegijev iz licence ATPL(A) morajo imetniki imeti veljavno zdravniško spričevalo 1. razreda.

FCL 1.275 Privilegiji in zahteve

(a) *Privilegiji iz licence ATP (A) na podlagi licence CPL(A).* Ob upoštevanju vseh drugih zahtev, določenih v Skupnih letalskih zahtevah (JAR), privilegiji iz licence ATPL(A) na podlagi licence CPL(A) omogočajo imetniku take licence:

- (1) uveljavljanje vseh privilegijev iz licence PPL (A), letala CPL (A) in privilegijev iz ratinga za IR (A); in
- (2) opravljanje nalog vodje letala ali kopilota v komercialnem zračnem prometu na letulu za katerega je usposobljen..

(b) Če je imel imetnik licence ATPL(A) pred tem samo licenco pilota v veččlanski posadki, se privilegiji omejijo na letenje v veččlanski posadki, razen če imetnik izpolni zahteve iz poddela C FCL 1 C in zahteve iz 2. in 3. točke odstavka a CL 1.510, ki veljajo za letala, ki zahtevajo enega pilota. Vsaka taka omejitev se vpiše v licenco.

(c) Zahteve. Kandidat za licenco ATPL(A), ki je izpolnil zahteve, določene v 4. točki odstavka a FCL 1.010, 1.265, 1.270, 1.280, 1.285, 1.290 in 1.295, je s tem izpolnil zahteve za izdajo licence ATPL(A) in vpis ratinga za tisti tip letala, na katerem je potekalo preverjanje praktične usposobljenosti.

FCL 1.280 Upoštevanje/ priznanje izkušenj

(Glej FCL 1.050, 3. točka odstavka a.)

(a) Kandidat za licenco ATPL(A) mora kot pilot letal naleteti najmanj 1500 ur (glej 3. točko odstavka a FCL 1.050). Od tega lahko največ 100 ur naleti na simulatorju in na napravi FNPT, vendar let na FNPT ne sme presegati 25 ur. Od tega naleta najmanj:

- (1) 500 ur v veččlanski posadki na letalih s certifikatom tipa, registriranega v skladu z CS-25 EU transportna kategorija ali CS-23 EU regionalna kategorija;
- (2)
 - (i) 500 ur kot vodja letala pod nadzorom ali
 - (ii) 250 ur kot vodja letala ali
 - (iii) 250 ur, od tega 70 ur kot vodja letala in potreben dodatni nalet kot vodja letala pod nadzorom;
- (3) 200 ur preletov med letališči, od tega najmanj 100 ur kot vodja letala ali kot vodja letala pod nadzorom;
- (4) 75 ur instrumentalnega leta, od tega največ 30 ur na napravah za simulacijo letenja ali na simulatorju, in
- (5) 100 ur letenja ponoči kot vodja letala ali kopilot.

(b) (1) Imetnikom pilotske licence ali drugega enakovrednega dokumenta za druge kategorije zrakoplovov se lahko prizna nalet z zrakoplovi drugih kategorij v skladu z zahtevo FCL 1.155, razen pri naletu s helikopterjem, ko se pri celotnem zahtevanem naletu iz odstavka a te zahteve upošteva do 50 odstotkov.

- (2) Pri imetnikih licence inženirja-letalca je mogoče priznati do 50 odstotkov naleta kot inženirja-letalca, vendar upoštevani nalet ne sme presegati 250 ur. Teh 250 ur je mogoče upoštevati pri skupnem zahtevanem naletu 1500 ur iz odstavka a ali pri zahtevanih 500 urah naleta iz 1. točke odstavka a, pod pogojem če skupni upoštevani nalet ne presega 250 ur.

(c) Kandidat mora zahtevani nalet pridobiti pred preverjanjem praktične usposobljenosti, določenem v FCL 1.295.

FCL 1.285 Teoretično znanje

(Glej AMC FCL 1.285.)

(a) *Tečaj.* Kandidat za licenco ATPL(A) mora opraviti predpisani teoretični tečaj po odobrenem programu v registrirani organizaciji FTO. Kandidat, ki ni obiskoval oziroma ni opravil teoretičnega dela integriranega tečaja za licenco ATPL(A), mora obiskovati tečaj, ki je določen v dodatku 1 k FCL 1.285.

(b) *Izpit.* Prosilec za licenco ATP (A) mora dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem iz licence ATPL(A) in je usklajena z zahtevami, določenimi v poddelu J te priloge.

FCL 1.290 Praktično usposabljanje

(Glej dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek d.)

(Glej AMC-FCL 1.261, odstavek d.)

Kandidat za licenco ATPL(A) mora imeti licenco CPL(A), rating za instrumentalno letenje na večmotornih letalih, dokončati pa mora tudi usposabljanje za delo v veččlanski posadki (MCC), kot se zahteva v skladu z odstavkom d FCL1.261 (glej dodatek 1 k FCL 1.261, odstavek d, in odstavek d AMC FCL 1.261) oziroma mora biti imetnik licence pilota v veččlanski posadki (MPL(A)).

FCL 1.295 Preverjanje praktične usposobljenosti

(a) Kandidat za licenco ATPL(A) mora dokazati, da je sposoben kot vodja letala s certifikatom tipa letala, ki zahteva najmanj dva pilota, v skladu s pravili instrumentalnega letenja (IFR) (glej del B AMC FCL 1.220) izvajati postopke in manevre, ki so določeni v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.240 in 1.295). Prikazana raven usposobljenosti mora ustrezati privilegijem, ki jih imetniku zagotavlja licenca ATPL(A).

(b) Preverjanje praktične usposobljenosti za licenco ATPL(A) je lahko hkrati praktični izpit za izdajo licence ali preverjanje strokovnosti za podaljšanje ratinga za tip letala, na katerem je preverjanje potekalo. Preverjanje praktične usposobljenosti za izdajo licence ATPL(A) je mogoče združiti s preverjanjem za vpis ratinga za tip letala s certifikatom, ki zahteva več pilotov.

Dodatek 1 k FCL 1.285

Modularni teoretični tečaj za licenco ATPL(A)

(Glej FCL 1.285.)

(Glej dodatek 1 a k FCL 1.055.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

1 Cilj tega tečaja je zagotoviti raven teoretičnega znanja, ki se zahteva za izdajo licence prometnega pilota tistim pilotom, ki med integriranim tečajem niso bili deležni teoretičnega šolanja do ravni, ki se zahteva za licenco ATPL(A).

2 Kandidat, ki želi začeti modularni teoretični tečaj ATPL(A), mora pod nadzorom vodje usposabljanja v registrirani organizaciji FTO v 18 mesecih opraviti 650 ur (1 ura = 60 minut predavanj) usposabljanja za teorijo ATPL. Kandidat mora imeti licenco športnega pilota letala (PPL (A)), izdano v skladu s prilogo 1 ICAO.

Pri imetnikih licence CPL(A)/IR je mogoče teoretično šolanje skrajšati za 350 ur.

Pri imetnikih licence CPL(A) in pri imetnikih ratinga IR je mogoče teoretično šolanje skrajšati za 200 ur.

3 Registrirana organizacija FTO mora zagotoviti, da imajo kandidati pred začetkom šolanja zadostno znanje matematike in fizike, kar omogoča lažje razumevanje vsebine tečaja.

4 Usposabljanje vključuje vsa poglavja ustreznega učnega programa, določena v dodatku 1 k 1.470. Usposabljanje po odobrenem programu v ustreznem razmerju vključuje usposabljanje v učilnici, interaktivne videopredstavitve, predavanja z diapozitivi in avdioposnetki, učne skupine, usposabljanje s pomočjo računalnika in drugimi sredstvi, ki jih odobri pristojni organ. Kot del usposabljanja je mogoče dovoliti tudi dopisne tečaje po odobrenem programu, ki ga odobri pristojni organ.

PODDEL H – RATING INŠTRUKTORJA (LETALO)

FCL 1.300 Usposabljanje – splošno

(a) Usposabljanje, ki je namenjeno izdaji katere koli pilotske licence ali ratinga, lahko izvaja le oseba, ki je imetnik:

- (1) pilotske licence z vpisanim ratingom inštruktorja ali
- (2) pilotske licence z vpisanim posebnim pooblastilom, ki ga izda Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, v teh primerih:
 - (i) ob uvedbi novih letal ali
 - (ii) ob registraciji starodobnih letal (*vintage aeroplanes*) ali registraciji letal posebne izdelave, za katere do zdaj še nihče ni pridobil ratinga inštruktorja, ali
 - (iii) če šolanje, ki poteka zunaj držav, ki niso bile članice JAA, izvajajo inštruktorji, ki niso imetniki licence letalskega osebja (glej dodatek 1 k FCL 1.300).

(b) Nihče ne sme izvajati usposabljanja za letenje na napravah za simulacijo letenja ali na simulatorjih, če nima veljavnega ratinga inštruktorja letenja (letalno) (FI(A)), ratinga inštruktorja za rating za tip letala (TRI(A)), ratinga inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (IRI(A)), pooblastila inštruktorja za usposabljanje za delo v veččlanski posadki (letalno) (MCCI (A)) ali pooblastila simulatorskega inštruktorja (letalno) (SFI(A)) ali pooblastila inštruktorja za usposabljanje na napravi za simulacijo letenja (letalno)(STI(A)). 2. točka zgoraj velja tudi za simulatorsko usposabljanje.

FCL 1.305 Ratingi inštruktorja letenja in pooblastila – cilji

Obstaja sedem različnih kategorij inštruktorjev:

- (a) rating inštruktorja letenja – letala (F (A)),
- (b) rating inštruktorja za rating za tip letala (TRI(A)),
- (c) rating inštruktorja za rating za razred letala (CRI(A)),
- (d) rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje – letala (IRI(A)),
- (e) pooblastilo inštruktorja letenja na simulatorju – letala (SFI(A)),
- (f) pooblastilo inštruktorja za usposabljanje za delo v veččlanski posadki (letalno) (MCCI (A)),
- (g) pooblastilo inštruktorja za usposabljanje na simulatorju – letala (STI (A)).

FCL 1.310 Rating inštruktorja ali pooblastila – splošno

(Glej dodatek 1 k odstavku d FCL 1.310.)

- (a) *Predpogoji.* Če ni drugače določeno, morajo vsi inštruktorji:
 - (i) imeti najmanj licenco, rating in biti usposobljeni za usposabljanje, ki ga izvajajo, in
 - (ii) opraviti najmanj 15 ur letenja kot pilot letala tistega tipa ali razreda, kot je letalo, na katerem bo usposabljanje potekalo, in
 - (iii) imeti pravico, da med usposabljanjem delujejo kot vodja zrakoplova.
- (b) *Večstranska vloga inštruktorja.* Če inštruktorji izpolnjujejo zahteve glede usposobljenosti in izkušenj, ki so za posamezno vlogo določene v tem poddelu, usposabljanje, ki ga izvajajo, ni omejeno zgolj na eno kategorijo, npr. na vlogo inštruktorja letenja (FI), inštruktorja za rating za tip letala (TRI), inštruktorja za rating za razred letala (CRI) ali inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (IRI).

(c) *Upoštevanje izkušenj pri pridobivanju nadaljnjih pooblastil ali inštruktorskih ratingov.* Pri kandidatih, ki želijo pridobiti nadaljnja inštruktorska pooblastila ali ratinge, je mogoče upoštevati izkušnje iz poučevanja in znanje, ki so ga dokazali za pridobitev že vpisanih veljavnih pooblastil ali ratingov.

(d) (1) *Usposobljenost inštruktorja za licenco za letenje v veččlanski posadki (MPL(A))*

Inštruktorji, ki želijo pri tečaju usposabljanja uveljaviti pristop, ki temelji na pridobivanju veščin, morajo:

- (i) imeti veljaven rating ali pooblastilo inštruktorja in
- (ii) izpolniti ustrezne zahteve iz tega poddela ter
- (iii) uspešno opraviti tečaj usposabljanja za inštruktorje, ki bodo usposabljali kandidate za licenco MPL(A), določen v dodatku 1 k odstavku d FCL 1.310,
- (iv) za osnovno, srednjo in višjo stopnjo integriranega tečaja za licenco MPL(A) imeti izkušnje pri delu v veččlanski posadki, sprejemljive za pristojni organ, in uvajati elemente usposabljanja za upravljanje potencialov posadke (CRM) v preusmeritveni tečaj (*conversion course*), ki ga zagotovi operator v skladu z 9. točko odstavka a OPS 1.945.

(2) *Vzdrževanje kvalifikacij inštruktorjev MPL(A)*

Da bi vzdrževali svoje kvalifikacije, morajo inštruktorji MPL(A) v zadnjih 12 mesecih voditi enega od naslednjih delov tečaja usposabljanja za licenco MPL(A):

- (i) eno simulatorsko sekcijo, ki ni krajša od 3 ur, ali
- (ii) eno vajo na letalu, ki ni krajša od 1 ure in zajema najmanj 2 vzleta in pristanka.

(3) Če inštruktor MPL(A) ni izpolnil zahtev iz 2. točke zgoraj, mora opraviti tečaj za osvežitev znanja inštruktorjev MPL(A), ki ga odobri pristojni organ.

FCL 1.315 Rating inštruktorja in pooblastila – veljavnost

(a) Vsi ratingi in pooblastila inštruktorjev veljajo tri leta.

(b) Obdobje veljavnosti za določeno pooblastilo ne sme presegati treh let.

(b) Kandidat, ki ne dobi pozitivne ocene iz vseh sekcij preverjanja strokovnosti pred potekom veljavnosti ratinga inštruktorja, ne sme uveljavljati privilegijev iz takega ratinga, dokler uspešno ne opravi preverjanja strokovnosti.

FCL 1.320 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – najnižja starostna meja

Kandidat za rating inštruktorja letenja (v nadaljevanju rating FI) ne sme biti mlajši od 18 let.

FCL 1.325 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A))– omejitev privilegijev

(a) *Obdobje omejitve.* Dokler imetnik ratinga FI(A) ne usposablja kandidatov v letenju vsaj 100 ur in poleg tega ne nadzira najmanj 25 samostojnih poletov pilotov pripravnikov, so privilegiji iz ratinga omejeni. Omejitve iz ratinga prenehajo, ko njegov imetnik izpolni zgornje zahteve in inštruktor, ki je usposabljanje nadziral, izda priporočilo.

(b) *Omejitve.* Imetnik ratinga z omejitvijo lahko pod nadzorom inštruktorja, imenovanega v ta namen, izvaja:

- (1) usposabljanje za letenje za izdajo licence PPL(A) – ali takih delov integriranega tečaja na ravni licence PPL(A) – in kandidate za vpis ratinga za tip ali razred enomotornih letal, razen prvega samostojnega poleta podnevi ali ponoči in prvega samostojnega navigacijskega preleta podnevi ali ponoči, in

- (2) usposabljanje za letenje ponoči, če ima pooblastilo za tako letenje, če je svojo sposobnost za usposabljanje za nočno letenje dokazal inštruktorju letenja, ki sam lahko izvaja usposabljanja za letenje v skladu z odstavkom f FCL 1.330 in izpolnjuje zahteve glede izkušenj v letenju ponoči iz FCL 1.026.

FCL 1.330 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – privilegiji in zahteve

(Glej FCL 1.325.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.330 in 1.345.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.395.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(Glej AMC FCL 1.395.)

Privilegiji iz ratinga FI(A) brez omejitev (glede omejitev glej FCL 1.325) omogočajo imetniku ratinga izvajanje teh vrst usposabljanja za letenje:

- (a) za licenco športnega pilota letala (PPL(A)) in vpis ratingov za razred ali tip enomotornih letal;
- (b) za licenco poklicnega pilota letala (CPL(A)), če je inštruktor opravil najmanj 500 ur letenja kot pilot, od tega kot inštruktor najmanj 200 ur;
- (c) za nočno letenje, če ima pooblastilo za tako letenje, če je svojo sposobnost za usposabljanje za nočno letenje dokazal inštruktorju letenja, ki sam lahko izvaja usposabljanja za letenje v skladu z odstavkom f FCL 1.330 in izpolnjuje zahteve glede izkušenj v nočnem letenju iz FCL 1.026;
- (d) (1) za izdajo ratinga za instrumentalno letenje, če je inštruktor:
- (i) opravil najmanj 200 ur letenja po pravilih instrumentalnega letenja, od katerih je največ 50 ur instrumentnega letenja potekalo na napravi FNPT II ali na simulatorjih, in
 - (ii) je kot študent opravil tečaj, ki je vključeval najmanj 5 ur usposabljanja na letalu, na simulatorju ali na napravi FNPT II (glej dodatek 1 k FCL 1.395 in AMC FCL 1.395), in je uspešno opravil ustrezno preverjanje praktične usposobljenosti, kot je to določeno v dodatku 1 k FCL 1.330 in 1.345;
- (2) poleg tega mora za vpis ratinga IR(A) za večmotorna letala izpolniti zahteve iz odstavka a FCL 1.380;
- (e) za izdajo ratinga za tip ali razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, če je inštruktor izpolnil zahteve, ki so določene v odstavku a FCL 1.380;
- (f) za izdajo ratinga inštruktorja letenja (FI(A)), če:
- (1) je inštruktor usposabljal kandidate v letenju na letalih najmanj 500 ur in
 - (2) je izpraševalcu inštruktorjev letenja med preverjanjem praktične usposobljenosti dokazal, da je sposoben poučevati inštruktorje v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.330 in 1.345, in
 - (3) ima pooblastilo pristojnega organa za tako usposabljanje;
- (g) za licenco MPL(A):
- (1) mora izpolniti zahteve iz odstavka d FCL 1.310;
 - (2) za osrednjo fazo usposabljanja (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če je inštruktor opravil najmanj 500 ur letenja kot pilot letala, od tega kot inštruktor najmanj 200 ur;
 - (3) za osnovno fazo usposabljanja (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če inštruktor lahko uveljavlja privilegije inštruktorja iz IR(A) ME in IR (A), in

- (i) je opravil najmanj 1500 ur letenja v veččlanski posadki ali
- (ii) se mora za izvajanje obstoječih privilegijev inštruktorja na integriranem tečaju za licenco ATPL(A) ali CPL(A)/IR udeležiti tečaja, ki vključuje:
 - (a) usposabljanje za delo v veččlanski posadki (MCC) in
 - (b) spremljanje 5 inštruktorskih sekcij v 3. fazi usposabljanja za licenco MPL (A) in
 - (c) spremljanje 5 inštruktorskih sekcij v 4. fazi usposabljanja za licenco MPL(A) in
 - (d) spremljanje 5 sekcij med občasnim linijsko usmerjenim praktičnim usposabljanjem za letenje (LOFT) in
 - (e) vsebine tečaja za inštruktorje MCCI (AMC FCL 1.417) in
 - (f) prvih 5 inštruktorskih sekcij pod nadzorom inštruktorja za tip letala (TRI(A)), ki ga v ta namen imenuje pristojni organ.

FCL 1.335 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – zahteve v zvezi s pogoji, ki morajo biti izpolnjeni pred začetkom usposabljanja

(Glej dodatek 3 k FCL 1.240.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

Pred začetkom usposabljanja za vpis ratinga inštruktorja letenja (FI(A)) mora kandidat izpolniti te zahteve:

- (a) imeti najmanj licenco CPL(A) ali naleteti najmanj 200 ur, od tega 150 ur kot vodja letala, če je imetnik licence PPL(A);
- (b) glede predpisanega znanja, ki se zahteva za licenco CPL(A), kot je to določeno v dodatku 1 k FCL 1.470;
- (c) opraviti najmanj 30 ur letenja z enomotornimi letali z batnim motorjem, od tega vsaj pet ur v zadnjih šestih mesecih pred vztopnim preverjanjem pred začetkom tečaja, ki je določeno v točki f te zahteve;
- (d) opraviti najmanj 10 ur po usposabljanju za instrumentalno letenje z inštruktorjem, od tega največ pet ur na napravi FNPT ali na simulatorju;
- (e) opraviti najmanj 20 ur letenja v preletih med letališči kot vodja letala, vključno s preletom, ki ni krajši od 540 km (300 NM), ter pristati in se popolnoma ustaviti na dveh različnih letališčih ter
- (f) opraviti posebno predhodno praktično preverjanje z inštruktorjem letenja, usposobljenim v skladu z odstavkom f zahteve FCL 1.330; tako preverjanje temelji na vsebini preverjanja strokovnosti iz dodatka 3 k zahtevi 1.240 in mora biti opravljeno v zadnjih šestih mesecih pred začetkom tečaja. S preverjanjem pred začetkom tečaja se oceni sposobnost kandidata, da bo tečaj uspešno opravil.

FCL 1.340 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – tečaj

(Glej dodatek 1 k FCL 1.340.)

(Glej AMC FCL 1.340.)

- (a) Kandidat za FI(A) mora na tečaju opraviti teoretično in praktično usposabljanje za letenje po odobrenem programu v registrirani organizaciji FTO (glej dodatek 1 k FCL 1.340 in AMC FCL 1.340).
- (b) Tečaj je namenjen kandidatom, ki bodo izvajali usposabljanje na enomotornih letalih do ravni licence PPL(A). Tečaj vključuje najmanj 30 ur praktičnega usposabljanja za letenje,

od tega mora kandidat opraviti najmanj 25 ur letenja z inštruktorjem. Preostalih pet ur se lahko dva kandidata na letalu skupaj usposabljata za praktično poučevanje letenja. Od 25 zahtevanih ur z inštruktorjem lahko kandidat opravi pet ur letenja na simulatorju ali na napravi FNPT, ki ju v ta namen potrdi pristojni organ. Čas letenja med preverjanjem praktične usposobljenosti ni vključen v zahtevano opravljeno letenje med šolanjem.

FCL 1.345 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI (A)) – Preverjanje praktične usposobljenosti

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.330 in 1.345.)

Kandidat za rating FI (A) mora izpraševalcu, ki ga v ta namen imenuje pristojni organ, dokazati svojo sposobnost za praktično usposabljanje pilotov pripravnikov do ravni, ki se zahteva za izdajo licence PPL(A). Usposabljanje vključuje napotke pred poletom, po poletu in vsa navodila ter teoretične razlage v skladu z zahtevami iz dodatkov 1 in 2 k FCL 1.330 in 1.345.

FCL 1.350 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – izdaja ratinga

Kandidat za rating FI(A):

- (a) ki je izpolnil vse pogoje, določene v zahtevah FCL 1.310, 1.315 in 1.355 do 1.345, ali
- (b) je prejel posebno pooblastilo v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.300, izpolnjuje predpisane zahteve, ki so določene v FCL 1.325, in je imetnik licence JAR-FCL,

s tem izpolnjuje zahteve za izdajo ratinga inštruktorja FI(A) ob upoštevanju začetnih omejitev, določenih v FCL 1.325.

FCL 1.355 Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.330 in 1.345.)

(Glej 2. točko odstavka a AMC FCL 1.355.)

(Glej IEM FCL 1.355.)

- (a) Za podaljšanje ratinga FI(A) mora kandidat izpolniti dve od teh treh zahtev:
 - (1) med veljavnostjo ratinga mora najmanj 100 ur usposablјati za letenje na letalu kot FI, CRI, IRI ali leteti kot izpraševalec. Od tega mora najmanj 30 ur praktičnega usposablјanja kandidatov opraviti v zadnjih 12 mesecih pred potekom veljavnosti ratinga FI. Če želi inštruktor podaljšati tudi privilegij usposablјanja za instrumentalno letenje, mora od zahtevanih 30 ur 10 ur nameniti usposablјanju kandidatov za vpis ratinga za instrumentalno letenje;
 - (2) med veljavnostjo ratinga FI se mora udeležiti seminarja za osvežitev znanja, ki je namenjen inštruktorjem letenja in ga potrdi pristojni organ (glej 2. točko odstavka a AMC FCL 1.355);
 - (3) v 12 mesecih pred potekom veljavnosti ratinga FI mora opraviti preverjanje praktične usposoblјenosti (izpit), ki je namenjeno preverjanju strokovnosti imetnika ratinga, kot je to določeno v dodatkih 1 in 2 k zahtevam FCL 1.330 in 1.345.
- (b) Najmanj ob vsakem drugem podaljšanju ratinga FI(A) mora njegov imetnik v dokaz svoje strokovnosti opraviti preverjanje praktične usposoblјenosti, ki je določeno v dodatkih 1 in 2 k zahtevam FCL 1.330 in 1.345, kar pomeni eno od obeh zahtev, ki ju mora kandidat izpolniti v skladu z odstavkom a FCL 1.355.
- (c) Če je veljavnost ratinga potekla, mora kandidat v zadnjih 12 mesecih pred predvideno obnovo ratinga izpolniti pogoje, ki so določeni v 2. in 3. točki odstavka te zahteve.

FCL 1.360 Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI (MPA)) – privilegiji

(Glej odstavek d FCL 1.261.)

(Glej dodatek 1 k odstavku d FCL 1.261.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(Glej odstavek d AMC FCL 1.261.)

- (a) Privilegiji iz ratinga TRI(MPA) njegovemu imetniku omogočajo usposabljanje za:
- (1) izdajo ratinga za tip letala z veččlansko posadko (MPA);
 - (2) usposabljanje za delo v veččlanski posadki (glej odstavek d FCL 1.261, dodatek 1 k odstavku d FCL 1.261 in odstavek d AMC FCL 1.261) in
 - (3) usposabljanje, ki se zahteva za osnovno stopnjo usposabljanja v okviru integriranega tečaja usposabljanja za licenco MPL(A) (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če kandidat ima ali je imel rating FI(A) ali IRI(A) in izpolnjuje zahteve iz odstavka d FCL 1.310.
 - (4) usposabljanje, ki se zahteva za srednjo in višjo fazo usposabljanja v okviru integriranega tečaja za usposabljanje za licenco MPL(A) (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če izpolnjuje pogoje iz odstavka d FCL 1.310.
- (b) Če usposabljanje za TRI(A) poteka izključno na simulatorju, se tak rating omeji ter ne zajema usposabljanja za postopke v sili in nenormalne postopke na zrakoplovu. Za prenehanje teh omejitev mora imetnik ratinga TRI(A) usposabljanje, ki je določeno v osmem odstavku 2. dela AMC FCL 1.365, opraviti na letalu.

FCL 1.365 Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI (MPA)) – zahteve

(Glej dodatek 1 k FCL 1.365.)

(Glej AMC FCL 1.365.)

- (a) Prosilec, ki želi pridobiti prvi rating TRI(MPA), mora:
- (1) uspešno opraviti tečaj za ratinga TRI po odobrenem programu v registrirani organizaciji FTO ali organizaciji, ki usposablja izključno kandidate za vpis ratinga za tip letala (TRTO) (glej dodatek 1 k FCL 1.365 in AMC FCL 1.365);
 - (2) opraviti najmanj 1500 ur letenja kot pilot letal z veččlansko posadko;
 - (3) v 12 mesecih neposredno pred vlogo za vpis ratinga naleteti najmanj 30 rutnih sektorjev, ki vključujejo vzlete in pristanke kot vodja letala ali kopilot na ustreznem tipu letala oziroma na podobnem tipu, če se s tem strinja pristojni organ. Od tega lahko največ 15 rutnih sektorjev naleti na simulatorju in
 - (4) med celotnim šolanjem za vpis ratinga za tip letala kot inštruktor za rating za tip najmanj 3 ure praktično usposablјati kandidate skladno z nalogami inštruktorja letenja na ustreznem tipu letala. Usposabljanje poteka na letalu in/ali na simulatorju pod nadzorom inštruktorja TRI (A), ki ga v ta namen določi pristojni organ.

Zahteve so izpolnjene, če je kandidat imetnik licence JAR-FCL, ima posebno pooblastilo v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.300 in izpolnjuje zahteve iz FCL 1.370.

- (b) Če želi imetnik TRI(MPA) razširiti privilegije inštruktorja za drugi rating za tip letala z veččlansko posadko, mora izpolniti te zahteve:
- (1) v 12 mesecih neposredno pred vlogo za vpis ratinga naleteti najmanj 15 rutnih sektorjev, ki vključujejo vzlete in pristanke kot vodja letala ali kopilot na ustreznem tipu letala oziroma na podobnem tipu letala, če se s tem strinja pristojni organ. Od tega lahko največ 7 rutnih sektorjev preleti na simulatorju;

- (2) uspešno opraviti predpisani tehnični del usposabljanja za vpis ratinga TRI po odobrenem programu v registrirani organizaciji FTO ali TRTO (glej AMC FCL 1.365) in
- (3) med celotnim tečajem za izdajo ratinga za tip letala najmanj 3 ure praktično usposablјati kandidate skladno z nalogami inštruktorja letenja TRI(MPA). Usposablјanje lahko poteka na letalu in/ali na simulatorju pod nadzorom inštruktorja TRI(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ.

FCL 1.370 Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI (MPA)) – podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga

(Glej dodatek 1 k FCL 1.365.)

(Glej AMC FCL 1.365.)

(a) Za podaljšanje ratinga TRI(MPA) mora kandidat v zadnjih 12 mesecih pred potekom njegove veljavnosti:

- (1) na tečaju za izdajo ratinga za tip letala, tečaju za osvežitev znanja ali na občasnem usposablјanju (*recurrent course*) izpolniti eno od naslednjih zahtev:
 - (i) opraviti eno simulatorsko sekcijo, ki ni krajša od 3 ur, ali
 - (ii) opraviti eno vajo na letalu, ki ni krajša od ene ure in vključuje najmanj 2 vzleta in pristanka, ali
- (2) kot TRI(A) opraviti tečaj za osvežitev znanja, ki ga potrdi pristojni organ.

(b) Če je veljavnost ratinga potekla, mora kandidat:

- (1) v 12 mesecih neposredno pred vlogo naleteti najmanj 30 rutnih sektorjev, ki vključujejo vzlete in pristanke kot vodja letala ali kopilot na ustreznem tipu letala oziroma na podobnem tipu letala, če se s tem strinja pristojni organ. Od tega lahko največ 15 rutnih sektorjev naleti na simulatorju in
- (2) uspešno opraviti ustrezne dele tečaja za izdajo ratinga TRI (MPA), ki jih potrdi pristojni organ (glej dodatek 1 k FCL 1.365 in AMC FCL 1.365), pri čemer se upoštevajo izkušnje kandidata v zadnjem obdobju, in
- (3) med celotnim tečajem za izdajo ratinga za tip letala najmanj 3 ure praktično usposablјati kandidate skladno z nalogami inštruktorja TRI(MPA). Usposablјanje lahko poteka na letalu in/ali na simulatorju pod nadzorom inštruktorja TRI(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ.

FCL 1.375 Rating inštruktorja za rating za razred letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI(SPA)) – privilegiji

(Glej odstavek a FCL 1.310.)

Privilegiji iz ratinga CRI(SPA) njegovemu imetniku omogočajo usposablјanje imetnikov licence, ki želijo pridobiti rating za tip ali razred letal, ki zahtevajo enega pilota. Imetnik ratinga lahko odvisno od svoje usposobljenosti usposablјa kandidate za enomotorna ali večmotorna letala (glej odstavek a FCL 1.310).

FCL 1.380 Rating inštruktorja za rating za razred letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI(SPA)) – zahteve

(Glej dodatek 1 k FCL 1.330 in 1.345.)

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.380.)

(Glej AMC FCL 1.380.)

(a) *Večmotorna letala.* Kandidat, ki želi pridobiti rating inštruktorja za rating za razred večmotornih letal CRI(SPA), mora:

- (1) opraviti najmanj 500 ur letenja kot pilot letala;
- (2) pred začetkom tečaja naleteti najmanj 30 ur kot vodja letala na ustreznem tipu ali razredu letala;

- (3) uspešno opraviti odobreni tečaj v registrirani organizaciji (FTO) ali organizaciji TRTO. Usposabljanje vključuje najmanj pet ur praktičnega usposabljanja na letalu ali na simulatorju, ki ga vodi inštruktor, imenovan v ta namen (glej dodatek 1 k FCL 1.380 in AMC FCL 1.380), in
- (4) uspešno opraviti preverjanje praktične usposobljenosti v skladu z dodatkom 1 in razdelki 1, 2, 3, 5 in 7 Dodatka 2 k zahtevam FCL 1.330 in 1.345.

(b) *Enomotorna letala*. Kandidat, ki želi pridobiti rating inštruktorja za enomotorna letala CRI(SPA), mora:

- (1) opraviti najmanj 300 ur letenja kot pilot letala;
- (2) pred začetkom usposabljanja opraviti najmanj 30 ur letenja kot vodja letala na ustreznem tipu ali razredu letala;
- (3) uspešno opraviti odobreni tečaj v registrirani organizaciji (FTO) ali organizaciji TRTO. Usposabljanje vključuje najmanj tri ure praktičnega usposabljanja na letalu ali na simulatorju, ki ga vodi inštruktor, imenovan v ta namen (glej dodatek 2 k FCL 1.380), in
- (4) uspešno opraviti preverjanje praktične usposobljenosti v skladu z dodatkom 1 in razdelki 1, 2, 3, 4 in 7 Dodatka 2 k zahtevam FCL 1.330 in 1.345.

(c) Če želi imetnik razširiti privilegije iz ratinga za usposabljanje na drugem tipu ali razredu letala, mora v zadnjih 12 mesecih opraviti najmanj 10 ur letenja na ustreznem tipu ali razredu letal oziroma na letalih podobnega tipa, če se s tem strinja pristojni organ.

Za razširitev privilegijev ratinga CRI(A) z enomotornih na večmotorna letala morajo biti izpolnjene zahteve iz odstavka a zgoraj.

FCL 1.385 Rating inštruktorja za rating za razred letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI (SPA)) – podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga
(Glej dodatek 1 k FCL 1.330 in 1.345.)

(a) Kandidat, ki želi podaljšati veljavnost ratinga CRI(SPA), mora v zadnjih 12 mesecih pred potekom veljavnosti:

- (1)
 - (i) kot inštruktor za rating za razred letal CRI(SPA) najmanj 10 ur praktično usposablјati kandidate, in
 - (ii) če privilegiji iz ratinga CRI(SPA) veljajo za enomotorna in večmotorna letala, najmanj 5 ur voditi usposabljanje na enomotornem in 5 ur na večmotornem letalu od skupaj 10 ur usposabljanja, ki se zahtevajo v tej vlogi, ali
- (2) voditi tečaj za osvežitev znanja, ki ustreza zahtevam pristojnega organa, ali
- (3) kot inštruktor za rating za razred letal opraviti tečaj za osvežitev znanja.

(b) Če je veljavnost ratinga potekla, mora kandidat v 12 mesecih neposredno pred oddajo vloge:

- (1) kot inštruktor za rating za razred letal opraviti tečaj za osvežitev znanja, ki ustreza zahtevam pristojnega organa, in
- (2) opraviti ustrezen del (enomotorna, večmotorna letala) preverjanja praktične usposobljenosti v dokaz svoje strokovnosti, ki je določen v dodatkih 1 in 2 k zahtevam FCL 1.330 in 1.345.

FCL 1.390 Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (letala) (IRI(A)) – privilegiji

Privilegiji iz ratinga IRI(A) so omejeni na praktično usposabljanje:

- (a) za izdajo ratinga IR(A) na enomotornih letalih;
- (b) za izdajo ratinga IR(A) na večmotornih letalih, če inštruktor izpolnjuje zahteve iz odstavka a FCL 1.380;
- (c) za osnovno stopnjo usposabljanja (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), pod pogojem da IRI(A) uveljavlja privilegije inštruktorja iz IR (A) ME in IR (A) in
 - (1) je opravil najmanj 1500 letenja ur v veččlanski posadki ali
 - (2) se mora za izvajanje obstoječih privilegijev inštruktorja na integriranem tečaju za licenco ATPL(A) ali CPL(A)/IR udeležiti dela tečaja, ki vključuje:
 - (i) usposabljanje za delo v veččlanski posadki (MCC) in
 - (ii) spremljanje 5 inštruktorskih sekcij v 3. fazi usposabljanja za licenco MP (A) in
 - (iii) spremljanje 5 inštruktorskih sekcij v 4. fazi usposabljanja za licenco MPL(A) in
 - (iv) spremljanje 5 sekcij med občasnim linijsko usmerjenim praktičnim usposabljanjem (LOFT) in
 - (v) spremljanje vsebine tečaja za inštruktorje MCCI (AMC FCL 1.417) in
 - (vi) prvih 5 inštruktorskih sekcij mora potekati pod nadzorom TRI(A), ki ga v ta namen imenuje pristojni organ.

FCL 1.395 Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (letala) (IRI(A)) – zahteve

(Glej dodatek 1 k FCL 1.330 in 1.345.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.395.)

(Glej AMC CL 1.395.)

Prosilec za vpis ratinga inštruktorja za rating za instrumentalno letenja (IR (A)) mora:

- (a) opraviti najmanj 800 ur letenja po pravilih instrumentalnega letenja (IFR), od tega najmanj 400 ur na letalu;
- (b) uspešno opraviti odobreni tečaj (glej dodatek 1 k FCL 1.395 in AMC FCL 1.395) v registrirani organizaciji (FTO), ki vključuje teoretično usposabljanje in najmanj deset ur praktičnega usposabljanja, na letalu, simulatorju ali na napravi FNPT II, in
- (c) uspešno opraviti preverjanje praktične usposobljenosti, ki je določeno v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.330 in 1.345.

FCL 1.400 Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (letala) (IRI (A)) – podaljšanje veljavnosti in obnova ratinga

(a) Za podaljšanje veljavnosti ratinga IRI(A) mora imetnik izpolniti zahteve, ki so določene v odstavku a FCL 1.355.

(b) Če je veljavnost ratinga potekla, mora imetnik izpolniti zahteve iz odstavka c FCL 1.355 in kakršne koli druge zahteve, ki jih določi pristojni organ.

FCL 1.405 Pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI(A)) – privilegiji

(Glej odstavek d FCL 1.261.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

Privilegiji iz pooblastila simulatorskega inštruktorja (SFI(A)) omogočajo imetniku usposabljanje za letenje kandidatov na simulatorjih:

- (a) za izdajo ratinga za tip;
- (b) za delo v veččlanski posadki (glej odstavek d FCL 1.261) in
- (c) med:
 - (i) osnovno stopnjo usposabljanja na integriranem tečaju za usposabljanje za licenco MPL(A) (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če ima ali je imel vpisan rating FI(A) ali IRI(A) in če so izpolnjene zahteve iz odstavka d FCL 1.310;
 - (ii) srednjo in višjo stopnjo usposabljanja na integriranem tečaju za usposabljanje za licenco MPL(A) (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če izpolnjuje zahteve iz odstavka d FCL 1.310.

FCL 1.410 Pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI (A)) – zahteve

(Glej dodatek 1 k FCL 1.240.)

(Glej AMC FCL 1.365.)

- (a) Kandidat, ki želi pridobiti pooblastilo simulatorskega inštruktorja (SFI(A)), mora:
 - (1) biti imetnik ali nekdanji imetnik licence profesionalnega pilota, ki jo je izdala Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, oziroma profesionalne licence, ki ni izdana v skladu z določbami JAR-FCL, če jo prizna pristojni organ;
 - (2) pred tem opraviti predpisani simulatorski del usposabljanja za ustrezen tip letala v registrirani organizaciji FTO ali organizaciji TRTO;
 - (3) pred tem opraviti najmanj 1500 ur letenja kot pilot letala z veččlansko posadko;
 - (4) pred tem uspešno opraviti odobreni tečaj za TRI (A) (glej dodatek 1 k FCL 1.365 in AMC FCL 1.365);
 - (5) med celotnim tečajem za izdajo ratinga za tip letala najmanj 3 ure praktično usposabljati kandidate skladno z nalogami inštruktorja TRI(A). Usposabljanje poteka na ustreznem tipu letala pod nadzorom inštruktorja TRI(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ;
 - (6) v 12 mesecih pred oddajo vloge opraviti preverjanje strokovnosti na simulatorju za ustrezen tip letala, kot je določeno v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.240, in
 - (7)
 - (i) v 12 mesecih pred oddajo vloge preleteti najmanj tri rutne sektorje kot opazovalec v pilotski kabini ustreznega tipa letala ali v soglasju s pristojnim organom v kabini podobnega tipa letala ali
 - (ii) v 12 mesecih pred oddajo vloge kot opazovalec v pilotski kabini opraviti najmanj 2 simulatorski sekciji, ki temeljita na linijsko usmerjenem letenju (LOFT) in ju izvaja usposobljena letalska posadka. Simulator mora biti primeren za ustrezen tip letala ali v soglasju s pristojnim organom za podoben tip letala. Simulatorski sekciji vključujeta:
 - (A) plete med različnima letališčema, od katerih vsak traja najmanj 2 uri;
 - (B) s tem povezano načrtovanje pred poletom in posvetovanje po opravljenem poletu.

Zgornje zahteve so izpolnjene, če kandidat dobi posebno pooblastilo, izdano v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.300, in izpolni zahteve iz FCL 1.415.

(b) Če imetnik pooblastila želi razširiti privilegije na druge tipe letal z veččlansko posadko, mora:

- (1) uspešno opraviti simulatorski del usposabljanja za vpis ratinga za ustrezen tip letala in
- (2) med celotnim tečajem za izdajo ratinga za tip letala najmanj 3 ure praktično usposablјati kandidate skladno z nalogami inštruktorja TRI(A). Usposablјanje poteka na ustreznem tipu letala pod nadzorom inštruktorja TRI(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ.

FCL 1.415 Pooblastilo simulatorskega inštruktorja (letalo) (SFI(A)) – podaljšanje veljavnosti in obnova pooblastila

(Glej dodatek 1 k FCL 1.240.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.365.)

(Glej AMC FCL 1.365.)

(a) Za podaljšanje veljavnosti pooblastila (SFI(A)) mora njegov imetnik v zadnjih 12 koledarskih mesecih pred potekom veljavnosti:

- (1) med celotnim tečajem za izdajo ratinga za tip na tečaju za osvežitev znanja ali periodičnem dopolnilnem tečaju usposablјanja (*recurrent course*) opraviti eno simulatorsko sekcijo, ki traja najmanj 3 ure;
in
- (2) uspešno opraviti preverjanje strokovnosti na simulatorju za ustrezen tip letala, kot je to določeno v dodatkih 1 in 2 k zahtevi FCL 1.240.

(b) Če je veljavnost pooblastila potekla, mora kandidat:

- (1) uspešno opraviti simulatorski del tečaja za vpis ratinga za ustrezen tip letala in
- (2) uspešno opraviti tečaj za inštruktorja za rating za tip letala (TRI(A)), ki ga odobri pristojni organ (glej dodatek 1 k FCL 1.365 in AMC FCL 1.365);
- (3) med celotnim tečajem za izdajo ratinga za tip letala najmanj 3 ure praktično usposablјati kandidate skladno z nalogami inštruktorja TRI(A). Usposablјanje poteka na ustreznem tipu letala pod nadzorom inštruktorja TRI(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ;
- (4) uspešno opraviti preverjanje strokovnosti na simulatorju za ustrezen tip letala, kot je to določeno v dodatku 1 k zahtevi FCL 1.240.

FCL 1.416 Pooblastilo inštruktorja za delo v veččlanski posadki (letalo) MCCI(A) – privilegiji

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

Privilegiji iz pooblastila MCCI(A) njegovemu imetniku omogočajo izvajanje usposablјanja med:

(a) praktičnim delom usposablјanja MCC, kadar to ni vključeno v usposablјanje za vpis ratinga za tip, in

(b) osnovno fazo usposablјanja na integriranem tečaju za licenco MP (A) (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če ima ali je imel vpisan rating FI(A) in izpolnjuje zahteve iz odstavka d FCL 1.310.

FCL 1.417 Pooblastilo inštruktorja za delo v veččlanski posadki (letalo) MCCI(A) – zahteve

- (a) Prosilec, ki želi pridobiti pooblastilo MCCI(A), mora:
- (1) biti imetnik ali nekdanji imetnik licence profesionalnega pilota, izdane v Sloveniji ali drugi državi, ki je bila članica JAA, ali profesionalne licence, ki ni izdana v skladu z zahtevami iz JAR-FCL, če jo prizna pristojni organ;
 - (2) imeti najmanj 1500 ur izkušenj kot pilot letala z veččlansko posadko;
 - (3) opraviti usposabljanje za pridobitev pooblastila MCCI(A) po odobrenem programu na napravi FNPT II ali na simulatorju (glej AMC FCL 1.417);
 - (4) med celotnim usposabljanjem za delo v veččlanski posadki (MCC) najmanj 3 ure usposabljati kandidate za letenje/ letenje v veččlanski posadki. Usposabljanje poteka na ustrezni napravi FNPT II ali na simulatorju pod nadzorom inštruktorja TRI(A), SFI(A) ali MCCI(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ.
- (b) Če želi kandidat privilegije razširiti na naprave FNPT II ali simulator za drug tip letala, mora na ustreznem tipu naprave FNPT II ali simulatorju izpolniti zahteve iz 4. točke odstavka a zgoraj.

FCL 1.418 Pooblastilo inštruktorja za delo v veččlanski posadki (letalo) MCCI(A) – podaljšanje veljavnosti in obnova pooblastila

- (a) Za podaljšanje veljavnosti pooblastila MCCI(A) mora njegov imetnik v zadnjih 12 mesecih pred potekom veljavnosti izpolniti zahtevo iz 4. točke odstavka a FCL 1.417).
- (b) Če je veljavnost pooblastila potekla, mora kandidat:
- (1) izpolniti vse zahteve v zvezi s tečajem za osvežitev znanja, ki jih določi pristojni organ, in
 - (2) izpolniti zahtevo iz 4. točke odstavka a FCL 1.417.

FCL 1.419 Pooblastilo inštruktorja za usposabljanje na napravi za simulacijo letenja letala (STI(A)) – privilegiji, zahteve, podaljšanje veljavnosti in obnova

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(a) *Privilegiji*

Privilegiji iz pooblastila STI(A) njegovemu imetniku omogočajo izvajanje simulatorskega dela usposabljanja za letenje za:

- (1) izdajo licence;
- (2) izdajo ratinga za instrumentalno letenje in ratinga za tip ali razred letal, ki zahtevajo enega pilota, in
- (3) pridobitev bistvenih letalskih veščin na integriranem tečaju usposabljanja za licenco MPL(A) (glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525), če so izpolnjene zahteve iz odstavka d FCL 1.310.

(b) *Zahteve*

Kandidat, ki želi pridobiti pooblastilo STI(A), mora:

- (1) biti imetnik veljavne pilotske licence z vpisano usposobljenostjo inštruktorja, ki ustreza vrstam usposabljanja, pri katerih bo kandidat sodeloval, ali mora tako licenco imeti v zadnjih treh letih oziroma mora biti imetnik licence, ki ni izdana v skladu z določbami tega pravilnika;

- (2)
 - (i) voditi usposabljanje, ki se nanaša na naloge STI(A) in ni krajše od 3 ur. Usposabljanje poteka na ustrezni napravi FNPT II ali na simulatorju pod nadzorom izpraševalca FIE(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ, ali
 - (ii) če želi usposablјati samo na napravi za osnovno instrumentno letenje (BITD), na taki napravi voditi usposabljanje pod nadzorom izpraševalca FIE (A), ki ga v ta namen določi pristojni organ, ali
 - (3)
 - (i) v 12 mesecih pred oddajo vloge opraviti preverjanje strokovnosti v skladu z dodatkom 3 k FCL 1.240, ki poteka na napravi FNPT tipa ali razreda letala, ki ustreza predvidenemu usposabljanju, ali
 - (ii) če želi usposablјati samo na napravi za osnovno instrumentno letenje (BITD), v 12 mesecih pred oddajo vloge na taki napravi opraviti preverjanje strokovnosti, ki vključuje samo vaje s seznama v dodatku 1 k FCL 1.125.
- (c) Za podaljšanje veljavnosti pooblastila STI(A) mora kandidat v zadnjih 12 mesecih pred potekom njegove veljavnosti:
- (1) med celotnim usposabljanjem za licenco CPL, rating IR, licenco PPL ali rating za tip ali razred letal voditi usposabljanje na simulatorju, na napravi FNPT II ali BITD, ki ni krajše od 3 ur, in
 - (2) na simulatorju ali na napravi FNPT II, na kateri usposabljanje običajno poteka, opraviti sekcijo 3 B iz preverjanja strokovnosti za ustrezen tip ali razred letala, kot je to določeno v dodatku 3 k FCL 1.240, ali
 - (3) če želi usposablјati samo na napravi za osnovno instrumentno letenje (BITD), opraviti preverjanje strokovnosti, ki vključuje samo vaje s seznama v dodatku 1 k FCL 1.125.
- (d) Če je veljavnost pooblastila potekla, mora kandidat:
- (1)
 - (i) na simulatorju ali na napravi FNPT II opraviti usposabljanje za osvežitev znanja, ki traja najmanj 3 ure, ali
 - (ii) če želi usposablјati izključno na napravi za osnovno instrumentno letenje (BITD), na taki napravi opraviti usposabljanje za osvežitev znanja, ki traja najmanj 3 ure;
 - (2) med celotnim usposabljanjem za licenco CPL, rating IR, PPL ali vpis ratinga za tip ali razred letal najmanj 3 ure usposablјati kandidate za letenje. Usposabljanje poteka pod nadzorom izpraševalca FIE(A) ali inštruktorja FI(A), CRI(A), IRI(A), TRI(A) ali SFI(A), ki ga v ta namen določi pristojni organ. Najmanj ena ura usposabljanja mora potekati pod nadzorom in v skladu z zahtevami izpraševalca (FIE (A));
 - (3)
 - (i) na simulatorju ali na napravi FNPT II, na kateri usposabljanje običajno poteka, opraviti sekcijo 3 B iz preverjanja strokovnosti za ustrezen tip ali razred letala, kot je to določeno v dodatku 3 k FCL 1.240, ali
 - (ii) če želi usposablјati opraviti na napravi za osnovno instrumentno letenje (BITD), opraviti preverjanje strokovnosti, ki vključuje samo vaje s seznama v dodatku 1 k FCL 1.125.

Dodatek 1 k FCL 1.300

Zahteve glede posebnega pooblastila za inštruktorje, ki niso imetniki licence JAR-FCL, v zvezi s šolanjem v organizacijah FTO ali TRTO zunaj držav, ki niso bile članice JAA, v skladu z dodatkom 1 b k FCL 1.055

(Glej podtočko iii 2. točke odstavka a FCL 1.300.)

- 1 (a) Inštruktor, ki želi izvajati usposabljanje za licenco JAR-FCL z vpisanim ratingom za razred letal in ratingom za instrumentalno letenje:
 - (i) mora imeti najmanj licenco poklicnega pilota (CPL) in ratinge, izdane v skladu s prilogo 1 k ICAO, ki jih posamezna država, ki ni bila članica JAA, zahteva pri usposabljanjih, ki bodo potekala na zrakoplovih, registriranih v tej državi;
 - (ii) mora opraviti najmanj 500 ur letenja kot pilot letala, od tega najmanj 200 ur kot inštruktor letenja v vlogi, ki ustreza predvidenemu usposabljanju, in izpolniti zahteve glede izkušenj iz odstavkov a, b, c, d in/ali e FCL 1.330;
 - (iii) v skladu z JAR-FCL mora končati ustrezni odobreni tečaj za teoretično in praktično usposabljanje. Usposabljanje se s soglasjem pristojnega organa lahko spremeni, da se vanj vključijo kandidatovo predhodno usposabljanje in izkušnje. Usposabljanje mora vsebovati najmanj 30 ur usposabljanja na zemlji in 15 ur letenja z inštruktorjem, ki je imetnik licence JAR-FCL in ratinga v skladu z odstavkom f FCL 1.330;
 - 1.345; (iv) mora opraviti preverjanje praktične usposobljenosti, določeno v FCL
 - (v) o času veljavnosti pooblastila odloča pristojni organ, vendar ne sme presegati treh let;
 - (vi) ne sme izvajati tistega dela usposabljanja za licenco MPL, pri katerem se poučuje o načelih dela v veččlanski posadki (MCC);
 - (vii) podaljšanje veljavnosti ali obnova vseh pooblastil, izdanih v skladu s točkami i do iv zgoraj, poteka v skladu s FCL 1.355.
- (b) Omejitev pooblastila:
 - (i) ne pooblašča njegovega imetnika za usposabljanje za izdajo kakršnega koli ratinga inštruktorja letenja;
 - (ii) ne pooblašča njegovega imetnika za izvajanje usposabljanja v državah, ki niso bile članice JAA;
 - (iii) pooblašča njegovega imetnika le za usposabljanje tistih kandidatov, ki zadosti obvladajo jezik, v katerem bo usposabljanje potekalo;
 - (iv) pooblašča njegovega imetnika samo za izvajanje usposabljanja v tistih delih integriranega tečaja ATP, pri katerih inštruktor lahko prikaže svoje izkušnje s področja predvidenega usposabljanja v skladu s podtočko ii točke a prvega odstavka;
 - (v) ne pooblašča njegovega imetnika za usposabljanje za delo v veččlanski posadki, določeno v dodatku 1 k odstavku d FCL 1.261 in odstavku d AMC FCL 1.261.
- 2 (a) Inštruktor, ki želi izvajati usposabljanje za vpis ratinga JAR-FCL za tip:
 - (i) mora imeti najmanj licenco in ratinge, izdane v skladu s prilogo 1 k ICAO, ki jih posamezna država, ki ni bila članica JAA, zahteva pri usposabljanjih, ki bodo potekala na zrakoplovih, registriranih v tej državi;
 - (ii) mora izpolniti zahteve glede izkušenj, določene v 2. in 3. točki odstavka a FCL 1.365, da bi lahko opravljal naloge TRI(A), ali izpolniti zahteve, določene v 3. in 7. točki odstavka a FCL 1.410, da bi lahko opravljal naloge simulatorskega inštruktorja (SFI(A));

- (iii) opraviti najmanj 100 ur letenja kot inštruktor TRI(A) ali v drugi enakovredni vlogi med usposabljanjem na letalu ali na simulatorju;
 - (iv) o času veljavnosti pooblastila odloča pristojni organ, vendar ne sme presegati treh let;
 - (v) mora izpolniti zahteve v zvezi s podaljšanjem iz FCL 1.370 za letenje kot TRI(A) ali zahteve, določene v FCL 1.415, za letenje kot SFI(A).
- (b) Omejitev pooblastila:
- (i) ne pooblašča njegovega imetnika za usposabljanje za izdajo kakršnega koli ratinga inštruktorja letenja;
 - (ii) ne pooblašča njegovega imetnika za usposabljanje v državah, ki niso bile članice JAA;
 - (iii) pooblašča njegovega imetnika le za usposabljanje tistih kandidatov, ki zadosti obvladajo jezik, v katerem bo usposabljanje potekalo;
 - (iv) ne pooblašča njegovega imetnika za usposabljanje za delo v veččlanski posadki, določeno v dodatku 1 k odstavku d FCL 1.261 in odstavku d AMC FCL 1.261.

Dodatek 1 k odstavku d FCL 1.310

Tečaj usposabljanja za inštruktorje za licenco za letenje v veččlanski posadki (MPL (A))

(Glej odstavek d FCL 1.310.)

(Glej odstavek d AMC FCL 1.310.)

(Glej odstavek d IEM FCL 1.310.)

CILJ TEČAJA

1. Inštruktorji, ki bodo izvajali tečaj za inštruktorje MPL(A), morajo biti sposobni voditi tečaj za pridobivanje veščin, še zlasti pa:

- a. prikazati poznavanje pristopa k poučevanju, pri katerem je poudarek na pridobivanju veščin,
- b. pripraviti vire,
- c. ustvariti ugodno vzdušje za učenje,
- d. podajati znanje,
- e. vključiti obvladovanje groženj in napak ter sestavine CRM,
- f. obvladovati čas,
- g. omogočiti lažje učenje,
- h. oceniti uspešnost kandidatov,
- i. spremljati in oceniti napredovanje,
- j. oceniti sekcije usposabljanja,
- k. poročati o rezultatih.

2. Cilj tečaja za inštruktorje MPL(A) je usposobiti kandidate za usposabljanje, pri katerem je poudarek na pridobivanju veščin za šolanje in ocenjevanje.

Odobreni tečaj za inštruktorje MPL(A) traja najmanj 14 ur.

3. Obvestilo o odobritvi tečaja za inštruktorje MP (A) se izda samo organizacijam FTO pri operatorju, ki deluje v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, ali organizaciji FTO, ki s takim operatorjem sklene poseben dogovor. Tudi organizacija FTO mora biti registrirana za izvajanje tečaja MPL(A).

SPRIČEVALO O USPOSOBLJENOSTI INŠTRUKTORJA MPL(A)

4. Po končanem tečaju se usposobljenost inštruktorja oceni med praktičnim prikazom poučevanja na ustrezni stopnji tečaja MPL(A). Tečaj poteka pod nadzorom in v skladu z zahtevami izpraševalca TRI(A), ki ga v ta namen imenuje pristojni organ (pristojni organ). Organizacija FTO izda spričevalo kot dokaz o uspešno opravljenem tečaju.

Dodatek 1 k FCL 1.330 in 1.345

Dogovori v zvezi s preverjanjem praktične in strokovne usposobljenosti ter ustnim teoretičnim izpitom za vpis ratinga inštruktorja letenja (FI(A))

(Glej FCL 1.330, 1.345, 1.355, 1.380, 1.385 in 1.395.)

1 Preverjanje praktične usposobljenosti za vpis ratinga inštruktorja letenja (FI(A)) je predpisano v dodatku 2 k FCL 1.330 in 1.345. Sestavljajo ga ustni teoretični izpiti na zemlji, posvetovanje pred poletom in po njem ter prikaz usposobljenosti za inštruktorja FI(A) med praktičnim preverjanjem na letalu.

2 Kandidat, ki želi opravljati preverjanje praktične usposobljenosti, se mora usposablja na letalu istega tipa ali razreda, kot je letalo, na katerem bo preverjanje potekalo. To letalo mora izpolnjevati zahteve, ki so predpisane v petindvajsetem odstavku dodatka 1 a k FCL 1.055.

3 Pred začetkom praktičnega preverjanja mora kandidat opraviti zahtevano usposabljanje. Organizacija FTO na zahtevo izpraševalca predloži zapisnik o kandidatovem usposabljanju.

- 4 1. sekcija, ustni del teoretičnega dela preverjanja, je razdeljena na dva dela:
- (a) od kandidata se zahteva, da opravi predavanje, namenjeno enemu ali več "študentom", od katerih je eden izpraševalec. Temo predavanja izbere med nalogami od a do h v 1. sekciji. Čas za pripravo predavanja se določi vnaprej v dogovoru z izpraševalcem. Kandidat lahko uporablja ustrezno literaturo. Predavanje ne sme trajati več kot 45 minut;
 - (b) izpraševalec na ustnem izpitu preveri kandidatovo znanje v nalogah od a do i iz 1. sekcije in v tistem delu tečajev za inštruktorja letenja, ki se nanaša na "poučevanje in učenje".

5 2., 3. in 7. sekcija so namenjene ratingu inštruktorja na enomotornih letalih, ki zahtevajo enega pilota. Sekcije vključujejo vaje, v katerih kandidat dokaže svojo sposobnost za inštruktorja letenja (to so vaje za prikaz sposobnosti inštruktorja letenja). Vaje izbere izpraševalec iz učnega programa letenja v okviru šolanja za vpis ratinga FI(A) (glej AMC FCL 1.340, 1.380 in 1.395). Kandidat bo moral prikazati svojo usposobljenost za inštruktorja vključno med posvetovanjem pred poletom, praktičnim usposabljanjem za letenje in posvetovanjem po končanem poletu.

6 4. sekcija ostaja namenoma prazna. Vanjo je mogoče vključiti vaje za prikaz usposobljenosti inštruktorja, ki jih izpraševalec določi in kandidat potrdi pred začetkom preverjanja praktične usposobljenosti.

7 5. sekcija vključuje dodatne vaje za prikaz usposobljenosti kandidata za inštruktorja na večmotornih letalih, ki zahtevajo enega pilota. Če se to zahteva, lahko sekcija poteka na večmotornem letalu z enim pilotom, simulatorju ali na napravi FNPT II. Ob uporabi simulatorja ali naprave FNPT II mora ta simulirati operacije z večmotornimi letali. Ta sekcija se izvaja kot dodatek k 2., 3. in 4. (če to ustreza okoliščinam) ter 7. sekciji.

8 6. sekcija ostaja namenoma prazna. Vanjo se vključijo dodatne vaje za prikaz usposobljenosti kandidata za inštruktorja, ki jih izpraševalec določi in kandidat potrdi pred začetkom preverjanja praktične usposobljenosti inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (IR). Vaje ustrezajo zahtevam glede šolanja za prvi vpis ratinga IR.

9 Med preverjanjem praktične usposobljenosti kandidat sedi na sedežu, na katerem sicer običajno sedi inštruktor letenja. Izpraševalec ali neki drug inštruktor opravlja naloge "študenta". Kandidat pojasni posamezne vaje in "študentu" po potrebi prikaže način njihovega izvajanja. Nato "študent" sam izvede isti postopek in pri tem naredi napake, značilne za študente brez izkušenj. Od kandidata za inštruktorja se pričakuje, da bo napake popravil ustno in/ali – če je to nujno potrebno – s svojim ukrepanjem.

10 1. in 2. do 7. sekcija (če to ustreza okoliščinam) morajo biti opravljene v 6 mesecih, vse sekcije pa je treba opraviti – kadar je to mogoče – v istem dnevu. Katera koli neuspešno ocenjena vaja iz 2., 3. in 4. sekcije (kadar je to primerno) ter 5. ali 6. sekcije (če to ustreza okoliščinam) zahteva ponovno preverjanje vseh vaj. Če kandidat dobi negativno oceno iz 1. sekcije, jo lahko ponavlja ločeno.

11 Izpraševalec (FE) lahko kadar koli prekine preverjanje, če meni, da prikaz kandidatove usposobljenosti za letenje in inštruktorja zahteva ponovitev celotnega preverjanja.

12 Izpraševalec je običajno vodja letala (PIC), razen kadar je za posamezen polet kot vodja letala s soglasjem izpraševalca imenovan neki drug inštruktor. Odgovornost za polet je dodeljena v skladu z nacionalnimi predpisi.

13 Vsebina in sekcije, ki sestavljajo preverjanje praktične usposobljenosti, so predpisane v dodatku 2 k FCL 1.330 in 1.345. Obliko in obrazec za prijavo kandidata na preverjanje določi pristojni organ (glej IEM FCL 1.130).

Dodatek 2 k FCL 1.330 in 345

Vsebina preverjanja praktične usposobljenosti za vpis ratinga inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)), ustnega teoretičnega izpita in preverjanja strokovnosti

(Glej FCL 1.330, 1.345.)

(Glej IEM FCL 1.330.)

1. SEKCIJA USTNI TEORETIČNI DEL	
a	Letalska zakonodaja
b	Splošno znanje o zrakoplovu
c	Zmogljivost letala in načrtovanje poleta
d	Človeška zmogljivost in njene meje
e	Meteorologija
f	Navigacija
g	Operativni postopki
h	Osnove letenja
i	Administrativno usposabljanje

IZBRANA GLAVNA VAJA IZ 2. IN 3. SEKCIJE:

2. SEKCIJA POSVETOVANJE PRED POLETOM	
a	Vizualna predstavitev
b	Tehnična točnost
c	Jasnost razlage
d	Jasnost izražanja
e	Tehnika poučevanja
f	Uporaba modelov in pripomočkov
g	Sodelovanje študenta

NAMERNO PRAZNO

3. SEKCIJA POLET	
a	Organizacija prikaza
b	Sinhronizacija govornega dela s prikazom
c	Popravljanje napak
d	Upravljanje letala
e	Tehnika poučevanja
f	Praksa dobrega pilota (<i>airmanship</i>)/varnost
g	Določanje položaja/uporaba zračnega prostora
4. SEKCIJA DRUGE VAJE	
a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
5. SEKCIJA VAJE Z VEČMOTORNIM LETALOM	
a	Ukrepi, ki sledijo odpovedi motorja neposredno po vzletu ¹
b	Prilet in nadaljevaje leta po neuspelem priletu (GA) z enim motorjem ¹
c	Prilet in pristanek z enim motorjem ¹
d	
e	
f	
g	

¹ Vaje, ki so označene z ¹, mora kandidat prikazati med preverjanjem praktične usposobljenosti za vpis ratinga inštruktorja za rating za razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota.

6. SEKCIJA INSTRUMENTALNE VAJE	
a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
7. SEKCIJA POSVETOVANJE PO KONČANEM POLETU	
a	Vizualna predstavitev
b	Tehnična natančnost
c	Jasnost razlage
d	Jasnost izražanja
e	Tehnika poučevanja
f	Uporaba modelov in pripomočkov
g	Sodelovanje študenta

Dodatek 1 k FCL 1.340

Rating inštruktorja letenja (letalo) (FI(A)) – tečaj

(Glej FCL 1.340.)

(Glej AMC FCL 1.340.)

CILJ TEČAJA

1 Cilj tečaja za ratinga inštruktorja FI(A) je usposobiti imetnike licenc do ravni strokovnosti, ki se zahteva za izdajo ratinga inštruktorja letenja (FI (A)), in v ta namen:

- a. osvežiti in posodobiti tehnično znanje kandidata za inštruktorja;
- b. usposobiti kandidata za poučevanje predmetov na zemlji in letalskih vaj;
- c. zagotoviti, da kandidatovo letenje dosega zadovoljivo visok standard, in
- d. poučiti kandidata o načelih osnovnega poučevanja in njihovi uporabi na stopnji športnega pilota.

2 Razen dela Poučevanje in učenje vse podrobnosti o predmetih, ki so zajeti v učni program usposabljanja na zemlji in v zraku, dopolnjujejo program usposabljanja za licenco PPL(A). Kandidat naj bi bil z njimi že seznanjen.

3 Med tečajem za FI(A) je treba posebno pozornost nameniti vlogi posameznika pri povezavi med človeškimi dejavniki v odnosu človek – letalo in teoretičnim znanjem. Posebno pozornost je treba nameniti tudi kandidatovi zrelosti in sposobnosti presoje, vključno z razumevanjem odraslih, njihovih vedenjskih navad in različnih stopenj izobrazbe.

4 Med tečajem je treba kandidate opozoriti na njihov lastni odnos do pomena varnosti pri letenju. Temeljni cilj med celotnim šolanjem mora biti večja ozaveščenost glede varnosti. Najpomembnejši cilj šolanja je ponuditi kandidatom znanje, praktično usposobljenost in odnos, ki ustreza nalogam inštruktorja letenja.

5 Po uspešno končanem tečaju in opravljenem preverjanju kandidat prejme rating inštruktorja letenja (FI(A)).

POUČEVANJE IN UČENJE

6 Učni program je določen v 1. delu AMC FCL 1.340. Oдобreni teoretični tečaj za vpis ratinga FI(A) traja najmanj 125 ur, kar vključuje tudi sprotne preverjanje pridobljenega znanja. Pilotom, ki so ali so bili imetniki ratinga inštruktorja letenja na helikopterju (FI(H)), se pri 125 urah šolanja za vpis ratinga FI(A) upošteva 75 ur Poučevanja in učenja, 1. del.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

7 Program praktičnega usposabljanja za letenje je določen v 2. delu AMC FCL 1.340. Oдобreni tečaj za vpis ratinga FI(A) ne sme trajati manj kot 30 ur praktičnega usposabljanja.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

8 Po končanem tečaju kandidat opravlja preverjanje praktične usposobljenosti v skladu z dodatkom 1 in 2 k FCL 1.330 in 1.345.

Dodatek 1 k FCL 1.365

Rating inštruktorja za rating za tip letala z veččlansko posadko (TRI (MPA)) – tečaj

(Glej FCL 1.365.)

(Glej AMC FCL 1.365.)

CILJ TEČAJA

1 Cilj tečaja za ratinga inštruktorja za rating za tip letal (TR (A)) je usposobiti imetnike licenc, ki so opravili več kot 1500 ur letenja kot piloti letal z veččlansko posadko, do stopnje strokovnosti, ki se zahteva za vpis ratinga TRI(A). Tečaj je načrtovan tako, da kandidatu zagotovi ustrezno teoretično usposabljanje, praktično usposabljanje na letalu in na simulatorju ter ga usposobi za usposabljanje za izdajo ratinga za vse tipe letal z veččlansko posadko, za katere je kandidat izpolnil pogoje (glej FCL 1.365).

POUČEVANJE IN UČENJE

2 Učni program je določen v AMC FCL 1.365. Del Poučevanje in učenje v okviru tečaja za TRI(A) obsega najmanj 25 ur. Pri pilotih, ki so ali so bili imetniki enega od teh ratingov, se del Poučevanje in učenje upošteva pri tečaju za pridobitev ratinga TRI:

FI(A), CRI(A), IRI(A), STI(A), MCCI(A)

FI(H), TRI(H), IRI(H), SFI(H).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

3 Program praktičnega usposabljanja za letenje je določen v AMC FCL 1.365.

Dodatek 1 k FCL 1.380

Rating inštruktorja za rating za razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI(SPA)) – tečaj

(Glej FCL 1.380.)

(Glej AMC FCL 1.380.)

CILJ TEČAJA

1 Cilj tega tečaja je usposobiti imetnike licenc, ki so opravili 500 ur letenja kot piloti letal, do stopnje strokovnosti, ki se zahteva za vpis ratinga CRI(A) za razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota. Tečaj je načrtovan tako, da kandidatu zagotovi ustrezno teoretično usposabljanje, praktično usposabljanje na letalu in na simulatorju ter ga usposobi za usposabljanje za izdajo ratinga za tip ali razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota in za katere je kandidat izpolnil pogoje (glej FCL 1.380).

POUČEVANJE IN UČENJE

2 Učni program je določen v AMC FCL 1.380. Del Poučevanje in učenje v okviru odobrenega tečaja CRI(A) obsega najmanj 25 ur. Pri pilotih, ki so ali so bili imetniki enega od teh ratingov, se del Poučevanje in učenje upošteva pri tečaju za pridobitev ratinga CRI:

FI(A), IR (A), TRI(A), SFI(A), STI(A) MCCI(A)

FI(H), TRI(H), IRI(H), SFI(H).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

3 Kandidat, ki želi pridobiti rating CRI (SPA) za večmotorna letala, mora z inštruktorjem, pooblaščenim v ta namen, opraviti najmanj 5 ur letenja. Namen praktičnega usposabljanja je zagotoviti sposobnost kandidata za usposabljanje študentov za izdajo ratinga za tip/razred večmotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, ter za varno in uspešno opravljanje letalskih vaj. Program praktičnega usposabljanja v letenju je določen v AMC FCL 1.380.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

8 Po končanem šolanju kandidat opravlja preverjanje praktične usposobljenosti v skladu z dodatkom 1 ter razdelki 1, 2, 3, 5 in 7 dodatka 2 k FCL 1.330 in 1.345.

Dodatek 2 k FCL 1.380

Rating inštruktorja za rating za razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota (CRI(SPA)) – tečaj

(Glej FCL 1.380.)

1 Cilj tega tečaja je usposobiti imetnike licenc, ki so opravili najmanj 300 ur letenja kot piloti letal, do stopnje strokovnosti, ki se zahteva za izdajo ratinga CRI(A) za razred enomotornih letal. Tečaj je načrtovan tako, da kandidatu zagotovi ustrezno teoretično usposabljanje, praktično usposabljanje na letalu in na simulatorju ter ga usposobi za usposabljanje zaizdajo ratinga za tip ali razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota in za katere je kandidat izpolnil pogoje (glej FCL 1.380).

POUČEVANJE IN UČENJE

2 Del Poučevanje in učenje v okviru odobrenega tečaja CRI(A) obsega najmanj 25 ur. Pri pilotih, ki so ali so bili imetniki enega od teh ratingov, se del Poučevanje in učenje upošteva pri tečaju za pridobitev ratinga CRI:

FI(A), IRI(A), TRI(A), SFI(A), STI(A), MCCI(A)
FI(H), TRI(H), IRI(H), SFI(H).

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

3 Imetnik, ki želi pridobiti rating CRI(SPA) za enomotorna letala, mora z inštruktorjem, pooblaščenim v ta namen, opraviti najmanj 3 ure letenja. Namen praktičnega usposabljanja je zagotoviti sposobnost kandidata za usposabljanje študentov za izdajo ratinga za tip/razred enomotornih letal, ki zahtevajo enega pilota, ter za varno in uspešno opravljanje letalskih vaj.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSABLJENOSTI

4 Po končanem šolanju kandidat opravlja preverjanje praktične usposobljenosti v skladu z dodatkom 1 ter razdelki 1, 2, 3, 4 in 7 dodatka 2 k FCL 1.330 in 1.345.

Dodatek 2 k FCL 1.395

Rating inštruktorja za rating za instrumentalno letenje (letala) (IRI(A)) – tečaj

(Glej FCL 1.395.)

(Glej AMC FCL 1.395.)

CILJ TEČAJA

1 Cilj tega tečaja je usposobiti imetnike licenc do stopnje strokovnosti, ki se zahteva za izdajo ratinga inštruktorja za rating za instrumentalno letenje IRI(A). Tečaj je načrtovan tako, da kandidatu zagotovi ustrezno usposobljenost za načine poučevanja, ki temeljijo na priznanih metodah učenja, na zemlji in v letalu.

POUČEVANJE IN UČENJE

2 Program je določen v AMC FCL 1.395. Del Poučevanje in učenje v okviru odobrenega tečaja IRI(A) obsega najmanj 25 ur. Pri pilotih, ki so ali so bili imetniki enega od teh ratingov, se del Poučevanje in učenje upošteva pri tečaju za pridobitev ratinga IRI(A):

FI(A), CRI (A), TRI(A), SFI(A), STI(A), MCCI(A)

FI(H), TRI(H), SFI(H).

Pri pilotih, imetnikih ratinga IRI(H), ki izpolnjujejo zahteve iz odstavka a FCL 1.395, se upoštevata šolanje, razen poglavij Razširjeno posvetovanje 2, Letalska vaja 2, in preverjanje praktične usposobljenosti.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

3 Odobreni tečaj za pridobitev ratinga IRI(A) ne sme biti krajše od 10 ur oziroma 5 ur za inštruktorje letenja (FI(A)) pri praktičnem usposabljanju na letalu, na simulatorju ali na napravi FNPT II.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

4 Po končanem šolanju kandidat opravlja preverjanje praktične usposobljenosti v skladu z dodatkom 1 in 2 k FCL 1.330 in 1.345.

PODDEL I – IZPRAŠEVALCI (LETALO)

FCL 1.420 Izpraševalci – namen

Ločimo šest vrst izpraševalcev:

- (a) izpraševalci praktične usposobljenosti na letalu (FE(A)).
- (b) izpraševalci praktične usposobljenosti za rating za tip letala (TRE(A)).
- (c) izpraševalci praktične usposobljenosti za rating za razred letala (CRE(A)).
- (d) izpraševalci praktične usposobljenosti za rating za instrumentalno letenje (IRE(A)).
- (e) izpraševalci praktične usposobljenosti na simulatorju (SFE(A)).
- (f) izpraševalci praktične usposobljenosti za inštruktorja letenja (FIE(A)).

FCL 1.425 Izpraševalci – splošno

(Glej AMC FCL 1.425.)

(Glej IEM FCL 1.425.)

- (a) *Predpogoji.*
 - (1) Izpraševalci morajo imeti licenco in rating, ki sta najmanj enakovredna licenci ali ratingu, izdanemu po končanem preverjanju praktične ali strokovne usposobljenosti, za izvajanje katere so pooblaščen, in pravice za izvajanje usposabljanja za licenco ali rating, razen če ni drugače določeno.
 - (2) Izpraševalci morajo biti usposobljeni za opravljanje nalog vodje zrakoplova med preverjanjem praktične/strokovne usposobljenosti, razen če ni drugače določeno. Izpolnjevati morajo ustrezne zahteve glede izkušenj, določene v FCL 1.435 do 1.460. Če ni na voljo usposobljenih izpraševalcev in če tako odloči pristojni organ, je mogoče pooblastiti tudi izpraševalce ali inšpektorje, ki ne izpolnjujejo zgornjih zahtev o ratingih inštruktorjev FI, TRI/CRI.
 - (3) Kandidat, ki želi pridobiti pooblastilo izpraševalca, mora voditi najmanj eno preverjanje praktične usposobljenosti. To vključuje posvetovanje pred poletom, preverjanje praktične usposobljenosti in oceno kandidata, ki preverjanje opravlja, posvetovanje po končanem poletu in urejanje preostale dokumentacije. Tak "izpit za pridobitev pooblastila izpraševalca" poteka pod nadzorom inšpektorja pristojnega organa ali višjega izpraševalca, ki ga v ta namen posebej določi pristojni organ.
- (b) *Večstranske vloge izpraševalca.* Če izpraševalci izpolnjujejo predpisane zahteve glede usposobljenosti in izkušenj, ki so v tem poddelu določene za posamezno vlogo, delo izpraševalcev ni omejeno le na eno vlogo FE(A), TRE(A), CRE(A), IRE(A) ali SFE(A) ali FIE(A).
- (c) *Usklajenost s Skupnimi letalskimi zahtevami (JAR).* Izpraševalci so pooblaščen v skladu z zahtevo v FCL 1.030. Upoštevati morajo ustrezne dogovore glede poenotenih standardov izpraševalcev, ki jih oblikuje ali potrdi pristojni organ (glej AMC FCL 1.425 in IEM FCL 1.425).
- (d) *Vpisi v licenco.* Izpraševalec lahko ob podaljšanju ratinga v licenco sam vpiše podatke o podaljšanju. Pri tem mora:
 - (1) vpisati vrsto ratinga, datum preverjanja, datum poteka veljavnosti, številko pooblastila izpraševalca in se podpisati;
 - (ii) predati izvirnik predpisanega obrazca o končanem preverjanju praktične/strokovne usposobljenosti pristojnemu organu, ki je licenco izdal, in shraniti eno kopijo obrazca o preverjanju v osebni arhivu.

FCL 1.430 Izpraševalci – obdobje veljavnosti

Pooblastilo izpraševalca velja največ tri leta. Pristojni organ lahko izpraševalcu podaljša pooblastilo po lastni presoji in v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.425.

FCL 1.435 Izpraševalec praktične usposobljenosti na letalu (Flight examiner – FE (A)) – privilegiji in zahteve

Privilegiji iz pooblastila FE(A) njegovemu imetniku omogočajo:

(a) preverjanje praktične usposobljenosti za licenco športnega pilota letala (PPL(A)) in preverjanje praktične ter strokovne usposobljenosti za izdajo ratinga za tisti razred/tip letala, ki zahteva enega pilota, na katerem je preverjanje potekalo, če je izpraševalec naletel najmanj 1000 ur kot pilot letal, od tega najmanj 250 ur v vlogi inštruktorja;

(b) preverjanje praktične usposobljenosti za licenco poklicnega pilota letala CPL(A) in preverjanje praktične ter strokovne usposobljenosti za izdajo ratinga za tisti razred/tip letala, ki zahteva enega pilota, na katerem je preverjanje potekalo, če je izpraševalec naletel najmanj 2000 ur kot pilot letal, od tega najmanj 250 ur v vlogi inštruktorja;

FCL 1.440 Izpraševalec praktične usposobljenosti za rating za tip letala (TRE(A)) – privilegiji/zahteve

Privilegiji iz pooblastila TRE(A) njegovemu imetniku omogočajo:

(a) preverjanje praktične usposobljenosti kandidatov za izdajo ratinga za tip letala z veččlansko posadko;

(b) preverjanje strokovnosti kandidatov ob podaljšanju ali obnovi ratinga za tip letala z veččlansko posadko in ratinga za instrumentalno letenje;

(c) preverjanje praktične usposobljenosti kandidatov za izdajo licence prometnega pilota ATPL(A);

(d) preverjanje praktične usposobljenosti kandidatov za izdajo licence MPL(A), če je izpraševalec izpolnil zahteve, navedene v odstavku d FCL 1.310;

če je izpraševalec naletel najmanj 1500 ur kot pilot letal z veččlansko posadko, od tega vsaj 500 ur kot vodja letala in ima ali je imel pooblastilo ali rating inštruktorja za tip letala (TRI (A)).

FCL 1.445 Izpraševalec praktične usposobljenosti za rating za razred letala (CRE (A)) – privilegiji/zahteve

Privilegiji iz pooblastila CRE(A) imetniku omogočajo izvajati:

(a) preverjanje praktične usposobljenosti kandidata za vpis ratinga za razred ali tip letala, ki zahteva enega pilota;

(b) preverjanje strokovnosti kandidatov ob podaljšanju ali obnovi ratinga za razred ali tip letala, ki zahteva enega pilota, in ratinga za instrumentalno letenje;

če izpraševalec ima ali je imel licenco poklicnega ali prometnega pilota letala, je imetnik licence PPL (A) in je kot pilot letala naletel najmanj 500 ur.

FCL 1.450 Izpraševalec praktične usposobljenosti za rating za instrumentalno letenje (IRE(A)) – privilegiji/zahteve

Privilegiji iz pooblastila IRE(A) imetniku omogočajo, da preverja praktično usposobljenost kandidata za prvo izdajo ratinga za instrumentno letenje in njegovo strokovnost ob podaljšanju ali obnovi tega ratinga, če je izpraševalec naletel najmanj 2000 ur kot pilot letal, od tega najmanj 450 ur v pogojih IFR, od tega 250 ur v vlogi inštruktorja;

:

FCL 1.455 Izpraševalec praktične usposobljenosti na simulatorju (SFE(A)) – privilegiji/zahteve

Pravice iz pooblastila SFE(A) imetniku omogočajo, da na simulatorju preverja:

(a) praktično usposobljenost kandidatov za izdajo ratinga za tip letala z veččlansko posadko;

(b) strokovnost kandidatov pri podaljšanju ali obnovi ratinga za tip letal z veččlansko posadko in ratinga za instrumentalno letenje.

če je izpraševalec imetnik licence ATPL(A) in je naletel vsaj 1500 ur kot pilot letala z veččlansko posadko, je upravičen do privilegijev iz ratinga SFI(A) ter ima za točko a veljaven rating za tip letala (glej FCL 1.405).

FCL 1.460 Izpraševalec praktične usposobljenosti za inštruktorja letenja (FIE(A)) – privilegiji/zahteve

Privilegiji iz pooblastila FIE(A) imetniku omogočajo, da preverja praktično usposobljenost in strokovnost, kakršni se zahtevata za izdajo, podaljšanje ali obnovo ratingov inštruktorja letenja, če je izpraševalec naletel vsaj 2000 ur kot pilot letala, od tega najmanj 100 ur kot inštruktor s kandidati za izdajo ratinga inštruktorja na letalih (FI(A)).

Dodatek 1 k FCL 1.425

Dogovori glede poenotenja standardov za izpraševalce

(Glej FCL 1.425 in 1.430.)

(Glej AMC FCL 1.425.)

SPLOŠNO

1 Vsaka država, ki je bila članica JAA, objavi seznam pooblaščenih izpraševalcev, njihovih vlog in drugih področij v njihovi pristojnosti..

2 Izpraševalci morajo med izpiti/preverjanjem dosledno upoštevati standarde JAR-FCL. Ker pa se okoliščine za izpite/preverjanje razlikujejo, je pomembno, da izpraševalec pri ocenjevanju upošteva vse neugodne razmere, v katerih poteka izpit/preverjanje.

IMENOVANJE IN POOBLASTILA IZPRAŠEVALCEV

3 Izpraševalec je imenovan in pooblaščen v skladu z JAR-FCL. Lahko je:

- (a) letalski inšpektor pristojnega organa ali
- (b) inštruktor letalske šole, organizacije FTO, TRTO, šole v okviru proizvajalca ali pogodbene šole ali
- (c) pilot, imetnik posebnega pooblastila države, ki je bila članica JAA.

4 Vsi izpraševalci morajo biti primerno praktično in strokovno usposobljeni ter imeti dovolj izkušenj na ustreznem tipu/razredu letala. Zaradi različnih okoliščin med posameznimi organizacijami ni mogoče določiti posebnih pravil glede njihove usposobljenosti. Pomembno pa je, da izpraševalec na podlagi strokovnih izkušenj ohrani strokoven in spoštljiv odnos do letalske skupnosti.

PONOVNA IZDAJA POOBLASTILA

5 Izpraševalcem se lahko v skladu s FCL 1.430 pooblastilo izda ponovno. V ta namen mora izpraševalec v triletnem obdobju veljavnosti pooblastila vsako leto najmanj dvakrat preverjati pratično ali strokovno usposobljenost kandidatov. Eno preverjanje praktične ali strokovne usposobljenosti, ki ga vodi izpraševalec med veljavnostjo pooblastila, spremlja inšpektor pristojnega organa ali v ta namen pooblaščen višji izpraševalec.

**PODDEL J – ZAHTEVE GLEDE TEORETIČNEGA ZNANJA IN POSTOPKOV ZA
IZVAJANJE TEORETIČNIH IZPITOV ZA PRIDOBITEV LICENC PROFESIONALNIH
PILOTOV TER RATINGOV ZA INSTRUMENTALNO LETENJE**

FCL 1.465 Zahteve

Kandidat, ki želi pridobiti licenco profesionalnega pilota ali rating za instrumentalno letenje, mora opraviti predpisane teoretične izpite v skladu s postopki, ki so določeni v zahtevah FCL 1.470 do 1.495, in s tem dokazati tako raven znanja, ki ustreza privilegijem iz licence ali ratinga, za katerega zaprosi.

FCL 1.470 Vsebina teoretičnih izpitov

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(a) Kandidat, ki želi pridobiti licenco ATPL(A) ali MPL(A), mora dokazati raven znanja, ki ustreza pridobljenim privilegijem, iz teh predmetov: letalska zakonodaja, splošno znanje o zrakoplovu – konstrukcija/sistemi/pogonska enota; splošno znanje o zrakoplovu – instrumenti; masa in ravnotežje; zmogljivost (*performance*); načrtovanje in spremljanje leta; človeška zmogljivost; meteorologija; splošna navigacija; radionavigacija; operativni postopki; osnove letenja; komunikacija po pravilih VFR; komunikacija po pravilih IFR.

(b) Kandidat, ki želi pridobiti licenco CPL(A), mora dokazati raven znanja, ki ustreza pridobljenim privilegijem, iz teh predmetov: letalska zakonodaja; splošno znanje o zrakoplovu; zmogljivost letala in načrtovanje poleta; človeška zmogljivost; meteorologija; navigacija; operativni postopki; osnove letenja; komunikacija po pravilih VFR.

(c) Kandidat, ki želi pridobiti rating IR(A), mora dokazati raven znanja, ki ustreza pridobljenim privilegijem, iz teh predmetov: letalska zakonodaja; splošno znanje o zrakoplovu; zmogljivost letala in načrtovanje poleta; človeška zmogljivost; meteorologija; navigacija; komunikacija po pravilih IFR.

(d) Razdelitev predmetov na posamezne izpitne pole, dovoljeni čas za opravljanje izpitov in razdelitev vprašanj so določeni v ustreznih s tem povezanih postopkih.

FCL 1.475 Vprašanja

(Glej odstavka a in b IEM FCL 1.475.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(a) *Centralna banka vprašanj.* Vprašanja, ki ustrezajo učnim načrtom (glej dodatek 1 k FCL 1.470), so zbrana pri Evropski agenciji za varnost v letalstvu (EASA).

Vprašanja iz CBQ so sestavljena v angleškem jeziku v skladu z načinom, ki je opisan v odstavku a IEM FCL 1.475. Za uporabljene kratice glej odstavek b IEM FCL 1.475. Vprašanja iz CBQ so zbrana v obliki, ki omogoča računalniško obdelavo. Pravilne odgovore na izpitna vprašanja je mogoče izbrati med več mogočimi odgovori. V skladu z zahtevo v FCL 1.480 lahko pristojni organ po lastni presoji izbere vprašanja za določen izpit.

(b) *Objava.* Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) bo občasno objavila vzorce vprašanj in izbirnih odgovorov.

FCL 1.480 Potek izpitov
(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

- (a) *Pogostost.* Slovenija ali druga država, ki je bila članica JAA, kandidatu zagotovi možnost, da opravi zahtevane teoretične izpite v skladu s postopki, določenimi v tem poddelu. Celoten izpit za pridobitev licence ali vpis ratinga za instrumentalno letenje vključuje izpite iz vseh predmetov, ki so določeni v dodatku 1 k FCL 1.470.
- (b) *Jezik.* Izpiti potekajo v jeziku ali jezikih, ki so po mnenju pristojnega organa za to primerni. Pristojni organ kandidate obvesti o jeziku ali jezikih, v katerih bodo izpiti potekali.
- (c) *Vsebina.* Pristojni organ iz Centralne banke vprašanj izbere izpitna vprašanja tako, da zajemajo celoten učni načrt vsakega predmeta. Vsebina vprašanj mora ostati nespremenjena, razen tam, kjer so spremembe nujne zaradi lažjega prevoda v nacionalni jezik ali jezike. Pristojni organ lahko po lastni presoji spreminja način odgovarjanja na tista vprašanja, ki zahtevajo izračun ali grafično ponazoritev. Po sklepu pristojnega organa je mogoče izpit iz komunikacije opravljati ločeno od izpitov iz drugih predmetov. Kandidatu, ki je prej že uspešno opravil enega ali oba izpita iz komunikacija po pravilih VFR in IFR, ni treba ponovno opravljati teh delov izpita.
- (d) *Ustni izpiti.* Ustni izpiti ne morejo nadomestiti pisnih izpitov ali izpitov, ki potekajo prek računalnika.
- (e) *Pripomočki.* Pristojni organ zagotovi ustrezne preglednice, zemljevide in podatke ter drugo opremo, ki jo kandidati potrebujejo pri odgovorih na vprašanja.
- (f) *Varnostni ukrepi.* Kandidati morajo pred začetkom izpitov dokazati svojo identiteto.
- (g) *Zaupnost.* Vsebina izpitnih nalog mora ostati zaupna.

FCL 1.485 Obveznosti kandidata

- (a) Kandidat vse izpite opravlja v Sloveniji ali v eni od držav, ki so bile članice JAA.
- (b) Kandidata prijavi na izpit registrirana organizacija FTO, odgovorna za njegovo usposabljanje, potem ko kandidat zadovoljivo opravi ustrezne dele teoretičnega usposabljanja. Kandidatu, ki mu v roku, ki je določen v FCL 1.490, ni uspelo opraviti celotnega izpita, mora predložiti dodatni dokaz registrirane letalske šole o nadaljnjem usposabljanju.
- (c) Če pristojni organ ugotovi, da kandidat med izpiti ne upošteva izpitnih postopkov, ga lahko zaradi takega neprimernega ravnanja pri izpitu iz posameznega predmeta ali pri celotnem izpitu oceni negativno.

FCL 1.490 Merila za pozitivno oceno

- (a) Potrdilo o uspešno opravljenem izpitu dobi kandidat, ki je dosegel vsaj 75 odstotkov točk, določenih za posamezen izpit. Kazenskih točk ni.
- (b) Šteje se, da je kandidat uspešno opravil zahtevani izpit iz teoretičnega znanja za ustrezno pilotsko licenco ali rating, če prejme potrdilo o opravljenem izpitu iz vseh zahtevanih predmetov v 18 mesecih po koncu koledarskega meseca, ko je prvič opravljal izpit.
- (c) Kandidat, ki mu posameznega predmeta ni uspelo opraviti v štirih poskusih oziroma vseh ustreznih izpitov v šestih poskusih ali v časovnem obdobju, določenem v odstavku b, ponovno opravlja izpite, in sicer na enak način kot prvič. Pred ponavljanjem izpitov mora kandidat opraviti dodatno šolanje, ki ga določi pristojni organ.

FCL 1.495 Obdobje veljavnosti

(a) Potrdilo o uspešno opravljenih izpitih iz teoretičnega znanja za licenco CPL(A) ali rating IR(A), izdan v skladu z določbo FCL 1.490, velja 36 mesecev po datumu, ko je kandidat prvič dobil potrdilo o vseh uspešno opravljenih zahtevanih izpitih.

(b) Če je kandidat pridobil rating za instrumentalno letenje v skladu z odstavkom a, velja potrdilo o uspešno opravljenem izpitu iz teoretičnega znanja, ki se zahteva za licenco ATPL (A), 7 let po zadnjem datumu veljavnosti ratinga IR(A), vpisanega v licenco CPL(A), na podlagi katere bo licenca ATPL(A) izdana.

(c) Potrdilo o uspešno opravljenih teoretičnih izpitih za licenco ATPL(A) velja 7 let po zadnjem datumu veljavnost ratinga za tip, vpisanega v licenco letalskega inženirja (F/E).

Dodatek 1 k FCL 1.470**Izpitni predmeti iz teoretičnega znanja/sekcije in trajanje izpitov – ATPL, CPL in IR**
(Glej FCL 1.470.)

Kandidat mora opraviti ustrezno teoretično šolanje po odobrenem programu v registrirani organizaciji FTO v skladu z učnim programom in spodaj navedenimi naslovi predmetov (glej cilje teoretičnega šolanja):

		<i>Letalo</i>		<i>Helikopter</i>			IR
		ATPL	CPL	ATPL / IR	ATPL	CPL	
010 00 00 00	LETALSKA ZAKONODAJA IN POSTOPKI ATC	X	X	X	X	X	X
010 01 00 00	MEDNARODNA ZAKONODAJA: KONVENCIJE, SPORAZUMI IN ORGANIZACIJE						
010 02 00 00	PLOVNOST ZRAKOPLOVA						
010 03 00 00	DRŽAVA PRIPADNOSTI IN REGISTRSE OZNAKE ZRAKOPLOVA						
010 04 00 00	LICENCIRANJE OSEBJA						
010 05 00 00	PRAVILA LETENJA						
010 06 00 00	POSTOPKI NAVIGACIJSKIH SLUŽB ZRAČNEGA PROMETA – LETALSKE OPERACIJE						
010 07 00 00	SLUŽBE ZRAČNEGA PROMETA (ATS) IN VODENJE ZRAČNEGA PROMETA						
010 08 00 00	LETALSKA INFORMACIJSKA SLUŽBA						
010 09 00 00	LETALIŠČA/HELIOPORTI						
010 10 00 00	SPREMLJAJOČI OBJEKTI						
010 11 00 00	ISKANJE IN REŠEVANJE						
010 12 00 00	VAROVANJE						
010 13 00 00	PREISKAVA LETALSKIH NESREČ IN INCIDENTOV						

		<i>Letalo</i>		<i>Helikopter</i>			IR
		ATPL	CPL	ATPL / IR	ATPL	CPL	
021 00 00 00	SPLOŠNO ZNANJE O ZRAKOPLOVU – KONSTRUKCIJA IN SISTEMI, ELEKTRIKA, POGONSKI SISTEM, REŠEVALNA OPREMA	X	X	X	X	X	X
021 01 00 00	ZASNOVA SISTEMOV, OBREMENITVE, NAPETOSTI, VZDRŽEVANJE						
021 02 00 00	KONSTRUKCIJA						
021 03 00 00	HIDRAVLIKA						
021 04 00 00	PRISTAJALNO PODVOZJE, KOLESNA, PNEVMATIKE, ZAVORE						
021 05 00 00	KRMILA LETALA						
021 06 00 00	PNEVMATSKI SISTEM – ZA VZDRŽEVANJE TLAKA IN PREZRAČEVALNI SISTEM						
021 07 00 00	SISTEMI ZA PREPREČEVANJE ZALEDENITVE IN RAZLEDENITEV						

021 08 00 00	GORIVNI SISTEM						
021 09 00 00	ELEKTRIKA						
021 10 00 00	BATNI MOTORJI	X	X	X	X	X	X
021 11 00 00	TURBINSKI MOTORJI						
021 12 00 00	SISTEMI ZA ZAŠČITO IN ODKRIVANJE						
021 13 00 00	SISTEMI ZA OSKRBO S KISIKOM						
021 14 00 00	HELIKOPTER: RAZLIČNI SISTEMI						
021 15 00 00	HELIKOPTER: GLAVE ROTORJA						
021 16 00 00	HELIKOPTER: TRANSMISIJA						
021 17 00 00	HELIKOPTER: KRAKI						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CPL	ATPL / IR	ATPL	CPL	
022 00 00 00	SPLOŠNO ZNANJE O ZRAKOPLOVU: INSTRUMENTI	X	X	X	X	X	X
022 01 00 00	SENZORJI IN INSTRUMENTI						
022 02 00 00	MERJENJE PNEVMATSKIH PODATKOV (<i>Air Data</i>)						
022 03 00 00	MAGNETIZEM – KOMPAS Z NEPOSREDNIM ODČITAVANJEM IN INDUKCIJSKI KOMPAS						
022 04 00 00	ŽIROSKOPSKI INSTRUMENTI						
022 05 00 00	INERCIJSKA NAVIGACIJA IN REFERENČNI SISTEMI						
022 06 00 00	LETALO: SISTEMI ZA AVTOMATSKO VODENJE LETALA (<i>Automatic Flight Controls Systems</i>)						
022 07 00 00	HELIKOPTER: SISTEMI ZA AVTOMATSKO VODENJE						
022 08 00 00	TRIMERJI – BLAŽILNIK SUKANJA OKOLI NAVPIČNE OSI – (<i>Yaw damper</i>) – ZAŠČITA PRED PREOBREMENITVIJO (<i>Flight envelope protection</i>)						
022 09 00 00	SAMODEJNO URAVNAVANJE POTISKA (<i>Autothrottle</i>) – SISTEM ZA SAMODEJNO NADZIRANJE POTISKA						
022 10 00 00	SISTEMI ZA KOMUNIKACIJO						
022 11 00 00	SISTEM ZA VODENJE LETALA (<i>FMS</i>)						
022 12 00 00	ALARMNI SISTEMI, SISTEMI, KI OPOZARJAJO NA NEVARNO BLIŽINO TAL						
022 13 00 00	INTEGRIRANI INSTRUMENTI – ELEKTRONSKI ZASLONI						
022 14 00 00	VZDRŽEVANJE, SISTEMI ZA SPREMLJANJE IN ZAPISOVANJE						
022 15 00 00	DIGITALNO VEZJE IN RAČUNALNIKI						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CPL	ATPL / IR	ATPL	CPL	
030 00 00 00	ZMOGLJIVOST IN NAČRTOVANJE POLETA	X	X	X	X	X	
031 00 00 00	MASA IN RAVNOTEŽJE – LETALA/HELIKOPTERJI	X	X	X	X	X	
031 01 00 00	NAMEN UPOŠTEVANJA MASE IN RAVNOTEŽJA						
031 02 00 00	OBREMENITVE						
031 03 00 00	OSNOVE ZA IZRAČUN TEŽIŠČA						
031 04 00 00	PODROBNOSTI O TEŽIŠČU IN RAVNOTEŽJU ZRAKOPLOVA						
031 05 00 00	DOLOČANJE POLOŽAJA TEŽIŠČA						
031 06 00 00	PRETOVARJANJE						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CPL	ATPL / IR	ATPL	CP L	
032 00 00 00	ZMOGLJIVOST LETAL	X	X				
032 01 00 00	SPLOŠNO						
032 02 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA B – ENOMOTORNA LETALA						
032 02 00 00	ZMOGLJIVOST RAZREDA B – VEČMOTORNA LETALA						
032 03 00 00	ZMOGLJIVOST RAZRED A – LETALA, POTRJENA V OKVIRU CS 25						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CPL	ATPL / IR	ATPL	CP L	
033 00 00 00	NAČRTOVANJE IN SPREMLJANJE POLETA	X	X	X	X	X	X
033 01 00 00	NAČRTOVANJE POLETA PO PRAVILIH VFR						
033 02 00 00	NAČRTOVANJE POLETA PO PRAVILIH IFR						
033 03 00 00	IZRAČUN PORABE GORIVA						
033 04 00 00	PRIPRAVE PRED POLETOM						
033 05 00 00	NAČRT LETA ATS						
033 06 00 00	SPREMLJANJE POLETA IN SPREMEMBE NAČRTA MED POLETOM						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CP L	ATPL / IR	ATPL	CP L	
040 00 00 00	ČLOVEŠKA ZMOGLJIVOST	X	X	X	X	X	X
040 01 00 00	ČLOVEŠKI DEJAVNIKI: OSNOVNI KONCEPTI						
040 02 00 00	OSNOVNA FIZIOLOGIJA IN OHRANJANJE ZDRAVJA V LETALSTVU						
040 03 00 00	OSNOVNA LETALSKA PSIHOLOGIJA						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CP L	ATPL / IR	ATPL	CP L	
050 00 00 00	METEOROLOGIJA	X	X	X	X	X	X
050 01 00 00	OZRAČJE						
050 02 00 00	VETER						
050 03 00 00	TERMODINAMIKA						
050 04 00 00	OBLAKI IN MEGLA						
050 05 00 00	PADAVINE						
050 06 00 00	ZRAČNE MASE IN FRONTE						
050 07 00 00	SISTEMI ZRAČNEGA TLAKA						
050 08 00 00	KLIMATOLOGIJA						
050 09 00 00	NEVARNOSTI MED POLETOM						
050 10 00 00	METEOROLOŠKE INFORMACIJE						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CP L	ATPL / IR	ATPL	CP L	
060 00 00 00	NAVIGACIJA	X	X	X	X	X	X
061 01 00 00	SPLOŠNA NAVIGACIJA						
061 02 00 00	OSNOVE NAVIGACIJE						
061 03 00 00	MAGNETIZEM IN KOMPASI						
061 04 00 00	KARTE						
061 05 00 00	RAČUNSKA NAVIGACIJA (DR)						
061 06 00 00	NAVIGACIJA MED POLETOM						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CP L	ATPL / IR	ATPL	CP L	
062 00 00 00	RADIONAVIGACIJA	X	X	X	X	X	X
062 01 00 00	OSNOVE RADARSKEGA DELOVANJA						
062 02 00 00	RADIJSKA SREDSTVA						
062 03 00 00	RADAR						
062 04 00 00	<i>Namerno prazno</i>						
062 05 00 00	SISTEMI ZA OBMOČNO NAVIGACIJO, RNAV/FMS						
062 06 00 00	SISTEMI GLOBALNE SATELITSKE NAVIGACIJE						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CP L	ATPL / IR	ATPL	CP L	
070 00 00 00	OPERATIVNI POSTOPKI	X	X	X	X	X	
070 01 00 00	SPLOŠNE ZAHTEVE						
070 02 00 00	POSEBNI OPERATIVNI POSTOPKI IN NEVARNOSTI (SPLOŠNI VIDIK)						
070 03 00 00	HELIKOPTER: POSTOPKI V SILI						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CP L	ATPL / IR	ATPL	CP L	
080 00 00 00	OSNOVE LETENJA	X	X	X	X	X	
081 00 00 00	OSNOVE LETENJA – LETALO	X	X				
081 01 00 00	PODZVOČNA AERODINAMIKA						
081 02 00 00	AERODINAMIKA VISOKIH HITROSTI						
081 03 00 00	<i>Namerno prazno</i>						
081 04 00 00	STABILNOST						
081 05 00 00	KRMARLJIVOST						
081 06 00 00	OMEJITVE						
081 07 00 00	PROPELERJI						
081 08 00 00	MEHANIKA LETA						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CPL	ATPL / IR	ATPL	CP L	
090 00 00 00	KOMUNIKACIJA	X	X	X	X	X	X
091 00 00 00	KOMUNIKACIJA PO PRAVILIH VFR						
091 01 00 00	POMEN IZRAZOV						
091 02 00 00	SPLOŠNI OPERATIVNI POSTOPKI						
091 03 00 00	POMEMBNI IZRAZI V VREMENSKIH INFORMACIJAH						
091 04 00 00	ZAHTEVANI UKREPI OB OKVARI NA KOMUNIKACIJSKIH ZVEZAH						
091 05 00 00	SPLOŠNA NAČELA ŠIRJENJA SIGNALOV VHF IN DODELITEV FREKVENC						
092 00 00 00	KOMUNIKACIJA PO PRAVILIH IFR						
092 01 00 00	POMEN IZRAZOV						
092 02 00 00	SPLOŠNI OPERATIVNI POSTOPKI						
092 03 00 00	ZAHTEVANI UKREPI OB OKVARI NA KOMUNIKACIJSKIH ZVEZAH						
092 04 00 00	POSTOPKI PRI NEVARNOSTI PRVE STOPNJE IN NEVARNOSTI DRUGE STOPNJE						
092 05 00 00	POMEMBNI IZRAZI V VREMENSKIH INFORMACIJAH (IFR)						

		Letalo		Helikopter			IR
		ATPL	CP L	ATPL / IR	ATPL	CP L	
092 06 00 00	SPLOŠNI POSTOPKI ŠIRJENJA SIGNALOV VHF IN DODELITEV FREKVENC	X	X	X	X	X	X
092 07 00 00	MORZEJEVI ZNAKI	X	X	X	X	X	X

PODDEL K – LICENCA PILOTA V VEČČLANSKI POSADKI (LETALO) – MPL(A)

FCL 1.500 Najnižja starostna meja

Kandidat za licenco pilota v veččlanski posadki (v nadaljevanju licenca MPL(A)) ne sme biti mlajši od 18 let.

FCL 1.505 Zdravstvena sposobnost

Kandidat za licenco MPL(A) mora imeti veljavno zdravniško spričevalo 1. razreda. Za uveljavljanje privilegijev iz licence MPL(A) morajo imetniki imeti veljavno zdravniško spričevalo 1. razreda.

FCL 1.510 Privilegiji in zahteve

(Glej FCL 1.155.)

(Glej FCL 1.210.)

(Glej FCL 1.275.)

(a) *Privilegiji.* Pod pogoji, ki jih določajo zahteve JAR, privilegiji iz licence MPL(A) omogočajo imetniku:

- (1) uveljavljanje privilegijev imetnika licence PPL(A), če izpolnjuje zahteve, ki se nanašajo na licenco PPL*(A), določene v poddelu C;
- (2) uveljavljanje privilegijev imetnika licence CPL(A), če izpolnjuje zahteve, ki se nanašajo na licenco CPL(A), določene v odstavku d FCL 1.155;
- (3) uveljavljanje privilegijev imetnika ratinga IR(A) z letali, ki zahtevajo enega pilota, če je imetnik licence na letu, ki poteka izključno z instrumenti, dokazal svojo usposobljenost za letenje kot vodja letala in kot edini član posadke. To dokaže na posebnem usposabljanju, ki ga določi pristojni organ in s tem, da izpolni zahteve iz FCL 1.210. Pri priznavanju opravljenega leta lahko pristojni organ upošteva priporočila organizacije FTO;
- (4) uveljavljanje pravic iz ratinga IR (A) z letali, kadar se zahteva tudi kopilot, in
- (5) letenje kot kopilot z letali, kadar se zahteva tudi kopilot.

(b) *Zahteve.* Kandidat za licenco MP (A), ki je izpolnil zahteve, določene v FCL 1.500, 1.515, 1.530 in 4. točki odstavka a 1.101, s tem izpolnjuje pogoje za izdajo licence MPL(A) z vpisanim ratingom za tip letala, kakršen je bil tip letala, na katerem je potekalo preverjanje praktične usposobljenosti, in rating IR(A), omejenim na letala, za katera se zahteva prisotnost kopilota.

FCL 1.515 Upoštevanje izkušenj

(Glej FCL 1.120.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(a) Kandidat za licenco MPL(A) mora opraviti odobren tečaj usposabljanja, ki ni krajši od 240 ur, kot leteči pilot in neleteči pilot pri dejanskem ali simuliranem letenju.

(b) Letalske izkušnje pri dejanskem letenju ustrezajo vsem zahtevam glede izkušenj, ki so navedene v FCL 1.120 in 1.125, odstavek b, in vključujejo usposabljanje za vračanje v normalen let po neobičajnih razmerah, nočno letenje, letenje izključno s pomočjo instrumentov in doseganje prakse dobrega pilota.

(c) Usposabljanje pri nesimetričnem letu na ustrezni fazi poteka na letalih ali na simulatorju.

(d) Poleg zahteve, ki je navedena v točki b, mora kandidat na večmotornih letalih s turbinskim motorjem, ki so certificirana za operacije z najmanj dvema pilotoma, ali na napravi FSTD, pridobiti izkušnje, ki se zahtevajo za višjo stopnjo usposobljenosti, kot je določeno v dodatku 1 k FCL 1.520 in 1.525, šestnajsti odstavek.

(e) Zahtevane izkušnje mora pridobiti pred preverjanjem praktične usposobljenosti, določenem v FCL 1.530.

FCL 1.520 Teoretično znanje

(Glej FCL 1.155.)

(a) *Tečaj.* Kandidat za licenco MPL(A) mora opraviti teoretično usposabljanje po odobrenem programu v registrirani organizaciji FTO.

(b) *Izpit.* Kandidat za licenco MPL(A) mora dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence ATPL(A) v skladu z zahtevami iz poddela 1 te priloge in tečaju za vpis ratinga za tip letal z veččlansko posadko.

FCL 1.525 Praktično usposabljanje

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(a) Kandidat za licenco MPL(A) mora opraviti usposabljanje po odobrenem programu, ki ustreza zahtevam glede izkušenj, določenih v FCL 1.515.

(b) Kandidat mora opraviti usposabljanje pri vseh nalogah za prikaz usposobljenosti iz dodatka 1 k FCL 1.520 in 1.525 do ravni, ki se zahteva za izdajo licence MPL(A).

FCL 1.530 Preverjanje praktične usposobljenosti

(Glej dodatka 1 in 2 k FCL 1.240 in 1.295.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(a) Kandidat za licenco MPL(A) mora kot leteči in neleteči pilot dokazati praktično usposobljenost pri vseh nalogah iz dodatka 1 k FCL 1.520 in 1.525. Pri tem mora doseči raven, ki se zahteva za kopilota večmotornih letal s turbinskim motorjem, certificiranih za operacije z najmanj dvema pilotoma po pravilih instrumentalnega (IFR) in vizualnega letenja (VFR). Stopnja usposobljenosti mora ustrezati privilegijem imetnika licence MPL(A). Preverjanje praktične usposobljenosti iz dodatkov 1 in 2 k FCL 1.240 in 1.295 poteka na tipu letala, ki se uporablja med višjo stopnjo integriranega tečaja za licenco MP (A).

(b) Napredek pri pridobivanju usposobljenosti iz točke a se stalno ocenjuje in zapiše.

FCL 1.535 Spremljanje uvajanja – licenca pilota v veččlanski posadki – Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.535.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.535.)

(a) Za uspešno uvedbo licence pilota v veččlanski posadki je nujna izmenjava informacij med pristojnim organom v posamezni državi, organizacijami za usposabljanje in letalskimi prevozniki, ki sodelujejo pri šolanju za licenco MPL(A), ter organi, ki zastopajo pilote. Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) se v primeru potrebe za pomoč pri uvajanju licence MPL(A) in izboljšanju šolanja.

(b) Organizacije, ki so registrirane za izvajanje šolanja za licenco MPL (A), morajo v skladu s pogoji odobritve poslati informacije pristojnemu organu, kot je določeno v dodatku 1 k FCL 1.535, posebno zato da z njimi seznanijo Evropsko agencijo za varnost v letalstvu (EASA).

Dodatek 1 k FCL 1.520 in 1.525

Integrirani tečaj usposabljanja za licenco pilota v veččlanski posadki – MPL (A)

(Glej FCL 1.520.)

(Glej FCL 1.525.)

(Glej FCL 1.535.)

(Glej dodatek 1a k FCL 1.055.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.240 in 1.295.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.240 in 1.295.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.261, 2. točka odstavka c.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.535.)

(Glej dodatek 2 k FCL 1.535.)

(Glej dodatek 1 k FCL 1.470.)

(Glej AMC FCL 1.261, odstavka a.)

(Glej AMC FCL 1.520 in 1.525.)

(Glej IEM št. 1 k dodatku 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(Glej IEM št. 2 k dodatku 1 k FCL 1.520 in 1.525.)

(Glej OPS 1.945.)

- 1
 - (a) Cilj integriranega tečaja za licenco MPL(A) je usposobiti pilote do ravni strokovnosti, ki se zahteva za letenje kopilota na večmotornih letalih s turbinskimi motorji, certificiranimi za operacije z najmanj dvema pilotoma po pravilih instrumentalnega (IFR) in vizualnega letenja (VFR), in za pridobitev licence MPL(A).
 - (b) Raven usposobljenosti, ki se pričakuje od imetnika licence MPL(A), je podrobno določena v tem poddelu. V splošnem pogledu se od imetnika licence MPL(A) pričakuje, da bo v skladu z OPS 1 poddel N z gotovostjo uspešno končal preusmeritveni tečaj pri operatorju v času, ki je običajno določen za posamezno fazo usposabljanja. Raven je enakovredna ravni, ki se trenutno pričakuje od kandidatov ob koncu integriranega tečaja za licenco ATPL(A), ki so dokončali usposabljanje za tip letala.
 - (c) Splošni pristop je uporabiti sedanji integrirani tečaj za usposabljanje za licenco ATPL(A) kot priporočilo in postopoma uvajati integrirani tečaj za usposabljanje za licenco MP (A) in zlasti prehod z dejanskega letenja na simulirano.
 - (d) Ta prehod je organiziran podobno kot pri operacijah ETOPS. Zaporedne stopnje razvoja učnega programa postopoma uvajajo višjo raven simuliranega letenja in zmanjšujejo dejansko letenje. Prehod z ene različice na drugo je mogoč šele, ko bo na voljo dovolj izkušenj in potem ko bodo analizirani in upoštevani izsledki prehoda skupaj z izsledki preusmeritvenih tečajev pri operatorju.

2 Potrdilo o odobritvi tečaja usposabljanja za licenco MPL(A) lahko prejme samo organizacija FTO pri operatorju, ki deluje v skladu s predpisi in drugimi pravnimi akti, ki urejajo letalske operacije, ali organizacija FTO, ki ima s takim operatorjem poseben dogovor. Do konca preusmeritvenega tečaja pri operatorju v skladu s poddelom N OPS 1 se licenca omeji na letenje pri navedenem operatorju.

3 Kandidat, ki želi opravljati integrirani tečaj za licenco MPL(A), mora pod nadzorom vodje šolanja v registrirani organizaciji FTO opraviti vse stopnje usposabljanja v enem neprekinjenem tečaju po odobrenem programu, ki ga organizira posamezna organizacija. Tečaj temelji na pridobivanju veščin in poteka v delovnem okolju veččlanske posadke.

4 Kandidat lahko začne usposabljanje le kot popoln začetnik. Kandidat, ki ne opravi ali ne more končati celotnega tečaja za licenco MPL(A), lahko pri pristojnem organu zaprosi za upoštevanje teoretičnega izpita in preverjanje praktične usposobljenosti za izdajo druge licence, in če je primerno, ratinga za instrumentalno letenje.

5 Kandidat, ki želi šolanje nadaljevati pri drugi organizaciji FTO, mora pri pristojnem organu zaprositi za uradno oceno števila ur nadaljnega usposabljanja, ki ga bo opravil v drugi organizaciji.

6 Organizacija FTO mora poskrbeti, da ima kandidat ob sprejemu zadostno znanje, da bo lahko sledil vsebini teoretičnega in praktičnega usposabljanja.

7 Usposabljanje zajema:

- (a) teoretično šolanje do ravni znanja za licenco ATPL(A);
- (b) praktično usposabljanje za vizualno in instrumentalno letenje;
- (c) usposabljanje za delo v veččlanski posadki na letalih z veččlansko posadko in
- (d) usposabljanje za vpis ratinga za tip letala.

8 Z uspešnim dokončanjem teoretičnega izpita iz desetega odstavka in prikazom praktične usposobljenosti iz osemnajstega in devetnajstega odstavka so izpolnjene zahteve glede teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti za izdajo licence MPL(A) z vpisanim ratingom za tip letala, na katerem je praktično preverjanje potekalo, in z ratingom IR(A), ki je omejen na letala, na katerih se zahteva prisotnost kopilota.

TEORETIČNO USPOSABLJANJE

9 Učni program teoretičnega usposabljanja je določen v dodatku 1 k FCL 1.470. Odobreni teoretični tečaj za licenco ATPL(A) vključuje najmanj 750 ur (1 ura = 60 minut pouka), ki lahko v ustreznem razmerju zajemajo šolanje v učilnici, interaktivne videopredstavitve, predavanja z diapozitivi in avdioposnetki, učne skupine, usposabljanje s pomočjo računalnika in drugimi sredstvi, ki jih odobri pristojni organ.

750 ur je razdeljenih tako, da število ur pri posameznem predmetu ni manjše od:

PREDMET:	URE:
letalska zakonodaja	40
splošno znanje o zrakoplovu	80
zmogljivost letala in načrtovanje poleta	90
človeška zmogljivost	50
meteorologija	60
navigacija	150
operativni postopki	20
osnove letenja	30
komunikacija	30

Pristojni organ in organizacija FTO se lahko dogovorita o drugačni razporeditvi ur.

Teoretično šolanje za vpis ratinga za tip mora potekati v skladu z dodatkom 1 k FCL 1.261, odstavek a.

TEORETIČNI IZPIT

10 Kandidat mora dokazati raven znanja, ki ustreza privilegijem imetnika licence ATPL(A) v skladu z zahtevami iz poddela J te priloge in tečaja za vpis ratinga za tip letal z veččlansko posadko.

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE

- 11 Praktično usposabljanje traja najmanj 240 ur in pokriva štiri stopnje:
1. faza – bistvene letalske veščine, posebno osnovno usposabljanje v letalu z enim pilotom;
 2. faza – osnove, uvajanje dela v veččlanski posadki in osnove instrumentalnega letenja;
 3. faza – vmesna stopnja, delo v veččlanski posadki na visokozmogljivih večmotornih letalih s turbinskimi motorji;
 4. faza – višja stopnja, usposabljanje za tip letala v okolju, ki ustreza dejavnostim letalskega prevoznika.

Ustrezne navedene stopnje morajo vključevati tudi zahteve glede dela v veččlanski posadki. K usposabljanju za vpis ratinga za tip morajo biti vključene ustrezne zahteve iz dodatkov 1 in 2 k FCL 1.240 in 1.295.

12 Vsako stopnjo učnega programa praktičnega usposabljanja sestavljata poučevanje za utrditev znanja in praktični deli. Med praktičnim usposabljanjem je treba torej v celoti upoštevati zahteve glede poučevanja za utrditev znanja za licenco MPL(A).

13 Usposabljanje vključuje stalno ocenjevanje učnega programa in študentov, ki mu sledijo. Način ocenjevanja odobri pristojni organ. Namen ocenjevanja je zagotoviti, da:

- (a) usposobljenost in ocene, ki se nanjo nanašajo, ustrezajo nalogi kopilota v letalu z veččlansko posadko, in
- (b) študenti postopno in ustrezno pridobijo potrebno usposobljenost.

14 Da bi zagotovili potrebno usposobljenost, mora praktično usposabljanje zajemati najmanj 12 vzletov in pristankov pod nadzorom inštruktorja na letalu, za katero bo izdan rating za tip.

OCENJENA RAVEN

15 Kandidat za licenco MPL(A) v kategoriji letal mora v vizualnih in instrumentalnih razmerah uspešno dokazati praktično usposobljenost pri vseh devetih nalogah za prikaz usposobljenosti, ki so določene v sedemnajstem odstavku. Pri tem mora doseči višjo raven usposobljenosti, opredeljeno kot raven, ki se zahteva za opravljanje dela in sodelovanje kopilota na večmotornih letalih s turbinskimi motorji, certificiranih za operacije z najmanj dvema pilotoma. Z oceno se potrdi, da kandidat nenehno nadzira letalo in da uspešna izvedba postopkov ali manevrov med celotno operacijo ni nikoli vprašljiva. Kandidat mora dosledno prikazati znanje, veščine in odnos, ki se zahteva za varne operacije posameznega tipa letala, kot je določeno v merilih uspešnosti.

NALOGE ZA PRIKAZ USPOSOBLJENOSTI

16 V skladu s FCL 1.515, odstavek d, mora kandidat svojo usposobljenost dokazati pri teh vajah

- 1. izvajanje načel človeške zmogljivosti, vključno z obvladovanjem groženj in napak;
- 2. opraviti letalske operacije na zemlji;
- 3. prikazati vzlet;
- 4. vzpenjanje;
- 5. križarjenje;
- 6. spuščanje;

- 7. prilet;
- 8. pristanek in
- 9. opraviti operacije po pristanku in končanem poletu.

SIMULIRANI LET

17 Najnujnejše zahteve v zvezi s simulatorji in drugimi napravami za simulacijo letenja (FSTD):

- (a) 1. stopnja – bistvene letalske veščine, usposabljanje s pomočjo elektronskih medijev in naprav, ki omogočajo le delno opravljanje nalog, ki jih odobri pristojni organ, ki imajo te značilnosti:
 - imajo dodatno opremo, ki presega običajno opremo namiznih računalnikov, kot npr. funkcijsko kopijo nastavka z ročico za uravnavanje moči motorja (*throttle quadrant*) stransko krmilno palico ali tipkovnico, ki ustreza FMS, ter
 - vključuje psihomotorično dejavnost z ustreznim dodajanjem moči in merjenjem časa za odgovore;
- (b) 2. stopnja – osnove, usposabljanje za delo v veččlanski posadki na napravi FNPT II, ki je splošno večmotorno letalo s turbinskimi motorji;
- (c) 3. stopnja – srednja stopnja, naprava FSTD, ki je večmotorno letalo s turbinskimi motorji, na katerem se zahteva pristonost kopilota in ustreza merilom, enokovrednim ravni B, in poleg tega:
 - ima vizualni sistem z nastavitvijo na dnevno svetlobo, mrak in noč, ki v pilotski kabini omogoča stalno najmanjše kolimacijsko vidno polje in zagotavlja pilotoma 180-stopinjsko vodoravno in 40-stopinjsko navpično vidno polje;
 - simulira okolje pod nadzorom službe za kontrolo zračnega prometa (ATC).
- (d) 4. stopnja – višja stopnja.

Simulator, ki je popolnoma enakovreden ravni D ali C z zmogljivejšim vizualnim sistemom za nastavitev dneвне svetlobe in simulacijo okolja pod nadzorom službe za kontrolo zračnega prometa.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI

18 V skladu s FCL 1.530, odstavek a, je treba napredek za pridobivanje praktične usposobljenosti stalno ocenjevati.

19 Kandidat mora dokazati praktično usposobljenost, ki se zahteva za izvedbo vseh nalog za prikaz usposobljenosti iz sedemnajstega odstavka kot letečega in neletečega pilota. Pri tem mora doseči raven, ki se zahteva za opravljanje nalog kopilota na letalih s turbinskimi motorji, ki so certificirana za operacije z najmanj dvema pilotoma, pri vizualnem in instrumentalnem letenju, kot je določeno v dodatkih 1 in 2 k FCL 1.240 in 1.295.

Dodatek 1 k FCL 1.535
Izmenjava informacij
(Glej FCL 1.535.)

1. Takojšnja, jasna in urejena izmenjava informacij, ki se nanašajo na usposabljanje za licenco MPL(A), med organi na lokalni, državni in evropski ravni je ključnega pomena pri uvajanju usposabljanja za licenco MPL(A).
2. Organizacije za usposabljanje v letenju, ki zaprosijo ali so imetnice potrdila o odobritvi izvajanja tečajev za licenco MPL(A), morajo pristojnemu organu poslati ustrezne informacije, ki vključujejo:
 - (a) opis tečaja usposabljanja za licenco MPL(A);
 - (b) podrobnosti o številu ur praktičnega usposabljanja in teoretičnega šolanja;
 - (d) podatke o letalu, napravah FSTD ali drugi opremi, ki se pri tem uporablja;
 - (e) podatke o uporabljenem načinu ocenjevanja;
 - (f) povzetek statističnih podatkov o rezultatih ocenjevanja doseženega napredka in končnih izpitih;
 - (g) postopek pregledovanja uspešnosti študentov zaradi prilagajanja in izboljševanja šolanja.

Dodatek 2 k FCL 1.535

Sestava in pristojnosti – Posvetovalni odbor MPL

(Glej FCL 1.535.)

Posvetovalni odbor za licence MPL pri Sektorski skupini za licenciranje pri Evropski agenciji za varnost v letalstvu se oblikuje v takem sestavu in s temi pristojnostmi:

1. Sestava

Odbor sestavljajo:

- predsednik Sektorske skupine za licenciranje ali njegov namestnik,
- dva zastopnika pristojnega organa iz Sektorske skupine za licenciranje,
- en zastopnik predstavniškega organa pilotov,
- en zastopnik predstavniškega organa letalskega prevoznika,
- en izvedenec, ki zastopa predstavniški organ organizacij za usposabljanje v letenju.

Sestavo odbora letno potrdi Sektorska skupina za licenciranje.

2. Pristojnosti

(a) Namen

Namen odbora je z izmenjavo informacij omogočiti lažje usklajevanje in sodelovanje med pristojnimi organi, organizacijami FTO in letalskimi prevozniki, ki bodo najemali kandidate po končanem usposabljanju, ter predstavniškimi organi pilotov, ki sodelujejo pri usposabljanju. Odbor izpolnjuje osrednjo vlogo pri zagotavljanju povratnih informacij organizaciji ICAO o uvajanju licence MPL v državah, ki so bile članice JAA.

(b) Naloge:

Odbor:

- poroča predsedniku Sektorske skupine za licenciranje;
- objavi svoj poslovnik in ga predloži Sektorski skupini za licenciranje v potrditev;
- prejema poročila, informacije in priporočila pristojnih organov, ki so že odobrili tečaje za licenco MPL;
- na podlagi poročil pripravlja informacije in priporočila za Sektorsko skupino za licenciranje, ki zajemajo povzetke poročil posameznih držav in katera koli vprašanja, ki se pojavijo v času, zajetem v poročilu. Pri vseh poročilih mora upoštevati zaupnost in potrebo po varovanju komercialno občutljivih informacij;
- na zahtevo Sektorske skupine za licenciranje svetuje ob vlogi za dolgoročno oprostitev izpolnjevanja zahtev;
- kadar je primerno, svetuje Sektorski skupini za licenciranje v zvezi z vprašanji o izvajanju, ki izhajajo iz povratnih informacij od pristojnih organov ali organizacij za usposabljanje;
- pripravlja letno poročilo z analizo informacij, prejetih med letom;
- na prošnjo Sektorske skupine za licenciranje pripravlja osnutek obvestila o predlaganih spremembah FCL 1, upoštevajoč pri tem prostopek JAR 11;
- obvešča Sektorsko skupino za licenciranje o ustreznih informacijah o uvajanju licence MPL po svetu;
- usklajuje delo z drugimi posvetovalnimi ali nadzornimi skupinami zunaj Evrope in pripravlja redna poročila za ICAO v skladu z načeli uvajanja licence pilota v veččlanski posadki (MPL).